

متعلق بہ حجّام

احمد علی دہلوی

دبایزیدروبنان

Download from: aghalibrary

۱۳۵۳

خير البيان

د بايزيد رو بنان

سر يزه

پوهاند عبدالحي حبيبي

د بايزيد رو بنان يادونه

عبدالرؤف بينوا

د خير البيان ليک دود

او

لغتنامه

پوهاند عبدالشکور رشاد

خپر وونکی

د ادبياتو او بشري علومو پوهنځی

د پښتو ټولنی په سپارښتنه

۱۳۵۳

د بايزيدرو بنان د نړيوال سيمينار

په وياړ

Download from: aghalibrary

د حبيب الله رفيع اوزلمی هیواد مل په اهتمام

د چاپ لځای : دولتی مطبعه

د چاپ شمېر : زر توكه

با یزیدرو نشان

د لوی خدای بیره مه

د لسمې هجري پېړۍ په لومړۍ نيمه يي كې د اورمېر و پښتنو له تېي څخه د پير روښان په نامه يوسړۍ وپاشيد . د دې سړي د خپل مهال په سياسي او ټولنيز ژوند كې بې گچې اغيز د رلود .

بايزيد د يوقند هاري الاصل پلاز له پښته چې په كانهي گرام كې يې استوگه درلوده ، په (۹۳۱ هـ ق) دننچا ب په چا لاند هر نومي ښار كې وزېر يد . له ملا سليمان كالنجري او ملا پاينده څخه يې زده كړه وكړه او دخپلې تېي له يوه غړي خواجه اسماعيل څخه يې روحاني گټه واخيسته . د كند هار ، هند او ماوراء النهر په سفر و نو كې يې په مدنيو او فلسفي كې مطالعه وكړه ، او له اسلامي پوهنو سره پوره اشنا شو .

څرنگه چې په هغه مهال كې د پښتنو نخوا په غرور غو كې خلكو روحانيت ته زياته پاملرنه او توجه درلود ، نودغه ستر شخصيت دسلي مېا رزي رويي (بيرغ) له زهد او پر هيز گاري سره مل كړ او دسپارزي ميدان ته يې راو داښغل . او په دې توگه يې و كولاى شول ، چې درو حانيت په جاسه كې خپلو خلكو ، خپلې ټولني ته په زړه پوري خدمتونه وكاندي . بايزيد په دې بريالۍ سوچي خواره واره انجانان خپل شاوخوا ته راټول او د پرديود ظالمانه ټيكيلا كه په مقابل كې يې ودروي . د بايزيد د قيام فلسفه د پرديود زيبښنو او رږو نوله منځه وړل ؤ . بايزيد دخپل شريف عمر تر پايه پوري له پرديو ټيكيلو و نكو او زبښونكو

سره وچنگييده او ندرده وروسته د غښه لسه ولسا په ډک نهضت د دوی زامنو، امسرو او خوښات کابو یو سلو پنځوس کاله هره مخ بوته. پایزه سر بیره پر سلی مبارزه په پښتو مشوراد کې دیوځانگری سېک، بنسټ ایښوونکی دی، چې دغه سېک په ادبی حلقو کې دخیر البیان د سېک په نامه یادېږي چې وروسته ترده یوشمیر نور کتابونه هم په دغه سېک وکښل سول.

دادی اوس د پوهنی وزارت او پښتو ټولنه د انقلابی شوات د مشرقي کلتوري پالیسي له مخه د دغه مشر روحانی او سلی بومیادسړنی څلور سوه کالیزه نمائېخی، نو دادییا نو او بشری علومو پوهنځی ویاری، چې د پښتو ټولنی په سپارښته، دخیر البیان کتاب دیوازینې لاس کېښایې نسخې له فوتو کما پی څخه (۱) په اصلی شکل ادب دوستانو او علمي ټولنو ته وړاندې کوی.

د ادبیانو د پوهنځی د نړو او سپیڅلو استادانو پوهاند عبد الحی حبیبی، پویا ند عبدالشکور رشاد، افاضل استاد عبدالرؤف بیواددې کتاب په خپرو لوگی پوره ستونزې پرځای کولې او په ډیر لږه تنگ وخت کې د دې بارزښته اثر د تعلیق له توغه ووتل او په خپلو فاضلانه لیکنو ټیې د کتاب علمی معیار نور هم وچت کړ. د دغو د نړو استادانو زیار د کتاب د چاپ په برخه کې د ډیری ستاینې او سټې وړ دی.

همدارنگه د ادبیاتو د پوهنځی دوه تنو پخوانیو گرانو علمی همکارانو بنا علی حبیب الله رفیع او بنا علی زلمی (د پښتو ټولنی مجتربو غړو) د کتاب د چاپو لخوا اهتمام چارې په غاړه واخیستې چې پدی توگه د دوی د ټولو زیارونو پوره پوره بننه کوم، په پای کې د ادبیاتو د پوهنځی هیله لری چې ژور دغه برخه اخیستنه د دی مشر شخصیت د علمی مقام دنمائځنی لپاره ومنل سی. په د نړاوی

پوهاند میر حسین شاه
د ادبیاتو د پوهنځی رئیس

(۱) دغه چاپ دهغې فوتو کما پی سوي نسخې له مخې تیار سو، چې فاضل استاد

عبدالرؤف بینوا څو کاله دسخه د تیوینگن له پوهنځی څخه راغونډې وه.

يادونه

داد کابل پوهنتون داد پوهنځی او بيا پښتو څانگې لپاره سترو يار دی چې په يوه نوې بڼه دخيرالبيان په چاپولو او خپرولو بري مومي او هغه دخپل قهرمان ليکوال، پيررويشان، دلومړي نړيوال سيمينار په هرکلی کې وړاندې کوي .

داچاپ له هماغې يواځنې لاسکښنې څخه را زيری چې د پېښور پوهنتون د پښتو اکاډيمی پخوانی مشر ارواښاد سولانا عبدالقادر پر ۱۹۵۹ کال د لويديزالمان د تيو بينکن پوهنتون په کتابخانه کې موندلی او پر ۱۹۶۷ کال يې دهغې اکاډيمی له لاری په پوره خوند او شخوند چاپ کړی وه.

لکه څنگه چې ټولودنښيو اود بانديو پوهانو ته جوته ده، د تيو بينکن لاسکښنه تراوسه په نړی کې لومړی لاسکښنه ده چې يې دلېر دليک (استتساخ) نيټه د پيررويشان تر مړينې (۹۸۰ لېږدي) ۸۱ کاله وروسته ښودل شويده .

تر پېښورې چاپ زمونږ ښمگنه يسواځی دسر يزود ليکلو او ويی ليکلپه پلوه نه ده، بلکې تردې يې لازیات ارزښت په دې کې دی . چې موږ وکړای شول د هماغې نوی برسيرونی عکاسی نيمغ په نيمغه افسيت کړو او په دې توگه ددرې څلورسو وکلو امانت په خپله آره اورښتيني څيره کې راخوندي کړو، حال داچې د پېښور

هغه له دوو (لوسړي او پای) سخونو پرته نور ټول تره بيکرو قلم او بيا اوسنی اردو د وای
ایکدو دوروسته له ډېر چاپه راوتلی دی، زموږ په چاپ کې بیا له عکاسۍ پا قی
دوه څخه له پېښورې چا مې څخه راخیستل شوی او خطاطی شو یدي .

دا چې د دې چاپ نو یو الی او خور والی تر ټولو د څخه د پوهاند عبدالشکور «رشاد»
په توجار او ابتکار پورې اړه لري ، نو زموږ نور وړانځنې لوسړې په همدې پورې اړه پیدا
کوي ، د پوهاند حبیبی د هر اړخیزې سر ټيزې او پیاوړې بڼې د داخلېک د ستنې
او پاسلو نې خوله هره بله پورې یو . او په پای کې د و اړو پښتو مینو ملگرو
حبیب الله رفیع او خلمی هیوادسل څخه په دې خوښه کوو چې یې دواړو او یواځې
د پښتنې و یار او پناوله سخی ، یې له کوسې ټوکیزې اسرې ، د دغی چاپونې واړه
ستو نژدې پرځان و منلی او په پوره بریالی توګې په ډیرو لږو و رځو کې له
توغه ووتل .

دوکتور مچا ورا احمد زيار
دا د پوهنځي د پښتو څپرکونو چاروونکی
۱۳۵۳-۱۰-۱۲

د کتاب عنوانونه

۱ - مقدمه: د فاضل استاد پوهاند

عبدالحي حبيبي ليکنه

له لومړي مخه څخه

تر ۳۲ مخه پورې

۲ - د بايزيدروښان يادونه: د فاضل ليکوال

عبدالرؤف بينواليکنه

له ۳۵ مخه څخه

تر ۵۴ مخه پورې

۳ - د خير البيان ليک دود: د پوهاند عبدالشکور

رشاد ليکنه

له ۵۵ مخه څخه

تر ۸۰ مخه پورې

۴ - د خير البيان متن: د بايزيدروښان

له لومړي پاڼې څخه

تر ۱۶۷ پاڼې پورې

۵ - لغتونه: د پوهاند عبدالشکور

رشاد ليکنه

له لومړي مخه څخه

تر ۱۲۶ مخه پورې

سر یرہ

د

پوهاند عبدالرحی حبیبی

دروہیان پیر عصر او ددہ غور حُنگ

دہجرت لسمہ پیری (۱۶ م) دآسیا پدسیاسی او اجتماعی او ہمتری تحول کی داسی
زمانہ دہ چی پد ہند او ایران او عثمانی ترکی مملکت کی دفیو ڈالی نظام جری
خورا تینگی سوی او دشاہنشاہی لوڑ پور تہ رسیدی و .

پد ۹۳۲ ق ۱۵۲۵ م کال باہر شاہ لہ کا بلہ ولار، او پد پانی پت کی ٹی
سلطان ابراہیم لودی افغان پچا وواڑہ، او دسغولی پچھی بنیاد ٹی پد ڈہلی کی
تینگ کی ددی کورنی لویہ شاہنشاہی تقریباً دوہ قرنہ پرتول ہندوستان تر کا بل
اوقندہار او کلہ کلہ تربلخہ چلیدہ، او دشاہی غبٹلی نظام، پتول ہغہ خاصیتونہ ٹی
لرل، چی ہنر او درباری ادب او تجارت او صنایع ودہ پکبئی کوی، او دہلایا نو
ڈلہ پرتول اولس بانڈی دشاہنشاہا نو پد مرستہ بریا لی کی پری .

پد ایران کی ہم پد دغہ وخت کی دصقویانو شاہی کورنی دخیل اقتدار لو پری
خوکی تہ رسیدلی وہ، او کلہ کلہ بہ ٹی لاسونہ دقندہار دزا رہ بہارت تر تینگی
کلا پوری ہم را اوڑدول .

د افغانستان شمالي خواوې چې د سخته د غزنو يا نو او غوريا نو اوياد هرات د
 تيموريا نو د شاهنشاهيو لېچونه گڼل کېدې ، له خپله سر کره بيلې سوې ، او د
 ځينو داسې خانانو تر لاس لاندې وې چې دهند د مغولي او د ايران له صفوي
 دربارونو سره به ئې د غري وهلي او په حقيقت کې د افغانستان سيمې ددغو
 درويو دالي غښتلو نظامو تر منځ د جگړو او مقابلو ډگر و .

دلته به تل ظالم حکمرانان د توري ترسيوري لاندې ناست و ، له خلکو څخه
 به ئې ماليات ټولول ، او دغه ثروثونه به تلل ، چې په آگره او احمدنيان کې لو ئې
 لو ئې ماني پېرودانې سې ، د پادشاهي دربارونو د بيکلا او آرايهت او سمبالو لو
 سامان په جوړسې ، نو په هغه اند ازه چې هنر او صنعت او تجارت او عيش و نشا ط
 په هغو پايتختونو کې وده کوله ، دغه سيمې او خلک به خوا ر بدل ، او مخکې
 په ئې شاري کېدې ، بيارونه به ئې ورا نېدل ، او پروگرويه ئې داسې ظلمو ته کېدل
 چې دويلو وړ ئدي .

ددې زمانې د اجتماع غړي يا پونده وو ، چې د کوچيانو په دود به د خپلو غېلو
 سره په غرو او دښتو کې په اورشوگانو پسې گرزېدل ، او دا په دنورو د غذا او د
 ابتدا ئې ثروت دېدا کولو لوسې سر چيته وه ، او ددوي ژوند په خورا سادگي
 تېرېدې ، له سد نيته او بيا رې ژوند ، محروم وو ، هنر او صنعت او علم او دژوند
 بيگرو په دوي کې وده نسواي ، کولاي ، او دا دژوندانه هغه دوره ده ، چې د بېت
 نيکه په دې زاړه شعر کې تصوير کېږي :

دلته دې دغو لمبې ،

زمو ډ کړ دي دې پکښې پلتي ،

دلته لير زمو ډ او رېل دې ،

وو ډ کور گي ئې ، وو ډ بور جل دې ،

داوگرې ډیر کړې خدايه !

لویه خدایه ! لویه خدایه (۱)

دوهمه اجتماعي پلوه چې د کلو او کروند و پر مسمور و مخکو او سیدله ، کرونکی او خواری کښې دیگا نان وو، یا هغه قبیلوی لیر د ید ونکی خلک وو، چې د خړخا یونه به پر تنگ سول ، نوبه دوی دنوو ورشو و په تلاش کی تلل او هر خای چې به ئی مسمور او دخپل ژوندانه لپاره وړولید، هلته به ئی مینه جوړوله ، کلی او چمونه او کنهرونه به ئی ودانول ، پتی او کروندی به ئی کرلی ، او په اودهستوگی لمایونه او سڅکی او خړتو نونه اوتپې به ئی سره ویشلی ، خود سڅکو او سیمو د مالکیت دوری ته نه ورسیدلی ، گرده سڅکې د گردو خا کو وې ، او هری کورنی یولس کلنی « برخه » درلوده ، چې تر هرولسو کالو وروسته به بیا گرده پتی د گردو مالکیت کیدی ، او نوی « ویش » به کیدی . ددی اجتماعي نظام وروستی منظم سیستم هغه دی ، چې په تاریخ کی د « شیخ متی د فتر » بلل کیری ، او په پنځلسم میلادی قرن کی دخیبرهغې خواته تراباسینده پوری خپوړه ، (۲) خو چې په ۱۸۶۹ م کال د پرنگیا نو استعمار په خانی ملکیت سره راواړاوه ، او په « بندوبست » مشهور دی .

کله چې دهند د مغولو د شاهي قوت پردغه اجتماعي نظام غالب سو ، نود شیخ متی دفتر له سمو سڅخه غروته وخوت او دخانانو له ملکیتونو سڅخه په گوښو او بوښو کی پت سو ، دخوشحال خان په وخت کې چې د مغولوشا ها نو قدرت

(۱) د سلیمان ماکو تذکره ، پښتانه شعر ا ج ۱ ص ۵۰

(۲) تاریخ مرصع په گلشن روه کې ، تذکره الابرار ، حیات افغانی ، پته

خزانه ۲۱ . متأسفانه د شیخ متی د دفتر نسخه تر اوسه نده پیدا سوې .

خپلمې ډيرې لوړ تيا ته رسيدلى و، دشېخ ملي دفتر پت پت په قبا يلو كې چلیدى :

په سوات كې دى دوه څيزه كه خفي دى كه چلې،

«مخزن» د درويزه دى، يا «دفتر» دشېخ ملي .

(خوشحالخان خټک)

* * *

دریمه ډله خلك په ښارو او كليو او بانډو كې ځينې كسب گران او صنعت كاران
اوسوداگران يا دكانداران وو، چې مدنى ژوندنى درلود، او په ښاري دودو غورويده
وو، دوى به دملوك الطوايف دغښتلي نظام لپاره په كار او كسب، تگ راتگ، جوړولو
او ودانولو بوخت وو، او ددوى د سعي او عمل غورځنگي به دلوړو ډلو د عيش سترخان
ته وتله، خودوى به په ښارو او كليو كې لير غه سو كه ژوند كاوه، او د كلتور په
تحول او خپرونه كې ئې تگړه لاسونه ښورول .

كله چې سړى د پښتو نځواد تاريخ پانې سره اړوى، نو دغه ډله ويغى، چې
دوى ډول ډول هنرونه لکه او دغه، ټيكلونه، لوتى جوړونه، ودانونه، انځورونه،
ليكنه، موسيقى، ادب او داسې نور ډير دژوندانه ښيگړى د ملو كې نظام ترسيورى
لاندې روزلي او خواړه كړي، او د مدنيت او هنر او ادب كړوندى ئې سمسورى
كړې دى .

* * *

هلمه لوره او غښتلي ډله ملوك طوايف او حكرمانان اولښكر كشان او درباريان
او ددوى ملگري فرعى ډلې لکه روحانيان او ملایان او پيران وو، او كاله چې به
دهغو نورو درو ډلو څخه ځنى غښتلى او بريالى راوتل، توبه هغه هم په دى لوره
ډله كې درېدل، او دشا هانو او دربارونو په زور به ئې واړه يا غټ ملو كې سراكز
جوړول، لکه ملاك شاه منصور يوسفزى چې خپله لور بهى مباركه ئې با برشاه ته

واده کړه اولخان ئی ددغه پاچاپه دربار کی داخل کیء (۱) یا دخوشحال خان خټک کورنی چی دهلې دسغولو له خواددې سیمی مشران او جاگیرداران وو، یا مثلاً له روحانیانو څخه خواجه عبیدالله احرار دآسوپه شمال او جنوب کی ددو نې سڅکو او جایداد ونو خاوند و، چی لځانته ئی مستوفیان لرل (۲). او سلا عبیدالله سلطان پوری شیخ الاسلام چی په هند کی درویشان معاصروو، کله چی په ۹۹ ق ۱۵۸۱ م ۳ سو، دیرش ملیونه روپې لځنی پاته سوی (۳).

درویشان پیر د غور څنگ او راو تلوا اجتماعی عمل سو پر دده د عصر او اجتماعی احوال اودتولنی دډله ییزو اوضا عو او روحیاتو په څیر نه کی سوندلای سو . ددغسی اجتماعی احوال اوډله ییز نظام طبیعی خاصیت هم دادی، چی گرد ه نوری ډلې فقط دپاسنی ډلې لپاره استحصال پیری اوددوی د کاراوز یار غتی گتی هم هغه ډله څتی ، چی دا اجتماع لوړی شو کی ته ختلی وی ، اودخپلو استحصالی گتیو وتولپاره یوله بله سره مله وئی .

درویشان پیر دپیدا کېدولویه زمانه کی پونده گان او کروونکی او کسب کاران او خواری کیشان ، دملوک طوائف په سپېڅنه کی داسی دل کېدل ، چی ددوی د مظلومیت اوقاورین داستانو نه ډیر ترخه دی .

دپنځلسم قرن په لومړی نیمی کی (۸۱۲ - ۸۵۳ - ق ۱۳۰۹ - ۱۳۳۹ م) میرزا الغ بیگ دسلطان ابوسعید کو رگان زوی د کابل پاچا و ، ده د کو چیانو یوسفزو ډیر مشران د کابل په سیاستگ کی تر تبلیغ تېر کړل ، چی پاته یوسفزی او

(۱) بابرنامه ۲۳۹ یوسفزی ائی افغان ۳۱۷ .

(۲) دسمرقند استاد چی د کتر میرمن چیخوویچ سره ټول کړی او پدروسی ئی ترجمه کړی هم دی . دسکوکا پ ۱۹۷۳ م .

(۳) رحمان علی : تذکره علمای هند ، ۳ . دلکھشو طبع ۱۹۱۳ م .

کند اوزمند قبایل خنی و لارل ، اوله بیهور، ترسو ته میشته سول . (۱)

یه ۹۲۵ ق ۱۹ م کال با برشاهله کابله راووت او په پختیا کی ئی دادرمان
 پونده قبایل دونی و وژل چی ددوی له ککری یو خخه یوه لوره سناره چوره سوه (۲)
 اوتر دې دمخه چی بابر په ۹۱۳ ق ۱۵۰۷ م کال له غنچو خخه سل زره پسونه
 تالا کړی وو ، دوی ئی دونی وژلی وو چی دککری یو خخه ئی خلی جوړ کړی وو ، (۳)
 دظالمو حکمرانانو دغه ظلمونه برتواوخلکو باندی ډول ډول کپدل ، حتی چی
 ددوی خدمتگاران هم خنی خلاص نه وو ، په ۸۰۱ ق ۱۳۹۸ م امیر تیمور دخپل زوی
 میران شاه پر دربار یانو په قهرسو ، اوله دوی خخه ئی خونه عالمان او هنرمندان
 و وژل (۴) اود سمرقند دوه تنه ماهر معماران ئی له دین چینه سره کړل ، چی ولی ئی دندرسی
 دالان دمسجد تبرالان جگت جوړ کړی دی ؟ (۵)

دبشریت تاریخ د قهر او غضب او وینو بهولو اود انسانانو د وژلو او پوینا کولو
 په ډیرو ویرانو واقعا تولهلی دی ، سگر ظلم او تجاوز او تالا او تپری ، تل په
 مظلومو خلکو کی قهرمانان هم پیدا کوی ، اوتا لاسوی ویر زلې ډله دهر تپری
 په مقابل کی خپله تره او کر که په ډول ډول را باسی ، چی یوشکل ئی دتاریخی
 اتلانو او ملی سپړنو راوتل اود خلکو ډله ییز غورځنگونه دی .
 داسی اتلان کله کله له وگړنی ډلی اولاندی مظلومانو خخه نه دی ، سگر د مظلومو
 او استحصالیسو و انسانانو د ویرولو احساساتو اود ناوړین وهلو وگړو دخوړستو

(۱) تاریخ مرصع ، تواریخ حافظ رحمت خانی د پېښور چاپ ، تذکرة الابراز .

(۲) با بر نامه ۱۵۳

(۳) با بر نامه ۱۲۹

(۴) مطلع سعدین ، خطی ۵۷۶ .

(۵) مجمل فصیحی ۱۵۱۳ .

جذباً تو بڼکارندوی او خوا خوړی سپړي له نورو ډلو څخه راځي ، او دوی د نجات
لپاره لارښوونه او مشرتوب کوي او کله کله سر با زی او د اتلتوب چاری هم تر سره
کوي .

روښان پیر د افغانستان په تاریخ کی دهند د مغولیه امپراتورانو سخی ته د دغسی
اتل لځای لری چی دخپلی روحانی ډلی څخه دوگړو د نجات لپاره د شاهنشاهانو د بریالیو
لښکرو سخی ته در ډلی ، جنگ ډلی ، بریالی سوی ، سات سوی او وژل سوی دی .
دی په خیر الیمان کی مکر را خان «عاسی» یولی یعنی وگړی .

لکه چی تاسی د سخته ولوستل د افغانستان عاسی پوتنه ، کښت گران ، خوا ری
کښان او کسب کاران او دهقانان ټوله د شاهنشاهانو او غټو خانانو د چور او چپاو
په اور کی الوی کښل ، او ددوی وینی به زبېښلی کېدی ، نور روښان پیر د دې
تور نظام ساتولو ته هڅه کوله ، او حکمرانان به یی وعدل او انصاف ته را بلل ،
دی د قندهار په سفر کی د هغه لځای حکمران پیرد خان ته وایي :

« گفتم امیران و پادشاهان را حق تعالی از عدل خواهد پرسید و یک ذره
عمل کسی را حق تعالی ضایع نگرداند ، بروی بنمایید . . . » (۱)

په همدغه سفر کی روښان پیر یوه زړه رېز دوونکی واقع و لیده ، چی څنگه د ده
قوم مظلوم دی ؟ او څنگه پردی بها یان دلته ضلمونه او تېری کوي ؟

واپی چی ده په قندهار کی یوه پښتنه ، برمن و لیده ، چی د مغلی استعمار سپاهیانو
ښی د کوڅیو و ښتان د ژرندي په پله پوری تړلی وو ، او دا مظلومه ښځه د ژرندي
د پله سره چور لیده . نور روښان دونی متاً ترسو ، چی د مغولو سره ښی پخپل عمری جهاد
لاس پوری کی (۲)

(۱) د پیر روښان صراط الشو حید . ۲

(۲) داعظم گڼ مجله معارف ج ۱۹ ص ۲۳۵ جون ۱۹۲۷ م د خطی تذکرة

الانصار په حواله .

ر وښان پير خوك و؟

بايزيدد قاضي عبدالله او رمز زوی چې پلار او نیکه ئې دوزیرستان په ډانې نوم کې اوسېدل، په ۹۳۱ ق ۱۰۴۳ م کال د پنجاب په چالند هر کې وزیر پدی، چې دمور نوم ئې بیجن (۱) امینه د حاجی ابوبکر لور وه. ددوی کور ئې په «انصاری» مشهوره وه، او د بايزيدد طر یقت لقب «مسکین» و او پیر سهر ئې «بايزيد انصاری او بايزيد مسکین» کښلی و، دده یوشاگرد دولت ویلی دی: هر طالب که عمل کا، مقصود به موسی

چې سریددورس بايزيد مسکین شه

د مسکین د لقب شرح پخپله دی داسې کوی او د سلوک او توحید د مراتبو آخر ئې پور ئې گڼی، چې یوسالک وصل سی او په دغه وصل کې بیا یگانه سی نو «مسکین» سی یعنی د بشریت له صفاتو څخه خدائی صفاتو ته میل وکی. (۲)

بايزيد چې د طر یقت اته برتېې ټاکلی دی، په هغه کې هم اته لوره درجه د «سکونت» ده او مسکین هم د سکونت پورته رسېدلی گڼی، دولت وایی: سکونت بلنډ مقام له وارو پاس دی نوردده پاسه نشته مقامونه

(۱) دانوم دیني بی پوهندی سوی شکل ټیکاری.

(۲) صراط التوحید ۱۷.

دسمکین په رضاواپه چاری کېږي په هرهر یوه کی کاندې خپل حکمونه (۱)
 داچې دده «روښان» لقب هم موندلی دی، تذکره الانصار وایي چې پخپل
 کرامت ئی خراغ په اوبو بل کړی ؤ، نو ځکه خلکو روښان وبلله (۲) بیاخوند
 دروېزه وایي: چې زما استا د ملا محمد چسې په
 ملازنگی پاپینی مشهور و، دی په مباحثه کې پرکې بله ورځ بیامور د بحث اچاره ورغلو
 دی راسره مخامخ نسو نو ملازنگی دی «پیر تاریک» وبلله (۳) چې وروسته نو آخوند
 دروېزه او دده پیروانو دانوم مشهور کی. (۴)

دروښان پیرمالي مبارزی او دده مقامتونو دخپلو مسلکي او سیاسي مخالفینو سره
 دافغانستان دخلکو دتاریخ یو مهم ټوک دی چې دسخه مادی پښتو ادبیاتو په تاریخ
 (دوهم ټوک) کې لسم خپر کی ۱۱۷ څخه پر لیکلی او په ۱۳۴۲ ش کال په کابل کې
 چاپ سوی دی، بیا چې خیر البیان په ۶-۱۹ م کال په پېښور کې چاپ سونو ښاغلي حافظ
 عبدالقدوس قاسمی پر هغه باندی یوه څیوره سریزه وکېله او هم په ۶-۱۹ م کال ښاغلی
 تقویم الحق کا کاخپل خټک داخوند دروېزه پرمخزن باندی دغسی یوه مقدمه کښلی
 ده نو دلته زه دده شرح حال او عقاید او دطریقت لاری چاری بیانم، که څو ک غواړی
 دغه کتابونه دی ولوی، او دده دکورنی او اخلاقو مبارزې او کارنامې هم لږ وږ پرما
 دافغانستان دبابری شاهانو په تاریخ او دآریانا په سچلو په کابل کې خپرې کړی دي
 نو ئې دلته بیانم او پر مخ خوپه لاندې ټول دده دژوندانه مراحل بشیم.

(۱) د دولت خطی دیوان.

(۲) معارف ۱۹ ر ۳۵۵ حالنامه وایي چې سریدانو ئې یو غیبی او زواور پد

چې دی «پیر روښان» بولی.

(۳) اخوند دروېزه تذکره الانصار ۱۵۲.

(۴) دروېزه: مخزن ۱۲۳.

زېږېدنه: ۱۹۳۱ ق ۱۵۲۳ م کال په چالند هر کې .

له خپل آکاښيخ خداداد اوسور سره کافي کورم ته راتگ د ۱۹۳۷ ق ۱۵۳۰ م حدود د بايزيد نکاح له بې بي شمسوسره (د تره لور) د ۱۹۵۵ ق ۱۵۳۳ م حدود په کافي کورم کې د سياحت اوسلو ک وخت له ۱۹۵۵ تر ۱۹۷۰ ق پوري ۱۵۳۳ - ۱۵۶۲ م .
د پير کامل درجې ته رسېدل او تباغ خپرول او د صراط التوحيد تاليف ۱۹۷۸ ق ۱۵۷۰ م
داشنغر چنگ او کابل ته تگ او د قاضي خان او ميرزا محمد حکيم سره خبرې کول د ۱۹۷۹ ق
حدود ۱۷۵۱ م .

د آغاز پور چنگ: د ۱۹۷۹ ق ۱۵۶۵ م حدود .

د تور راغه چنگ او درويان وژنه: د ۱۹۸۰ ق ۱۵۷۲ م حدود (۱)

د ده خلف اوزي شيخ عمر او وروته لې مغولو سره کړل ۱۹۸۲ ق ۱۵۷۳ م

درويان پير لپاره وروستيو ليکوالو او پښې نسب نامې هم جوړې کړې دي، يوله هغو څخه د مولوي نياز الدين دانشمند انصاري «تذکره الانصار» ده، چې د چالند هر د «انصاري» کورنۍ يو غړی و، په دې تذکره کې: «بايزيد سکين بن عبدالله بن محمد شيخ بن بابا شهيد از تر حضرت ابوايوب الانصاري پوري رسول سړی دي (۲) .

دا تذکره درويان مولد په چالند هر کې د شيخ احمد غوث ولي له روضي سره مشهور ښي، دغه نسب نامه سمه نه ښکاري ځکه چې د مور خانو په اتفاق په يوه قرن کې

(۱) گريسن انگرېزي پوهاند درويان سرگ په ۱۵۸۵ م ۱۹۳۴ ق کال گڼلی دی (لنگو سټک سروي آف انډيا ۱۰ ر ۱۰) چې وروسته له مورولو ليکوالو هم دغه غلطې تعقيب کړې ده، او د ادبستان سډا هم له غلطو لوستلو څخه ورپېښه ده، چې د دېستان مؤلف د ميرزا محمد حکيم د سرگ خبر په ۱۹۳۴ ق او بديلي و، گريسن داسې گڼلی ده، چې دغه درويان پير د سرگ کال دی .

(۲) د اعظم گړد معارف مجله ۱۹ ر ۳۳۳ جون ۱۹۲۷ .

دری پښته تیریری خټو په دغه نسب لیکک کی له بازیده ترا یوب انصاری پوری ۱۸ پښته دی چی گرده باید تر ۶۰ ق پوری را رسیری، حال داچی تر بازیده پوری ۳۰۰ نور کلو ته هم تیر سوی دی او بله داچی دشپخ الاسلام عبدالله انصاری هر وی دنسب سلسله هم دغه ابوایوب انصاری ته رسیری (۱) خو په دواړو نسب نامو کی هیڅ توافق نه ښکاري .

په هند کی ډیری کورنی لمانونه «انصاری» بولی، او په دغسی غټو او مشهورو روحانی رجالو پوری نسب نامه نښلول په اسلامی تاریخ کی دسخه هم وینو او ښانی چی تر روپیان دسخه داور مرویوې قبیلی لمانته انصاری سلسله جوړه کړې وی، اکه سید حسین غوری ته دی بی متو د کهول نسبت یاسید محمد گیسو دراز ته دور دگو نسبت، یاد هند د خضر خان پښتنه کورنی چی «سادات» وگنل سوه (۲) یا دارد بیل صفوی کورنی چی ساداتو ته منسوبه سوه .

په هر صورت: اخوند درویزه انصاریان داور مرویوې قبیله بولی (۳) او وایی چی «د بازید پلار نیکه دواړه عالمان وو دور مرو، هم رشتینی وو په دین کی .» (۴) بازید چی په دغسی کورنی کی لوی سوی و، دخپل عصر دینی علوم فقه، تفسیر حدیث، اخلاق، تصوف ئی په عربی او فارسی کتابو کی لوستی وو، مگر دده له آثارو څخه داسی څرگندیری، چی محقق او متبحر عالم نه و، لکه چی عربی لیکنی ئی سعیری نه دی دصحیح او موضوع حدیث تحقیق نه کوی، پخپله هم د ډیر علم مدعی ندی (۵) او فارسی لیکنه ئی هم ناوړې خواوې لري، او په پښتو او فارسی کی ئی جوړ کړی

(۱) طبقات الصوفیه طبع کابل ۱۳۴۲ ش مقدمه وگوریء دحبیبی لیکک -

(۲) محمد قاسم فرشته ۱۶۲

(۳) تذکرة الاراص ۲۹۲

(۴) مخزن ۱۲۸

(۵) وگوریء دصراط التوحید خاتمه اودخیر البیان ډیر لمانونه .

نظمو نه هم ٻٽڪلي اوخواڙه ندي، سگردي بورياضت ڪوونڪي اوڏا ڪر اوڊرو حانيت ٻلو ته ورتير تود سبلغ اوسجاهد ٻٽڪاري پنجه ڪاله په ڪور ڪي په رياضت تيرول او انزوا اونئسي سيرا دوني اثر لري، چي دسري شخصيت خورا موثرسي اووينا ئي خاکڪ واري ڪله چي دقندهار له سفره راخي، نو پنجه ڪاله په خلوت ڪي ڪٽيني او په حالنامه ڪي امڪلي دي چي ده نه داسي هدايت وسو: «پس ترا بايد چون په خانه خود رسي، پنج سال بيرون نروي وياخلي آسيزش نه ڪني، اگر درين پنج سال بڪار دنيا مشغول شدي ترا به غضب خود مبتلا گردانم.»

بل حاي پسله پنجهو ڪلورياضت اوخلوته بيا هدايت ورته ڪهري:

«انحال پنج سال گذشت بايد ڪه ازخانه برائي و مردمانرا بسوي معرفت دعوت ڪني و علم توحيد بيا سوزا ني! ...» (۱)

په دي ٽول دبايزيه نافذ شخصيت او اغيزه سن تبليغي قوت او دقيادت اياقت اوڏا خبره چي خنگه خاکڪيوه لوپ مقصد ته پرلارهي ڪي، دڙيلو او ٻلهو وورخواوي دي، او داسي چي بايزيد درياضت او ذهني تمرين او سراقبي له لاري دوني سيرا آفاق وانفس ڪري و، چي پرخلڪو به دده شخصيت اغيزه ڪوله، او دده خبره به ئي په عقيدت او اخلاص ارويده او په ده ڪي دوني همت او عالي سجايا هم وو، چي غوثنه ئي پادشاهان او مقتدران او دخيل عصر دريمني طبعي مشران خپل دعوت او موقف ته راڻولي، او دا هغه وخت و، چي ده يوويشت ڪاله په نفسي پالنه او سراقبه او تزڪيه ڪي تير ڪري و، پخيله وائي:

درين بيست ويڪم سال مراد خواب يا به الهام بشارت شده، ڪه يڪ رساله يا خليفه سوي پا دشا هان يقر ست، تاد عوي توحيد درولايت شان نشان در آزند، تا آن پادشاهان ڪه از علم توحيد پيخير بودند نيز بطلب علم توحيد بگمارند. . . مسڪين ڪته است: نظر دارم سوي پادشان و اميران اين زمان ڪه تا ڪدام پادشاه و امير باشند ڪه

(۱) حالنا سه خطي.

کار دین باخلاص اختیار کند، تادرمیان پادشاهان دیندار و دنیا دار نامدار گردد... (۱)
بایزید ددی دعوت او تبلیغ لپاره خپل معتمد سریدان او شاگردان شاوخوا ته واستول،
قندهار ته ئې خلیفه مودود واستاوه چی په بې یخو او کاسیو او ترینو کی ئې ترسند ه
اوسیدپوره پوری تکړه سریدان وسوندل.

بل سرید دولت ته ئې، صراط التوحید ورکی، او دا کبیر دربار هند ته ئې
واستاوه، بله خپله یوه رساله فخرالطالبین ئې دخلیفه یوسف په لاس دبدخشان امیر
سیرزا سلیمان ته واستوله دغسی ارزانی خپشکی چی په عربی، فارسی، پښتو، هندی ئې
شعرونه ویل، هند ته ولېږل سو، چی هلته «رویشانی طریقه» خلکو ته وښی، او په
دی ډول په ټوله پښتو نخوا او شاوخوا سیمو کی دده تبلیغی ډلی گرزېدی، او
خلک به ئې روښانیت ته رابلل.

ددپستان مذاهب مؤلف وایی: شاه بیگ خان ارغون چی په خان دوران
مخاطب و، او بایزید پې لیدای و وایی: «کله چی بایزید دسیرزا سحمد حکیم دربار
کابل ته راغی، ددربار علماء دسناظرې لپاره را ټول سول مگر بایزید دوی عاجز
او پړه کړل، نومیرزا هم دی ایله کی.» (۲)

اخوند دروېزه چی د بایزید مخالف ملادی هم دده عقل او هوښیاری سنی او وایی:
بایزید ډېر په عقل پورو، د دنیا عقل ئې ډېرو، هوښیاری او زړکی ئې ډېره
زده وه... ځکه بایزیدو حکمتی و...» (۳)

مخو لیکوالو داخوند دروېزه اختلاف یوازی مذهبی جنگ بللی دی او وایی
«چی دهغه شا ته بې مذهبی جذبې بل څه نه و.» (۴)

(۱) صراط التوحید ۲۷

(۲) دبستان ۲۵۱

(۳) مخزن ۱۳۰

(۴) تقویم الحق: دمخزن مقدمه لړ.

دا خبره هم داسی ساده نه خلاسپیری، او دڅنگه سره څېړنی او گر و پوړنی لری درویشان دعصر تحلیل پخپله «سیاسی چوله» موسی، او یوازی «مذهبی جذب» نه ښکاری، ددی خبری اوږده څېړنه سا په تاریخ ادبیات پښتو دوهم ټوک کی لس کاله دمخه کړې وه، دلته با ید دا خبره هېره نسی، چی دسغو لو حکومت دلته دسیدعلی ترمذی پیربابا په وسیله داسلام په نامه دا تبلیغ کاوه، چی پښتانه باید دسغولو شاهان داسلامی احکامو له مخی وستی او ددوی اطاعت وکی، دسغولو ټول زیار خو سیاسی و، اما دا چی پیر بابا او درویزه هم ددغه مقصد لپاره (پوهېدی یا نابوهېدی) کار کاوه، هم ثابته خبره ده. اخوند درویزه وایی چی درویشان تبلیغی خط پیر بابا ته ورسېدی، فوهغه وویل:

«قوی بلایرین مردم افغانین نازل شده معلوم نیست که تا بود گردد، چه درین حدود پادشاه اسلام نیست.» (۱)

بل خای وایی: اما اژین جا که دین و ملت بی حکومت حکام اسلام تقویت نمی یابد فایده نکرد (تبلیغ درویزه) زیرا که پادشاهی اسلام نه بوده تا سر او وا بپرند...» (۲)

دا ښکاره کوی، چی دپیر بابا او اخوند درویزه دواړو مقصد سیاسی او په پښتو د (اکبر پادشاه) منته وه، حال دا چی دغه داسلام پاچا (!) پخپله هم یوه بېله لار «دین الهی» را ایستلی و، چی محقق علماء یی مخالف وو. (۳)

(۱) تذکرة الابرار ۱۵۱

(۲) مخزن ۱۳۴

(۳) اولف کیرو: پښتانهان ۱۹۹

د روښان د سیاسي مبارزې لاری چاری

ددې سرېزی په لومړۍ برخه کې دروښان پیر د عصر اوضاع او دخلکو ډلې وښولې سوې، او دا هم په تاریخي سند درته څرگنده سوه، چې دروښان غورځنگ د هغه ظلم او تیري په مقابل کې و، چې د ټولني د لورې ډلې له خوا پر کښتو ډلو کېدې، او ددغو ظالمانو اوسني حاصلانو زېښونکو په سر کې دهند د باری کورنۍ شاهان او ددوی درباریان او حاکمان ولاړ وو .

لکه اخوند دروېزه چې ویلی دی، روښان پیر ډیر هوښیار او حکیم سړی و دده جهان بینی او عصر شناسی خورا ژوره او واقع لیدونکې وه، ده تر قندهار او هند او سمرقنده سفرونه کړي، او ددې سیمو دخلکو روحیات ټی کتلی و، چې خلک څنگه درو حانیانو تابع وو؟ او په هر ځای کې له شاهانو تر وگړو پوری گرده خلک د صوفیانو او پیرانو پر خانقا هو باندی را ټولېدل .

روښان پیر دخپلی سیاسي مبارزې لپاره د مظلوسی ډلې را ټولونه او جنگونه هم درو حانی لاری څخه کاسیابه گڼله، نو ځکه ده خپله د طریقت او عرفان لار داسی وټاکله چې تر اوسنۍ دواړه په گډه تلقین کړي، او سوږ گورو چې دده په مریدانو او مخلصانو کې ښځی هم سته، مثلاً دخیر البیان دغه اوسنی نسخه د عصمت پناهی بی بی خیر خاتون لپاره کېدلې سوې ده، چې دروښان له ډلې څخه وه (۱۰۶۱ ق) او بله ښځه قاشی نوسېده چې ده خلافت هم ور سپارلی و، او له اخوند دروېزه سره ټی دخپل مسلک دفاعی بحثونه کړي دی . (۱)

(۱) تذکرة الأبرار ۱۳۷ .

علی محمد مخلص لیکي چي مودود درويشان پير يو خليفه قندهار ته واستول
 سوا او هغه به: « هر روز دو وقت در میان زنان و مردان چائي بلند بي سا تختند و
 بران مي نشست، خير البيان و مقصود احو منين پيش ايشان بيخوانده و معني آنرا
 بيان ميکرد، وزن و سرد آنرا مي شنيدند . . . » (۲)

وايي چي درويشان ما ينه به هم په خلوت کي ناسته وه ، او بيا په ئي دتورو
 مريدانو خدمت کاوه ، او اخوند درو يزه په همدي خيره کي دده مخالف وه ، دی
 وايي:

« سکه بازید یو حکمتی و ، ده په بېله آشنا یی کړه ، له عورتو ،
 لکه عورتی شوي گمراهی ، دا مردان ئی هم همراه شوه دغلطو ،
 دی بازیدو بلته ټول کړه دعورتو دزلمیو مجلسونه ،
 چي راځي سره کښيني دښه خدای بولي ذکر ونه (۱)

رويانش دخپل طريقت لپاره پنځو اونروته يو راز تپايخ کاوه ، او هر څوک چي

(۲) حالنامه ۳۳۱ خطي

(۱) مخزن ۱۳۰ . داچي درو يزه ئي دونی نا وړه کار بولي او « جوته زلمي
 اور پښه » گڼي ۱۵ سلا مي تصوف په نا ريخ کي دمخه هم پنځي دطريقت او تصوف
 په حلقو کي وي ، مثلاً دخواجه عبدالله انصاري هروي په ملگرو کي بي بي حريميه
 ام الفضل دعبد الصمد لور پيژنو چي په ۳۷۷ق وفات سوي ده او دعلم حديث
 استاده وه (دابن عماد شذرات الذهب ج ۳) ابن رجب په طبقات الحنايله (ج ۱)
 کي وايي چي دخواجه عبدالله انصاري نونيه قصيده له محمد صيد لاني څخه
 پنځو رانقل کړيده ، دغسي هم دکسي غره دشيخ يحيي کبير په مريدانو کي
 پنځي وي ، چي دا وراو خپه قصه هم له دغه لخوايه مشهوره سوي وه .

به ئی سرید سو، دغه اووه صفتونه ورته ضروری وو :

۱ ول : له حراسو څخه ځان ساتل .

دوهم : په خوړلو او چینلو کې اسراف نه کول .

دریم : په نرسي لږ ابر خبری کول، او له ناوړو خبرو څخه ځان ساتل .

څلرم : لږ خوب ، او په وینه او خوب کې دخدای یادونه .

پنځم : دنیکانو صحبت اوله بدانو څخه لیرې کیدل .

شپږم : تل او په پټه دخدای یادونه .

اووم : دخدای دتوحید منلو په لاره کې تل زیار . (۲)

دانسان دنفسي تزکيې او روحاني ارتقا او سلوک لپاره له قدیمه پوهانو

اوسالکونو «مقامات» ټاکلي وو، دزردشت په سزد یسنا کې به بهمنل، به ویل ،

به کول دري مقامه وو، کله چې هیون - تسنگ چیني زا ئرد ۳۳ ۶ ۴ م په

بناوخواکسي افغانستان ته راغی، ددی ځای بودایی خلکو د بودا دغه اته ټاکلي

مقامات لرل، چې دتجات پورونه گڼل کیده، سمه عقیده، سمه آرزو، سمه وینا،

سم کردار، سم معیشت، سم زیار، سم ذکر، تفکر . او هغه څوک چې دغه

مقامات تیر کي نود «تروانا» اود نفس دسعادت پورته رسیري . (۳)

داسلامي تصوف په تاریخ کې هم دانسان دروحي ارتقا اودنفس دتزکيې

لپاره داسي مقامات موجود و، چې ابوطالب مکي ډیر پخوانی اسلامي صوفي

پخپل کتاب قوت القلوب کې اووه مقامه (سبعة ابجر) بللي او بيا خواجه عبدالله

انصاری هروی په منازل السائرین او صد میدان کې سل مقامه گڼلي او پردري

پوزه ئی ويشلي دی خو عبدالطيف قادياني په جواهرالسلوک کې

(۲) صراط التوحید ۸۳

(۳) سی، یو، کی (دهیون تسنگ سفر نامه)

(دېد راس طبع ۱۲۸۳ ق) کې زرمقامه ځنې جوړه کړې دى .

روښان پير دخپلې طريقې لپاره اته مقامه داسې ټاکي :

« وکامېل وسکمل آست که صاحب ۱- شريعت ۲- طريقت ۳- حقيقت ۴- معرفت

۵- قربت ۶- وصلت ۷- وحدت ۸- سکونت بود...» (۱)

ارزاني ټي داسې شرح کوي:

طريقت ټي سوز و ساز دى

شريعت دره آغا ز دى

معرفت ټي سر را ز دى

حقيقت حال دى په زړه کې

په وصلت کې لاد و بي ده

قربت ټي نژدېکې ده

سکونت کل نيکڅوټي ده (۲)

په وحدت کې دويي نشه

داڅو ټوله هغه مقامات دى، چې دنورو صوفيانو په طريقو او لارو کې هم وو،

او سوړگورو چې صوفيانو ټول دغه مقامات په انزوا او نرسې اوصفاو صلح کل کې

تيرول، او د سيراو سلوک د نتيجه په بڼې هم داوه چې سالک به د صلح و صفا خا وند و، له

چنگه او مادي تلاشه به تېرېدې، او انسان څه چې مچ او سپرې به ټي هم نه آزارول.

خو د پير روښان د تعلق او خلوت او پراتو مقاماتو د تلنگ تېجه دا وه، چې په

زړو سر فروش او فدا کار مريدان توره په لاس د سياسي مبارزې ميدان ته را وباسي .

روښان پخپله له خانقاهه را ووت او د جگړې پر تگر توره په لاس ودرېدې، د ده

سريدانو او زامنو او نورو اخلافيو هم د عرفانه سره سياست درلود او د طريقت تر چوڅي لاندې

ټي تېره توره ملگري .»

دى له خپلو سياسي مخالفانو سره چې د مغولو طرفداران وو، داسې معامله کوي :

په تيراه کې ځنې خلک په باطن کې د مغولو پرخوا وو، روښان ورته وويل:

(۱) صراط الوحيد ۳۷

(۲) د ارزاني خطي ديوان

که ستاسی زړونه د پردوسره نه دی، نو خپل لاسونه وټړی او راسی ستاسی توبه هم دغه ده؟ نو له اعتقادو یاله بیرې دیر لس سوه تنه لاس تړلی ورته راغلل.

روښان د دوی گڼه کاران ۳۲ تنه ووژل او نور ئي له تیراوه وشړل. (۱)
دلته باید لږ څه غورو کړو، چی دروښان هدف او مقصد څه و؟ ایا سیاسی وکله نه؟
د مخه مو لوستل چې ده په قندهار کی دخپل قوم د مظلوسیت یوه درد نا که پېښه ولیده، او په خپل جدوجهد ئې پیل وکی، چی دوی ته نجات ور کی .
د روښان پیر په دعوت او تبلیغ کی دستغولو له ظلمه څخه دخلکو آزادی او په دوی کی یوملی حکومت بیا جوړول شامل و، دظلم غندنه د دوی دادی تخلیقا توسته ده، دولت وایی:

په قیامت به ظالم واړه یوب تر حلق پوری په خوی کا
عز را ئیل په په آخر دم مسات د هر یوه مغزی کا
با یزید په خپلو سریدانو کی دیوالی او اتحاد روح پوکی، او دوی ته ئې یو
د حکومت او سیاست څلی ودر اوه، شرعی عشا خراج او مالیات به ئې ټولول او یو
ملی «بیت المال» ئې هم جوړ کی، او داخوند درویزه په قول د ده زامنو سکه
هم وهله (۲).

کله چی شیخ عمر دروښان زوی دده پرځای ودریدی، اخوند درویزه لیکي :
«شیخ عمر خود را پادشاه افغانان تصور کرده، حتی که مردم یوسفزی انقیاد
بعضی او امر دنیوی او نموده بسل بدادن عشرو خراج راضی شده (۲)
بیا هم دشیخ عمر حال بیانوی:

«۱» تاریخ مرصع (خطی) او تذکره الأبرار.

(۲) مخزن.

(۳) تذکره الأبرار ۱۵۵.

شيخ عمر په جهان غبر و کښېستلی ،
 چې راځي زه يا د شاه شومه ،
 دا دنيا به ونيسمه ،
 هر چې اوس ئې وي اکرام وسا راوړي ،
 خزانې به وروپشمه .

(سخن ۱۳۴)

له دې څخه ښکاري چې روښانيانو سياسي تشکيلات لږل او يو حکومت غوندې
 سازمان ئې جوړ کړې ؤ د دې پستان سولف موبد د شيخ عمر د زوی احد ا د حال ښې او وايي :
 «احد ا د سردی بود عادل و ضابطه .. و حق مردم را ب مردم رسانيدی و خمس
 سوال که از جهاد بهم رسيدی، در بيت المال داشتی و آنرا نیز بغا زيان رسانيدی.» (۳)
 تر شيخ عمر وروسته دده زوی جلال الدين دروښانيانو مشر سو، دده له
 خبرو څخه هم دروښانيانو سياسي مقاصد او ديوه افغاني حکومت جوړول داسې
 ښکاري. درويزه وائي :

دغه لايه ئې په خوله کړه چې بادشاه د پښتنو ښم، پښتو لره په ښه کړم .
 پښتانه يا پسې ځي، زه به ماتې دا گړې او دسکري دروازې کړم. (۲)
 دا خودروښان د زاسنو او لمسوله خولې راوتلی خبرې وې، چې د دوی لور
 عزائم ښېي، اوس پخپله دروښانيو لويه اراده داخوند درويزه په الفاظو کې واورې :
 «لښکري به کړم بيا دى هندوستان په ونيسمه، آوازې ئې کولې گلې، هر
 چې آس لري راځي، آس په ساپوری ياسی !

(۱) د پستان مذاهب ۲۵۲ .

(۲) سخن ۱۳۵ .

داکبر پادشاه تنگی واره زما دی، دوه گوڼه به در کوم دغه بنا دی. « (۱)
 روښان او دده اخلا قو په هندوستان کې د پښتو خلجیانو اولو دیانو او سوریانو
 برم وختو نه نه وو هیر کړي، او روښان په ښکاره وایی چی هندوستان به بیا
 نیسم، او دده زوی شیخ عمر د مغولو د پاتخت اگری او سیکری دروازی ماتوی،
 او دا هغه لور عزایم دی، چی روښان نیان ئی د دله ییزی سپارزی په صفت کی درولی
 اوله تیری کوونکو سره ئی جنگولی وو.

دروښان د مؤثر شخصیت او اغیره من سیرت یوه نخبه داده، چی ده په زړو
 فدا کار او سر فروشه سریدان وروزل، دوی به په تش لاس له غښتلی غلیم سره
 جنگیدل، او په خو نړیو جگړو کی به ستی کیدل، خو نه ایلیدل او نه ئی وسله
 غور خو له. د تیراه په چوری کی پیر روښان او دده ملگری د مغولو لیکر ورا ایسار
 کړل، د غرو خلکو وسله نه درلوده، د چوری درمی ډیری کلمکی دی، نو روښان
 خپل سریدان وگمازل چی دا درمی په پر بسکوی
 اوس ونه ئی تیره کوی، د امتاسی وسله ده! روښان نیا نو په دغه
 وسله مغول مات کړل او د سافگو کار ئی خنی واخیست (۲).

دروښان زامن اولمسی او ډیر دروښان اوسریدان ئی په جنگو کی وژل سوی
 دی، سوید شاه یوه عجیبه قصه لیکي چی دروښان یانو سر بازی او فداکاری بڼه
 څرگندوی، او دابیی چی د دوی ښځو هم سروڼه بایلل، خو مغولو ته ئی مخا نونه
 نه سپارل:

«افغانان بعد از وصال احداد، عبدالقادر بن احداد را بر داشته و بکوه رفتند و
 لشکر پادشاهی که گمان مسخر شدن قلعه نداشتند داخل قلعه شدند. دختر احداد

(۱) مخزن ۱۳۳

(۲) تاریخ مرصع، تذکره الابرار.

در قلعه میگر دید، یکی از لشکریان آهننگ گرفتن او کرد. دختر چادر بر چشم
افکنده خود را از دیوار قلعه بزیز افگند و هلاک گشت» (۱)

ددی تولو قدا کاریو سبب هم داو، چی رویشان پیر خپلو پیروانو ته داورینو ولی
و، چی حاکمه له ددوی غلیمان او تالا کوونکی اوز بیشو نکدی، او ددوی
له تیریو او چورو چپاوه لمان خلا سول هم یوسشروع او ضروری کار دی.
رویشان داپه ستر گولیدل، چی دوگرو مبارزی پیر لمله به دی سبب بریالی
نه می چی له دوی شخه مرتجع او ساز شکار عناصر دبا یانو اوز بیشو نکو مقتدرانو
به بدو او غور و گوارا سوخته می، نو د مبارزی له میدانه وزی، او تالی خت ختی جو پیری، له
دی جهته درویشان په طریقت او تلقین کی داخبره په تیتنگه داخله وه، چی د سغولوسره به
دوستی اوز دیک کی نه کوی له دوی شخه به لمان ایری ژغوری، اوراشه درشه بدنه ورسره
کوی. ددی تلقین اغیزه داوه، چی سویدشاه دسلطان ذوالقدر له خولې وایی:

«چون به فرمان سعیدخان بخواندن عبدالقادر رقتم، اقسام اطعمه و اشربه بهراو
می آوردم، تا بدان فریفته شود. روزی یکی از اقامانان پیر، بعد از چشیدن حلوا برخواست
وگفت: ای عبدالقادر! از زمان نیای بزرگوار تو تا این زمان، قدم بغول اینجا نرسیده
است این سردیکه آمده، پی خواهد ترا بجاسه سرخ و زرد و اطعمه چرب و شیرین که رغبت
بدان، دین اصحاب بطن، و نفرت آن آئین درویشانست بقر بید. صلاح درینست که
اورا بکشیم، تا دیگری از هراس بدینجا نیاید اما عبدالقا درو سادرش بی بی علائی
که دختر میان جلال الدین است راضی نشدند.

روزی که عبدالقادر داخل اردوی سعیدخان میشد، از آواز تناره و کرنای اسب او
می ترسید، از میان مردم برکنار سیرفت. افغانی با او گفت: آنچه حضرت سیان روشن فرموده

(۱) دستان مذاهب ۲۵۲.

است ؟ اسپ بجماسی آورد و شمانه خمار این مستی خواهید کشید! عبدالقادر پرسید
میان چه فرموده است؟ افغان گفت: «از مغولان دوری واجتناب .» (۱)
دغسی ډله ییزه کرکه دروینان دسبارزې پوه اغیزه منه وسله وه، چپې پای ئې سر
بایلل او ځان واری کول و؛ لکه دا حد دلورا وپه ز رو نو رډا کار سر بازان او تور کښان (۲)

(۱) دېستان مذاهب ۲۰۲

(۲) دا کلمه په خیرالبیان کی د عسکر او سپاهن په معنی راغلې ده ، چپې په

پخوانو آریا ئیا نو کی کشتی وه .

درویشان پیرادبی څنگ او دده تالیفونه

درویشان په څلور ژبو پښتو، فارسي عربي، پنجابي پوهېدې، او په دغو څلور ژبو کې لیکک اولوست هم کاوه، په څلورو سروژبو کې لیکلې اولیکلې هم لري. په پښتو لیکنه کې دى يوڅا ص « سبک » لري، چې تر ده دمخه ئې سور مثالونه په پښتو ادب کې ندی ليدلى.

ترده دمخه مورخنى دپټې خزاني منظومې لرغونې ټوټې اود سلیمان ساکو د تذکرې منشوري نمونې (۶۱۲ ق ۱۲۱۵ م) لروچې گرده دپښتو ژبې دنظم او ویناله سمون او پېوډون سره برابری دى، يعنى په هغه ډول چې خلك پښتو وايي، ليكوال هم خپل مطلب پر هغه ډول سم ليكي، جملې اوافعال او روابط پر خپل خپل ځاى ږدي مگر په عربى اوفارسي ادب کې اتهسوه كاله دمخه يورازفنى نثر هم باب سوي و چې چملو به ئې « سجع » درلوده، اوليكوال به داسې مسجعي جملې سره پيودلې، چې د پای كلمې به ئې سره يورنگه اوسوزونې وې، ددغه راز مسجع نثر نمونې په عربى ادب کې دالعشى تاريخ يمینی اود ابوالفتح بستی اقوال دى، او په فارسي ادب کې مقامات حمیدى اوځنى بشاشات دى، چې گرده دافغانستان په سيمو کې كېدل سوي دي.

لځكه چې دغسې « فنى نثر » دایشيا په عربى اوفارسي ادب کې ځای نيولى و، او پخپله افغانستان کې ئې بولگي ليدلې كېدې، نو كه درویشان خپل پښتو نثر ددغو

روایاتو او سوابقوسره سم په فنی اوسسجج ډول کښلی وی ، کومه لیری خبر نه ښکاری
پخپله بایز ید ددغه سبک دغوره کولو سبب ، یوا لهای دغ گڼی چی ده
ته وو یل سوه :

« او با یز یده ! وکښه خیرالبیان- په هغه هسی الحان - چی ئې به لوست

سورت الرحمن » . (۱)

په دی ډول روښان دقرآن عظیم دسورة « الرحمن ، علم القرآن ، خلق الانسان ،

علمه البیان » (۲)

په تقلید د خیرالبیان دپښتو جملو په پای کی د (آن - آم) مسجع ساتلې ده ،

لکه چی وایی :

« وکښه ! زما په عنایت خیرالبیان ،

نه کښل پیغامبرانو ، اولیاگانو کتابونه له تا وړاندې ؟

اونه ئی کړه بندگی ، چا رښه گری ، زما بی عنایته بی توفیقه ،

په تادی وی اعلام . » (۳)

خیرالبیان دپښتو پېژندل سوو کتابو څخه یو پخوانی مشهور او سوړته را رسیدلی

کتاب دی ، چی دپښتو خاصو حروفو لپاره ځانته اشکال او املا لری ، او ښاغلي

لوستونکی به ئی په دغه واحده خطی نسخه کی وگوری .

دانسخه پنځه ویشت کاله دمخه په لندن کی د مر دین سن راس انگلیسي

(۱) خیرالبیان ۱۲

(۲) قرآن عظیم ۵۵ سورة ۱ - ۴ آیتونه پا ره ۲۷

(۳) خیرالبیان ۱۶

سستشرق حجه وه، چي لوسړي پلاد ناروی ختیځ پوهاند مارگن ستیرن دهند د لر غو نو
 آثار په مجله ج ۱۱ گڼه ۵ ص ۳۶۶ (بعبي ۱۹۳۵م) کی یوه مقاله
 پرو کښله، دا نسخه تردوهم جهانی جنگ وروسته د توپنگن د پوهنتون (جرمني)
 په کتابخانه کی پیدا سوه، او په ۱۳۳۲ش کال دکایل داستلال په جشن کی
 د جرمنی سفارت په نندارتون کی ایبني اومالیدلی وه، او تر دغه دمخه ئی یوه
 عکسی نسخه هم ښاغلی بینوالاس ته راوړی وه چي دهغه لرو به دغه اوسنی عکسی
 نسخه چاپیږي .

تر روښان پېرو وروسته اخوند دروېزه خپل پښتو او فارسي مخزن الاسلام د
 ۱۰۱۵ ق ۱۶۰۵م په چاپیږي، چي د موضوع له پلوه د خیرالیمان او
 روښانه سره معارض دی، مگر په ښک او انشاء کی د روښان پیروی او تقلید کوی
 او تردې وروسته مورگورو چي به پښتو کی ډیر متنو ر کتابونه راوتلی او ټولو
 ډیر روښان ښک پیروی کړې ده، اوله دی جهته نوماد پښتو ادب په تاریخ کی
 ډیر روښان ښک په نامه یو خاص څپر کی (فصل) ټاکلی دی . (۱)

ډیر روښان پرعرفانی او تصوفی افکارو اودده پرتریقته او د کراوخلوت با ندی
 ډیر اعتراضونه سوی دی، چي لځنی اعتراضونه د عصب او سرخی په جوړه کی دی،
 او یخصوصاً اخوند دروېزه خود ده لوی رقیب دی، او هرځای ده ته ښک نخل کوی
 او غندی ئی، مگر د پښتو په لیکنه کی ده ډیر پیرونی کوی، او عکسی ئی کار یی لکه
 خیرالیمان چي کښل سوی وو .

د روښان دغه تالیفونه تر اوسه پوري ژه پیژنم :

۱- خیرالیمان: په غلور ژبه پښتو، عربی، فارسی، پنجابی چي فقط دغه یوه
 خطی نسخه ئی په دنیا کی پیدا سوی، او دغه دی چي اوس عین دغه نسخه عکسی

(۱) وگوری: پښتانه شعراء لوسړي ټولک او د پښتو ادبیاتو تاریخ دوهم ټولک .

چاپ سو، اود نسخه په ۳۰۱ مخه کی په پمپنور کی د حافظ محمد عبدالقدوس قاسمی په تحشیه او مقدمه او اهما تمام چاپ سوی ده : جون ۱۹۶۷ م
 دالمپری چاپ په زیار تیار سوی او بناغلی حافظ قاسمی گپوری حاشیې پر لیکلی دی ، مگر دخیر البیان دگراسر او بیان او وزن اوسج او کلماتو تحلیل په نور کار هم غواړی ، او د پښتو څپر نو لپاره یوه خورا غوره ذخیره ده .

۲- مقصود المومنین: عربی کتاب دی چی روښان دخپل زوی شیخ عمر

په غوښتنه کېږلی دی اوهر ځای هغه ته ولدی العزیز خطاب کوی او ۹۵ پاڼې ۲۱ فصلونه لری ، یوه خطی نسخه ئی دلاهور دسرحوم پروفیسور محمد شفیع په کتابخانه کی مالیدلای وه، چی له دغی نسخې څخه دلاهور د اورینتال کالج میگزین په مجله کی چاپ سوی هم دی، دانسخه شل فصله لری، اود ۱۲۲۴ ق کال په ربیع الثانی کی په نستعلیق کېږل سوی ده ، چی تر لیکولا ندی ئی فارسی تحت اللفظ ترجمه هم سته .

بله خطی نسخه ئی دحیدرآباد دکن په آصفیه کتابخانه کی سته ، چی په ۱۲۲۶ ق کېږلی سوی ده او بروکلن ئی هم نوم راوړی دی (۱) .
 د مقصود المومنین مطالب عرفانی او تصوفی او شرعی دي ، مگر ژبه ئی معیاری ادبی عربی نده ، ډیری گراسری ناوړی لری اوداسی ښکاري چی لیکوال ئی په عربی گراسر لیر پوهیدی .

۳- صراط التوحید: دا کتاب په فارسی ژبه په ۹۷۸ ق کال تالیف سوی دی ، چی په ۱۱۵ مخه کی په ۱۹۵۲ م کال له پمپنور چاپ او خپور سو ، ما ته گوده فارسی او عربی ده . مگر دواقعاتو د بیان او درو ښان د طریقت په لحاظ ښه معلومات لری ، پاچاهانو او امیرانو ته خطاب کوی ، او دوی عدالت او انصاف

(۱) بروکلن: د عربی ادبیاتو تاریخ ۱۹۱۲ ر .

اوتوحيد اومعرفت او شريعت ته راغواړي ، او محينو كتا بولكه مقصد اقصي
(دعزيز نسفي تاليف) اواميريه او درويشيه ته حوالې وركوي .

داغه كتاب دى چي دحالناسي په قول ئي يوه نسخه داكبر پا چا در با رته
هم استول سوي وه . (۱)

۴- فخر الطالبين : دا كتاب دحالناسي په قول پيژنو، چي وايي : بايز يدغه
رساله دخليفه يوسف په لاس دبدخشان حكمران ميرزا سليمان ته ليږلي وه ، دغه
ميرزادخان ميرزازوي اودباير تربور و، چي په ۹۹۷ ق كال په لاهور كې وفات سو (۲) .
د فخر الطالبين كومه خطي نسخه تراوسه نده موندلې سوي .

۵- حالنامه : سوېد دديستان مذاهب، ؤلف وايي : « و حالنامه كتا بي دارد
كه در آنجا احوال خود را بازگذاړده . » (۳)

دا كتاب دبايزيد په فارسي كښلې و، چي وروسته داورنگك زيب په وخت كي
دده دكورني هومريد علي محمد بن ابو بكر قند هاري چي تخلص ئي «مخلص» و،
دا كتاب تكميل كيء ، اودده دزامنو اولمسيوا و دكورني حال ئي پر زيات كيء .
چي دغه كتاب دبايزيد اودده دكورني په شرح حال كي يو ټينگك ا و دباور وړ
ماخذ گڼل كېږي .

د هند د علي گډ په شرقي كتابتون كي دحالناسي يو مخطي نسخه (نمبر ۳۸۰-۹۲)
سته، چي ۵۲۶ نسخه ده او ۱۵ جزوه لري ، او دتاليف وخت ئي ۱۰۰۰ ق كال
ټا كلاي سو .

(۱) اسلامي دائره المعارف ج ۱ دبايزيد كلمه.

(۲) اكبر نامه ۲ ۵۵۱ .

(۳) دبستان ۲۵۱ .

۶- دہشتور رسم الخط :

دولت پہ خطی دیوان (ص ۳ دہشتوتولنی نسخه) کی دایت راغلی دی :

افغانی لفظ شکل ولوست کو پیش نشہ ورتہ وشوہ کنندہ دیارلس حر فونہ

دخیرالبیان دغہ یوازینی خطی نسخہ چی عکس ٹی وینیء پہ سر کی ۱۴۴۳ء نسخہ یوہ رسالہ لری ، چی درسم الخط او پختولیک دود بیان دی ، دارزانی او دولت قلمی دیوانونہ چی سالیلی دی ، اودقندہار دسرحوم دوست محمد پریش د یوی بینوسی نسخی (چی درویشان پہ طریقہ پوری ارہ لری) لیک دودونہ د خیرا لبیان دد غی سریزی سرہ برابر دی ، او بنایی چی دغہ رسالہ پیررویشان د پختولیک دود (۱) لپارہ کنبلی اوبیائی دخیرالبیان پہ سر کی وراچولی وی ، چی اوستونکی ٹی پہ لیک دود خبرسی (۲) .

دولانا قاسمی دخیرالبیان پہ سریزہ (ص ۵۰) کی پیررویشان تہ دودنور کتابونہ یو مسکتویات اوبل پنجابی منظوم کتاب و «اجیددی شلوک» (مرتبہ اونکار فاة) منسوب سوی دی ، سگر دادواڑہ کوم سند نلری ، نوٹی زہ دہ پہ تا لیفو کی نہ شمیر م خوبیل کتاب چی خطی نسخہ ٹی اوس ماکتلی دہ او دسخہ سی نہ پیرژاند داتہ ددہ پہ تالیقاتو کی زیاتوم ، دا کتاب تراوسہ نہ شرقی پو ہانو او نہ مستشر قانو پیرژاند لی دی :

(۱) اورینٹل کالج میگزین ص ۳۵ ہی ۱۹۴۳ لاهور .

(۲) دتفصیل لپارہ وگوریء : دہشتوادبیا تو تاریخ ۲۹۰۲ .

۷- درویشان یونان کی تالیف:

د کابل د خطی نسخو په کتابتون کی یوه مجموعه سته چی په جیبی قطع یو خو خطی کتابونه پکښی را اغتبت سوی او گڼل سوی دن :

۱- لومړی برخه ئی د جزء عم یو فارسی تفسیر دی ، چی غالباً په دتفسیر حسینی (مواهب علیه) آخري پاره و ی ، د دې برخې په لومړي څ باندی یو بندور ۲×۲ سانتی مېرسته ، چی په ټیټه نسبتعلیق خط پر کښلی دی : « ۱۰۳۳ . ۱ بنده باری سرید پایزید انصاری همدان بن شیخ نعمت » اوله دې څخه دایکاری چی د ۱۰۳۳ . ۱ قمری هجری کال په شاوخوا کی همدان نومی درویشان پیر سرید ددغی مجموعی خاوند و .

دغه تفسیر ترسوره الناس پوری تمامېږی ، او په پای کی د کاتب امضا او تاریخ ناری ، خطی خواناناستعلیق او آیات په سره شتو سوسط نسخ کښل سوی دی .

۲- تردی وروسته یوه فارسی لټاوه رساله « بیان ذکر الخفی المستجلب لاجرالوفی » ده چی څلور نیم کو چنی مخونه لری او مؤلف ئی ندی معلوم .
۳- تردې کوچتو قی رسالې وروسته رساله غوثیه داسی شرو کیږی : « حمد بسیار و ذکر بیشمار بر حضرت خدایرا . . . »

د رسالې دلیک ډول داسی دی ، چی په سره خط « قوله تعالی یا عوث اعظم » کای ، وروسته ددغه غوث اعظم یوه عربی خبره را نقلوی ، بیانود هغې ترجمه په فارسی لیکي ، او کله کله ځنی فارسی بیتونه هم په دغه ترجمه کی ځای لری ، چی منشوره فارسی ترجمه ئی روانه او پشه ده ، مگر دغه منظومات ئی سات او گوډ او بی وزنه او په معنی کی ضعیف ښکاری . او عربی ئی هم دیوه پاخه عرب لیک نه ښکاری ، او ناوړی لری ، چی متأسفانه ددغه غوثیه رساله نا تمامه ده او دلیک تاریخ اود کاتب او مؤلف نوم نلری ، په سر کی په سلمه حمده او نعمته داسی شرو کیږی : قول تعالی یا عوث اعظم . . . »

داسلامي ادبياتو په تاريخ كې موږ ترروښان پير دسرخه دوي رساله الغوثيه
 پيژنو : يوه دشيخ محي الدين محمد ابن عربي (۳۸۶ هـ ق) داسې پيل كيري :
 الحمد لله كاشف الغمه . . . بله : دشيخ عبدالقادر جيلاني غوث الاعظم (۳۹۱-۵۶۱ هـ ق)
 په نامه ده . (۱)

دداواړه رسالې دغسې دي ، چې دخداي تعالي له خوا خهد وي ته د غوث په نامه
 خطاب كيري ، اودې دغه خپل الهامات په دغو رسالو كې كاږي .

وايي چې شيخ عبدالله شطاري دبهلول سند يلي زوي چې په آگره كې په ۲۳
 جما دي الاولې ۱۰۱۰ ق مړې ، پردغې رساله غوثيه باندې شرح كښلې وه (۲)
 اومولوي عبدالمجيد بدايوني (۱۲۶۳ ق) دسلفوظات غوثيه جواهر الرحمن
 شرح دسواهب العنان په نامه كړې ده (۳) اود غوث الاعظم جيلاني زوي
 سيد عبدالرزاق هم يو « سلهمات قادري » ناليف كړې و ، چې ترجمه يې په هند
 كې شيخ نظام الدين كاكوري په فارسي كړې وه . (۴)

داچې رساله غوثيه اوسلفوظات غوثيه اوشرح مكالمات غوثيه (د پېښور د
 اسلاميه كالج مخطوطه) (۵) دري سره يوښ دي او كه پيل كتابونه دي ، اوږده

(۱) كشف الظنون ۸۷۹ د استانبول چاپ ۱۹۶۷ م او اسماء المؤلفين

۱ ر ۵۹۶ د استانبول چاپ ۱۹۵۱

(۲) رحمان علي : تذكرة علماء هند ۳ . دلكهنو چاپ ۱۹۱۳ م .

(۳) دغه كتاب ۱۳۳

(۴) دغه كتاب ۳۳

(۵) مولوي عبدالرحيم : لباب المعارف ، ۱۰۳۶ ص ۱۹۲ داگرې طبع ۱۹۱۸ م

دبرو كلمن په قول ددې رسالې يوه خطي نسخه داسكندريي په كتابخا نه
 كې هم سته .

مطالعه او خپرنه غواړی، چې اوس د ستی د لته زما څخه نه دغه کتابونه سته او نه ئې
د پیژندنې وسایل لاس ته راځي، نو زه دغه خبره، نور و پلټو څېر نو ته پر پر دم ،
خود لته دغه زموږ د خطي کتابخانې مجموعه سره سم :

ستا سفانه د دغې مجموعه غوښتنې در ساله غوښته په پای کې لو پدلی او ور کې سوی
دی ، او دغه ډول خطاب یا غوث اعظم او د هغه فارسي ترجمه هم پرې سوې ده ،
دانه ښکاري چې څو نې پانې به ئې نیمه خوا سوی وي ؟ خو وروسته ځنې آیات او
عربی متوای او د صوتیاتو خبری دی ، چې په فارسي ترجمه یا شرح اری ، داهم
په مخونه دی ، خود سراوسنی پانې ئې د غوث اعظم در سالې سره په مضمون کې
نیتون اوسمون نلري نو ځکه زه نسواي ویلاي چې د دې رسالې نوم څه دی ؟ آیادا
د هغې د مخنی رساله غوث اعظم پایڅوړ دي که څه ؟ مگر د دې آخرنی بر ځي
په مټڅ کې یو ځای داسی وایی :

قال با یزید مسکین : مع الساکن ذکر اسم الله فضیلة و ذکر الله فر یضه ،
لاید کر الانسان شیسی بغیر معرفت الاسمه و چون ترا از خدا پرسند چه جواب سی
دهی و چه میگوئی ؟ آن روز دروغ گفتن بکار نیاید و به دروغ نگذری و فاجه نیابی
که خدای تعالی به دروغ گو یان لعنت گفته است کما قال فجعل لعنة الله علی الکاذبین . . .
د عربی او فارسی نوشتی بڼه او جوله د رویتا ن پیر دنوروتاً لیثا توله
موضوع اوسبک او ډول سره برابره ښکاري او ځکه چې په صراحت د بایزید مسکین
نوم اخلی ؛ او داهم د خیر البیان او صراط التوحید او مقصود المؤمنین سره سم
دی ، نو ځکه دغه رساله هم د پیر رویتان گنم .

بل دلیل دا دی ، چې دغه رساله داسی ختمیږي :

« قال بایزید مسکین ابن عبد الله : راحت روح کان وصف الله و غذا به صفة
البشریة ، فکل راحت یهلك عن الانسان ، بغیر وصف الرحمن .

این رساله مختصر کردم تمام عاملاً نش امن یا بند جاوید ان تمت تمام شد کارمن نظام شد، امیدوار است بالنظف باری همدان ابن شیخ نیعمت (کذا) سرید میاروبیان انصاری... تحریر فی تاریخ ۱۷ شهر شوال ۱۰۳۳ ل (۱۰۳۳ ا ق)»

دغه نوشته بیمنی چی د کتاب کاتب هغه دلوسر نی سخ دمهر خاوند دی ، چی (۱۸) کاله ئی دخیر البیان دخطی نسخی تر کنبلو دمخه دغه فارسی اوعربی رساله کیشلی وه ، اومؤلف ئی هم بایزید پیر رویشان دی .

ددی مقصدلپاره داهم یو دلیل کیدای سی ، چی مضامین ئی اکثر دپیر رویشان دنور و تالیفاتوسره په ظاهره او په معنی کی پوره شباهت لری ، دعربی ایکک ئی پرا د بی معیار پوره سم ندی ، فارسی نظمو نه ئی سات او گوچ دی ، او په معنا کی دپورسره ورته دی .

تاسی درویشان عربی مقوله راحت روح کان... لوره ولوسته چی دخیرا لبیان له دی جملی سره معنوی او ظاهری شباهت لری :

«راحة الروح وصف الرحمن وعذابه وصف الانسان... ذات وصفات المخلوقین
تغیر وتهلکک ولا تغیر ولا تهلکک ذات وصفات الرحمن .
خوشخه وروسته وایی : «من دخل بالصدق فی وصف الرحمن وخرج عن وصف
الانسان فوجد راحة الايمان» . (۲)

اوس به نوموړو یقین ته نزدی دا وویلای سوچی ، دغه خود رویشان یوه رساله ده ، مگر کومه رساله؟ تراوسه ئی نوم ندی ښکاره .

دلته باید دا خبره هم هیله نکو : چی ددی مجموعی نامتاسه رساله غوثیه هم

(۱) خیر البیان ۲۹۱ ۲۹۲

(۲) خیر البیان ۲۹۸

د عبارت او معناله پلوه د حضرت شيخ عبدالقادر جيلاني يادده د زوی سيدعبدالرزاق جيلاني يادشيخ محي الدين ابن عربي نه بيکارى (۱) د عربى انشاء په لحاظ بايد د يوه عجمي (غيرعربى) ليککوى، چي زه دغه رساله هم درويشان پير آثارو ته ورته گڼم . په خير البيان کي چي بايزيد د کوسو الها ماتو مدعي دى ، په هغو کي کله کله ده ته د «ياغوث الا عظم» خطاب هم سوي دى (۲) نو هيڅ د تعجب خبره نده ، چي د ابن عربي او شيخ جيلاني په پيروي دى درويشان دغسي يوه رساله هم تاليف کړي وي ، نو ځکه چي ده بخان پير کامل او مکمل گانه او سرېد او نو هم «لوى غوث» مانه ، که سوو د دغې رسالې شپا هت درويشان له نورو آثار وسره په مضامينو او په ناوړي عربى انشاء او ماتو گوډو قارسي منظوماتو کي وگورو ، نو ضرور دا فکر پيدا کيږي ، چي دغه رساله غوثيه به هم ده بايزيد تاليف وي . مگر دا به هاته يقيني سي ، چي د دى رسالو پوره متنونه وسوندل سي ، بيا دغوث الا عظم جيلاني اود ده د زوی له منسوبه آثار وسره مناسخ او مقابله کړه سي .

په دغه خطي مجموعه کي چي درويشان پير دغه ناپيژندلې آثا رگڼل سوي دى ، يوه نسب نامه غوث الاعظم جيلاني او سلسله خواجگان چشت او ددوي مقامات هم منته ، او بيانو د کحل الجواهر رساله ده چي په جمادى الاولى ۱۲۸۸ هـ قريه روضه کي لیکل سوي ده . په آخر کي د نقشبندي يا نوسلسله اوددوي لطائف او مقامات او اذکار دى خو دا کتاب هم نا تمام دى .

د مجموعي دغه وروستى برخي په اومه نستيلى پر سپين خو قندى کاغذ کښل سوي دى چي په خط او کاغذ کي له لومړي يوبرخوسره اړه نلري . په هر ډول دغه مجموعه د مختلفو او ډول ډول بحثو يا ټول ه رويه يوه مفيد او ارزښتي نسخه گڼله کيږي اود کا بل د خطي نسخو يوه غوره مجموعه ده .

(۱) وايي چي د فقري عربي کتاب المواقف هم دغسي الهامى رنگ کلي (قاسمي

د خير البيان مقدمه (۲) خير البيان ۱۸۲۱۸

344

دبازيد روښان يادونه

عبدالرؤف بينوا

دبایزید روښان یادونه

په دی لیکنه کی سی د محترم او فاضل دوست پوهاندر شاد
په گمارنه د هغو آثارو نومونه او دهغو لیکنو عنوانونه
د القبا په ترتیب ر اغونه کړی دی چی د پښتنو د ستر
شخصیت دبایزید روښان یادونه پکښی سوی ده +

دا کار له دوو حیثو بی گټی نه دی : یو داچی
دبایزید روښان د شخصیت سترتوب لخی څر گنده پیری
چی په شرق او غرب کی نو میا ليو پوها نو او لیکوالو
وربانندی په جهانی سویه لیکنی کړی دی ، اوبل دا
چی که یو څیرونکی وغواړی چی د دبایزید روښان د ژوند
پر پیښو څیړنه وکړی ، له دی لیکنی څخه په آسانی کولای سی
دبایزید روښان په باب کی د ماخذونو څرک و مومی +

زه اعتراف کوم چی دا لیکنه به هم لکه څنگه چی
ښایی بشپړه نه وی ، خو تر کمه لخوا به چه ممکنه وه ، ما خپل وس
نه دی سپمولی او هیله ده چی ور وسته به بشپړه هم سی .

« بښوا »

۱ — آريانا دائرة المعارف په دري ژبه :

څلورم ټوك له « اولسيما توم » څخه ترجمه وليم پوري د افغانو نستان
د دائرة المعارف د ټولنې خپر و نه ،
د چاپ كال : د ۱۳۳۱ هـ ش تله ۱۹۶۲ م سپتمبر د چاپ لځای :
كابل دولتي مطبعه ،
په ۵۳۲ مخ كې تر ۵۳۳ مخ پوري د « پيرروشان يا بيزيد »
تر نامه لاندې نې يا دو نه سوي ده .

۲ — آريانا دائرة المعارف په پښتو ژبه :

د پورتني څلورم ټوك پښتو متن ،

۳ — آريانا مجله په دري ژبه :

اووم كال نهمه او يوولسمه گڼه د « نهضت هاي آزاديخواهي افغان »
تر عنوان لاندې د پوهاند عبدالحی حبيبي ليكنه په لومړي مخ كې چې
په هغه كې نې دروېشانانو پر نهضت ښه و نه اچولې ده . د چاپ كال
۱۳۲۸ هـ ش د افغانستان د تاريخ د ټولنې مياشتنې خپرونه .

۴ — اسلامي دائرة المعارف — په انگرېزي ژبه :

The Enclopaedia of islam Edited By

M. Th Houlsma, T. W. Arnold, R. Basset and R. Hartmann

لومړي ټوك له A څخه تر D پوري د چاپ كال ۱۹۱۳ م
د چاپ لځای : لندن ۶۸۶۵ مخ په لومړي ستون كې تردې عنوان لاندې

Bayazid ansari Pir Roshan

د بایزید رویشان یادو ندر اغلی ده .

۵۔ اسلامی دائرۃ المعارف — پہ جرمنی ژ بہ:

ENZYKLOPAEDIE DES ISLAM BAND I

د لومړی توکک په ۷۱۳ مخ کی تر ۷۱۵ پوری د

BAYAZID ANSARI PIR ROSHAN

تر نامه لاندی د بایزید روښان یادونه لری .

د چاپ کال: ۱۹۱۳ م د چاپ لځای: لندن .

۶۔ اورینتل کالج میگزین :

د ایوه مشهوره مجله ده ، ددی مجلې د ۱۹۵۵ م کال د فروری د میا شتی د گڼې په ۴۹ مخ کی د ډاکټر جها نگیر په قلم د پیر روښان د مکتوبات په باب کی یادونه سوي ده .

۷۔ بایزید روښان — په پښتو ژبه :

د ښاغلی قیام الدین خادم تالیف چی په ۱۶۳ مخو کی د ۱۳۳۲ هـ ش کال د سلواغی په ۱۶ د پښتو ټولنی له خوا په کوچنی قطع چاپ سوی او د بایزید روښان د ژوند پراجماعی او تصوفی خوائی رونا اچولی ده .

دا کتاب د پورتنی کال د کابل مجلې په پرله پسې گڼو کی هم خپور سوی دی .

۸۔ پټانز ، دانگریزی ترجمه په اردو ژبه :

دانگریزی سیاس او مؤرخ ښاغلی (اولف کبرو) تالیف او د سید محبوب علی اردو ترجمه ، چی په ۱۹۶۷ م کال د پېښور د پښتو اکیڈمی له خوا په خیبر میل پرس کی چاپ سوی دی .

ددی کتاب په ۲۷۷ ، ۲۸۰ ، ۲۸۵ ، ۲۹۲ ، ۲۹۳ او ۳۱۹ مخو کی

د بایزید روښان یادونه سته .

۹۔ پښتانه ، په پښتو ژبه :

چی د ۱۳۵۰ هـ ش کال دوری د میا شتی په نهمه په کابل کی

دهغه وخت د قبا لئو د مستقل ریاست له خوا د میا خان اپردی په

اهتمام چاپ او خپور سوی دی .

ددى خپروئى ددو هم ټوك په ۳ مخ (د پيرو بيان نهضت او جنگونه)
تر عنوان لاندې تر ۶ مخ پورې ئې يادونه راغلې ده.
۱۰— پښتانه د تاريخ پهرنرا كښې په پښتو ژبه:

د ښاغلي سيد بهادر شاه ظفر كا كاخيل تاليف چې د ۱۳۸۳ هـ ق
د ذى الحجې په ۲۹ او د ۱۹۶۵ م كال د مې په دوهمه په ۱۳۰
مخو كې د پېښور د (يونيو رسټي بلك ايجنسې) له خوا چاپ او خپور سوي .
ددې كتاب په ۶۶۳ مخ كې تر ۷۰۷ مخ پورې د (روښانې تحريك
تر عنوان لاندې د بيا يزید روښان د تحرير يک حالات راغلي
اودده د كورنۍ يادونه سوي ده .
۱۱— پښتانه شعرا ء په پښتو ژبه:

د پوهاند عید الاحی حبیبي اود هغه وخت د پښتو ټولني دنورو غړو
په گډه تاليف چې په ۱۳۲۰ هـ ش كال د كابل په عمومي مطبعه كې د
محمد گل نوري په اهتمام چاپ او د پښتو ټولني له خوا خپور سوي دي .
ددې كتاب د لو سړي ټوك په ۲۳ مخ كې (دروښانې نودله)
تر عنوان لاندې تر ۲۷ مخ پورې د بيا يزید روښان اودده د شاگردانو
يادونه سوي ده .

۱۲— پښتو دري مياشتني مجله:

چې د مولانا عبد القادر په نگراني اود ښاغلي خيال بخاري
په چلونه ۱۳۷۷ هـ ق كال په ربیع الاول او د ۱۹۵۸ م په اکتوبر
د پېښور يونيورسټي د پښتو اكيډمي له خوا چاپ او خپره سوي ده .
ددې مجلې په ۲۴ مخ كې د مولانا عبد القدوس په قلم د (بايزيد
روښان) تر نامه لاندې تر ۳۶ مخ پورې يوه محققانه يادونه راغلې ده .
۱۳— پښتو دري مياشتني مجله:

د ۱۹۵۸ م كال د جولائي اگست او سپټمبر د مياشتو لومړي جلد څلرمه
گڼه چې د مولانا عبد القادر په نگراني اود ښاغلي خيال بخاري په
چلونه د پېښور يونيورسټي د پښتو اكيډمي له خوا په منظور عام پريس
كې چاپ سوي ده .

ددی مجلی په ۱۰۳ مخ کی تر ۱۱۹ مخ پوری دبا یزید رو بیان منډه هبی
افکار تر عنوان لاندی د مولانا محمد عبد القدوس په قلم یوه پخه لیکنه سته .

۱۴ — پښتو دري میا شتنی مجله :

د ۱۹۵۹ م کال د جولائی، اگست او سپتمبر د میا شتو د دوهم جلد څلرمه
گڼه چی د پښتو د یونیورسیتی د پښتو اکېډمی له خوا خپره سوي ده ،
ددی مجلی په ۱۹ مخ کی دبا یزید انصاری تر نامه لاندی د مرحوم ډاکتر
محمد شفیع دهغی مقالی پښتو ترجمه خپره سوی ده چی هغه مرحوم
د انگریزی انسائیکلو پیه یا آف اسلام نوی ایډیشن ته ور کړی وه .
دا مقاله ښا غلی مولانا عبد ا لقدوس ترجمه کړی او ددی مجلی
تر ۳۱ مخ پوری غځېدلې ده .

۱۵ — پښتو سندرې — په پښتورڼه په :

د ښاغلی گل پاچا الفت تالیف چی په ۱۳۲۵ هـ ش کال د پښتو ټولنی له خوا
د کابل په عمومی مطبعه کی چاپ سوی دی .
ددی کتاب په ۱۲ مخ کی درو ښانیانو دوره، تر عنوان لاندی تر ۲۰ مخ
پوری دبا یزید رو بیان او دهغه د ادبی ږیرانو یادونه راغلی ده .

۱۶ — پښتو نستان په پښتورڼه په :

د عبد الرؤف بېنوا تالیف چی په ۱۳۳۰ هـ ش کال د کابل په عمومی مطبعه
کی په ۴۷۹ مخو کی چاپ او خپور سوی دی .
ددی کتاب په ۳۰۶ مخ کی تر ۳۱۶ مخ پوری « درو ښانیانو
کورنی » تر عنوان لاندی دبا یزید رو بیان او دهغه د کورنی او مبارزو
یادونه راغلې ده .

۱۷ — تاریخ افغانستان در عصر گورگانی هند — په دری ژبه:

د پوهاند عبد الحی حیدری تالیف چی په ۱۳۴۱ هـ ش کال د افغانستان
د تاریخ ټولنی له خوا د کابل د پوهنی په مطبعه کی چاپ او خپور سوی دی .

ددی کتاب په ۱۳۰۰مخ کی تر ۱۶۳مخ پوری د «روښاني شا
و جنگهای شان در دوره گورگانی ها» تر عنوان لاندی دبا یزید
روښان او دده دکورنی او مبارزو یادونه سوی ده .

۱۸- تاریخ ریاست سوات- په پښتو ژبه :

د محمد آصف خان تألیف د فضل و دود کتاب پر تا کالی پېښوری په
کتابت چی د ۱۹۵۸ م کال د سپتمبر په ۲۷ یشپړ سوی دی .
ددی کتاب داوایی حصی په ۳۷ مخ کی د « با زید انصاری
المشهور پیر روشن او دهغه د عمر مختصر حالات » تر عنوان لاندی
تر ۵۸ مخ پوری دبا یزید یاد ونه راغلی ده .

۱۹- تاریخ ریاست سوات - په اردو ژبه :

د ښاغلی الله بخش یوسفی تألیف چی د « اقبال کالونی کراچی
۱۵ یجنسی عظیم پبلشنگک هاوس ۲۷ نیوسار کیت کتابی گیت پشاور
شهر » دنا شرانو محمد علی ایجو کیشنل سوسایټی له خوا خپور سوی دی .
ددی کتاب په ۵۵ مخ کی تر ۵۹ مخ پوری د « تحریک روښانی »
تر عنوان لاندی دبا یزید روښان یادونه سته .

۲۰- تاریخ مختصر افغانستان- په دری ژبه :

د پوهاند عبدالحی حبیبی تألیف چی د ۱۳۹۹ هـ ش کال د وری د میا شتی
په لومړی ورځ د افغانستان اکیه یمی د تاریخ ټولنی له خوا د کابل
په دولتی مطبعه کی له چاپه راوتلی دی .

ددی کتاب د دوهم ټولک په شپږمه برخه او ۳۸ مخ کی تر ۶۲ مخ
پوری د روښانیان تر عنوان لاندی دبا یزید روښان یادونه راغلی ده .

۲۱- تاریخ مرصع په پښتو ژبه :

د خوشحال خان خټک د نسی افضل خان د اشرف خان د زوی تألیف چی په ۱۳
مخ کی دبا یزید روښان د یادونې عنوان داسی لیکي :

ذکر مشتمل په احوال د پیر روښان او دده اولاد په ډله داسی ملک
د کابل د صوبی څه نیکه و بد دده او دده اولاد په سبب واقع شوی دی .

۲۲- تذكرة البرار والا شرار- په دري ژبه :

د آخون درويزه تاليف چي په ۱۳۰۹ هـ كال د هندوستان په هندو پريس مطبعه كې چاپ او خپورسوي دي .

ددې كتاب په ۱۳۵ مخ كې (د تذكرة سيوم) تر عنوان لاندې د بايزيد روښان غندنه سوي ده او په ۱۳۸ مخ كې ئې د بايزيد روښان د كتاب (خير البيان) په باب خپري لري .

۲۳- حالنامه - په دري ژبه :

د دبستان المذاهب مؤلف ليكلي دي چي بايزيد روښان خپل حالات په يوه كتاب كې كښلي دي، چي نوم ئې حالنامه ، و او بيا د اورنگزيب په وختو كې دده د كورني يو عالم مريد علي محمد بن ابا بكر كندهاري چي تخلص ئې مخلص و، هغه خالنا مه بيا ترتيب كړه د بايزيد روښان او دهغه اولاد ژوند پښي ئې په تفصيل وليكلي، ددې كتاب اصلي نسخه د عليگډر په سبحان الله لائبريري كې ده ، نقلونه ئې يود پنجاب ديونيورسټي او بل د پېښور د پښتو اكيادمي سره سته ۳۸۳ مخونه لري .

۲۴- حیات افغانی- په اردو ژبه :

د افغانستان تاريخ مشهور په حیات افغانی د محمد حیات خان تاليف چي په ۱۸۶۵-۱۲۸۲ هـ كال ليكلي سوي او په ۱۸۶۷ م كال چاپ سوي دي، له ۱۵۵ مخ څخه تر ۱۵۸ مخ پوري د پيرتاريك تر نامه لاندې د بايزيد روښان يادونه لري .

۲۵- خير البيان - په پښتو ، دري ، هندي او عربي ژبو :

د د بايزيد روښان نامتو او مشهور كتاب دي چي د ۱۹۶۷ م كال د جون په مياشت د حافظ محمد عبد القدوس قاسمي په ترتيب او تدوين او حواشي او د مولانا عبد القادر په پيژندگلو او د بناغلي خيال بخاري په اهتمام د پېښور په خپيرميل پريس كې چاپ سوي دي .

دا کتاب سر بیره پردی چی، د بایزید رو بیان مده هی افکار خرگندوی
 په مقدمه کی ئی د مولانا عبدالقادر تر پیژندگلو وروسته د مولانا
 محمد عبدالقدوس قاسمی له خوا د موضوعات خبرلی سوی دی:

۱- د بایزید انصاری کورنی او ابتدائی حالات.

۲- د بایزید علمی زده کړه.

۳- د بایزید طریقت او د پیری او مریدی سلسله.

۴- د بایزید اختلاف د پلار سره.

۵- د بایزید دعوت خپریدل.

۶- د آخون درويزه مخالفت.

۷- د بایزید مبارزه د هند د امپراتوری سره.

۸- د بایزید اولاد.

۹- د رویشانیانو سیاسي موقف.

۱۰- د بایزید اولاد شجره.

۱۱- د بایزید خلفا.

۱۲- د بایزید تصنیفات.

۱۳- د خیرالمیان پیغام او د بایزید مسلک او نور.

۲۶- د افغانستان پینلیک - په پښتو ژبه:

د پوهاند عبدالحی حبیبي لیکنه چه په ۱۳۵۳ هـ ش کال د کابل په دولتی
 مطبعه کی د بیتهئی کتاب خپرولو د مؤسسی له خوا چاپ او خپور سوی
 دی.

ددی کتاب د لومړی ټوک په لاندی مخو کی د بایزید رو بیان
 یادونه راغلې ده:

۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۵، ۱۳۸

۱۳۹، ۱۴۰.

۲۷- د افغانستان تاریخ - په روسی ژبه:

د شاعلی رومودین روسی نومیالی لیکوال تألیف چی په ۱۹۶۵ م
 کال په مسکو کی چاپ او خپور سوی دی.

ددی کتاب ددوهم ټوک په ۳۳ مخ کې تر ۳۸ مخ پوری د بایزید انصاری او روښانی نهضت تر عنوان لاندی د بایزید روښان یادونه سوی ده (۱) .

۲۸- دبستان مذاهب- په دري ژبه:

د سوبه ذوالفقار علی (۹) تالیف چی په ۱۰۵۵ هـ ق کال تالیف سوی، او په ۱۳۲۱ هـ ق= ۱۹۰۳ م کال د هندوستان د کانپور د نولکشور په مطبعه کې چاپ سوی دی:

ددی کتاب په ۳۰ مخ کې تر ۳۱۱ مخ پوری تردی عنوان لاندی د بایزید روښان یادونه سوی ده:

«تعلیم نهم از کتاب دبستان در حال روښانیان مشتمل بر سه نظر: نظراول در ظهور میان بایزید و بعضی از سخنان او. نظر دوم در لختی از حالتش + نظر سوم در ذکر فرزندان او» .

۲۹- د پښتو ادب تاریخ- په پښتو ژبه:

د پوهاند صدیق الله شمتین تالیف چی په ۱۳۲۵ هـ ش کال د پښتو ټولنی له خوا د کال په عمومی مطبعه کې چاپ سوی دی . ددی کتاب په ۳۳، ۳۴ مخو کې د «سیاروښان» تر نامه لاندی د بایزید روښان یادونه راغلی ده .

۳۰- د پښتو ادبیا تو تاریخ- په پښتو ژبه:

دا کتاب د پوهاند عبدالحی تالیف دی، چی په ۱۳۳۲ هـ ش کال د پښتو ټولنی له خوا د کابل په دولتی مطبعه کې چاپ او خپور سوی دی . ددی کتاب ددوهم ټوک د لسم څپر کې په ۲۵۰ مخ کې بیا د کتاب تر پایه یعنی تر ۳۶۸ مخ پوری د (پیرروښان، اودده د نثر مکتب او د پښتو فنی نثر) تر عنوان لاندی خورا محققانه او عالمانه لیکنه سوی ده، چی نه یوازی د بایزید روښان ادبی خواپکښی څیړلی سوی ده، بلکه د پیرروښان اودده د کورنی ملی کار نامی او د هند د مغولو سره ددوی مبارزی اود روښان نهضت او جنگونه اودده دعوت او د خلاقو رجوع، او د

(۱) د ښاغلی معتمد یادداشت .

بايزيد تصايح، او بيا دده علمي او ادبي آثار، او دده د مشهور کتاب
خير البيان موضوع او مباحث، او د بايزيد عرفاني او سياسي افکار په
مفصل او مشرح او مستند ډول راوړه سوي دي .

۳۱- د پښتو د قلمي نسخو کتلاگه - په انگرېزي ژبه:

ددی کتاب په لومړي او ۵۹، ۶۱، ۶۳ مخو کې د بايزيد روښان
يادونه راغلي ده .

CATALOGUE OF PASHTO MANUSCRIPTS IN THE LIBRARIES of the BRITISH ISLES

دا کتاب په ۱۹۶۵ کال د JAMES FULLER BLUMHARDT او
D.M. MACKENZIE, M.A., PH. D.

لخوا ترتيب او د بريښ موزيم لخوا په لندن کې چاپ سوي دي .

۳۲- د پښتونستان مسئله د حق خوداراديت په رڼا کې - په

پښتو ژبه:

د ښاغلي محمد ابراهيم عطائي تاليف او تدوين چې د ۱۳۴۸ هـ ش
کال د وري په نهمه نيټه د افغانستان د قبايلو د رياست لخوا خپور
سوي دي .

ددی کتاب په ۷۱ مخ کې (د روښان نهضت او جنگونه) تر عنوان
لاندي تر ۷۹ مخ پوري د بايزيد روښان يادونه شته .

۳۳- د دولت ديوان - په پښتو ژبه :

قلمي نسخه د بايزيد روښان د تصوف او سلوک په باب کې لويه قصيده
لري چې يو بيت ئې دادی :

بل صفت به د بازيد مسکين بيان کړم

خاص و عام لحنی و نغوري په غور و نو

او د پای بيت ئې داسی دی :

د معنی شاهد به مخ درته خرگند کا

که په داکلام عمل و کړي پښتو نه

(ددی قصیدی نوری توئو دباغلی قیام الدین خادم دبا یزید رویشان
 په کتاب کی اقتباس سوی دی) .
 پرپورتنی قصیدی سر بیره دولت خوخوایه نورهم دبا یزید رویشان
 ستاینه لری، وایی :

هرطالب چی عمل کا مقصود به مومی
 چی مرید دور سر با یزید مسکین شه

* * * *

رب یارب زما سبق و ، په دائن شپه
 له ژوندونه می رقی و ، په دائن شپه
 پیرویشان لکه ملاح مددئی را کی
 په گرداب کی می زورق و ، په دائن شپه
 توره شپه می لکه ورخ هسی روئا کړه
 داشنا دمخ رونق و ، په دائن شپه

* * * *

او داسی نوری ډیری ستاینی لری چی دباغلی خادم دبا یزید رویشان په
 کتاب کی هم اقتباس سوی دی .

دروبنانیانو ملی نهضت او د شپارسمی او اولسمی پیری
 د پستو په ادبیاتو کی ئی انعکاس = په روسی ژبه :

د پوهاند اسلانوف نومیالی روسی څېړونکی او پښتو پېژاندلیکنه چی یوه
 برخه ئی دباغلی معتمد له خوا په پښتو ژبه رااړولی سوی او په ۱۳۴۸
 هـ ش کال دغوائی په میاشت د کابل په مجله کی خپره سوی ده، او هم خو
 واره پخپله داسلانوف له خوا د شرق پېژندنی په مختلفو سیمینارونو کی
 لوستل سوی ده.

د فیوډالی انکشاف او د پښتنو دولت تشکیل — په روسی ژبه:

دباغلی رسنپروسی نومیالی لیکوال تألیف چی په ۱۹۵۳ کال د مسکو
 د علومو د اکاډیمی له خوا چاپ او خپور سوی دی .
 ددی کتاب د څلرم باب له ۲۷۳ مخ څخه تر ۳۳۳ مخ پوری دبا یزید رویشان
 د نهضت یادونه سوی ده (۱)

(۱) دباغلی معتمد یادداشت

۳۶ — د کریمداد دیوان — په پښتو ژبه :

چې په ۱۹۶۴ م کال د ښاغلي خیال بخاری په مقدمه د پیښور د پوهنتون د پښتو اکېډمۍ له خوا په پبلک آرټ پریس کې چاپ او خپور سوی دی .
دا کریمداد دا خون درويزه زوی کریمداد نه دی ، بلکه داد بايزيد روښان له بریدانو او پیروانو څخه و ، چې تر ۱۰۲۸ هـ وروسته دهند په به شمس اباد کې زېږېدلی او په ۱۰۵۶ هـ کال کې ئې شعر وایه چې دانېته په یوه بیت کې داسې څرگند وی :

کریمداد دا بیان کېښلی

په زړ شپږ پښتو موسم کال دی

ده په درې ژبه هم شعروایه چې د دیوان په پای کې ئې نمونې راغلي دي .
د کریمداد د دې دیوان په ۹ مخ کې تر ۳۰ مخ پورې د بايزيد روښان او دهغه د اولادې یادونه راغلي ده او هم پخپله په دیوان کې څو نځایه د کریمداد له خولې د بايزيد روښان ستاینې سته چې دوه بیته ئې دادی :

کریمداد حکمت موند لی

له روښان د دین سقراط

(۶۹ مخ)

دا حکمت ئې دی موند لی

له روښان ارسطو لیس

(۶۵ مخ)

۳۷ — دمیرزاخان انصاری دیوان — په پښتو ژبه :

میرزاخان دنورالدین زوی او د بايزيد روښان نسی د پښتو ژبې نومیالی شاعر پخپل دیوان کې څو نځایه د بايزيد روښان ستاینه لری چې څو بیته ئې دادی :

دمرزا کلام شیرین شو پیرو روښان له پرگنه

* * *

واړه عیب و هنر خپل په خپله گوری

دمرزا کلام روښان شوله سراجده

د مرزا په خبر به حق گواهی ولی
د توحید شراغ روښان دی که ضیا وړی

* * *

د مرزا په مخ قدم بردی
پیر روښان د حق عینک

* * *

دا قدسی جاسی دی و اغوستې روښانه
د فقیر مرزا په کسی کسې لیده وی

* * *

ای مرزا د ولایت نښانه داده
چی کشف صورت روښان کابې آتسه

* * *

ای مرزا روښان په هر لوری جلوه کا
د تبریز آفتاب راو خوت له بنیره

* * *

د مرزا په خوله و ټبرم
یو روښان بې رنگه زه یم

* * *

او داسی نور ستا ینی . . .

۳۸ — روحانی ترون — په پښتو ژبه :

دا کتاب د ښاغلی عبدالحلیم اثر افغانی تألیف دی په ۱۰۷۲
مخو کی د دارالاشاعت باجوړ (مالا کنه ایجنسی) له خوا د ۱۹۶۵ م
کال د اکتوبر په میاشت کی چاپ سوی دی او په ۵۳۳ مخ کی ئې
« دروښانیه حلولیه باطنیه فرقو دور » تر عنوان لاندی تر ۵۳۱
مخ پوری د پیر روښان یادونه کړی ده .

۳۹ — روښانيان د مغلو تاريخيان — په پښتو ژبه :

د ښاغلي عبدالاکبرخان تاليف چي په ۱۶۰ مخو کي د ۱۹۶۶ م کال د اکتوبر په ۲۳ د پېښور د قصه خواني د بازار د اداره اشاعت سرحد له خوا چاپ سوي دي او ښاغلي خيال بخاري ور باندې مقدمه ليکلي ده .

۴۰ — صراط التوحيد — په دري ژبه :

دا کتاب د بايزيد روښان تاليف دي چي د يو ايک په ټول ټي ليکلي او دخليفه دولت په لاس ټي دهند مغولي پاچا اکبر ته لېږلي و . دا کتاب په ۱۹۵۲ م کال ښاغلي عبدالشکور د پېښور د سوري پخواني مهتم چاپ کړي چي يو سل او شپاړس مخونه لري ، اوسري د پېښور د پېښور خپل سرگذشت په دري ژبه ليکلي او پاته کتاب ټي په عربي او دري ليکلي د کتاب په پای کي ټي راوړي دي چي دا کتاب په ۹۷۸ هجري کي ليکلي سوي .

۴۱ — عمل صالح — په دري ژبه :

موسوم په شاهجهان نامه د محمد صالح کښو لاهوري تاليف چي د بنگال د راي ايشيا ټيک سوسائټي له خوا په ۱۹۳۹ م کال د کلکتې په بېټس مشن مطبعه کي چاپ سوي دي . ددي کتاب د لومړي ټوک په ۳۶۳ مخ کي تر لاندې عنوان لاندې دروښانيانو يادونه راغلي ده :

« بيان سحو آثارور سوم بدعت که درميان طوايف افغانان کوه نشين بسرحده کابل شيوع و وقوع يافته بود از توجه اشرف »
تر ۳۷۹ مخ پوري . . .

۴۲ — فخرالطالبيين :

د بايزيد روښان کتاب دي ، چي اوس ټي څه څرک نسته يوازي دحاکم لخوا ليکلي دي چي بايزيد خپل يو خليفه يوسف د فخرالطالبيين د کتاب سره بدخشان ته لېږلي و .

۳۳- قاموس الاعلام - په ترکی ژبه :

د شمس الدین سامی تألیف چې په ۱۳۰۶ هـ کال د استانبول د بهران په مطبعه کې چاپ سوی دی .
ددی کتاب د دوهم ټولګه په ۱۳۳۵ مخ د بایزید روښان داسی یادونه سوی ده :

دا کبر شاه په زمانه کې په افغانستان کې زیږېدلې اوله نومیالیو صوفیانو څخه و، چې لقب یې پیرروشن و او ده یوه روشنی طریقه ایجاد کړې وه او د افغانستان په غزو کې یې یو کوچنی حکومت تشکیل کړی و .

۳۴- کابل کالنی - په پښتو ژبه :

د پښتو ټولنی له خپرونو څخه چې په ۱۳۲۰ هـ ش کال په کابل کې چاپ او خپره سوی ده .

ددی کالنی په ۲۰۳ مخ کې تر ۲۱۶ مخ پوری د ښاغلی قیام الدین خادم په قلم د « میاروښان » تر عنوان لاندی د بایزید روښان یادونه لیکلی سوی ده چې فرعی عنوان یې داسی دی :

« د پښتو د نشر تار یخی تطورات او د نثارانو تذکره »

۳۵- کابل مجله - په پښتو ژبه :

د پښتو ټولنی میاشتني خپرونه = ۱۳۳۸ هـ ش کال د غوايي او ۱۹۶۹ م کال د اپریل او می د میاشتو گڼه دیر لسم مخ د « روښانیا نو ملي نهضت » تر عنوان لاندی دم، گ اسلانوف روسی نومیالی پروفیسر او پښتو پوهاند لیکنه ، چې ښاغلی معتمد شینواری بیالهروسی څخه په پښتو ترجمه کړی ده .

او د کابل مجلې د پورتنی گڼې تر ۱۹ مخ پوری خپره سوی ده .

۳۶- کابل مجله - په پښتو ژبه :

د افغانستان د پښتو ټولنی میاشتني مجله د ۱۳۵۰ هـ ش کال د تلې او ۱۹۷۱ م د سپتمبر او اکتوبر د میاشتو ۶۲۲ گڼه چې په ۵۸ مخ کې یې

تر ۶۸ مخ پوری دروینا نیان اود هغوی سپارزی نر عنوان دینا علی غلام سرور شریقی لیکنه خیره سوی ده چی تر بایزید د مخه د پینتویر سیاسی او اقتصادی وضع اود د پینتوسره د مغلو پررو یه باندی ئی د اسلافونف د «روینا نیانو ختی نهضت» په رنایا کی رو نیا چو لې ده او نور بیا هم لری .

۴۸- کابل مجله - په پینتوژ به :

د ۱۳۵۱ ش کال د چنگا بن او د ۱۹۷۲ م کال د جون او جولای د ۶۳۰ گڼې په ۵ مخ کی تر ۹ مخ پوری د «بایزید پیر روینان» نر عنوان لاندی د بنا علی محمد صفدر سالارزی یوه لیکنه خیره سوی ده .

۴۹- لغتنامه - په فارسی ژبه :

د دهخدا انالیف چی د ۱۳۳۸ هـ ش کال د خرداد په میاشت په تهران کی چاپ او خپور سوی دی ، اود «ب» په ر د یف ۱۸ ۶ مخ کی د «بایزید» نر نامه لاندی داسی لیکی :

«بایزید انصاری از صوفیه زمان اکبر شاه در افغانستان ملقب به پیر روشن بود و در جوع به قاسوس الاعلام تر کی ج ۴۲ ص ۱۳۳۵ شود .

۵۰- مآثر الامراء - په دری ژبه :

د مصاصم الدوله شاه واز خان تألیف او په ۱۷۹۰ م کال په کلکته کی د بنگال د ایشیا ٹیکس سوسائیتی له خوا چاپ او خپور سوی دی . ددی کتاب د دوهم ټوک په ۲۳۲ مخ کی درشید خان انصاری نر نامه لاندی د بایزید روینان یادونه سوی ده .

۵۱- مآثر الامراء - په اردو ژبه :

د دوهم ټوک ۲۳۳ د پروفیسر محمد ایوب قادری ترجمه چی د ۱۹۶۹ م کال د اگست په میاشت د لاهور د اردو بور ټول خوا چاپ او خپور سوی دی تر ۲۵۳ مخ پوری درشید خان انصاری نر نامه لاندی د بایزید روینان یادونه سته .

۵۲ - مجاهدات روشانیان علیه تجاوزات امپراطوری مغل هند - په دری ژبه :

د ۱۳۲۹ هـ ش کال به سر کی د عبد الرؤف بینوا یوه لیکنه د کابل
د «اصلاح» دو رځپاڼې په لومړي مخ کی خپره سوی ده .

۵۳ - مخزن الاسلام - په پښتو ژبه :

د آخون درويزه مشهور تالیف چی د ۱۹۶۹ م کال په فبروری
د پیټور د پښتو اکیډمی په اهتمام په حمیدیه پریس کی چاپ سوی
دی او سید تقویم الحق کا کا خیل وربانندی او ږده منته مه
لیکلی ده چی د منته می د «ایه» له مخ څخه تر «سه» مخ پوری د
«آخوند درويزه او با یزید انصاری» تر عنوان لاندی یادونه لری
او هم پخپله د «مخزن دستن په لومړي مخ ، او ۱۲۲ مخ کی تر ۱۳۶
مخ پوری د با یزید روښان غنډ نه ده او لکه څنگه چی آخوند
درويزه ددی کتاب په سر او پای کی لیکي د «مخزن الاسلام د لیکلو
سبب د با یزید روښان وجود ودا کتاب «په «مخزن درويزه» او «مخزن
پښتو» او «مخزن آخون» هم مشهور دی ، لکه خو شحال خټک چی
وایی :

که ژوندی شی افلاطون
په سوات کی ونیسی سکون
اکوز یوته بیان کا
کتا پونه د فنون
هدایه کفایه دواړه
په پښتو کاندی موزون
دوی به وایی چه داڅه دی
«مخزن» ښه دی «د آخون»
نیشکر به غوا یه څه کا
په وای ښه ئی دی ژوندن

۵۴۔ مقصود المؤمنین۔ په عربی ژبه:

د با بزید روښان یو وړوکی کتاب دی چې د خپل زوی شیخ عمر په غوښتنه ئی لیکلی یو ویشټ فصلونه لری چې د موضوعات پکښی راغلی دی.

۱	و عظو نصیحت	۲	عقل
۳	ایمان	۳	خوف
۵	رجاء	۶	نفس
۷	شیطان	۸	قلب
۹	روح	۱۰	دنيا
۱۱	آخرت	۱۲	توکل و قناعت
۱۳	توبه		

۱۳ ترا ۲ فصله له شریعت څخه تر سکونت پوری د سیر او سلوک اته مقامات. دا کتاب لا چاپ سوی نددی خود بهر جوم استاد د پاکتر محمد شفیع لاهوری په کتابتون کی ئی یوه قلمی نسخه سته چې د مولانا عبدالقدوس قاسمی په قول اوس پروفیسر سیرولی خان وریان دی کار کوی په ترتیب، تحشیه او ترجمه ئی بوخت دی. وایی چې دا کتاب ترخیر البیان وروسته د با بزید روښان د مریدانو په نزد ډیر بترک باله کېده. ددی کتاب یوه قلمی نسخه د ناچیکستان (دوشنبه) په کتابتون کی هم سته.

۵۵۔ مکتوبات :

دا وړینتل کال لېج میگزین ۱۹۵۵ م کال د فبروری د گڼی په ۳۹ مخ کی داکتر جهانگیر لیکلی دی: «پیرروښان کی مکتوبات مین هی که ابراهیم دانشمند پته کی رهنی والی ئی»
مولانا عبدالقدوس قاسمی وریان دی زیاتوی چې «خدای ته معلومه ده چې د «پیرروښان مکتوبات» دده دخطونو مجموعه ده که داهم دحالتا می ذکر دی» (۱).

(۱) د خیر البیان مقدمه ۵۰ مخ.

۵۶۔ منتخب التواریخ: پەدری ژبە:

- دعبدا لقادر بن ملوك شاه بد اوئی تألیف پە ۲۹۹، ۳۳۶، ۳۳۹
۳۵۴ سخوکی تردی عنوانو لاندی:
۱- مباحثه اهل اسلام با انصاری.
۲- ذکر پیرروشنائی.
۳- محاربه با افغانان روشنائی.

۵۷۔ میخانه راز۔ پەدری ژبە منظومە:

د ظفرخان احسن له طبع څخه چی قلمی نسخه ئی د پوها ندر شاد په کتا بتون کی
سته او ماهاته ولوستله ظفرخان دهند د مغلی پاچا جها نگیر (۱۰۱۳ =
۱۰۳۷ هق) له خواله (۱۰۳۳ هق) کال څخه تر ۱۰۳۸ هق کاله پوری
د کابل والی او درویشانیانو د ښمن ومده د پایزید روښان د نفسی
احداد د سرینتی پښینه دیوه د ښمن په حیث داسی لیکلی ده:

بعهد جها نگیر فرمان روا

نهالم چنین یافت نشوونما

ز اخلاص و خدمت شدم سرفراز

مراداد ز ابنای جنس امتیاز

عطا کرد شاهم ز روی کرم

خطاب ظفرخان و طبل و علم

بکا بلمستاتم فرستاد شاه

که دارم رعیت زد شمن نگاه

ز کابل کنم دور بیداد را

ز جا بر کنم بیخ احداد را

گه ز خصتم شاه با جود و داد

یکی قیل با خلعت خاص داد

ز روی کرم دادم آن شهریار

دیگر تیغ با خنجر زر نگار

ز لطفم شهتسه طلب کرد پیش

سرافراز کردم بپا یوس خویش

بکابل چورخصت نمودم پدر

سپه کرد همراه باسیم وزر

بپا وایی: بحکم جها نگیر گیتی ستان

به تهمیه احد ادا گشتم روان

ز احداد چون سر نمودم سخن

ز اصل و نژادش ز من گوش کن

(تردی وروسته نودبایزید په غنده کی بیتونه او بپا د هغه

دزوی جلال الدین د سړینی قیصه لیکي.)

۵۸- ورکه خزانه - په پښتو ژبه «دوهم ټولګ»:

د پناغلی همیش خلیل تألیف چې ۱۹۶۰ م کال د دسمبر په میاشت

د پښو ردینار د جها نگیر پوره دبا یوحیدر روډدار التصنیف له خوا

چاپ سوی او خپور سوی دی .

ددی کتاب په لوسړی مخ کی تر ۴۴ مخ پوری دبا یزید انصاری تر

نامه لاندی دبا یزیدرو بیان دژوند پښی راغلی دی چی دده تر نامه لاندی

د میرزاخان انصاری د ابیت لیکلی سوی دی:

دافقیر سرزا ئناد میا رو بیان کا

چی دانش ئی دکل علم سر پلند دی لکه شم

۵۹- وزمه مجله - په پښتو ژبه :

د افغانستان د پوهنتون د ادبیا تود پوهنځی خپرونه شپږم کال د ریمه گنه د

۱۳۳۱ هـ کال د زمري او وری د میاشتو، د عبد الله انصاری او

بایزید انصاری تصوف تر عنوان لاندی د پوهاند صدیق الله رشتین

لیکنه په ۱۳۴۱ مخ کی تر ۳۴۴ مخه پوری .

دخيرا لبيان ليكود

پوهاند عبدالشکور رشاد

د خیر البیان لیک دود

د پښتو پخوانی الفبې :

په پښتو لیک کې چې اوس کوم توري Graphemes په کارېږي، زیاتره یې له عربي الفبې څخه اخیسته سوي دي، د پاته خالصو عجمي رغونو Phonemes له پاره ټاکلي توري هم د عربي الفبې د نڅېو Symbols پېښې دي اودا نه ده معلومه چې تردغوتورو پخوا د پښتو لیک څنګه ؤ؟

فاضل استاد پوهاند عبدالرحی حبیبي کښلي دي :

«دغه خبره تر اوسه پوري د پښتو ژبې څېړونکو ته نه ده څرګنده چې تردغې عربي ډوله الفبې پخوا پښتو په کومو تورو څنګه کښل کېدله؟ - اودالفبې نوم یې څه ؤ؟ (۱) مګر د پېښور لیکوال بناغلی قاضی عبدالجلیم «اثر» سالارزي د خپل کتاب «پښتو ادب» په ۳۹ مخ کې کښلي دي : «د پښتورسم الخط د اسلام نه وړاندې پالي

(۱) وګورۍ : تاریخ خط و نوشته های کهن افغانستان ۱۱۶ مخ.

او خروشتي وه . » (۲)

دنياغلی «اثر» په دغه ليکنه کې دليکک ديوه سيمستم په توگه دپالي ذکر ماته
د تامل وريشکاري ، مخکه چې پالي Pali ديوې خاصي هندو آريايي ژبې نوم
دی (۳) چې دحضرت عيسی (ع) تر ژوکړې پنځه شپږ سوه کاله پخوا د هندوستان
په ختيځ شمالي سيمه وکې د آريايي توکم خلکو ويله ، د بوداهت ديني کتابونه
اود هندوستان د مشهور راجاشوکا (۲۷۰-۲۳۲ ق م) زياتره ډېر ليکونه (کتبي)
په دغه ژبه کتلي دي ، دغه ژبه له بودايي دين سره ميلون ته تللې او اوس هم
هلته ديوې مذهبي ژبې په توگه پاته ده . (۴)

«د هندی شيدارته پاريجات» په ۵۲-۵۳ مخ کې د پالي ژبې په باب داسي ليکلی دي :
«پالي ژبه دخپل تاريخي دريځ له مخې د مسکريت او ماگدهي پراکريت
ترمنځ واقع وه .»

مگر د «آريايي ژبانيں» په ۵۵ مخ کې راغلي دي :

«پالي ژبه له سيعاري مسکريت څخه نه ده راوتلې او په دغه ژبه کې ځينې
داسي شاوندي suffixes مته چې له ويدي ژبې سره نېغ اړيکې لري .»

(۲) د پښتو ادب په ۳۹ مخ کې دنياغلی اثر بشپړه ليکنه داده :

«د پښاور د سحديوټس خان تاليف «د پښتنو تاريخ» نه يوروايت چې مانده را رسېدلې
دی وايي چې دچاپان د شهنشاه ميکاپو په کتب خانه کې د مياتما بدھا دمذھب
يو کتاب دی ، رسم الخط يې پالي يعنې خروشتی دی ، او ژبه پښتو ده ، غالباً چې
د پلخ په شاوخوا کې ايکل شوي دی .»

ددې نه معلومېږي چې پښتو رسم الخط داسلام نه وړاندې پالي اوخروشتي وه .»

(۳) په لغت کې «پالي» د کتاب متن ته وايي ، وروسته وروسته دغه کلمه د ستن

د ژبې په معنی باب سویده . (وگورئ : آريايي ژبانيں ۵۵ مخ د سده شورو روماتاليف) .

(۴) وگورئ : د Pali yazik مقدمه ، د ماسکوپاپ (په روسي ژبه) .

د آشوک اعظم په کتاب کې هم د «پالی» ذکر دی چې ژبې په توګه داسې راغلي دي: ه پالی د راجا آشوکا د کتیبيو ژبه وه، دغه کتیبي د ملک په ختیز و سیمو (هندوستان) کې په براهمنی خط له کینې خوا څخه پیل لورته کښل سوی دی، خو د آشوکا د پانچوی په شمال غره کې د څلورمې دده کتیبي په خروستیي xarosthi خط لیکلی دی چې له پیلې خوا څخه کښ لورته کښل کېده. (۵)

له دغو پورتنیو سپړنو (تفصیلاتو) څخه له ورا په څرګند پیلې چې پالی ژبه ده نه لیک دود - زه گمان کوم له پالی خط څخه به دینا غلی «اثر» سرادیرا من خط وی چې په هندوستان کې د پړوخطو نو سوری نه ده، آن دا چې سیلونی، برمايي، تپتی او سیامی الفبا وی هم مخنی راوتلی دی. (۶)

د نوموړي «اثر» د راخیستل سوی وینا دا برخه چې «تر اسلام پخوا د پښتو خط خروستیي ژبه څه اړخ لګوی خروستیي رشتیا هم دیو ه خط نوم دی، دا خط تر هغه وخته پوری چې د پراهمی لیک تر اغېزې نه ولاندي سوی، د پښتو داوسنی لیک په شان له پیلې خوا څخه کښ لورته کښل کېده، خروستیي لیک غالباً د حضرت عیسی (ع) تر زوکړې پنځه سوه کاله پخوا د هماغه منشیانو د پانچوی په ختیز و سیمو کې له آراسی خط څخه راوتلی ؤ، چې تر دې پرم قبل المیلاد د قرنه پوری یې رواج او قبول وسوند، اوله د پرم قبل المیلاد د قرنه څخه تر پنځم میلادي قرنه پوری په توله پښتوخوا کې تقریباً ته سوه کاله باب ؤ، له پښتوخوا سره د دغه اړیکې له امله خروستیي خط د باختري، انډو باختري او کابلستانې خطو په نومو هم یاد سوی دی. (۷) او مشهور ختیز پوه H.H.Wilson پخپل کتاب Ariyana - Antique کې (چې په ۱۸۴۱ ع کال

(۵) وگورئ: آشوک اعظم د اکر محمد حقیظ لیکنه ۸۲ مخ.

(۶) وگورئ: Ashoka and his inscriptions دوهم ټوک - ۹ مخ.

(۷) د خروستیي لیک لپاره د کابلستانې خط اصطلاح مشهور ختیز پوه

(pawlman) را وړې ده.

په لندن کې چاپ سوی دی) خروستی الفبې د آر یا قاد الفبې Arianian-Alphabet په نامه یادہ کړې ده. (۸)

په پېښور، آهکسیمیا، سوات، اسب، باجوړ، هلیه (ننګرهار) او وردگو پورې په هر ځای کې پدې څه خروستی لیک سره کښل سوی سکی، لوشی او کتیبې پیدا سوی دی، چې دلندن په برتیش موزیم کې دور دګود خوات ډبرین لوشی د لا سور په موزیم کې داسب ډبرینه کتیبه، دتیکسیمیا په موزیم کې دچولیان (A15) لمرستو پې لیکلې - دپېښور په موزیم کې ۲۱۱۱، ۲۱۱۲، ۲۱۱۳، ۲۱۱۴ لمر کتیبې چې له جمال ګړی، خدوخیل او چارسدې څخه لاس ته راغلي دي، د خروستی لیک غوره نمونې شمېر ای کېږي (۹) د پېښور په شهباز ګڼه (۱۰) او د هزارې په مان سهره (۱۱) کې دراجا آشوکا کتیبې هم په دغه لیک

(۸) وګورئ: تاریخ خط و نوشته های کهن افغانستان ۲۱ مخ - د D. Diringer د کتاب The Alphabet رومی ترجمه ۳۹۸ مخ - رهنمای تیکسیمیا ۱۳۵ مخ - افغانستان ۳۰۰ مخ.

(۹) وګورئ:

A hand book of the inscriptions Gallery in the Peshawar museum
 ۱۳، ۲۱، ۲۳، ۲۹، مخونه، درهنمای تیکسیمیا ۶۵، ۱۳۳، ۱۳۵، ۱۳۰، مخونه
 درهنمای خط و نوشته های کهن افغانستان ۲۶، ۳۱، ۳۵، ۳۷، مخونه .

(۱۰) شهباز ګڼه: پوکلې دی چې د پېښور شمال شرقی خواته له پېښور ه څخه ۴۶ - اوله سر دانه څخه اووه اته میله لیری واقع دی، دمخلو ودان کې «لنګر کوټ» د شهباز ګړې څنګ ته پروت دی، د شهباز ګړې کتیبه غالباً په ۲۵۱ ق م کې کښل سوېده. (وګورئ: Alfavet ۳۵۶ مخ-).

(۱۱) مان سهره: د چچ هزارې په ناوه کې پوکلې دی چې له ایبت آبا د ه څخه ۱۵ میله لیری شمال خواته د پکهلې درې په خوا کې پروت دی.

کښلی دی. (۱۲)

د خروشتی لیک په باب ددغو برنیو معلو ماتو تر اوسه وروسته کېدای شي دا خبره د لوستونکو زړه ته ولوېږي چې یو وخت به د پښتو لیک خروشتی ؤ ، خو په دې شرط چې د یو بل لیک دود (رسم الخط) کړی د عربی او خروشتی لیکونو ترمنځ دغه ځنځیر ته ورواړېږي .

مگر سره له دې شرطه هم زه پخپله په دغه باور گمان گڼوم او دښاغلی اثر حکم د تامل وړ بولم ، ځکه تر دې دسه پوری چې د پښتونخوا په سیمه کې یا تر هغې دباندي په خروشتی لیک کومې کتیبې ، سټکې او لوشې موندل سوی دی ، په هغو کې داسې کومه کتیبه یا سکه یا لوشی ما ته نه دی معلوم چې د هغه پر لیکه باندي دې دختیځ پوهانو له خوا د پښتو ژبې حکم سوی وی او گمان کوم دښاغلی « اثر » ته به هم داسې کومه لیکنه او حکم نه ؤ معلوم ، ځکه د خپلې خبرې ددرښت او تکراره پاره به یې هر و سرو هغه د سند په توگه ښوولی وی .

البته موږ په دې پوهېږو : پښتو نخوا ته د اسلام تر راتگ پخوا په دغه سیمه او یا ددغې سیمې په شاوخوا هیوادو کې لومړی آراسی ، سېخي ، دین دبیره ، براهمی ، یوناني ، خروشتی او ورپسې آم دبیره ، د یوه ناگری اوسردا القیا وې باب وې ، خو موږ دا هم باید وینو چې تر اوسه پوری لا په باوری توگه نه یو خبر : زموږ هغو لیکه گانو چې د اسلام تر منلو او یا پر دغه او بجه باندي د عربي ثقافت تر تسلط پخوا تېر سوی دی ، له دغو القیاو څخه کومه یوه د پښتو ژبې و لیک ته پکار وله که نه ؟

(۱۲) وگورئ : یو سفزی افغان ۲۳۷ مخ - Ashoka د تألیف ۱۳۳

مخ - د پېښور موزیم د کتیور څنما ، د مقدمې ۶ مخ .

ژبه د عربي ثقافت تر تسلط پخوا د پښتو ژبې د ايك له پاره د گومي القبا
 ټا كل تر هغه پورې گران كار بولم چې تر اسلامي زورې د هغه د پښتو ژبې
 په روسني يا منځني يا هغه ته نژدې شكل كې كوم ليكلې سند لاس ته راځي
 او د Epigraphy په برکت دا ټا پټيړۍ چې تر دغو اوسنيو سر وچو تورو
 پخوا د پښتو ژبې ايك په كورنو تورو كېده .

داوسني القبي هېداً :

د پښتو دغو نوله پاره دغه اوسني مروج توري كله ټا كل سوي دي ؟
 دا هغه يو پټنه ده چې د پښتو القبي په تاريخ كې هرو سروزره مخامخ
 كېږو ، او داوسنيو معلو ساتوله مخي يې جواب دادى :

د پښتو په باب چې تر اوسه پورې كوم كڅلي آثار ليدل سوي دي ، دغو
 له لوسته څخه داراوى چې د پښتو اوسني القبي د غزني د مشر ټولواك سلطان
 محمود غازي (۳۸۷ - ۴۲۱ هـ) په زمانه كې جوړه سوي ده ، دخير اللغات
 (چې په ۱۹۰۳ ع كال چاپ سوي دي) مؤلف قاضي خيرالله نوښاري (۱۳)
 ددغه كتاب په مقدمه كې كڅلي دي :

« د پښتو ژبې د تاريخ او اوسني حالونه پېڅي په تياره كې پراته دي ، خودا
 څرگنده ده چې دې سيمې ته د اسلام تر راتگ پخوا دغې ژبې محاذنه ته چې توري
 نه درلوده او پښتو يواځي دوينا ژبه وه ، د سلطان محمود غزنوي په زمانه

(۱۳) د قاضي خيرالله نورمولقات دادى : - قاعده پښتو (۶ ، ۱۹ ع چاپ) ، معلم
 پښتو ، پښتو بول چال ، اتاليق پښتو ، د دارالحق د دوهم او څلورم باب ترجمه .
 How to speak Pashto? په نوښار كې چاپ سوي دي په اردو او پښتو ژبو
 كې نوراً نار هم لري .

کي دده وزير (احمد بن) حسن ميوندي (۱۴)، قاضي سيف الله وگماره چي د پښتو ژبي الفبي جوړه کړي .

نوموړی قاضي د عربي ، پارسي او پنجابي وسندهي ژبو (۱۵) د الفباوو په مرسته د پښتو ژبي د پوهنو له پاره توري وټاکل او په دې توگه لومړی وار د پښتو الفبي نسخ ته راغله . " (۱۶)

قاضي خيرالله دخپلي وينا د درنښت او ټينگار له پاره د راوی نوم نه دی را وړی او نه يې دکوم کتاب حواله ورکړې ده ، خو ددغه مطلب لاند يې بنا غلي قاضي عبدالحليم اثر د پښتو ادب په ۳۹ مخ کې را نقل کړې دی ، د سرات الانساب بحث افغانه حواله يې ورته کښلې ده ، د پښتو الفبي د سبده په باب د پنا غلي اثر خپله ليکنه داده :

(۱۴) احمدد کندهار د ميوند اوسېدونکي د سلطان محمود غزنوي وزيرو، پلار يې د ناصر الدين سبکتگين (۳۶۶-۳۸۷) له خوا د بخت حاکم و، احمد بن حسن ميوندي د خپل لياقت په لحاظ د بغداد له درباره د شمس الکفات لقب گټلی دی ابوالفضل بيهقي يې پخپل تاريخ کې دخواجه بزرگ په خطاب يا دوی او دده د فهم، لياقت او مړاني په ستاينه کې يې ډېر څه کښلي دي ، عروضي سمرقندي هم دده داوړی انشا او فضيلت په باب په چار مقاله کې حکا يتو نه لري . لوی عالم او په عربي کې داستايني وړ شاعر او ليکوال و ، د غزنويانو د دربار ملوک اشعراة عنصري او فرخي سيستاني دده په مدحه کې ډيری درنې قصېدي ويلی دی؛ د سلطان مسعود غزنوي (۴۲۱-۴۳۲ هـ ق) په دربار کې هم دوه کاله وزير و ، په ۴۳۴ هـ ق کال په هرات کې مړ سو . قبر يې په ميوند کې دی .

(۱۵) د پنجابي او سند هي ژبو له خاص ذکره څخه مطلب هغه هندوستانی ژبن دی چي پښتونخوا ته څر مه خلكو ويلې ، د پښتو ژبي څلور ډغه (ت، ډ، ځ، ښ) له د غوړ بوسره شريک دي .

(۱۶) وگورئ! د خير اللغات لومړی حصه ، دارد و مقدمې څلور مخ .

«د پښتو ژبې موجوده رسم الخط چې د عربي ژبې په نسخ خط باندې بنا دی ددې باني د سلطان محمود غزنوي عليه الرحمه وزير (احمد بن) حسن ميمندي گپای شي.» د يوسفزی افغان د کتاب مؤلف ښاغلی الله بخش یو سفي غز قوي دخپل دغه کتاب د ۱۳۸۸مخ په حاشیه کې د پښتو لقبی د سپدا په باب له احتیاط کار اخیستی دی او کښلي يې دی :

«ویل کېږي: د پښتو دغه اوسنی اصلاح سوی رسم الخط د سلطان محمود غزنوي په زمانه کې شیخ ابو الفتح را ایستلی دی.» (۱۷)

د ښاغلی یوسفی له دغې وینا څخه داراویزی چې د سلطان محمود د ترزما نې (۳۸۷-۴۲۱ ه ق) پخوا به د پښتو الفبی وه ، د سلطان محمود د په زمانه کې اصلاح سوه او نیمه گڼه تیاوی یی بشپړی سوی .

مگر ددغو روایتونو په څنگ کې دا خبره هم دیا د ولو ورده ، چې پیررو ښان بایزید اور سر (۹۳۱ - ۹۸۰ ه ق) هر قرآني (عربي) الفبې باندې د پښتو تورو زیاتول دخدای په امر او الهام سره دحان کار بولي ، ده د خیر البیان په شروع کې ویاي دي :

« او بایزیده ! و کښه غغه حرفونه چې په هره ژبه سازېږی ، دفايدې له پاره د آد میان .

(۱۷) د يوسفزی افغان د ۱۳۸۸مخ په متن کې «شیخ ابو الفتح» د سلطان محمود غزنوي وزیر شوول سوی دی، کیدای سی چې له شیخ ابو الفتح څخه سراد د کند هارد بمت اوسېد و نکي ابو الفتح بستى وی ، چې د سلطان محمود د پلار ناصر الدین سبکتگین (۳۶۰ - ۳۸۷ ه ق) منشی ؤ او د سلطان محمود په دربار کې يې هم تر ۴۰۰ ه ق پوری منشی توب کاوه ، په ادب او انشأ کې وتلی ؤ - په ۴۰۱ ه ق کال په ما وراه لتهر کې سو . (وگورئ: دافغانستان تاریخ در بیم توك ، ۸۱۰مخ).

(با یزید ویلی دی) : ته دانا یې له هر هیز، مانه زده یو و
د حرفونه د قرآن، اوسبجان ! (۱۸)

اوبایز یده ! د حرفونو کپل په تادی، د حرفونو څرگندول و
نمون وښودل په مادی، وکنه زما په فرمان په مانند د حرفونو
د قرآن او کپیږده په لحنی حرفونو ټکي یاغړ وندی یا نورې
نیا نې ۰۰۰ (۱۹)

د با یزید اوسر (پیررو بیان) پورو، دولت لوانې د خپل بومیا
(مقتدا) خبره داسې نظم کړې ده :

افغانی لفظ مشکل و، لوست، کو یس نه شه

ورته وشوه، کتنده دیا رلس حرفونه

مشهور ختمخ پوه چارج مارگنستیرن Georg Margenstern نارویژی
د روښانیا نوادا داسې رد کړې ده :

« که د پښتودا رسم الخط خالص د با یزید ایجا د وای، نو ا خوند
د رویزه به مخاله خپل رسم الخط ایجا کړی و او د خپل حریف پوری
به یې هیڅکله خوښه کړې نه وای » (۲۰)

فاضل استاد پوهاند عبدالحی حبیبی د پښتو ادبیاتو د تاریخ د دوهم
ټوک په ۲۹۰ مخ کی کپلی دی : « داسې ښکاری چې پیرروښان
د پښتو ژبې لحنی حروف چې مخصوص اصوات لری او د عربی او پارسی
حروفوله اشکالو څخه هغه اصوات نه زده کپری په یوه مخصوصه رساله

(۱۸) دلته « بیرون » کله د استثناء معنی لری، د ټولې جملې پارسی ترجمه

داسې سوېده : « توی دانا، من نمی داتم بجز حرفهای قرآن، باسبجان. »

(۱۹) وگورئ : خیرالبیان (۳ - الف) مخ .

(۲۰) وگورئ : د خیرالبیان د تقدسې ۶۵ مخ - د پښور چاپ .

کی ترتیب او توضیح کړل او د هغو د لیکلو شکل یې وټاکه ، که څه هم د پښتو ژبې پخوا رسم الخط او کتب او آثار د رسول ، خوپه دغه وخت کې په هغه مهالو رسوی وو ، نو ځکه ده یوه غوښتنه رساله پر ولیکله .
 لځنی کسان داسې هم سته چې د خاصو پښتو ښوونو له پاره د تورو ټاکل دا خوند دروېزه (۹۳۹ - ۱۰۳۸ هـ ق) کار بولي ، (۲۱) او د مخزن الاسلام دغه لیکنه سندوي :

« دیگر معلوم باد ! که چون بعضی حروف در الفاظ افغانی و هندوی ثقیل می آیند ، بنا بر آن علامتی بر آن آورده میشود ، تا معلوم گردد که این حرف ثقیل است ، چنانکه «ب» چون ثقیل شود ، سه نقطه در تحت او ایزاد گردد «پ» می شود و گاهی «ت» چون ثقیل شود جز سکه در تحت آن داد «ت» می شود . . . » (۲۲)
 د دغو ښاغلودی خبری ته نه دی پام سوی ، چی یو خوداخواند دروېزه په دغه لیکنه کې (آورده میشود) مجهوله صیغه ده او فاعل به لځنی معلوم سیری بل (پ ، چ ، ژ ، گ) خو په پارسی کې هم سته او دغه څلور توری تر اخواند دروېزه قر نونه پخوا په پارسی الفبې کې وو ، پاته سوه د پښتو توری که دا توری پخوا نه وو ټاکل سوی ، نو « سحر » نوی کتاب به څنگه کښل کېده چی اخواند دروېزه پخپله وایی دا د پښتو لوسړی کتاب دی او دیو سفزوسره سته .

د خبر البیان الفبې

سور د ښځه وویل چی د پښتو ژبې دغه اوسنی الفبې له عربي تورو څخه جوړه

(۲۱) دلته له خاصو پښتو ښوونو څخه زما مراد د پښتو ژبې هغه ښوونه دی

چی په عربي او پارسی کې نسته .

(۲۲) وگورئ : مخزن الاسلام د ډهلی چاپ ۱۸۳ مخ - د پېښور چاپ

۱۳۷ مخ .

ده ، پنهنجه عربي الفبې اته ويشت توري Graphemes لري ، چې هر توري
يې د يوه صوتي واحد Phoneme چکارندوی دی . (۲۳)

عربي رسم الخط semitic script د اسلام په برکت په نړۍ کې تر عربي
ژبې ، زيات چهور سوی دی ، پر عربي ژبو هيوادونو سر بېرته اروپا کې د هسپانيې
Aljamiada ژبه ، د بالکان په . تا ه و زمه کې پخپلې سلاوي ژبې ، په افريقا کې
بربري او soheli ژبې ، په آسيا کې پښتو ، پارسي ، اردو ، ترکي او نورې پخپلې ترکي
الاصله ژبې په دغه ليکه کېدل کېږي .

د پارسي ژبې ليکه چې پخپل وار عربي ليکه ته واوښت ، غلور صحیح توري
consonants (پ ، چ ، ژ ، گ) پر عربي الفبې زيات سول ، دا ليکه چې دغه
غلور کانسوننېته په عربي ژبه کې نه وو . او په دې توگه نو د پارسي ژبې
القبي دو د پېرش توري سوه ، د علت په تورو Long vowels کې عربي ژبې مجهوله
يې او مجهول واو نه درلوده او دا دغو نه عربونه نا پېژندوی وو ، ليکه يې نو
مجهول ويل ، خو د هغوله پاره يې پېل توري Graphemes غوره نه کړل .
د پښتو ژبې له پاره چې د الفبې توري ټاکل کېدل ، اته توري (ت ، خ ، ش ، ز ،
ر ، ه ، بن ، ن) نور پر زيات سول ، ليکه چې دغه اته دغه په پارسي او عربي

(۲۳) عربي الفبې له نبطي مخه اخيستل سوی ده ، تر ټولو لور غونډ کتبه
(چې په هغې کې پخپلې عربي توري کېدلې دي) د دمشق په جنوبي شرقي
سيمه « النمر » کې پيدا سوی ده او د ليکلو کال يې ۳۲۸ ع دی .

د فيض بخش نومی کتاب په پنځم مخ کې بيا کتبلې دي : عربي الفبې له
عبري Hebrew الفبې مخه اخيستل سوېده ، په عربي الفبې کې د عبري
الفبې دوه ويشت توري راغلي دي ، شپږ توري (ث ، خ ، ذ ، ض ، ظ ، غ) عربو پر
زيات کړل چې ټول اته ويشت سول .

ٿيو ڪي نه وو، به ڊي توکي نو د پڄتوا الفبي غلوپيتو تورو ته و رسبد له او
تر عربي الفبي ٻي ڊوولس توري زيات سول . (۳۴)

مگر دروڀانيانو مشهر شاعر دولت لوانئي (چي تر ۵۸۰ : ه ق ڪاله پوري
ٻي ژوند يقيني دي) به پڄتوا الفبي ڪي پر عربي حروفو باندي زيات سوي توري
ڊير لس ٻولي اوداسي وايي :

« ورتو وشوه ڪننه ديا راس حرفونه »

دخيرا بيان به شروع ڪي چي دالفبي ڪومه رساله گو ٿي سته به هغه ڪي
هم ۴۱ توري راغلي دي (۲۵) او د (ڪ) توري پکڻي به يوه بنه دوه واره
لجلل ڪيري، ڊچاڻي تسخي فاضل مقدمه ليکون ڪي هم دمقدمي به ۶۶ مخ ڪي
دغه تڪرار ته داسي اشاره ڪريده :

« ڪ : بايزد وه خله ليکلي دي، چي مو نيري به فرق هو هه نشو »

ڪه دخير البيان به الفبي ڪي د (ٻي) توري د (ٺ) به بنه نه و اي او

(۳۴) دعر ٻي الفبي لس توري (ت ، ح ، ذ ، ص ، ض ، ط ، ظ ، ع ، ف ، ق)
به پڄتو ٿيه ڪي خپل ڀڄونه نه لري او به قريب المخرجه ڀڄونه او پوري
لس توري پواهي به هغو ڪلمو ڪي پڪازيري چي نه عربي ، پارسي ، پنجابي ، سنڌي ،
ڙيو غنجه راغلي دي لکه :

ثواب ، حق ، ثق ، عظيم ، ڪاغذ ، صبر ، مرض ، حيله ، ظلم ، علي آباد ، تمانون
قتل اوداسي نوري ...

به پارسي ٿيه ڪي د (ف ، ذ) ڀڄونه پخواهم وو، نوراته ڀڄونه بي به پارسي ڪي نسته .

(۲۵) لا (La) ، : ڪه غه هم دخير البيان به الفبي ڪي تر (ي) توري

وړاندي راغلي دي خو به الفبي ڪي نه شميرل ڪيري ڪه چي دوه گرافيمه (L + k)

ي - (لا) د عربي الفبي به اته ويشتو تورو ڪي هم نه دي حساب .

هغه ڪلم جي ڊ (ڇ) ڍڳ پڪيئي سته لکھ : موڊڪ ، نفوڊل او بو هيڙي ،
 ڊ خير البيان په اصلي نسخھ ڪي ڊ (مڊڪ)؛ (ننگل) ، (هوھيڊ) په شڪل نه
 وای ڪيٽل سوي ۔ نو سوڊ به ڊا گمان ڪري وای چي (دوهم گاف) ڊ (ڇ ۔ ڊ)
 پرغاي واغلي ڊ او ڊ هقولهجو نما يندگي ڪوهي چي (ڇ ۔ ڊ) گاف غونڊي
 وای او يايي ڊگاف مخرج ته نوڊي تلفظ ڪوي او دا خبره به مو هيڙ ڪري وای
 چي ڊوزيرو او مسيدو په لهجه ڪي ڊغسي تلفظي تما مل بيخي نسته .

او ڪه ڊخير البيان ڊالفبي ڊدوارو گافو نو په شڪل ڪي لڙ تغير وای
 نو هم به سوڊ ويلي وای چي ڊدغه دوهم گاف ڍڳ Phoneme اوسله رواجه
 لڙ ڊي ڊي او هغه وخت به « ڊواخي » او شغني ژبو په هجر پنبغو ژبي هم ڊوه
 گافه ڊر لوده (٢٦) .

تر شو چي ڊمڪرر گاف په باب ڪومه نوڙي غير نه منڃ ته واغلي ، زهڊهورتو
 ڊلهو نو له مخي ڊخير البيان الفبي شلو بيت توري شمڊرم او پر هر بي الفبي بانگي
 ڊدوولسو تورو زيا توب سم بولم .

ڊخير البيان په الفبي ڪي چي ڊاته ويشتو عربي ڊهونو له پاره ڪوم توري
 ڊاڪل سوي ڊي له سين غغه پرته چي ڊهخو ني پارسي په ڊوڊڊي ڊي ٽرلاندی
 ڊي ڪي نور توري بي ڊعر بي الفبي له تورو سر ه هڃ تو بهر نه لري او هغه علور
 ڊغه چي په عربي ڪي نسته او په بيتو او پارسي ژبو ڪي مشترڪ ڊي ، ڊوه توري

(٢٦) ڊها سيري ژبو ڊدو هم گاف له پاره جارچ مارڪن سٽيرن (گٺ) او شاه
 عبدالله ڊد خشى ڊافغا نستان ڊخينو ژبو او لهجو په قاسوس ڪي (گٺ) توري
 غوره ڪري ڊي ، لکه په واغلي ڪي (خم گيٺ) ڊسر پناه اوسب په معني او په
 شغني ڪي (خيشو بگشيدڪ) ڊسر پوڻ به معني ۔ ڊ (گٺ) ڊتوري غونڊم ڊگاف
 او غين تر منڃ تلفظ ڪيڙي .

(پ، ج) بی له ہارسی الفبی سرہ یوشی دی او دوہ نور بی چی (کاف) او (ژی) دی ، داسی توہدر آری .

عجمی کاف پہ ہارسی کی (ک) کینل کیوری ، یعنی د کاف توری تہ دوہم مرکز ور کوی ، لکہ : گردن ، لگام ، رگ دہرہان قاطع (یعنی چاپ) پہ مقدمہ کی دگاف توری (کپ) را غلی دی ، یعنی تر عربی کاف لانڈی بی درې تکی کینلی دی .

پہ خیرالبیان او نورو رویشانی اثر و تو کی (کک) لیکل کیوری ، یعنی د کاف مرکز تہ پہ منحنی بر خہ کہ یوہ ہندی (کپی) ورا چوی ، د کاف توری خوشال خان او کورنی بی ہم دخیر البیان پہ غیر کینلی دی ، دخیر البیان پہ اصلی نسخہ کی ککہ کلہ د (کک) ہندی ہاتہ سوې وی ، لکہ پہ (۱۶۷ ب) نسخ کی د (رنگارنگ) او (لکناہان) کلمی .

اخو ند دروہزہ دستخزن الاسلام پہ پای کی دگا فلہ پارہ (گ) شکل غورہ کپی دی یعنی د کاف دستر کز سر کیتہ کپی وی . (۲۷) سگرماچی دستخزن الاسلام شو قلمی نسخی پسې وکتلی ، د کاف لہ پارہ سی دا خونہ دروہزہ غورہ کپی شکل پہ ستر گہ نہ سو ، زیاترہ دعجمی کاف پر خای عربی کاف کینلی و ، د یوی قلمی نسخی پہ ۱۳۳ مخ کی سی دخیرالبیان دالفبی پہ شان (کک) ہم ولیدہ .

دوہمی خزانی ، دہینتو مرکزی او محمد گل خان مومند پہ لیکنو کی دگاف توری دہارسی پہ غیر کینلی دی .

سگرد ارغستانی سلیمان ما کو پہ تذکیرۃ الاولیا ، د ختیخ پوهانو پہ آثارو

(۲۷) وگوری : دستخزن الاسلام دہینورچاپ ۱۳۸ مخ . ددہلی چاپ ۱۸۳ مخ .

او د لری وبری پښتو نغوا د زیاترو اوسنیو لیکوالو په لیکنو کی د کلف توری
د خیرالبیان د الفبی همشان (۱۳۳۵) کیل کبیری.

په خیرالبیان کی دغه شکل د (ژ) توری پرمخای استعمال سویدی، لکه:
پی (ژی) په (۱۱۷-الف) مخ کی- ب (ژه) په (۷۳-ب) مخ کی- پوئدی
(ژوندی) په (۲۸-الف) مخ کی- پهننگلی (پهننگلی، پهننگلوی) په (۳۶-الف)
مخ کی- پوئتون (ژوندون) په (۶۷-ب) مخ کی اوداسی نور...

د دولت لوانی او کریمداد روپانی په دیوانو کی د (ژ) Phoneme
په پاره د خیرالبیان شکل (پ) استعمال سویده، مخای مخای «ژه هم لیدله کبیری.
د روپانیانوله دې آثار ورته په بل کوم پښتو کتاب کی د (ژ) د پخ له پاره
د خیرالبیان د (پ) څرک نسته.

د پښتو ژبی هغه مخلو ریغه چی په پارسی او عربی ژبو کی نسته او په هندي
ژبو او پښتو کی مشترک دي، د درو لومړیو ریغوله پاره یی اوس د (ځ، څ، ډ، ځ)
توری پکار پری او په هغ مخای کی توپیر نه لری، د خیرالبیان په الفبی کی
هم کت مت دهه توری راغلی دي (۲۸). د خوشال خان په لیک دود کی د دغو
درو ریغوله پاره (ځ، ځ، ځ، ځ) توری پکار یدل او محمد گل خان سوئند به د (ځ، ځ، ځ، ځ)
شکلونه استعمالوله، له دغو دوو اختلافونو پرته نور نو د پښتو الفبی په ټول عمر
۴

(۲۸) د پښتو د (ت، ډ، ږ) تورو پرمخای په سندهی الفبی کی (ت، ډ، ږ)
او په اردو او پنجابی الفباو کی (ٹ، ډ، ڙ) توری استعمال پری، د د پوئند کربیی
ختیز لورته چی کوم پښتانه پراته دي. په هغو کی لځنی داسی کسان سته چی
غواړي د اردو الفبا توری په پښتولیک کی رواج سی او په دې توگه پښتو
اردو ته او پښتانه اردو ویونکو ته ورنژدې کبیری، د دغو کسانو دغه آرزو او زیار
د پښتو په گټه ده.

کي (ډ، ڏ، ڏ، ڏ، ڏ) توري يوراز راغلي دي او په عيخ وخت او هيخ معلومستن في
توهر نه لري.

دهندي ژبو او پښتو ترمنځ د خاصو مشترکو وختونو په ډله کي غلورم څخه چې
په سنگليچي ژبه کي هم رواج لري نوري Grapheme يې اختلافي دي.
په دې ډول:

ډ: د خيرانيان په القبي کي د ډون وخت (ډ) کښلي دي، د دولت اولي کي
ميرزاخان اوسې او کریمداد روښاني په ديوانونو کي زياتره دغه شکل خوندي
دي، دارغستاني سليمان ساکو په تذکرة الاوليا کي هم (ډ) راغلي دي.
خوشال خان به (ډ) او محمد گل خان مومند به (ډ) ليکه. داخوند دروېزه
په القبي کي دغه توري گډ سره نسته، خود مخزن الاسلام په قلمي نسخو کي
زياتره (ډ) کښلي دي، محترم ليکوال گل پاچا الفت د «ليکوالي» په ۲۰۰ مخ
کي کښلي دي: «په مخزن الاسلام کي ډ لري او (ډ) ډېر ليکلي دي.»
داخوند دروېزه ډيروانو په کتابو کي (ډ) ليدل کېږي.
ډهتو مرکبي د دغه وخت له پاره (ډ) ليدل غلط بللي دي. (۲۹) او تل
(ډ) ليدل مالوي.

ډاغلي قاضي عبدالحليم «اثر» د پښتو ادب په ۷۷ مخ کي د (ډ) توري په
باب عجبې نوې نقوا ورکړې ده:

«په پښتو ليک کښي که د احرف د کلمې په منځ کښي راشي نو د (ډ)
په شکل به ليکلي شي لکه: کوشنل ...»

او که د کلمې په آخر کښي راشي نو د (ډ) په شکل به ليکلي شي لکه: کونړ»

(۲۹) وگورئ: د پښتو پښويه ۹ مخ - ۱۳۳۲ هـ ق - د کابل چاپ.

پوتړه، سوتړه، روڼه . . . » (۳۰) او روسی یی د اهم زیاتنه ډېرېده:

دغه سوده وړاندې د پښتونستان او افغانستان پښتو ادیبانو په یوه غونډه کې یی

د اېډېلې شویده چې د پښتو ژبی نون غږه په پورته ذکر شوو

د و ا ر و ص و ر ت و ن و (و ا ت و) کې یی صرف دغه شکل

د (و) سره لیکل په کار دی او د (و) په شکل دی نه شي لیکلی. (۳۱)

د پښتو هغه دری دغه چې په عربي، فارسي او هندو ژبو کې نسته او په پښتو

پاسیري ژبو او روسی کې مشترک دي په اوسني پښتو لیک کې د عقوله پاره

(خ، پ، ښ) توری په کارېږي، (۳۲) په دغو درو تورو کې (خ) او (ښ) هغه توري

دي، چې د خوشال خان په الفبی پرته یی نور نو د پښتو ژبی شعری ټوله الفبی په

تاریخ کې بل شکل نه دی درلودلی او د خیرالبیان په الفبی دی یې هم دغه شکل

راغلی دی، د خوشال خان په الفبی کې د (خ) د (څ) د (چ) او د (ښ) د (ش)

کښل کېده.

(۳۰) سوزنه پوهیږو چې د ښاغلی اثر په مثالو کې د (کو و) کلمه د پارسي

«کره او هندي «بهار» معنی لري او که د افغانستان په ښکاره کې د یوې درې

نوم مخنی مراد دی .

(۳۱) د پښتو (و) په د یونانګري هندي لیک کې (ا) او په گور مګھی

لیک کې (ح) کېل کېږي، په اردو کې یی اوس phoneme له منځه تللی

دی، په پنجابی کې یی فونیم (و) نسته، خو په هغه لیک کې چې په عربي تورو

لیکل کېږي گرافیم (تحریری شکل) نه لري.

(۳۲) په روسی کې د (و) له پاره (о) د (ښ) له پاره (ш) او د «خ» له پاره (х)

توری استعمالېږي.

ددهی دلی دریم یغ په خیرالبیان کی داسی کینلی دی:

د: د خیرالبیان په الفبای کی د (پ) له پاره (د) شکل کینلی دی، یعنی دال ته هې بوتکی هغه کی ورکړی دی، د دولت لوانی او کریمداد روینانی په دیوانو نوکی دغه شکل خوندي دی، مگر د میرزاخان اورس په هغه دیوان کی هې په ۱۳۳۸ هق کال په لاهور کی د ملا عبدالغفار کندهاری په تحشیه خپور سوی دی، د (د) پرلحای (پ) کینلی دی، یعنی بل تکی یې تر دال لاندی ورزیات کړی دی. (۳۲) د خوشال خان په الفبا کی د (پ) له پاره د (ژ) نوری استعمال سوی دی، د ملاخیرالله هوتک په دیوان کی هم د (پ) پرلحای (و) راغلی ده، د هوسف زلیخا هغه قلمی نسخه (چی زما په کتابخانه کی سته) هم دا (پ) توری نعلری اوله (ژ) نسخه یې د (پ) کار هم اخستی دی.

تورنو د پښتو ژبی په ټولو ستونو کی د (پ) توری په دغه شکل سته، او د خیرالبیان (د) بیله روینانیانو بل چا نده استعمال کړی.

د پښتو هغه یورغ چی په عربی، پارسی، هندی اوروسی ژبو کی مشترک دی د (ه) یغ دی چی د پښور پښتانه یې (همیم - یا زیم) بولی، په اوسنی پښتو لیک کی د دغه یغ له پاره (خ) توری استعمالیږی او په خیرالبیان کی داسی دی:

د: د خیرالبیان د الفبای خورلسم توری دی او د (ال) او د (ال) تر منځ واقع دی. د (خ) توری په اوسنی پښتو الفبا کی نهم توری دی. (۳۳) او د (ج) او (خ) تر منځ واقع دی په خیرالبیان کی یی استعمال مثلاً ونه، دادی:

(پریونډی) په (۶۵-الف) مخ کی نماښد (نمانځه) په (۵۷-الف) مخ کی او

(۳۳) وگورئ: د میرزاخان د دغه چاپی دیوان ۶۸-۶۹ مخونه - په دغه دیوان کی (د) هم سته خو زه یی دکاتب تصدیق بولم.

(۳۳) وگورئ: پښتو قاموس ۱/۳۶۹-مخ ظفر اللغات ۳۶۱-مخ.

داسی نور، خوشال خان دغه توری (**ج**) لیکه، یعنی د(ج) تر تکمی لاندی یې یو عمده کیش، په تذکره الاولیا کی دغه د(ج) له پاره (**ج**) توری راغلی دی، یعنی جیم ته یې یو بل تکمی هر سرور کړی دی، دغه شکل پښتور کی هم استعمال کړی دی او دېرش کاله دمخه یی لاستعمال عام ؤ.

د پیر روښان حریف اخوند دروېزه په معزن الاسلام کی د (**خ**) او (**ح**) تو پورته دی کړی د دواړو دغونو له پاره یې (**ح**) توری استعمال او د (**نمونځ**) او (**غلو**) کلې (**نمونځ**) او (**غلو**) لیکلی، د پښتو ژبی په زیاترو پخوانیو متنونو کی د (**خ**) او (**ح**) فرق نسته، په ختیځ پوهانو کی زه یواځی یو سری هیژنم چسی دغه فرق یسی کړی دی، دغه سری مگر گلبرتسن Major George waters Gilbertson دی چسی پخپل کتاب The Pakhto idioms: A Dictionary کی یې د (**خ**) د (**ح**) له پاره (**خ**) توری استعمال کړی دی، یعنی د (**خ**) د تکمی هر سری یو بل تکمی ایښی دی.

د خیر البیان (**چ**) د دولت لوانی میرزا خان اورس او کریمداد روښانی په دیوانو کی خوندي ده. د سیرزا خان دلاهور چاپ دیوان کی کله کله د (**ح**) توری د (**چ**) پورهای راغلی دی چی زه یی د کتابت تعریف بولم.

د ستر تولواک لوی احمد شاه بابا (۱۱۹۰-۱۱۸۶ هـ) د دیوان هغه نسخه چی د کابل دعاهه کتابخانی دقلمی کتابو په برخه کی خوندي ده په هغی کی زیاتره (**ح**) پورهای (**ح**) لیکلی، مگر کله کله (**چ**) شکل هم لیدل کیږی چی د (**خ**) د (**ح**) نه پیدا کیږی.

د اسماء الحسینی په هغه قلمی نسخه کی (چی زما په کتابخانه کی مته) پورهای د (**ح**) لیکلی ده. د (**ح**) اوسنی سروج شکل چی

د (ح) پر سر همزه (ه) کڙهلی دی، دوزیر محمد گل خان سویند ایجا دی
چی وروسته ها م سواو په لره ویر پښتونخوا کی بی رواج وسوند .

دخیر البیان په الفیہ کی ددغو غلورو پښتو تورو او ډل داوسنی پښتو الفیہ
په شان نه دی، لکه نوزه غوار م چی داته دخیرا لبیان الفیہ پخپل ترتیب راوړم .

۱ - ۱

۲ - ب

۳ - پ

۴ - ت

۵ - ټ

۶ - ث

۷ - ج

۸ - چ

۹ - خ

۱۰ - ح

۱۱ - ځ

۱۲ - ډ

۱۳ - ځ

۱۴ - ځ چی اوس بی سوډ (ځ) لیکو او داوسنی الفیہ نهم توری دی .

۱۵ - ذ

۱۶ - ځ چی اوس بی سوډ (ځ) لیکو او داوسنی الفیہ او ولسم توری دی .

۱۷ - ر

۱۸ - ځ

۱۹ - ز

۲۰ - ځ چی اوس بی سوډ (ځ) لیکو او داوسنی الفیہ شمار سم توری دی

۲۱ - س

۲۲ - ش

- ۳۳ - بي
- ۳۴ - ص
- ۳۵ - نھي
- ۳۶ - ط
- ۳۷ - ٿا
- ۳۸ - ٺا
- ۳۹ - ڙا
- ۴۰ - ڙا
- ۴۱ - ڙا
- ۴۲ - ڙا (۲۰)
- ۴۳ - ڙا
- ۴۴ - ل
- ۴۵ - م
- ۴۶ - ن
- ۴۷ - ڙا
- ۴۸ - و
- ۴۹ - ھ (۳۶)
- ۴۰ - ي

دالفبې دلو ستلو طريقه:

د انسانانوژ بي له هومفر دوږغونو مخه جوړي دي. د قام پوهان دغه مفرد پښتانه تشخيص کړي او د هغو له پاره توري وټا کي، د دغو تورو مجموعه الفبې گناه کېږي (۳۷) په هوانفې کې توري په خاص ډول او ډول سوي وي او هر توري خپل ځای او خپل نوم لري .

(۳۵) دخیر البیان په الفبې کې یو بل (ه) هم کتبت په دغه بڼه راځلی دی.

(۳۶) دخیر البیان په الفبې کې تر (ه) وروسته (لا) هم راځلی دی، چې د الفبې په صوتی واحدونو کې نه راځي .

(۳۷) الفبې په انگرېزي ژبه Alphabet په هندي ژبه (ورن ماللا) په گورمکھی (اړيا) بولي.

دیک ولوست زده کړي له پاره ترهر څه دښخه دا لقبې زده کړه په کار ده ، هر
 قام دخپل لقبې دلوستله پاره لڅا تنه طریقه لري .

بایزید او رسی (پیرو بیان) دختیز پنجاب په دیا لنډ هرنومی بناړ کی زېږ پدلی
 او په پنځه کلنی کی دهندوستان ختیزی سیمی بوآر ته یول سو یدلی تراووه اته
 کلنی پوری په هندوستان کی وپیا کانی گرام (وزیرستان) ته راغلی دی .
 ده چې لقبې لوستله غالباً یې دهندوستان یو کوچنیانودالقبې لوستلو طریقه روپدلی
 ده چې (که کا) (کله کها) (گه گا) او... وایي او دهر توری یخ دوه درې پلله یلو
 هر کتو نوسره تکراروي .

پیرو بیان چی کوم وخت دخیرالبیان په سر کی دالقبې رساله گو توی کپله ،
 دهندوستانی لقبې دلو ستلو ازانگړې به یې لاهه غوړ کي وی اودخپلی پښتوالقبې
 دلوست طریقه یې دهندو په پیرو وی وقا کله ، مگر تر هغو علمی .

پیرو بیان دخیرالبیان په سر کی ویلی دي :
 « اوپایزیده ! محبتی حرفونه هلوړخلو رو کنبه عیان زربه یی
 زده که چی لولې سه ورسره باسی له محنو دوو وسترپو حرفوسره آدمیان .» (۳۸)
 پیرو بیان دالقبې هرتوری خلو واره کنبلی دی مثلاً :

	۳	۳	۲	۱
	به	با	پا	ب
	په	پا	پا	پ
	ته	تا	تا	ت

- او داسی نور ...

(۳۸) وگوری : دخیرالبیان اصل نسخه (بب) مخ - اودپیشور چاپی نسخه ۳ مخ .

زما په خیال ددغو لاورو لا تین کنبل داسی کپړي:

1	2	3	4
B	Ba	Bā	Bo
p	pa	pā	po
T	Ta	Tā	To

د هر توري لومړی شکل یوسا کن صحیح ږغ consonant دی چې په تلفظ

کمی یې د Vowel مرسته نه ده او ساه نه ورسره راخپژی لځکه یې نو عربان

صحت بولي .

درې وروستي (وستري) شکلونه د vowel مرسته لري یعنی متحرک توري

دي اوسا ورسره راخپژی لځکه نو زما خیال دادی چې په پورتني اقتباس کی د(دو

کلمو) (درو) ده (۳۰) ددغو شکلونو هم شکل په زور (a) دریم شکل په الف (ā

او هلو ورم شکل په زور کی (e) ویل کپړي . د الفبې په دغه را زلوسه

کی آسانې داده چې د تورو نومونه له منځه ځی شاگرد په نېغه د هر توري

Grapheme ږغ Phoneme وایی او هر کتونه پوری نښلوي .

د کلمو په کښلو کی د خیر البیان لیکک دود:

۱- (ترمس) لاندې درې تکی ږدي ، لکه

اسپتغا (استنجا)

رښپول (رسول)

هښی (هسی)

پس د هښک (سردی هښک که)

۲- مخکینی درې توري Prepositions په کلمو پوري نښلوي ، لکه

(۳۰) د خیر البیان په متن کی ددغي اقتباس سوي توی عربی ، پارسی او هندي تری

زما د نظر یې ملا تر نه کوي .

رواڻو (له واڙو)
 لاندام (له اندام)
 پلاس (په لاس)
 لکتیوال (له کتووالي)

پرواندي (په روانه دي) په (٦٦ - الف) مخ کي
 پهن (په پهنه - په بهانه) په (١١٥ - الف) مخ کي
 - کله دوي کلمې يوځای سره ليکي ، لکه :
 پد (په ده)

ديچي (فرض) دي چي . . .
 پخپلځان (په پخپل ځان) په (٣١ ب) - مخ کي
 چي کني (چي کني)
 پيا (په پيا) په (١٦٧ ب) مخ کي
 گيشي (گوښي شي) په (١٥٩ ب) مخ کي
 شپه پر (په شپه پر)
 خويهو پدي (خوي هو پدي)
 پکشمي (په کتي بي)
 او ايد (لولي دي)

٣ - د کلمو په پای کې چې زور کې راسي اوس يې (ه) پرځای ليکي - په شمېر البيان
 کې دادودنسته ، لکه :

ب (به)
 زه (زره)
 حرفون (حرفونه)

زَبَ (ژبه) په (هـ - الف) مخ لى .

وَكَبَشَ (ولښه) په (ب) مخ لى .

نَشَتَ (نه سمه)

پَر (سره)

خَ (خڅه - خڅه)

رَوَّ (روژه)

په زور لى ختمې سوي ځينې ښې (ښه) : اوبه ، لږه ، ده ... له (هـ) سره ليکي

او دخښو ښو پوروسوتورو د زور نخښه کاري .

۵- « زبا » دلمه (ښا - خما) لیکي

۶- « کښي » کله له اوسني ليکن دوده سره سمه ليکي ، يعنې په پای (ي) لري

(کښ) په شکل يې نه ليکي .

۷- « چي » کلمه يه (ي) ليکي ، (چه) يې نه ليکي .

۸- د حروفونو Short vowels نه په دغلت توري Long vowels

له رڼا استعمالوي - زياتره له زور پر اوښخڅه داراخيستل سوي دي .

۹- په غير مستقيم حالت کې د جمعې شأو ندي Suffix (ونو) په (ؤ - ه)

بدلوي يعنې د (کبو نو) پر ځای (کبو) اود (پسونو) پر ځای (پسو) ليکي اوس

داد کندهاري لهجې خصوصيت دى .

۱- «وتل» مصدر دحال اومستقبل صيغتي په (خ) ټيکي ، ټکه: وځي (وزي)

وولخي (ووزي).

۱۱- «وقت» کلمه په بېقن شکل نه استعمالوي. د دولت لوابی او لريمداد په ديوانه

کي هم دغه دود پالل سوی دی .

foai

خیر البیان نظم دی کہ نثر؟

د

پوهاند عبدالشکور رشاد

خیر البیان نظم دی کہ نثر ؟

بایزید اوسر (۹۳۱ - ۹۸۰ھ ق) چی پیروان اولو یان بی «پیرو بیان» بولی مخالفین یاد مخالفینو تراغیز پی لاندی راغلی کسان بی «د پیرتار یکک» یا «پیرتار یکی» پدنامہ یادوی، دمخالفینو مشراخوند درویزه ننگرہاری (۹۳۰ - ۱۰۳۸ھ ق) دده دکتابو پدباب فتوی ورکری وہ: «هرچیری چی دپیرتار یکی کتا بونہ پیدا کریء سوچیء بی» (۱) خوسره لہ دی فتوی ہم تراوسہ پوزی ددهلور کتاہ سوندل سوی دی، چی یو پد هغوکی دخیرالبیان پد نامہ پیر مشهور او مهم دی، (۲)

(۱) داخوند درویزه دفتوی متن دادی :

«غرض از توضیح این قصہ او (بایزید) آنکہ رسالہا و تصنیف ہائی کہ ازین مبلعون مانده باشد، اگر بدست اہل سنت در افتد، باید کہ پد آتش بسوزا نند و بدان معتقد نشوند، اگرچہ بظاہر بعضی سخنان دلکش و موزون و مرغوب در آن است والاہلاک و گمراہ و بیراہ خواہند شد.»

(وگوریء: مخزن الاسلام ددہلی چاپ ۱۷۴۴ مخ - دیپنیور چاپ ۱۲۷۱ مخ)

(۲) دپیررو بیان دری نور سوندل سوی کتا بونہ: صراط التوحید، مقصود المؤمنین

اودھا! بی عہد لومرئی برخہ دہ چی دبا یزید ددژوند لھینی حالونہ پکنتی خیرل سوی دی.

داخکه چی په دغه کتاب کی درویشانیانو عقیدې او عیاد تونه په څلورو ژبو څیرل
سوي دي . (۳)

په خیرالبیان کی پښتو، پارسی، عربی او هندي برخی سته ، د پښتو برخی په
بابی د اویښتنه پیدا سويده چی د انظم دی که نثر؟ او پیرروینا شاعرؤ که نه؟؟
ددغی هویښتی د دوهم جزء د جواب له پاره تر ټولو دمخه د پیررو ښان د سر سخت
حریف او معاصر رقیب اخوند درو یزه ننگر هاری داوینا مترگو ته راځی چی
د سخن الاسلام په مقدمه کی یی و یلی دی :

«دا کتاب ماددې له پاره کښلی دی چی په پښتو کی د پایزید (پیرتاریک)
تبدیلی اغیزه کمه کړم، پایزید پیرتاریک پښتو شعرونه ویل، په هغو کی به بی
دشر یعنونو (؟) علم او ملایانو غندنی کولې، بی معنی شعرونه به یی پښتوتو مورښوول .
سادده پر خد د پښتو شاعری پیل کړه ، په نظمو کی سی دکافرانو ، زندیقانو ،
معزله و ، روافضو غندنی وکړای ، ددی شقایدو په باب سی عربی څپرې په
پښتو نظم کړی ، او پښتوتو می ورو شووی ، زه په شاعری کی ترده وړاندی سوم ،

(۳) دولت لواتی و یلی دی :

په څلور لفظه یی جوړ خیرالبیان کړ
سواقی شه په آیات په حد یثونه

د خیرالبیان په (۳۶ ب) مخ کی را غلی دی :

« کړی سی دی خیرالبیان په څلور ژبی سواقی دقرآن »

دیر خلک می دده له پیروی را وگر زول .» (۴)

دمخزن الاسلام له دغی لیکنی څخه داراوی چی:

- ۱- اخوند درویزه خان نا نظم بونی (۵) - او دا خبره رشتیا هم ده - څخه
دمخزن الاسلام څو برخی چی مخنی بی په اخوند درویزه پوری اړه لري، نظم دي
که څه هم تراوسه پوري دغه برخی دسجج تشرېه نامه پیژندل سوي دي .
- ۲- اخوند درویزه په پښتو ژبه کې بايزيد (پيرونيان) هم دیوه داسی ناظم په
توگه منی چی تر ده بی په نظم کې درجه څه کښته ده او دهغه پښتو نظمو ته به
ځانکو ویل یا ساتل چی ده اروېدلې یا لیدلې دی .

داخوند درویزه بردغه ویناسر پېره د «روښانیان» نومی کتاب په د ۱۳۰۱ مخ کی

(۴) دهیبور چاپ مخزن الاسلام په دوهم مخ کی داسې را غلی دي :

«امام سب تألیف کتاب... (پهرتاریک) بزبان افغانی شعری گفت و سب شرایع (؟)
علم و علما سی کرد و شعرهای لایعی با افغانان می نمود، پس فقیر بر خلاف او
شعرهای افغانی آغاز کرد، که در آن سب کفر و زندیقان و اهل اعتزال و روافض
سی بوده و سخن عربی را از سر عقاید دینی بزبان افغانی شعر گفته و با افغانان می نموده،
حتی که در شاعری قدم از او بیشتر نهاده و اکثر خلق را از متابعت او در ربوده...»

(۵) اخوند درویزه دخپل نظم په باب دمخزن الاسلام په اتم مخ کی داسی ویلی دی:

دښه خدای توحید سی ووی ، په خوږه افغانی ژبه ، هم دنظم په جوړونه

په مثال سحر حلال دی ، لك بلبله چی آواز که ، دپسرلی په گڼ کلونه .»

دانسا کلو پیلہیا آف اسلام پہ ۱۱۲۳/۱ سخ کپی ہم داخوند دروہزہ دوینا
ملا تپستہ ، پہ دغو کتابو کی دحالتاسی پہ حوالہ کنبلی دی :

« دپیربایزید پہ پنتوڑپہ کی دپری قطعی، نظمونه اورباعتائی اوشنویاتی(؟)»
دی» داستوری انگلستانہ پہ ۶۰/۲ سخ کی ہم دناکتر سجد شفیق لاهوری
دایکنی پہ حوالہ دغہ روایت ستہ - خوشال خان ہم پخیلہ یوہ تصانیفی تھیدہ
کی پیر روہیان د شاعرانو (ناظمانو) پہ دلہ کی زاوری دی خود دہ پرتظم بی
دیاوہ گوہی نوغی (داغ) ایہی دی ، دخوشال خان بیتونہ دادی :

دسر زاد ہوان می ومانہہ پہ گوہی «سخرمی ارزائی خویشکی زمند کپ
کہ دولت و ، کہ واصل و کہ دانور ہد خبر سی دہر یوہ روشخند کپ
در ویزہ می لہ مخز نہ سرہ ونغرد پیر روہیان سی یاوہ گوہی سرہمانند کپ (پہ)
دپیر روہیان د شاعری پہ باب داخوند دروہزہ او « روہیانیان » نوی کتاب اونورولہ
شاہدیو ہرتہ یویل سند ہم ستہ ، ہغہ داچی د صراط التوحید پہ ہغہ لومری ہرخہ کی
چی پہ حالنامہ ہوری اہ لری ، دپیر روہیان دیوی خوراماتی گوہی پارسی قصیدی
نقل ستہ او ترقصیدی دسخہ چی کوم بیان را غلی دی لہ ہغہ خخہ لہ و را یہ

(*) دغہ بیت پہ چاپی نسخو کی نستہ اولہ زہاتر و قلمی نسخو خخہ ہم داخوند
دروہزہ پہ نسبت ایستل سوی دی دہنتو تولنی پہ کتابخانہ کی چی دخوشال خان
د کلیات کومہ نسخہ پہ لومری لمبر خوندی دہ ، دھغی پہ ۳۳۸ سخ کپی دغہ
بیت ستہ . دغہ نسخہ پہ ۱۰۹۹ ہ ق کمال (دخوشال خان ترمزگیو کمال دسخہ)
پہ جائہ کپی کی کھیل سوی دہ .

(دزیری جریدہ د دوست مقومون)

غرگندبیری چې پیررویان په پارسی ژبه کې دنظم ویلو شوق درلود، دحالتاسی خپل عبارت دادی :

«وعالم گوناگون که در وجود آدمی است، بمقدار خود بر من عیان بود ، پس خواستم که بنظم بیان کنم ، حال و کار آن عالم ، که در وجود من عیان بود، تا کسی را محبت اکثر گردد ، سوی معبود .» په پنجابی ژبه کې هم دپیررویان دشاعری په باب لیکنې گمانونه سته. دپنجابی ژبې منظوم کتاب چې «واجیددی شلوك» نومېږي او سرتب یې «اوم کار ناته» دی، دبايزيد نومی جوړکړی دی (۶) مخینې خلک ددغه کتاب مؤلف او رمز بايزيد (پیررویان) بولسی او دختیز پنجاب په جالندهر نومی ښار کې دبايزيد (پیررویان) زوکړه، د عمر تراوم اتم کاله پوری د هندوستان استوگه، په واراو واره هندوستان ته تلل او په خیرالبیان کې دهندي (پنجابی) برخې لیکنه دخپلی دغې ادعائه پاره ددلیل په توگه وړاندې کوي.

(۶) «واجیددی شلوك» یعنی دواجیدهنه نظمونه چې په هندي عروضو کې یې شلوك بولی او وزن یې رجزته ورته دی دشلوك Shlok کلمه دښکارندوی په تصیده کې داشلوك Ashlok په ډول راغلی ده :

په هرې چې ریغ دچونینونغوریلدهسی

ته واچندی سره پیودی اشلوکونه

(پته خزانه، ۱۵ مخ)

واجیددسړي نوم دی ، په پنجابی او هندي ژبو کې (z) نسته اودبلی ژبې (z) په جیم او ږی، ښکته نو واجید (وازيد) بازيد Bāzid سره یسودی. وگورئ د ډرتھی راج راسا په اتم نکل «میواتی مکل کتها» کې هم دبايزيد نوم «واجید» راغلی دی .

د پېرروبیان د پارسۍ او پنجابې شاعرۍ په باب د رغېدل د دې مقالې کارنه دی ،
 د پښتو شاعرۍ په باب یې تراوسه پورې دا خوندي دروېزه او «روښانیا» نومی کتاب تر شاهده یو
 زیات څه نسته او دخیرالبیان پښتو متن هم د زیاتو محققینو په قول په تینګه سره د دغې
 شاهدې ملانده تړی - اوس نو دخیرانی خبره داده، چې د پېرروبیان پښتو شعرونه (نظمونه)
 څه سول ؟ - مقصود المومنین خو په عربی ژبه کښلی دی، صراط التوحید په پارسۍ او
 عربی ژبې دی، دحالتامی لومړۍ برخه چه دده تألیف دی په پارسۍ ژبه ده - په دغو درو
 کتابو کې خود پښتو ژبې هیڅ برخه نسته . نامونډل سویء کتاب « فخر الطالبین » یې
 دحالتامی په قول دیدخشان واکمن سلیمان سیرزا (۹۹۷ ه ق س) ته لېرلی دی چې
 د ظهیرالدین بابر (۹۱۰ - ۹۳۷ ه ق) د تره جان سیرزا زوی و، او په پښتو کورن نه
 پوهېدی - له دغه اسله نو په فخر الطالبین کې هم د پښتو اسکان نسته - یاته سویو
 خیرالبیان - دخیرالبیان پښتو برخه د پښتو ادبی تاریخ اوستونو زیاترو څېړونکو مسجع
 نثر بللې ده او تراوسه پورې چا د کامل نظم نوم نه دی پرانیستی . مثلاً :

میجر جار ج را ور تې د پښتو گراسرد دوهم چاپ د مقدسی په ۳۲ مخ کې د بایزید
 خیرالبیان نثر بللی دی .

د پښتانه شعراء د لومړي ټولګ په سیمه کې دخیرالبیان او مخزن الاسلام سبک نیم
 عروضی ښوول سوی دی ، خود پتی خزانی به تعلیقاتو کې بیافاضل استاد پوهاند
 عبدالحی حبیبی دخیرالبیان او مخزن الاسلام سبک مسجع اوله تکلفه ډک نثر بللی دی
 او زیاته کړی یې ده :

«پرمورا راه النهر، افغانستان او پارس باندی د مغلو تر استیلا وروسته په پارسۍ نثر
 کې یوې خونده غیر قطری اومصنوعی سبک مشخ ته راغی، چې لفظونه یې مغلق ،
 عبارتونه یې هر له تعبتي او تعبیر و نه یې بې خونده او نسا و ړه و و .
 په پارسۍ ژبه کې د مسجع نثر سبک د سهدی استرا بادی تردره نادری پوری وپاییده .
 د پارسۍ نثر دغه زیان رسوونکی سبک هر پښتو نثر باندی هم اغېزه وکړه ، پښتو
 اېنکوالو هم د مغولي دورې د پارسۍ نویسندگانو د پرتکلفه اومصنوعی نثر پېښې شروع

کولپ اوتر . ۹۰ هـ ق وروسته پير روښان خپل مشهور اثر خيرالبيان په دغه بې خونده او زبیره سبک کې وليکه . « (۷)

نوموړی فاغل استاد د پښتو ادبياتو د تاريخ په دوهم ټوک کې هم د خيرالبيان سبک فنې نثر بللی او په پښتو نثر کې يې پير روښان د هغه مؤسس معرفي کړی دی (۸) .
د پښتو ادب په ۷۱ مخ کې د خيرالبيان او «خزن الاسلام عبارتونه سر صرغ نثر بللی سوی دی .

د ادبيات سرحد په مقدمه کې کښلی دی :

« خيرالبيان په پښتو ادب کې لومړی مسجع او مقفی کتاب دی ، مصنف زيار ايستلی دی چې نثر نظم ته نژدې کړي ، د خيرالبيان تصنيف په پښتو نثر کې نوی باب پرانست او پښتانه يې له يوه داسې اسلوب سره آشنا کړل چې په پښتو ادب کې پخوانه و . « (۹)

د پښتو ادب په تاريخ کې کښلی دی :

« د خيرالبيان نثر په قافیه داره او مسجع نثر کې داخلېږي ، که څه هم مخينی عبارتونه به يې موزون هم وی ، مگر د نظم په قانون ورته سرې مکمل نظم نشي ويلای ، بلکه يو نيمگړی نظم (؟) باله کېږي ، دا قسم شعر په هغه وخت کې د دينی او مذهبی کتابونو د ليکلو يو مخصوص سبک و ، چې تر دې پورې چلېدلی دی ، په پښتو کې د اطرز سبک سيار وښان را ويستلی دی

(۷) وگورئ : د پتی خزاني تعليقات ۲۵۹ - ۲۶۰ مخونه .

(۸) وگورئ : د پښتو ادبياتو تاريخ - دوهم ټوک - ۲۵ مخ .

(۹) وگورئ : ادبيات سرحد ، پښتو ادب ، لومړی ټوک ۲۲ مخ (په اردو ژبه)

اودی بی مؤسس بلل کپڙن ، دې سبک نه سوږ قافیه داره نثر او یایو نیمگړی او آزاد شعر هم ویلای سو . « (۱۰)

دخیرالبیان چاپی نسخی په مقدمه کی فاضل لیکوال حافظ عبدالقدوس قاسمی دخیرالبیان مسجع عبارتونه دغیرطبیعی او تعقید لرونکی نثر په نامه یاد کړی دی . (۱۱)

اوس نو دخیرالبیان دپښتو برخی په باب یوې خواته د مسجع او پرتکلفه نثر ، قنې نثر ، مرصع نثر ، قافیه داره نثر ، غیر طبیعی او تعقید لرونکی نثر حکمونه زموږ مخی ته پراته دی چی دتولو تعبیرونو سرا دهغه نثر دی چی دفقرو یا جملو په پای کی بی سجعی راوړلی سوئ وی - او کله کله موازې هم لری اوله بلی خوازسوږ سترگی دثیم عروضی سبک ، نیمگړی نظم ، آزاد یانیمگړی شعر تا ویلو ته ورا وړی ، چی په دغو کی دثیم عروضی سبک اصطلاح صراحت او تداول نه لری اوداد هغه وخت خبره ده چی دپښتو ادب او دهغه دتاریخ په باب خپرنی تازه شروع سوی وې او هم د دغی نظریې فاضل اومحقق خاوند بیادغه اصطلاح پخپلو وروستیو سؤالو تو کی کورب نه ده استعمال کړې ، د آزاد شعر خبره ځکه د منلو وړ نه ده چی په خیرالبیان کی دریمیکې هم آهنگی شدید مراعات د آزاد شعر نقیض دی - اودنیمگړی نظم تا ویل هم بی ابهامه نه سو بللای ، ځکه نوا د غو نغښتو تا ویلونو څخه دخیرالبیان د پښتو برخی په باب د نظم قنوی را ایستل گران کار دی او د مسجع نثر حکم منل بیا دالازسوی چی دبایزیدرو بنان دپښتو نظمونو دیوې داسی مجموعې په تلاش کی سو ، چه دبایزید دپښتو شاعری په باب داخوند دروپزه خبره رشتیاسی .

زه لکه څنگه چی دخیرالبیان دپښتو برخی په باب د آزاد شعر ، نیمگړی نظم

(۱۰) دپښتو ادب تاریخ ۳۳ مخ .

(۱۱) وگوری : دخیرالبیان چاپی نسخه ، دمقدمې ۶۲ مخ ، دپښتو رچاپ ۶۷ ۱۹

او نیم عروضی سبک له معشوشوتا ویلونوسره موافق نه یم دغه رازد مسجع نثر ،
 قافیه داره نثر ، مرصع نثر او فنی نثر صریح حکمونه هم د تأمل وړ بوم - او غواړم
 دغی پوښتنی ته چی :

آیا خیرالبیان نظم دی که نثر ؟

یوزره ته نویدونکی ، جواب پیدا کړم .

داخبره ټولوته هر گنده ده چی دپښتوژبی لاس ته راغلی عنعنوی نظم و وزن
 او قافیه دواړه لری ، لکه نولازمه ده چی دخیرالبیان پښتو برخه له دغودواړ ولحاظو
 وڅیړو ، په دی ډول :

۱- ریمیکي هم آهنگي :

ددورونو یا جملو یا فقرو په پای کی دپښتونوی والی یا ورته والی ریمیکي
 هم آهنگی ده چی په نظم کی یی قافیه او په نثر کی یی سجع بولی (۱۲) ریمیکي
 هم آهنگی نه د نظم اساسی رکن دی او نه اوس د نثر له ښیگڼو څخه حسا بیږی ،
 مگر سره له دې هم دلویدیز اوختیز په نظمونو کی دغه هم آهنگی زیات رواج او قبول
 لری اودخینو ژبو په نثرونو کی یی هم اغیزه کله کله څرگنده او غښتلی لیدله کیږی .
 په پښتو ژبه کی خیرالبیان یوله هغو پخوانیو متنونو څخه دی چی دریمیکي
 هم آهنگی ، راعات پکښی ډیر غښتلی او مضبوط دی ، که د (ār) غو پر گوتو
 شمیرلی سجعی یا قافیی په حساب کی رانه ولو ، نو ویلای شو چی ټول ۳۳۳ مخه
 خیرالبیان فقط دوی سجعی یا قافیی لری اوبس .

البته هغه سجعی کلمی چی په am ختمیږی ، تر هغو سجعو کله وزباتی دي چی

am یی په پای کی وی .

(۱۲) دقرآن دآیتونو په پای کی راغلی هم آهنگی فاصله بلله کیږی :

دخیرالبیان مؤلف پیرروشان بایزید اورسہ دغہ دروند التزام خککہ نیولی دی
 چی دده په قول الهام ورته سویو: «خپل کتاب الرحمن دسورت په شان و کتبه» (۱۳)
 «الرحمن» مکی سورت چی دقرآن په اوه ویستمه پاره کی راغلی دی اته او یا
 آیته لری، په دغو آیتونو کی بی ۶۶ آیته پر an یو آیت پر ayn یو آیت پر un
 اووه آیته پر am اودری آیته پر ar ختم دي .

پیرروشان هم په خیرالبیان کی فقط د (ar, am, an) درې فاصلی راوړی
 دي اودریمکی هم آغته کی دالزام هوډه بی داسی ترسره کړې ده چی په لحنو لخوا یو کی
 بی ویتا ته لحنی معنوی عیبونه هم ورپېښ دي، خککه نوحافظ عبدالقدوس قاسمی دخیرالبیان
 په مقدمه کی کښلی دی:

«د قافیی په خاطر بایزید کله کله بی مطلبه تکرار هم کړی دی (۱۳) لکه :
 «چی اوږده به بی وینسته ، غابن وي د ندان .»

(ص ۹۰)

«د ژبی په لوستن چی دی ز بان .»

(ص ۲۵۷)

«اوله عذا به دا ور چی دی نیران»

(ص ۲۹۶)

«تراخرپوری په ژبه وایی په زبان»

(۷۸ بسخ)

(۱۳) دخیرالبیان په (۱-الف) برخ کی راغلی دی:

«اوبایزیده! وکتبه خیرالبیان په هغه هسی الحان ، چی بی لوست

سورت الرحمن»

(۱۳) وگوری: دپېښور چاپ خیرالبیان دمقدمی ۶۳ برخ .

«نه به بی په عذابوم په عذاب دا ورچی سیزونی دی سوزان .»

(۱۲۳ - الف مخ)

«نډه زما هستی په لځای په مکان .»

(۱۶۱ ب مخ)

په دغو مثالو کې (غایس = د دندان) (ژبه = زیان) (اور = نیران) (سبزونی = سوزان) او (لځای = مکان) مراد فی کلمې دی او مؤلف غالباً یواځې دریمیکې هم آهنگی له پاره د دغو مترادفو کلمو په راوړلو سره د حشوي عیب پخپله وینا کې منلی دی (۱۵) .
دغه حشوي کله کله د قیاحت حدته هم رسېدلې دی او د دورونو د پانی هم آهنگه کلمې د معنی په لحاظ د دوره مطلبه سره هیڅ اړخ نه لگوي، لکه :
« ښی لاس په کین لاس د پاسه ، په نامه یاترې لاندی (د) نارینه اور تینه دې
په سینه کېږي ، عیان . »

(۷۵ ب مخ)

(۱۵) د دغسې ترادفې حشوو مثالونه په نورو پښتو کتابو کې هم پیدا کېږي، لکه :

په هر لځای چې ستاننا شی ښه و گري

خرمه ره شی هلته دریا مر غلري

در قیب او زما صلحه سره نشته

که ښو چېری لاس و دست و بله برشی

(رحمان بابا)

د جنتون غوره تصویر په کاغذ گوره

زه هم هسی هلو و پومت یم امتخوان

(خوشال خان)

« ورنونه دې له گډې پسته لري، عيان »

(۷۶ ب مخ)

« دا په غسل کې ، مستحب دی ، عيان »

(۶۰ مخ)

۲- ریتمیکي هم آهنگي :

په دورونو کې د موروني وينا او مطلوب وزن ترمنځ او يا د دوو، دورونو ترمنځ د هجاوو د شمير او څرنگوالي موافقتونه ریتمیکي هم آهنگي ده . په کومه وينا کې چې بشپړه ریتمیکي هم آهنگي وي هغه نظم بلل کېږي ، په مرجز نثر کې دغه ریتمیکي هم آهنگي لږ او نيمگړې وي .

په خير البيان کې کله کله داسې پېښه ده، چې د دورونو په پای کې ترسجعي کلمې وروسته يې هيڅ راز معنوي اړيکې او ریتمیکي ضرورته عيان کلمه راغلي ده، لکه:

« په پوزه داوبوننه ایستل او درې واړه وله دهر اندام ، عيان »

(۵۹ - الف) مخ

« دجوهر، ددر ياب، درود دچيني او په پا کده او دآسمان عيان »

(۶۲ - الف) مخ

« چې روح يې په گرانۍ کاږي له لجان عيان . »

(۲۸ - الف) مخ

« نه دې گڼي ، له ما گوښي په دو [اړ] ه جهان عيان »

(۱۲۸ - الف) مخ

زما په خيال ددغو دورونو په پای کې د دوو، هم آهنگو کلمو څنگه هرڅنگه راوړل يوداسې ریتمیکي ضرورت و، چې مؤلف تا کلي، وزن په بشپړه کړی دی او دا په خير البيان کې د بشپړې ریتمیکي هم آهنگي څرک دی . بل د خير البيان په زیاترو عبارتونو کې د دورونو (جملو) گرامري او طبیعي جوړښت نه دی ساتل سوی ، گمان کېږي دغه ضعف تالیف (تقديم و تاخير) به هم در ریتمیکي ضرورت له مخه پېښ وي

سر پیره پردې دخیرالبیان په عبارتو کی یو موسیقیت او تر نمی خاصیت هم پته، مگر دغه خاصیت د سوازنی په شکل نه دی چی د دور و نو په منځ کی مسجمی کلمی متناظری واقع سوي وي .

ماددغو عواملو په سبب په خیرالبیان کی هغه عروضی مطايعه وکړه او دخیرالبیان په باب د مسجع نثر په حکم ست (قائم) نه سوم .

زما د عروضی مطالعې له مخې په خیرالبیان کی د سیلابو تونیک مسجتم سره سم دغه دوه رازه ریتیمکی هم آهنگی پته :

۱ - هغه ریتیمکی هم آهنگی چی دورونه یی هیڅ راز لاس وهلو او تنقیح ته اړنه دي، لکه :

ن ن ن - ا ن ن ن - ا ن ن ن - ا ن ن ن - ا ن ن ن
 هادی وی سلی دی رحمت د خدای په ده د اکلام

(۹ - الف) (۱۲ ب) (۱۶ ب) (۱۹ ب) (۲۰ ب) (۲۳ - الف) اونور

هر چی وی ملی دی رحمت د خدای په ده دا کلام

(۳۸ - الف) = ۶۱ مخ د پېښور چاپ

او با یز د مه زما دیر مترصفت وکړ بنده، خوښی

می پیدا شی چی زما دیر مترصفت وای آد میان

(۹ ب) - ۱۰ مخ د پېښور چاپ

سجین می کا نی کړی دی پکښی می سوری کړی دی

(۳۳ ب) - ۷۰ مخ د پېښور چاپ

دراحت حال بی د عذاب په حال بدل کړم عیان

(۴۲ - الف) = ۶۸ مخ د پېښور چاپ

۲ - هغه ریتیمکی هم آهنگی ده چی دورونه یی په لیره پوجی (تنقیح) اولاس

وهلو سره سوزون کیری .

ن ن - ا ن ن - ا ن ن - ا ن ن - ن ن
 (دغه) وید لمی دی نیی صلی علیہ السلام (۱۶)

(۳۱ ب) = ۱۸ مخ دہپشور چاپ

اوبایزید زہ بہ کوتاہ کپہ (۴) پھورخ دقیامت
 حجت چی [و] وید خی بہ نامہ کبھی کبھلی چار [و] آدمیان
 کہ گوری پیر [نا تمام] نادان مشرک خپلی نامی وتہ
 کبھلی بہ بیا موسی خیل چار وا پھ لک [۴] چار دشیمان

(۳۸ ب) = ۶۱ - ۶۲ مخونہ دہپشور چاپ

ما [عسی] اروپادہ او ویل سی چی خدای یو دی ولی
 نہ سی (ؤ) زدہ لہ یگا نگی چی پھ خہ یو دی سبحان
 تو [بہ] ورثہ وا بی [زما پرستہ] زارشہ ستا ای گنہگا رہ ولی ؟
 وھیردی کہہ مر (او) طلب (او) ورسندن درحمان
 او چار دی نہ کپہ د دنیا پھ ژوند [ون] ددہ پھ کتاب
 اوس د دی پس بہ [تہ] نہ موسی بیرون عذاب د رحمان

(۳۰ الف) = ۳۶ مخ دہپشور چاپ

اوبایزید رشتینی لار دانبیا وده دا [نیبا ولار ھغہ دہ]
 چی (بہ) زما پھزندگی وتہ بولی آدمیان

(۳۱ ب) = ۱۹ مخ دہپشور چاپ

(۱۶) د «صلی» کلمہ دخیر البیان پھ اصلی متن کی ستہ ، مگردہپشور پھ چاپ

کی ایستہ سو پدہ ، وگورفی : ۸۲-۹۲-۱۱۷-۱۷۶-۱۸۵-۱۸۹-۱۹۰-۲۰۱

۲۰۷- اونور مخونہ .

ن ن ن - ا ن ن ن - ا ن ن ن - ا ن ن ن -

په دغه وکښم خیرالبیان په دازمان [ه] اوسپهان

ا و با یزید وکښه زما په عنایت خیر [ال] بیان

۱۳- الف - ۱۶ سځ د پېښور چاپ

ا و با یزید د خپلی پو هی په اټکل [بی و] کښه تمام

(۱۰- الف) - ۱۰ سځ د پېښور چاپ

بیا په وڅپ لمی پر بنتی وته وکړم فرمان

چی [و] خپړویء و بلندی وته نیکو کاران

(۳۲ ب) - ۸ سځ د پېښور چاپ

[و] رښتینی لار راوبښه [و] ماته پخپل فرمان [اوسپهان]

(۱۳- الف) - ۱۹ سځ د پېښور چاپ

په خیرا بیان کی ځینی داسی بیتونه هم سته چی یورکن بی کم دی، لکه:

ن ن ن - ا ن ن ن - ا ن ن ن - ا ن ن ن -

(شروع کوم) په نام د خدای (چی) بخشما ینده [دی] مهر بان

او په نامه دهغه خدای چی په خدای دی عیان

(۹ ب) - ۱۰ سځ د پېښور چاپ

او با یزید ده زه هیڅ ظلم نه کوم په سپی

ولی سپی ظلم کوی (پخپل عمل) پخپل لمان

دغه دوه وزنونه چی ما په خیرالبیان کی موندلی دی، د پښتو نظم خورا خوندور

وزنونه دي، ډېری چاربتی اویدلی په دغه وزن کی سته. دیوان لرونکی شاعران هم

په دغه وزن کی نظمونه لری. د مثال له پاره دپوڅو نمونې وگوریء:

مد یعقوب خان دی ارمان نہ کوی له خدا عالمه
چی داسی ورور بی پاته - وی دی ترشا عالمه (۱۷)

(۰)

شپه دجعی وه چی په خوب کی می دلبر ولیده
سپور پورباق ودلولاک تاج می پوسر ولیده

(حایم بابا)

ته چی دا هسې بی پر واگرزې نه یا ره مدام

وسوم د هجر په لمبوسر تر قند مه تمام

(حاجی جمعه بارکزی)

اشنا می راغی فن بازار ته ماته سوراعیان

پرتخت چی کنبستاست ورته راغاهری خواهخه خوبان

(کرزی ملا عبدالسلام)

دا د سمند میاره بی پرې ایسته پر دیکه بانندی

په ډبر ارمان دگور بندیان سول خلعی، ناوی جوته

(عبدالرحیم هوتک)

شهی چی تیک اورسل دسپین جبین پرسر گزوی

عجب چی غرنګ په یو لحای کی شپه اولمر گزوی

(نو از ختک)

په دواړه لاسه می نیولې ستا لمن محبوبا

ستادې روزی می هاساقی هغه پیاله هغه گلشن محبوبا

(کرزی ملا عبدالسلام)

(۱۷) په دغه مثال کی د دورونو وروستی رکن دغه عروضی ښه لری (۷-۵)

ته د تمام عالم سرور يې محمد ه نبی
په مرتبه له هر چا بريسي محمد ه نبی
(دکلا چی احمد خان)

را په تند رست صورت يوڅو و رځی قربت یا الله
چی کوم حمدو ذکر ستا په محبت یا الله

دی ذکر ستا د همه خور زړونو ملهم یا الله
شناخت دې دی فرض له کل فرضه مقدم یا الله
(دولت اوانی د دیوان ۵۲ - ۵۳ مخونه)

که سی تصیب سو ستا وصال ای نا زین صتمه
سین دې رخسار، سرې دې لپانی دې رنگین صتمه
(حاجی ولی محمد بخلص)

لکه تپه د یوماشوم شپونکی له خولې نه ووزی
په کانونو بوتو کی خور بیری ځی ور کیری چرته
لکه ورسه له خوشبو په که د ازغو په منځ کی
په پانونو پانو کی گاه پری ځی خور بیری چرته
(اجمل خټک - د غیرت بیغه ۱۱۴ مخ)

نتیجه :

د دغی څېړنی او دغه تقطیع څخه زه نتیجه اخلم چی خیرالبیان که ټول
نظم نه وي یوه برخه یې هر و سرو نظم ده - خو تنقیح ته ضرورت لري او دا کار
نوی نه دی په نورو پښتو متنونو کی هم سوی دی - مثلاً په گلشن روه کی

چي ۱۱۵ کاله پخوا ميگر جارج را ورثي دشر ترغنون لاندي دباپوجان ۲۳ نظمه
 چي ټول ۲۷۸ بيته او ۵۹ درې مصرعي بندونه کپري اقباس کپري و
 هغه نثر ما سر کال تنقيح کړ ټول نظم سو او ۲۷۸ بيته او ۵۹ درې
 مصرعي بندونه ځني جوړ سول چي تر ۲۳ عنوانو لاندي وو۔ مادغه دخپل تحقيق
 نتيجه په هغه کتاب کي کتبلي ده چي « په گاشن روه کي دباپوجان منتخبات
 نثر نه دي » نومپري او يوه قلمي نسخه يې دکابل پوهنتون په کتابخانه کي سته .
 په نورو ژبو کي هم دکار سوي دي ، مثلاً ځيني منظوم پهلوي متنونه
 لکه : درخت آسوريک - اياتکار زيربان - جا ماسپ نامک ترڅو چي مشهور
 فرانسوي عالم B. Benveniste نه وو تنقيح کړي نثر بلل کيدل .

دخبرالبيان فهرست

هـخ	۳۹هـ سر ليك
۲ ب	۱- بدايۃ الكتاب
۹ ب	۲- دخداي تعالي صفت
۱۲ ب	۳- وكتبه خيرالبيان
۱۲ الف	۴- دگنا هو نو چارو تل
۱۳ ب	۵- دكتاب دكشود ستورا وادب
۱۵ ب	۶- ورشتو نيلار راوييمه وما وته
۱۶ ب	۷- يادوي دې سرگ
۱۶ ب	۸- يادوي دې عذاب دگور
۱۷ الف	۹- يادوي دې عذاب داور
۱۷ الف	۱۰- يادوي دې خپاه ناسه
۱۷ ب	۱۱- يادوي دې لاره دصراط
«	۱۲- يادوي دهغه تله
«	۱۳- د پيغمبرا نولار
۲۴ الف	۱۴- دنيا او ولي او مايه يي
۲۷ ب	۱۵- د پيرستگارانو نخښه
۳۰ الف	۱۶- د پوښتنې عذاب

- ۱۷- دگور عذاب ۳۱ ب
- ۱۸- دقیامت عذاب ۳۲ ب
- ۱۹- دپیغمبران و پوه ۳۸ ب
- ۲۰- دشهادت کلمه، لموتیخ، روژه، زکوٰۃ، حج و حرام ۳۹ ب
- ۲۱- دلما نخه دفرضو، واجب و استتو بیان ۵۱ الف
- ۲۲- داوداسه فرض، واجب، ستمت، مستحباب و مکروهات ۵۸ الف
- ۲۳- د غسل بیان ۶۰ الف
- ۲۴- د تیمم بیان ۶۱ الف
- ۲۵- داودس ماتونی بیان ۶۲ ب
- ۲۶- د پاکو او یو بیان ۶۳ الف
- ۲۷- د پلیمتی پاکیز ولی بیان ۶۶ الف
- ۲۸- دلمانخه حکمونه او شرطونه ۶۸ ب
- ۲۹- دلمانخه او جماعت دسکرو هاتو بیان ۷۲ الف
- ۳۰- دلمانخه په ارکانو کی دفرضو، واجب و استتو بیان ۷۵ الف
- ۳۱- دسجدی دو واجبیدو بیان ۸۲ ب
- ۳۲- دقضا گد ار لو بیان ۸۳ الف
- ۳۳- دسؤ کدو سنتو بیان ۸۴ ب
- ۳۴- دسماقر دلما نخه بیان ۸۵ الف
- ۳۵- دجمع لمانخه دسرایبی اوددو واختر دلما نخه بیان ۸۲ ب
- ۳۶- داختر دلما نخه بیان ۸۹ الف
- ۳۷- داختر دلما نخه د وخت بیان ۹۰ ب
- ۳۸- دحیض او نفاس پاکیزه راوییه ماته ۹۱ الف
- ۳۹- دنفا س بیان ۹۳ الف

- ۵۰ - دمعذو ربانگك اودجنازي لما نجه بيان
 ۹۳ب
 ۵۱ - دروژي بيان
 ۹۷ب
 ۵۲ - دزكوة بيان
 ۱۰۱ب
 ۵۳ - دسپينو ژر واو ژديو دزكوة بيان
 ۱۰۲ب
 ۵۴ - كرلي سيوي دزكوة بيان
 ۱۰۳الف
 ۵۵ - دپسونو دزكوة بيان
 ۱۰۳ب
 ۵۶ - دغويا نو دزكوة بيان
 ۱۰۳الف
 ۵۷ - داو پانو دزكوة بيان
 ۱۰۵الف
 ۵۸ - داس او اسپي دزكوة بيان
 ۱۰۵ب
 ۵۹ - دهغو بيان چې زكوة پرې روا او ناروادي
 ۱۰۶الف
 ۶۰ - درسا په دروژي واجب ده
 ۱۰۷ب
 ۶۱ - دحج بيان
 ۱۰۸الف
 ۶۲ - دطريقت بيان
 ۱۰۹الف
 ۶۳ - داساره ، لوايه اوسظمينه بيان
 ۱۱۲الف
 ۶۴ - دنفس او شيطان بيان ، په كومه چار
 ۱۱۳
 به سړي پناو مي
 ۶۵ - له نوس دېدي ، دشيطان له مكر
 ۱۱۶ب
 ۶۶ - دشيطان وسله
 ۱۱۷الف
 ۶۷ - دزړه خوي
 ۱۱۸ب
 ۶۸ - دايمان زهراو دارو
 ۱۱۹ب
 ۶۹ - دتمام پيرطلب
 ۱۲۹ب
 ۷۰ - خفي ذكر
 ۱۲۱الف
 ۷۱ - صبر ، كظم غيظ ، اكل حلال ، عدم اسراف ، انفاق
 ۱۲۱ب

- ۷۲ - رضا بالقضاء صبر علی البلیه ، شکر ، نعمت ، قناعت ۱۲۲ الف
- ۷۳ - دایم طلب ۱۲۳ الف
- ۷۴ - بنی آدم تہذیب ۱۲۳ ب
- ۷۵ - دفا یدی بخره ۱۲۴ ب
- ۷۶ - دطر یقت ، حقیقت ، معرفت ، ور پڑا نیستل ۱۲۵ ب
- ۷۷ - دزومثل ۱۲۶ الف
- ۷۸ - دحقیقت بیان ۱۲۷ الف
- ۷۹ - تا و یکی رویشنا بی ۱۲۹ ب
- ۸۰ - دبیغمبرانو دتبی لہ خولی ۱۳۰ ب
- ۸۱ - دخلیفہ اطاعت ۱۳۱ الف
- ۸۲ - دسومنانو دتبی خوی » »
- ۸۳ - دسنافقانو دتبی خوی ۱۳۳ الف
- ۸۴ - دشیطانانو دتبی خوی ۱۳۴ الف
- ۸۵ - ناقص شیخ ۱۳۴ ب
- ۸۶ - علم بلاعمل ۱۳۵ ب
- ۸۷ - نمازی حضور ۱۳۶ الف
- (۸۸) - عبادت بی معرفت و وحدت ، زاهد بلاعلم ، نسب و شفاعت ۱۳۶ ب
- ۸۹ - دوروکی دتبی خوی ۱۳۷ الف
- ۹۰ - دپر شتو خوی » »
- ۹۱ - دمسکین خوی ۱۳۷ ب
- ۹۲ - تو یہ قرض لاء ۱۳۸ الف
- ۹۳ - دذکر اقسام ۱۳۹ الف

۳۹ ب	۴۴-دعایم اقسام
۴۰ ب	۴۵-دخدای نوم او یاد
۴۱-۱ ب	۴۶-ذکر خفی
	۴۷-د معرفت وسایل
۴۲ الف	۴۹- دژبی پو پوتنه رشتینی یقین دگومان ترکول...
۴۲ الف	۱۰۰- د معرفت بیان
۴۳ ب	۱۰۱- د معرفت چار
۴۳ الف	۱۰۲- ایوه، غل، خناور
۴۵ الف	۱۰۳- دطریقت کارونه
۴۶ ب	۱۰۴- دحقیقت وریندن
۴۸ الف	۱۰۵- د معرفت گناه
۵۰ ب	۱۰۶- ناتمام عارف
۵۱ الف	۱۰۷- قرب الیهی
۵۲ الف	۱۰۸- د قربت وریندن
« «	۱۰۹- قربت گناه
۵۳ ب	۱۱۰- د وصلت وریندن
۵۵ ب	۱۱۱- د وصلت گناه
۵۶ ب	۱۱۲- د عارف موحد وریندن
۵۸ ب	۱۱۳- په وحدت کی گناه
	۱۱۴- معرفت د پیر تمام نه غواری

- ۱۱۵- په توبه کې دحضرت آدم اقتد ا پکاره ده
 ۱۱۶- دمال ،ملک بقا
 ۱۱۷- دمسکين درجه موندن
 ۱۱۸- دعارف مسکين و زمندن
 ۱۱۹- دعارف گناه
 ۱۲۰- خير البيان په څلورژبې ،دخيرالبيان فايدي
 ۱۲۱- دخير البيان نه دغفلت نقصانات
- ۱۵۸ ب
 ۹۵۱ الف
 ۱۶۲ الف
 ۱۶۲ ب
 ۱۶۳ الف
 ۱۶۳ ب
 ۱۶۷ الف

١٥٦

د

خير البيان

متن

106

الف 1

acc. ms. or. 1926 240

Mss or fol 4093

تسلی که از این بابت که من ناچار بودم تا به این وقت
نه فریاد کنم نه زود کردم و نه زور می و نه چیزی
چهارمین باری که در حقیقت کتب یک است اینست
بسیار است از بیان زمین بزم لایق است که اعمال
بماند بمانند ساری که در اینست که تا هر چه
مردوری است که می چسبند که این بکار آن است که
اما که چون که در این است که این است که همیشه
و اگر هر که که علمم با علمم علم انسان با علم
قران من است که بسیار است که اینست که هر چه

تعیماً و غیراً. و اما بقدر من و غیره تا آنکه بنویسد
 علی السلام یا یزیداً استب حرف الیاء استب حرف کبک
 استب از جمله متعینات استب استب ~~حرف~~
 القرآن یا سبحان یا یزیداً استب حرف کبک
 استب حرف کبک استب با هم در شکل حرف القرآن و وضع علی
 استب حرف کبک استب با هم در شکل حرف القرآن و وضع علی
 استب حرف کبک استب با هم در شکل حرف القرآن و وضع علی
 استب حرف کبک استب با هم در شکل حرف القرآن و وضع علی
 استب حرف کبک استب با هم در شکل حرف القرآن و وضع علی
 استب حرف کبک استب با هم در شکل حرف القرآن و وضع علی
 استب حرف کبک استب با هم در شکل حرف القرآن و وضع علی
 استب حرف کبک استب با هم در شکل حرف القرآن و وضع علی

نما

نامها حروفها برکن است نویسی لغزانت است مانند
 حروفها و آنست و بر هر بعضی حروفها مانند ط م ا ذ م و ک و ن و س
 بزرگ است حروفها بنسب است و میمان بعضی حروفها و جدا
 چهار نویسی است سه و چهار میمانند چون خوانند و در
 سیزده گانه است و در وقت سینه آه میمانند و در
 و شش بعد حروف است پس هر یک است از این و فاعله و فاعله
 و آن میمانند اما یکی که در وقت سینه آه میمانند حروف است
 و است و در وقت سینه آه میمانند و در وقت
 ترین است و سینه و سینه و سینه و سینه و سینه و سینه
 و در وقت سینه آه میمانند حروف است که میمانند و در
 و در وقت سینه آه میمانند و در وقت سینه آه میمانند

تخلص بر حلو رو کس عیانت پذیرین رو کسے بلوں سو سر سب
 لہذا رو و رو پستل حرفے پر او سیان زین بذیر ویکار و
 اکثر سب جیسے ہن جریہ میں اسکارن جن تھا پہن
 او سیان توین پس چار ہی کچ کا میں تا میں جانے میں
 توین کی گھر میں سجان رہن نیز یا لکھنا اکثر کی بیج سے
 کو اعلیٰ زانا اور کھلا زونا مجلی ہی کام سے فرمان بہن
 جیون اکثر توین کی بہن کی بہن لکھ کوئی گھر اور پیر بھانا
 جزم کی ورت شان جیوہ اکثر پچا نہیں او سیان لکھ کوئی
 اکثر طار چاریان ورنال سکھن جے پر بہن تو سانس شکانہ
 کوئی موین پچہ اکثر سن او سیان بسکھن ۔ اترن ارجیم لاش
 کان حاضر عیانت لکھ کے اہستہ عیانت افسے بیرون عیانت

الف کنی عیان ب با با ب با با پ پ با تا تا
 ب تا تا ت ت تا تا ک ک بیا ب بیا ب
 بیان و کن بیان ا بیان ج ج با ج ج ج ج
 خا خا ح ح ح خا خا خ خا خا پ پ پ پ پ پ
 ب ب ب ب ب ب ب ب ب ب ب ب ب ب ب ب
 ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
 ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا ا
 ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز ز
 ع ع ع ع ع ع ع ع ع ع ع ع ع ع ع ع
 ت ت ت ت ت ت ت ت ت ت ت ت ت ت ت ت
 ب ب ب ب ب ب ب ب ب ب ب ب ب ب ب ب

این کلمات
 در جدول
 الفبایی
 درج شده
 است

علیہ ذرہ و الکلام ضامہ بالعمد کل علیہ الکلام فانہ من شئ
 علیہ ذرہ و الکلام ہرسم علیہ الرحمن الرزق بذات الکتاب
 بہا بترہ کتب حمدی حمد کتبہ لیسہ بین ہرسمان
 قال من حمدی شئ انظر کتبہ ما من سماں و ما من
 لیسہ شئ الیہ کتبہ کتبہ شئ من بہا ذرہ و الکلام
 الیہ اللہ سبح و الیہ الرحمن من کتبہ کتبہ فی العزیز عیان
 کتبہ قال سبح الرحمن کتبہ من ہرسم علیہ ذرہ و الکلام
 انما حللہ کتبہ کتبہ حمدی حمد کتبہ ایما سبحان
 بہا کتبہ بقا عاکا نامہ انظر کتبہ جعل علیہ کتبہ شئ
 کتبہ العزیز عیان کتبہ کتبہ جعل علیہ العزیز قال کتبہ
 ہرسم علیہ ذرہ و الکلام کتبہ عالم و خالق النجا و قاری کتبہ

ما نزلنا من خلقه في حفظها قبل ان نطهرها بحيات ان الله
 خلقنا عليه كما في الفاتحة بحيات عالمه وحوافها كما في
 كان به حيات فان لم يمس عليه فده الكلام ان
 صاهر به ووسع المحلقات بحاتم صاهر بحاتم
 يلاوه صاهر الترتيبا بعد وبعين الف كاتب او صاهر
 اكثر منها لكل كاتب بحيات الف اقلام الاية في كل
 فكل من لم يمس عليه كل كلام وحيث يدنام
 فكل من لم يمس عليه فكل الكلام في فضاء البحر بحيات
 كما في قول جينا يمينه ما رواه كان في القرآن بحيات
 ثم كلامه من الرحمن فان كل احد بعد ذكره الاكثر من
 تعبا جوارحه جوارحه جميع الخلايق الصاهر حيات فعمد نام قال

رشتہ علیہ ذہن اکرام او کان محمد جہا کونہ العجز
 کل معادہ و کتابہ پر بیان انہ اندکان علی کان
 حسیا کان القرآن حسیا کہ احسنہ تبار حکایات کہ
 تہذیب علیہ نعتیہ قال ابن صلیہ تہذیب علیہ السلام
 ذہن کتاب صلیہ علیہ خاتم النبیا علیہ السلام
 انہ اندکان تہذیب علیہ حسیا کان فی القرآن
 حسیا اللہ علی محمد و علی ل محمد کا صلیہ علیہ
 بارگاہ حرمت میں ترجمت علیہ ابراہیم علیہ السلام
 نہ بنائے تہذیب حسیا علیہ علیہ علیہ علیہ علیہ
 علیہ علیہ ان احسب اور او کتابہ اندکان
 اعلام علی الخیر علیہ و علیہ علیہ علیہ علیہ

القرآن عیان و جعل علی جمیع الاسباب و المصلحین و المصلحین
 بکتابه المعرفین و علیهم یابو احمد العسکری من قال علیه
 سلام بنام خدای بخشایند. و است مهران یعنی
 بنام بخاری است عیان آغاز کتاب با ما برید
 پاسق پستایش من بنویس خوشنویس
 سواد شوی و چون ما شناه میگویند و میان کلام التبیان
 میگوید باید آنچه در اسپاسمانا فرود میآید است از خردی
 کفریه را است میگوید در بیان هر کس این کلام وان سر نیست
 الایسج محمد و لکن القفت من است به سحر و قرآن است
 عیان کاشی قال تب الرحمن تاوی کفره است رحمت
 علویه و الکلام من مراد میگوید بنویس شهادت است شریک با

با سب جان یا با زیر و یا با زره و دانش خود نیویس تمام
 بگذر کل شیء و عنده بمقدار و در آن است بحیث که آن
 بقدر عقل و علم الانسان ما و کی گفته است حمزه علی بن
 الکلام نویسی نانا و خالق مخلوقات و هستی هر مخلوقات
 نگاه بان که نگاه میداشته است این را پیش از سب
 شدن ایشان بحیث که اولی و دوم حفظ نامه و تعلیم
 العطف و برقرآن است بحیث عالم و حافظ کل شیء کان
 سبحان ما و کی گفته است حمزه علی بنده الکلام چون شریف
 بشمار هر مخلوقات در یا با سب و در یا سب
 شود و یا زیادت تر شود ازین بشمار و عقدا و هزار کتابت
 یا زیادت تر شود ازین هر هر کتابت را عقدا و هزار

اعجاز نبوت بر شویذ و نماذ مکرر و مدیحه‌های سخنان شما نیست
 تو که بر این نوشته در همه محاسبات است و سیاهی شود و نام
 و هو و مدلا
 فی الاولی و الاخره و الالحام
 البریه رجوع در مسیحیت است عیان الایم کلام سخنان
 الرحمن انجان قال کمال جبار بعد کوشش از اکثرین
 بعد عبادت جمیع الخالقین صابر حق شد
 ماوی کفره برست حقیقت علیه فیه الکلام ما شاو است مایس
 نویسیار نیست که شمار آنچه موزر معلوم است با
 سبحان ان الله علی کل شیء شاکس و حقیقت
 عیان که
 که ما اوست علی کل شیء
 بنی کفره است
 در عالم پادشاه بنویس مری

کتابت شده است که در این کتاب هم در باب اول
پنجاه مرتبه در هر یک از این اقسام با هم خوانند
بسیار آسان است و هر روز از هر وقت که بخواهند
خوانند و هر کس که این کتاب را بخواند در هر روز
در هر کس که در هر روز از هر وقت که بخواهند
و هر کس که در هر روز از هر وقت که بخواهند
و هر کس که در هر روز از هر وقت که بخواهند
و هر کس که در هر روز از هر وقت که بخواهند

تذکره امیرنظام

پانصد و هشتاد و پنج سال پیش در شهر تبریز
 خاندان پهلوانان در میان غازی و کتاب آید با نژاد
 و در صورتی که در خاندان خود پدید آمدن حیدر با
 مستور صورت و این او همان که در پادشاهی
 بنامی یاد میکنند در خوارا حکم کرد
 چیزی که در آنست که او در این
 است
 بسیار که در پادشاهی است
 در خوارا
 در خوارا
 در خوارا

الف

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 أجمعين
 أما بعد
 فإني قد أخذت بعين الاعتبار
 هذه المصنفات الجليلة
 التي قد تفرقت في
 مختلف الأزمان والأمكنة
 وكنت قد حاولت
 جمعها في كتاب واحد
 لتكون مرجعا للمحتاجين
 إلى معرفة أسرارها
 ومحاسن صناعتها
 وقد أحسن الله لي
 ما أحببت
 وأتمنى أن يوفق الله
 كل من أراد أن يقرأ
 في هذا العلم
 العظيم

محمی لوان

و اگر بشود آنکه تحقیق چیزی
که در زمین است

از جنس درختان قلمها
و در با سبزه شود حال
آنکه بعد از هفتاد هزار در
دیگر مثل بند برای موجود

باشند تمام شود سخنانی
صفتهای کلام الله تعالی

و بعد از آنکه خدای
تعالی است و یکبار است

از یکباره شخصی بنام
ولی نهایت و اگر چه بد کند

مثل بندگی تمام مخلوقات
عالم آفاق بشود از حق و شکر

نعمتهای الله تعالی چنانچه
حق شکر دست

بیکمان کسین تمام بنشیند و سوره شانه برین که در کسین برین

قدیم باشد و نورین شش تمام و یونان نامی از حضرت سید

شجره آقام و بنجر بکره سن بعد و سبزه شجره با لغت کلمات

القدر و تر حکم لفظان کتب یک سبزه است که در تمام زمین
تمام شود از خداوند صفتها صفتها

تقال کلام بعد از کلام و انوار انوار و انوار انوار

انوار انوار و انوار انوار انوار انوار انوار انوار

و خدی میوه و اکلام با سبزه صفت بیرون که در هر چه

تمام علیه زمین سبزه انوار انوار انوار انوار

انوار انوار انوار انوار انوار انوار انوار انوار

صلوات علیه السلام و برین تمام صلیه و انوار انوار

او پناه میخام برین چه و یو یو می پناهت سلام علی انوار

سلامتی است از جانب خدای
بر بنفین مرسل رسانیده

و ستوده کیما با بت است
منه همه اگر چه و در کار عالمیان

ای با خدا رحمت نوشته
 بر محمد و بر ایمان محمد
 و بر امتان با رحمت از
 جان خدای رسالتی از جانب

هو القدر
 و این خدا است در رحمت
 در رحمت میفرستد بر شما
 و فرستگان او و بری ارد شما
 از راه کبهای شرک و لغات
 در همه سوی اسباب و روشنائی
 معرفت و صفات حسی

سرو و کار هر جمیع پیغمبر
 و پیغمبران بر سب و بر ملائکه
 مغرب و بر بندگی خواهش
 که صالح اند

بگویم در حق محمد است
 در حق محمد و بر ایمان محمد
 و بر امتان با رحمت از
 جان خدای رسالتی از جانب

در حق محمد است
 در حق محمد و بر ایمان محمد
 و بر امتان با رحمت از
 جان خدای رسالتی از جانب

در حق محمد است
 در حق محمد و بر ایمان محمد
 و بر امتان با رحمت از
 جان خدای رسالتی از جانب

و نخستین و در آخرین موت او بود و ایالت فرمان برداران و
 محبتی و کائنات با من ز پیغمبرش او ستا و کلام موت بکار
 نسبی سبحان با زید کست محو من با عیون پس ستایان احد خود بود
 محبت کسان بد امر کارن تر بودی چون با زید است ایستایان
 حد خودی و محبتی من لیاکنان ز خدای زید و بر کوفت
 بنشاید ز ما هم خبر شد ای پنهانی که نکند زینکه که با محبت
 بنشاید که هم از نیک که زینکه که بنشاید با محبت که مودید و چای
 ستایان من علامه و الله علامه علی اضره و ولدن اکثر الناس را
 تعالی منقران است بدین عیانت ان الله یقدر یخلف مقنا
 سعیا و یخلف عیانت مقنا هر چه امید من علیه سلام او با زید
 بیستیا و چمنان و موت او ستا و ایالت محبتان او پس و

خدای غالب است بر حکم خود
 و لکن بسیار آدمیان می خرد
 غایبید رضا تعالی بر حکم خویش

محبت کسان بد امر کارن تر بودی چون با زید است ایستایان

بنشاید که هم از نیک که زینکه که بنشاید با محبت که مودید و چای

نفوذی و مبنی و قوی پسند و نهدنی کلماتی تن در بنوع
 زوئیکه ماران مجبان او مع حید نفوذی لدغ اینس کنه کمان
 تروی لده بی سیکر که دم تن عمل مشکیم سنججات تم تاب
 مسن بغیره اصلح فارغ غنونا اچم قران سید بی بیان استیت
 شدم انور بی سیدی صل علی اسلام ماز و حق باورین کج
 اور اور خاندی با کینسل او و با مویس تن مورین و میان
 راجوا که و ماوت بن چار حید با کینس و بر سیکر او پستما
 خوسیم منسخر که راور خاندی ملک س او میان او
 سبحان او بایزید شرم و شنت حیدر پور سحرک مایر پور خاند
 اویز نقصان ایمان کوز پس می مسخر که او خند لیس و با پ
 معامیرت با اولیا کمان پور لسا و لندی بی بی او میان و

کس که بکند از شما با کار بر در دنیا و در آخرت
 بهتر تر کند و با کار در آخرت پس آن به کار خدای
 صالح و نیک کند پس بختمی الله تعالی انور
 و اوم ز کار است در جم است

درائت
تختی حضرت امام
زین العابدین علیه السلام
تجلیات
صالحی کثرت عباد
و کمال کمال است
و نیکو خلقی
و نورانی
و خورشیدان را نور است

قد علمت انما من بحکمته شرح الاولین و اما سر من رسول الله
عزیز من عمران کشیدی عمان شیراز و شیراز
عاشق بی روی بپدید آگیز من الا انسان باور من میدی حست
بد و کلام او بازید و ما فی عقل درک و دلیده و در پس براندرو
بزنار است یاد روغ امر من حلال او حرام تر و من است ستاره
کشیدن دار امیدی ماری هیچ بینه دی که چار
دی لایر یا مندا و مقام از حکمت مندرک او احسانا و انور الهام
و هر چار جم حکمت و کرم من می بر بیکر و کر عمان تو شمس
تستیار و من منین الحکمت خداوندی خیز اگر آب
درست بیدر عثمان فعال کلام تجلوا عن الکلمة می میدی
بدره و کلام او بازید که در با خودی عوام می دور است که

بسیار حکمت و علم شریعت
و معرفت به هر کسی که میخواهد
و هر که داده شد علم شریعت
و معرفت پس تحقیق دادن شد
بسیار

باز
باز

در این کتاب بر اقسام و انواع و صفات و احوال و عیال و
 خبر و کسب و نحوه از کار و کمال بود و با اولاد او سپرده خبری او
 در هیچ روز و وقت و مسرت و کسب و کسب و کسب و کسب و کسب
 به نسبت خبری او کسب و کسب و کسب و کسب و کسب و کسب
 طاعتی و در روز پنجشنبه و هر یک کسب و کسب و کسب و کسب
 کما علمت ما یومین ما نوس و ما یومین ما نوس و ما یومین ما نوس
 هرگز بودی شیطانی و موعود چاروش و کسب و کسب و کسب
 شیطانی سید کسب و کسب و کسب و کسب و کسب و کسب و کسب
 ساسا او خدای سید کسب و کسب و کسب و کسب و کسب و کسب
 کسب و کسب و کسب و کسب و کسب و کسب و کسب و کسب
 کسب و کسب و کسب و کسب و کسب و کسب و کسب و کسب

بسم الله الرحمن الرحيم

او ایسا کہ کتابوں انساویہ انداز میں کرینیک چار و سیکہ پانچ
 غماہیت توفیق پلادی وی علامہ فاسد عینو یا حضرت
 الصلوٰۃ پھر ان بسید کما لآ حول لآ قوۃ الا باللہ العزیز
 گنویہ از حسن منی بلیدی صلی علیہ السلام رو سید ماوت و شور پروردگار
 ایوب و کتاب پور کینا سب جات بازید و شور او اب و لا قوۃ الا
 کتاب بود مثل معنی چس می و بسین با پیوتوفیق کنسی استوگ پور کول است
 و امین منی او و زہر چشوری او بدعت و نویسن موس او و دست
 شیطان او و فاید می پاور او میاں گانت تر جوات یلقی عبارات
 الیک الکتاب اللہ عزت من ترکات فاکمیت علیہ لکافورین و
 لا یضدک بحسن آیات اللہ بعد او انزلت الیک فارجع الیک
 و لا کمین من المشرکین پھر ان بسید من مات کور کما لآ حول
 این مردم را بسوی پروردگار توفیق میباش تو از جمله مترکاف یعنی چون بکشد با نماز
 اکافر معامله افتد رعیت کافر منکس بجهت رعیت چاه آن کافر

بودی تو یا محمد که امید داشتی انرا که تو را توفیق بودی تو قرآن
 و لیکن از آنست برود که از دست لغزش از قرآن ای محمد بسوی
 توفیق توت بندہ کاقرآن از او ای محمد که تو را توفیق بودی تو قرآن
 و علیٰ ستماء اللہ علیہ صلا علیہ و آت علیہ السلام

این کتاب تفسیر است از امام علی

دی قورن

ایمان را بر این دعا بستند و که استیوان و جریک بنویسند و بیستبار
 در روز عید در روز چهارم و در حداد حرام بر لب و در این مقام و ما از سنانا
 برین سول الله پارسا قوم بیایان که از سنانا سولایک
 ایسا خود قورن بنییدن عیانت بر رویه و موات
 پنج قدرت چکوری زبان خست سنانا خود شایسته است لغو و بلند
 خیره و خسر ایمان کور و با او با ایسیا اولیا شایسته
 کلام است بقیع علیک احسن البقیعین کما فی خیر النبا بقران و
 انما انت المرسلون فیما فی کتاب الیقین عیانت کور و با او با
 و ایسیا اولیا بنیایوس کلام و با او با ایسیا اولیا
 گفتار میگردد چندی بسیار فال فاتیخ و حق و حق و حق ان بنیادن
 این کتاب توالد نفس تدبیده و موافقت تخریح عموماً از حق
 پس بنویس آنکه ذکر محمد در وقت قدرت او است پس بر گویند خدا برش آید از ذکر اولیا

خدا میفرماید که من قصه بنویسم
 بر تو ای محمد بگو در آن قصه تا اول
 کردن وحی و فرمان بسوی تو این
 قرآن را و اگر چه بودی نویسن
 از مرستان قرآن احمد غافل
 حال گفت آمد تعالی که من حق زچ
 بیلوم

باز به شکر در...

آنکه علی بن محمد بن یعقوب آن کس که عیان حرطه است که آن طریقی
 الانبیا برین شریک است که مالدی ان کما فی ان فی عین
 الفصحی و العیان با و میاید می جسی علیه و الکلام مرک بوشن برین
 وقت شکمان نشست و سر می پزینانستی مکرر مکرر و بیعی
 زمانی او میان بخوار می و دنیا او هر کس پس بدیدک پیش مشغول
 می و میرو میان دین یکبارک پیاز کانی با پیوند کانی
 بنزدی فی پور نور چار مشغول که او میان معنی علمیمون غلام
 من حیوة الدنيا و هم من الآخرة ثم غافلین بقران کسید عیان
 انقطع الی الله کفره بواحد کل ما فخره و من حیة یحیست و
 برین انقطع الی الدنيا و کله الله الی الله علی علی السلام
 بوشن و سر می و شکمان نشست و سر می پزینانستی تمام

کس در انداختن از خود است از انکار کس
 حال اکثر از حرف بیست خاندان

منی بر که بر خود از تعلیمات و فطانت
 در آن حالی که در دست سبوی
 بسندت او از الله تعالی همرا
 او را و زرق پید بود
 کتب العالمین حکما و دانا
 از جای که نمیندشت که از بی
 خواهم یافت و هر کس بر خود را از
 او کارهای آخرت و هر کس که بکاردی
 دنیا میکند او از بسای دنیا کند
 آخرت محسوس و دنیا

سری پس کسی که چو لوی غریزگی پهلوان پزیر بود او را پیر پهلوان
 این مهوره پرور وای غرور با غرور هیچ بد بود و پرور وای پهلوان
 بخت افتاد بر سر بال شوی و من القول پهلوان کسی که میان آید
 موهن بالقول نبوی و ملیک صلح کرد که در سر و انگشت
 از کشته در سر پزیرا کسی که در مقام با هم کسی که پهلوان غریزگی نیست و

و قهر بر او بیخ پهلوانی و زین او میان کور و همی حار و حرام
 خدا العفو و امر بطلع و وف و اغرض عن الجاهلین پهلوان کسی که
 عیا و جت مجرب افتد علی من اغضب قوم من ملیک علی السلام هر که بد

نگمان نشت در سر پزیرا کسی که در مقام با هم کسی که پهلوان غریزگی
 بزور کاری بخلا علی کسی که پزیرا پهلوانان افراقت از شمشیر
 کافر ملعونه بالاسم حرمه و سوات هم پهلوان کسی که میان آید
 بکره کلناه پس سنده است او را دروخ بدست آن
 دروخ باز کنی

بیش مکتوب در گذشتن از ارض خالی آید
 و امر کین نگارنگی روی بگردان تو
 یا محمد از جاهل نادانا
 کسی که در سر پزیرا پهلوانان افراقت از شمشیر
 کافر ملعونه بالاسم حرمه و سوات هم پهلوان کسی که میان آید
 بکره کلناه پس سنده است او را دروخ بدست آن
 دروخ باز کنی

۱۳۴

حضرت و العظام نادری و ملیکی حمت و عدلی بدو و کلام مرک
 بوشی و سر می و شکمان نشسته و سر من پیاستی کند من معاصم باه سس
 چهلوی عزیزی پ اسرف پورانی پید فعلی پرتکابیه سیرت نبوی
 برین انوس شیطان المبتغی اخطوات الشطان بیان و
 هرات النفساء بالعداوة و با بعضیات نیکات ان بعدت ایمان
 نشان باوی ملیکی حمت و عدلی بدو و کلام مرک کنده شمس سر می و
 شکمان نشسته و سر می پیاستی کند من معاصم باه سس و او می هست
 مرک و در یار و می او میان او یار و می و عذاب و بد کنده کی روح
 بوزی لسن او میان لعان انما شکرت انصار با ان سخن و مجربون
 پهر آن کنیدی ایمان شکرت نیت بر حالین علی الا نشان او اصنام
 سکرة الکافر و الشاق فاصاب علی العذاب و او اصنام سکرة العارف

پیروی نیکندای مسلمانان
 عده های شیطانی
 هرگز نبیند اینان که جز این نیست
 که بسند کرده شد جنمهای ما از بدین
 بسبب صبر آن با که مردم ام که کرده
 و جادو کرده شدیم

در هر تنی ظاهر میشود آثران حق
 بر وجه او وقتی باشد که کسی کافر
 و منافق پس می رسد بر او عذاب
 خدا تعالی وقتی که باشد کسی طایر
 خدای پس می رسد او را عذاب
 و معرفت و عزت و توحید با کمال
 و کثرت نمی ماند بملکت
 معرفت و توحید

واطحاب التوحف فاشمات غلظت لوز قلا و باورن میان بیج حنوت و حجاب
 بره و زکاد و مکتب رشع سزمن و غنکمان نشست و سر بی پرینک
 نامان بنجام باورن غلاب و کورن با برین غلاب با زحمت
 و او میان غلظت و غلظت و غلظت و غلظت و غلظت و غلظت
 انشده و غلظت و غلظت و غلظت و غلظت و غلظت و غلظت
 ایست الظلم و والجه و الا لفر و افان نشست مطیعان حیرتک فانا
 حاکمات الزحمت و انکشت عاصمنا فانا حاکمات حنوت و انکشت الزحمت
 بخلیق مطیعان حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت
 باورن حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت
 و او ایست که غلظت و غلظت و غلظت و غلظت و غلظت و غلظت
 نشست و سر بی پرینک و انکشت حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت
 سر کورن زین و انکشت حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت
 حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت

شرح در مکتب
 که با نسی حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت
 که کورن و انکشت حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت
 و انکشت حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت
 و انکشت حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت

در این مکتب حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت
 و انکشت حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت
 و انکشت حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت و انکشت حنوت

تحقیق الله تعالیٰ بید کرد و در چهار سال با نواز از نور خورشیدها خورد و بید کرد در روح کافر از آرزوی صفت خود

بنام خدا خلق از انوار المومنانین است و غیرت با وضوح انوار است که درین

سین انوار جا الینس و میدی صلح هر که بود پیش و سر بویه نماستان است

سرک پایتانبسی تمدن معام یادوی و میان مرگ منبسی کبشکله

ریات بدوی که جان بدینند و غیر صورتی است منکره خاویز نمکوم یعنی روز قامت روز نیست که پیش آورده

فان انوار کسایر بینه نمیشود اما و غیر کتاب بر این طریقت است اما کسایر شما پوشیده پس کسی که داده میشود

نهون عتیه سطر از غیران بسیدی عمیان الخاضعین عنک نامه اعمال او بدست راست او پس

ایش الا عن العذاب لغیر غیره است و خود و غیر عمیا احسان می و مانند کتاب اعمال عاراجه است من حدیثم

سایر و نه از عذاب خدای تعالیٰ که غیر نیست بدینکلی که در عتق او و غیر طریقت است این را که من پیش آورده میشود حساب

حجت و حجابی بدو و کلام مرگ کرسی سر بویه نماستان است پس آن بنده در زندگانی بید

خواهد و رضی خواهد بود سرک پایتانبسی تمدن معام یادوی و ملار و حرطین بون

هر که درین کرات و ان منکره الا و انوار و ما کان علی کب خاتم متضیاً نیست از شبان بیگس مکر آنکه رای

نم خدی الدین تقوا و نذر الظالمین من باب ختم تقیران کبشیدی عمیان یا محمد قضای استوار بشرت حاجت

خواهم داد انرا که بر سیدند و پر بکار و زیدند و میکند هم کافر نزاران

دفع زانوزند

1370

هرگز نماندند در عبادت
 و هرگز کای از می تدارکت
 خدا تعالی کسی که سزاگواران
 در چهار رتبه از رخ
 نخست عذاب الیزین ماوی میسایر است و خدای بدو واکلم
 و گشت زنی و پس پی رفته ننگمان زشت در سری پادشاه گشته
 کما در مقام یادین آیه که هر تنگی می بودمان او میان بند
 این بر روی بی کسی اورق شمس کران واقعه الیزین باقرط
 و الا شمس الیزین باقران بسید کی عثمان حاسبوا مابلان
 یکم نقیمه وزن نماز که بر روی انکه بر روی انکه بر روی انکه
 حاسبوا و انکه بر روی انکه بر روی انکه بر روی انکه
 علیه سال و مرکب بر شمس و سری و ننگمان زشت در سری پادشاه کرد
 کما در مقام سن و با سنج که بسنی ماوی و با عذاب هر روز او است
 پدیده کارگی با هر ارم کنس فری و با عذاب که بسنی او میان
 در چهار رتبه از رخ

و برای خود تو خسته بگیرد پس تحقیق تو شهاب برهنه کار برهنه و نرس خدایتعالی برهنه کاروی کیند
یا صاحبان عقل

میزنود و فغان خیز از او صدی انصوت یا فوق الاسباب چون
کسیدن حیات و انصوت را پیش از حد فاضل علی احیاء بالحقوقی بنی سبکند فغان مبتدع از بیگانه زبانی
و ماییدی صلوات مرگ بوشش سپهری و شناسان نشست
سهرن پدینیا کبشنی تلک ما مع تمام او چار و کوه و شکاری پویان نام برین
و با عجز کنی آدمیان مهمل جز از الاحسان الا احسان به نیست جزین شایگانگی

قرآن کسیدن میباران ان الله تعالی و اخلاص العینا لا یجریه استماره تحقیق الله تعالی و قتی رسیده
یعلم اهل الخیرة حرم منوره علی کل من اعمالها الخیرة فیما ظاهرا و البینه راد علمای مردم مبتدع از بیگانه
نبی ماییدی صلوات ساءم بوشش و سهرن و شناسان نشست
آن بندد را برودگان و او نهنت

سهرن پدینیا کبشنی تلک ما مع تمام او چار و کوه و شکاری پویان نام برین
خوردگان و ما برین و از برین و الا احیاء علی الله برهنه کاروی کیند
کسیدن حیات ان التکلیف التوحید و از زرق ما حد سرخ و ماییدی
و ما کردن یقین در کجا نکی و ما کردن یقین در زرق کبکی

نیست هیچ جنبش و او چه اندر زنده
در زمین مگر که بر مخلوقات زرق

علاسه اساده مرکب بوشی و سرسره و ده تنگمان نشت و سرسره با پیا
مدخل مقام ترک و من کک سرسره با طلب پینج سرسره بنگار و روزن
بیسره و زر بلری پریشان نزر پریشان معلوم کری مبرزق و پار

د ابر کسی بر غیر کوری نماید
برای خدا تعالی میکند اندران
بنده را خدا تعالی راهی که بر آید
بان راه و زری میگردان
بنده را از جای که نمی بگذرد
آن بنده

باو میان و من شین اعدیه جعل محمد جاوید و من حیث لا یحسب
قرآن کسیدی ایمان لان الله تعالی و ان الشوریه یا ابن آدم
ان هر صفت با هر صفت کک ساطع علیک الی الله یا حی تر کفص فرغنا
که کفص الموحش فی البرزخ و جده و جلاله و ان لم یرضی لا نخل من الا
ما قورت کک و انت خرقوم عندی ایمان مرکب بوشی و سرسره

و تحقیق الله تعالی با هر صفت
در نوریت که کتاب موسی
صلوات الله علیه السلام
ادم در حق خنجر و کشتی
کشتی زمین را زدم
بیارا انکسری کشتی کشتی
در زمان دنیا قبل از رسیدن

تنگمان نشت و سرسره پدیا کبسی مدخل مقام زر بلری و سرسره
ننگمان نشت و سرسره پدیا کبسی مدخل مقام زر بلری و سرسره
ننگمان نشت و سرسره پدیا کبسی مدخل مقام زر بلری و سرسره
ننگمان نشت و سرسره پدیا کبسی مدخل مقام زر بلری و سرسره
ننگمان نشت و سرسره پدیا کبسی مدخل مقام زر بلری و سرسره
ننگمان نشت و سرسره پدیا کبسی مدخل مقام زر بلری و سرسره

بوسه بوسه

۱۴۵

بیجان ماورای قیامی حیرت و خدایند و از کلام مرتب است
 شکم است و سر بی پدیا نسبی که در مقام ترویج است
 حالت او میان این پنج خیل قدرت منسج و در او سیون گرم ترویج و
 بهر بی غنیمت خرمی گرم ترویج خیمه غنیمت گرم میرت و در میان
 قافایه که مکنی برب من نظریه که من جمله که در مشیغ خرمی خرمی
 غیر محله که نشین کلب قدرت کسب باریکات و در غنیمت کلب
 از این من الخلق و خلق و الرزق الا اهل من ماسی علی عود
 کرم خرمی و سر بی پدیا شکم است و سر بی پدیا نسبی که در مقام
 ترویج خرمی که در خیل قدرت بی خرمی است و در او پدیدان هر چه
 خیل غنیمت من بی پورت و بی پدیا او را پدیدام و او میان کلب
 و از پیدا کردن اوصاف و ویژگی و پدید و رزق او اجمل و ازل آن سنده بکم و کمال
 بیجان من نظریه که مکنی برب من نظریه که من جمله که در مشیغ خرمی خرمی

تحقیق با غنیمت است
 حفت هم کلام
 از غنیمت صاحبچه ز زندگی
 که با غنیمت
 خورند لطفه
 قریبیکه در عاقبت
 بعد از آن گوشت
 صورت پیدا کند
 بعد از آن بوج می اندازد

در عالم
 از این
 کرم خرمی
 خیل غنیمت
 بی پورت
 بی پدیا
 او را پدیدام
 او میان
 کلب

تحقیق اللہ تعالیٰ بعد کرد آدم را بر صورت خود معنی بر صفت خوبت خدای تعالی

بیت الله خلقنا الانسان احسن تقویر نعمته ان کسید من مائه الف ابره
صاحب در معانی در تفسیر این مایه بن حمل علی السلام حرکت بپوشش و بر سر

و در تکلمات نوشت در سرک بپوشش مایه تا مقام ترویج را و بکسب

بپوشش ترویج و بر این ترویج بنوعی در محال است در اول خوب ترویج
همان مغلط است در ترویج ترویج مایه بران پس در هر حال ترویج

حالت در میان خود چنانچه طغیان مایه بخواهد که در تکلمه ترویج است
کسب مایه است در ترویج مایه در حال ترویج مایه است مایه در مایه

در ترویج مایه در مایه در مایه در مایه در مایه در مایه در مایه
ترویج و ترویج مایه در مایه در مایه در مایه در مایه در مایه

در مایه در مایه در مایه در مایه در مایه در مایه در مایه در مایه
ترویج و ترویج مایه در مایه در مایه در مایه در مایه در مایه

مفهوم
تحقیق با خبری بن آدم
جواب صورت و بر سر کار

بستر ترویج در شمار از شکم در
در حال که تفریبه بستر ترویج میدرد
شماره این که بر سر ترویج جوان
بستر جوانی باقی میدرد اما کلمه نشود
بستر چندان است

یعنی از هوا و هوس خود در گذشت
چون خود را بجز روح نبود پس آن
شخص بهیچ خداوند نشد
او در این زمان نماند پس که بگوید
چنانچه در صلب واقع است که آن
آری که در این صورت و کلمه
من دار الی دار

مفهوم از ترویج مایه در مایه در مایه در مایه در مایه در مایه در مایه در مایه در مایه

مفهوم از ترویج مایه در مایه در مایه در مایه در مایه در مایه در مایه در مایه

کثرترین کثرت الرحمن منین ماییدی صانع عالم اسلام مرکب بوشش و سریش و
 شکمان نشست و سرش بدینا بنش مکتب مشام و با تلمی و دیو نامم
 پیدا کرده شد آدمی ضعیف و عاجز که هیچ چیز قدرت ندارد
 و سرش بر او اندام خلق انسان خصیصا بقدر ان کبیری بیانات
 خلق الله الانسان عنده الاختیار قادر و عین القدره عاجز باوری
 اختیار قدرت حضرت ذی جلال و اکر
 ماییدی حرمت و خلای مده و اکلام مرکب بوشش و سریش و
 شکمان نشست و سرش بدینا بنش مکتب مشام و سرش بوشش
 عاجز است

و اگر خواهد الله تعالی امر و شایسته بود که چنانچه
 و در کردارند و بندگند مردم و بیکار
 خلق نو که غیر ازین خلق بند
 عیان کوشی سوشو و مع او میان ان ایشانند بیکر و باقی
 خلق جدید بر آن کبیری عیان منتهی از زمین ان عین ان
 بحسب القضاة علیهم السلام فالبرکة الموت و حروفه مناصح
 عبودیت ایشان بر درون عالم در تمام ابد در ان او با ذکر هر حرف و بیعت حسبان
 اکر سن با وی ماییدی حرمت و خلای مده و اکلام مرکب بوشش و سر
 پس بیکر در جویان و ظاهره تر منبوی عظمت حمد ایتعالی
 ٥٥

بود تنگنایان نشست در سزای پندیا کس می کند با معاصم با یونین سر برون
 کورون و بلون با نغین او مع ولی سانیه در سید و وار و یون
 بیایان کور با سب و رانیدی می هر زمان آرمیان کاک و ران شد
 دور در زمین مان کسان با میر الموت من کلامان برکت می آید آدمی را موت از ج
 رمی عبات بحیث اطلال الیه یا الموت ایظلمه بحیث اصاب
 العشره والعبره من غلظه من اب والشراب مؤخره الموت باب
 کلان من غلظه منی و ماسدی صلح علی السواد مرکب بر شمس در سر
 و تنگنایان نشست در سزای پندیا کس می کند با معاصم با یونین سر برون
 و مع کسان چس بزوندون او مرکب منی و یون طلب منی
 طاعت منی تب منی سبند کلان با یون بزوندون سبند کلان
 سبند کلان طاعت منی او سبند کلان سبند کلان سبند کلان او و با

عجبی آید از فال و نبی و مال
 آنکه موت میجوید و ایام غریبی
 از کجی سنا تها صحت می سازد و مال
 آنکه خبر جادی آیم کاه است سبند کلان
 آنکس ز خاک و خاک جان خزان است
 موت در دست کم آدمی در سبند کلان
 است یعنی در دست

خوبی و میگویند که این است و این است و این است
 اطلاعاتی که در این کتاب است بسیار است و بسیار است
 و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است

این کسان که ایمان آورده اند
 برین کاران نمایند برای خدا جانم
 حق بر هر کار است و غیر از اینها
 مگر در حالی که مسلمان بشود

و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است
 و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است
 و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است

و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است
 و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است
 و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است

و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است
 و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است
 و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است

و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است
 و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است
 و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است

و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است
 و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است
 و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است

و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است
 و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است
 و این کتاب را در این کتاب است و این کتاب را در این کتاب است

مجموعه آثار از کرامت علی بن ابراهیم

مردم علوم بجایند و بر کامل بنان
طبیست و در کمر نهان در او کس
کسی که دوست دارد در کمر نهان
خافل باشد پس نذر است کشت از
بجاری خود و هر کس که شک دارد در کمر
دایم کافر کشت

بدرین برین عهد فریدی که افتاد بقوان بنیامین عمارین
اناس مرضیه و شمع الکمال طبعه و نور الخلیف و او از منین حیات فرزند
الدرهم صحرین مرضیه و منین شتاب بر عهد کفر نسیم مایندی صلی علیهم
اسلام فرشت بازماند پس تمام بیرون تمام حیات و اوست و بمایند
درستین از شتابت می تمام کرد و با کلام فان است من شتاب
تمام از انانیک فاسا الالیتین بقره و ان کتاب من شتاب
لقد جازک الحق من کتاب فاما کتب من من لمرینه بن یقوان کتبی
عیان ماست منی و انظرین امرینه برین کی مایندی حلیه پاره و
و سر سینه تی برین سنی سبز بد کنی برین در جهان کی بر یک
سری با او سنی فرمایان او و جار چوبل قمار کی و سرای و سرای
عیان علموا انما حیوة الدنیا لعب و اسو و زمره و نفاخر منک و کما تر

بدیندی طالب دنیا که زندگانی این سرای با بچیم است و سپوده این کشتن در طلب او چون بازیگر که کند
در بازیهای می حاصل و آرایش طعامها خوشگوار در بر افشای نیکو و فغانهای دلگشا و مکر که در هموار و بزرگی کردن
با یکدیگر نسبت عالی با جاه تمام بزرگی کردن بسیاری مالها و بسیاری فرزندان

قریح السماء الخيال والقرآن بسید من علمات تعلمات من تالیفات و ترانیم
 و شعره و معتدات من التالیفات باطلان الا انما الدنيا منزل ما راجع
 محسنه و حق البصیر اهل حق من ملیدی طریب لام هر محبت و ملا و جمع
 فتنی زمان کا سرای سرک مینا ایسی ہم پشیمنی پیارینے
 پند و نیاید پرند والی سرو بدیا بسیر ند کل و وندش میات من
 اجرت من عین لری فان سعای نیو نسکا و خشمه روم فی الفیه ثمر از بدو
 توان بسید ین من لم یخجل علیه الدنيا مع فیه اقصد فیه ما هو افضل
 من و اولی زو لقا الزمی منی ملیدی حرم و خدی مدی حقیق براد
 کلام هر محبت سلیت لفانی ساری سرک الوو و بی کریم هر در دنیا بی
 می سلیت شنی سرو بز و ندون بیس پروری می مبرمی نیاد و بعلم بر خرم
 من روزی می شنی روان سرو بخیز و غلاب تدل لکلام والذین ستانند
 او انکه

هر که حاصل بود در دنیا نشاءت اللها فی سبیل ولی یفیب و لکن یاید
 و اولی اللها تعالی

تالیفات
 بیست و نه
 کتابت
 در سنه
 ۱۹۷

در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است

در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است

ای که کلام در میان خود را
رضی خضران که در این کتاب است

الکمال است و در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است

در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است

خانه باقی نیست در این کتاب است
در این کتب که در این کتاب است

سلام

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين

صبر و استقامت در شکران
مؤمنان پس بگو

۲۴

۲۴

بسم الله الرحمن الرحيم

صبر و استقامت در شکران

مؤمنان پس بگو

سازد عاقلان و بجز وقت و محنتی که در این است بسوی آن است

خسته و خالان بجز امید و صلح و عاریت و عین چاره و نیاز و بار

بپای و پدید آورده و برین است است در زبان و عذاب و عین

کامیابی و نازل شده است کتاب و در هر صورت شما قلمداد و بار

اما کما کان فی الله جل جلاله انما یعرف الله الصادق من طلب

الذی یطالع الاخر و نه ما فی الاخر و من یغیب به و ایا صلی علیه و آله

و اینست و ما و نه و نیاز و اولی و اینست و اینست و اینست

و اینست و اینست و اینست و اینست و اینست و اینست

و اینست و اینست و اینست و اینست و اینست و اینست

و اینست و اینست و اینست و اینست و اینست و اینست

و اینست و اینست و اینست و اینست و اینست و اینست

و اینست و اینست و اینست و اینست و اینست و اینست

بعضی تحقیق
حق تعالی از صفتهای
از روح محفوفه و این
بعضی که مانند
در حکمهای خود
علمای هر وقت
علیه السلام که از
در توبه که از
چیزی میدانند
علمه سلمه از توبه
بسیار هستند و ظاهر
بسیار هستند

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين

بنا خون سپاگردم که در سباحت زمان زبستی مهریدی سپاگردم
 عباد و ابرو غمگینان طغیان نامه با سینه الامه هر چه بان بفران گشته
 روی عیان شتر انفس ششین شتر الشیطان بنوی ای صلی عم
 گویند سخوت می بی پرس که بر تو می او بدکان ز لرس او و دو
 امیداری آن کو بر تا برین سپاگردم که عمرت راهی سپاگردم او
 دین کنان عیان اندر بیان سبوت علیکم و نور الذین
 یسبحون الشهور اولک تمیلوننا اعطینا زیداً بعد ان تخفف
 علیک و خلق الانسان جعنا قرآن کنی بی عیان رب شهوة
 ساعه ناز و شت خنر ما طویله هر چی می میدی حمت و خدی بر
 و کلام می شک و زکامی و نوکل او بخوی سپاگردم غم غم او
 غمت او بدو نیاید سپاگردم که بدکان طهر انفسانی البر و الرحمن

در این بیت
 سپاگردم
 سپاگردم
 سپاگردم
 سپاگردم
 سپاگردم

الامه
 الامه
 الامه

الإنسان بقرآن كتب يدي عيان ينده الغما و بسبب سؤ
 الخلق عن الإنسان ما رمى يدي رحمت و خدای بدو و اکلام
 کتوب باد بر وزیر و سپین زر خریان کر لاور منی نسمن و ام شکل
 می مونیامایه کری او و باوران شریکینا حبت الشریکین البشرا
 و البینین و القناطیر فقطه همین الذنب و الغضیر و الخیا المسموم و الانعام
 الطیر ذلک متاع الحیوة الدنیا و الله عذره حسن البیت بقرآن کتبی
 عیان بکشتن ان تمتع الانسان عن طلبت الله و عن طلبت عن
 زینت و عن معرفت و عن کمال الحسن فی الدنیا عیان باوی و میده
 رحمت و خدای بدو و اکلام هر حق کی رز او می و دنیا اولیایه
 بی و سپین و محبت می چاکر کم و خستون ایامی و می سبزی و محبت
 می چاکر که هر حق کی رز او می چو دنیا محبت ترک کریم و خستون و

تکه کاهن کسان تکلمت و از انرا اخر و بجمله الامیرین اللیزین
 علوا و الازخر و الاقشا و ابقان کتیبه یحمان ان الذی
 حاد و منفرد و ان اقدر شیخکما قویا فضاظ کتیبه یحمان نسی
 صلوات السلام او بایر و یا بجزوی باشند او بایر و یا بکریدی او بایر
 خوش می باشند او بایر و یا بکریدی عیان تر و نوئی از نویس
 هوش بخت و شقیق پیسج و ووزلی او عیان لا یتبع
 انما نتم بعد الذبح که من العله پاک من اللیزین ان وال
 تصدیق ان کتیبه عیان اللیزین که من ان نفی و عمل اما بعد
 الی و الا یحمان ان من منفرد و یا بکریدی عیان من منفرد نسی
 صلوات السلام او بایر و یا بکریدی او بایر و یا بکریدی او بایر
 ان کتیبه عیان من مرولی او بایر که من و ووزلی یا بکریدی

السلام

۱۵۴

اسلام ائمن شرح القصد من هذا ما لا يسلم منه على من من ربه
 يعجز بسيدى ثبات الدين نصير قال ثبات مرة قتل من باب
 رسول الله قال الله ولا يجاب ولا يبره المسلم من وجع عام يرمى وليه
 عليه السلام كبريتى عكرك يد اربى رضى بلار سپر بركارى
 ووزن مدين وكرمان قل يا عبادى الذين آمنوا اتقوا ربكم
 الذين اخشوا من الله والذرية اخشوا الله الذين اخشوا الله
 الله هو على امر الله ومن عمل امر الله فهو حسبه الله من كان
 حسبا فقلنا احسنه والجزية ولم من لم يخف الله العلى امر الله
 فهو حسبه والله في خلقه من كان عادوا فقلنا خلق الله من عذاب
 الزين بن سيبه وليلى صلى الله عليه وسلم شهوت برور وحققت
 يساود ام لبى شرمى شرم او بد او بن بسنه اوب عرت بسنكر ووب

نیز غیبت و باغیاری و بی‌بیت بی‌طعن و معتقد بر نام و روزی در بیان
 این طغیان با این غیر از طعن الحجابیه بقدر آن بسدی بحیات
 بدین مذهب کان شکست و بدین مذهب العصیان کان سوره العنکبان بدین
 ایمان کان عقیدت بدین اسلام و شرح صحیح العصبان ماوراء
 و لیک حسرت و خدای مدد و کلام طمع بقناعه شکست عقیدت بود
 بخوبی و روزی پس نیکبختی او میان و بدین مذهب انجمنیه
 و قمار زدن و بی‌بیت بودن این کتب بسدی ایمان افضل انسان
 الذین ان یتقون الله الخلق و یحییون کل نفس الا حیسان فی مد
 حسرت و خدای مدد و کلام او با بدین مذهب حسرت با او و با خدا
 در او با او و با در حست محبت و در او با او میان لرزه او می نشیند
 میرون و با او و با در او پس او چار نام و با او زندان بیرون

و با و راحت پس او میان آن وقت که لایزالین خاف و خراب
 الاخرة و انک یوم یوم الناس و انک یوم شهور و ما توحرو
 الاصل معاف و یوم ان کسیدی میان ما یغیران کایون برین
 و انجا انشان ما یوم ما یوم حسرت و عادی بد و کلام هر حسرت
 با چکل کسیدی پس هر کس که بدین کار میخواند و میبندد
 شدک و پارچه با سبز و کوی مکس حاصل شدن می چکا کوی سبز
 و هر زمان او میان این کلام الامتد امر ان لا تعبدوا الا انا و انک
 دین انقیر و کسین ان الناس لا یعلمون یقران کسیدی عیالیت
 قد دعا و قران قبل کفر یغیرت من ما سدی صل علی رب اکر و عقل
 بوب یومیدی با و میان تر و بوی خیل عقل و سیدک تر و سبک
 پیل تر و سبک و با او و با و خراب و با او و با او و با او و با او

در روز وفات خیر الزمہ للعقوبۃ العتبات ما اولی الالباب یقرآن سوره
 عیمان الخیر خیر الخیر الی غیرها و نیز عن العتبات خائف
 انسان نیکو است و خدی میده و کلام را بپوشید
 و در بخش و در سکاران و در مجری کسان بخنایان او برسان
 بیزید و در سکاران بخش مع و در بر ما بر سون ما و در پسران
 حرام و در بخش مع و در هر جا بر باب و در محبت پسران و با
 پورسان و با و طلب او و در بند کلمه و با بر سبب چاکرک با نام
 قال کل من یخیر من بعد فما بعد الی غیرها و در سبب سبب
 مجربین الخیرین اما طبع من طاعت من کج خیرین طبع من الخیرین
 قال سبحان من و سبب او می چو ما که بر عذاب و در آن کدن و
 پستانس فکر و قیامت ما و کرده ما و مکاره عذاب و در و در میان

در این مومنی بر مقام لواجر ابر با همه الذین است و اخذوا حذرکم
 فانظر و انشائا تا اول الف و اوجیعا لغات بسید قسید و کنگ ایت
 این نوع الوترج است و عملت به بیایس می صبا علی السلام کور و ورت
 کند عذاب بر من و کین کشا که ورت کند شمس و روزه بد ورت
 کندن پوقت و در نسبت است سرور و در ورج و در بسول
 و یاد و سرور می روح می پازن که درون و ایت تیات لقالو
 انما کسبت انجس از نایب حسن مومر منجیون چون کسب بدی بیان کافو
 انتم و کانت مع رزق و سکره انما فغان کانت مع احسن و به عذاف
 با این بیایس رحمت و خاری نکند که در ورت کند عذاب می
 بی ساعت و در و خطه کال که در بود کال بخشد و در نیاز کال می و و و
 میس میس میس تن چو ک پست کوز می و بز و ندی حیوان با برت

مؤلف است و این او می باشد که در این کتاب
 که در این کتاب در این کتاب در این کتاب
 "او در این کتاب در این کتاب در این کتاب
 "تقریباً در این کتاب در این کتاب در این کتاب
 که در این کتاب در این کتاب در این کتاب
 نام این کتاب در این کتاب در این کتاب
 که در این کتاب در این کتاب در این کتاب
 در این کتاب در این کتاب در این کتاب
 "تقریباً در این کتاب در این کتاب در این کتاب
 که در این کتاب در این کتاب در این کتاب
 نام این کتاب در این کتاب در این کتاب
 که در این کتاب در این کتاب در این کتاب
 در این کتاب در این کتاب در این کتاب

بیخ نایب روزه روزی روح را با سحر مفرات و درو است
 درین عهد یکشنبه با سحر و دروی سلام الایه یونین فیما لکوت
 الاموت اولی و وقتی خدای سبحان کسبیدی عیان است
 شامین العظیم الشان و در استمن من طلع ما لک شری و بعد لکوت
 سجون هوناکا کما هول شامین لکوت معین در هر چه است
 و ماسی صلح علی السلام هر ملک و اورد و در می فرمان برادر
 نیکو کارش و نیکو کاروت بحالت و زبان انسان حیرت
 فریب پذیر صورت و رتوم و در روح و در کسب و در پاچه
 روح می پ اسانی را حوت کوهی سپا و می عالم و قال
 لایه و سوره و احوال و قرآن کسبیدی عیان منو تو قبل ان
 منو تو بی ما صلح علی السلام تر و غیر اسل نظر و حیرت و کوهی

سید بن طاووس

فاتیحه معانی و حکایات و غیره

مقامات و ذکر ائمه و قدس سلطن

و سایر صفت شریفین کاتبان

و در بیان سبب و علل و غیره

و در بیان سبب و علل و غیره

و در بیان سبب و علل و غیره

و در بیان سبب و علل و غیره

و در بیان سبب و علل و غیره

و در بیان سبب و علل و غیره

و در بیان سبب و علل و غیره

و در بیان سبب و علل و غیره

و در بیان سبب و علل و غیره

و در بیان سبب و علل و غیره

الشمس

خصیات ازین بواسطه حرمت و زنا سپارده و اکالم تر
 بسعی می رسد که در خلدی و جابر با سعی و دنیا و زهر بهر چاره
 هم نبردند و بسبب و ننگی با خلدی که از حرمتی که
 محاصرات و مسان که در آن بر نوزادند انما در حیره و کلبه و ما نوز
 بخارجین من است که بقران بسبب است و در جهت مجال
 محال و بعضی اشکال طلب انجا بعد از زوال مجال حرمت
 و بواسطه حصول طلب از مریوب و چنان بسبب است که در زمان چه
 و این بدکاره چنانجا بخار با سعی و دنیا و است بسبب است نشسته
 سالز و پنج پس بیرون بخواب بر بخواب عیان اولی که
 قائل تر اولی که قائل بخوان کسبید عیان ترا و طاعت
 چون ترا در حیره ترا و محضیرت ترا و انحصیات نامی ملیه حرمت
 زیاد باشد راحت بخشند او و زنده عذابت مرگش را که زیاد است که او

و کرم شیخان دور

و این شیطانی می بینی پس جان و لا اله الا انت سبحانک انی اعترفت

وان گسیدی عیان من کسبت شناس من منون امد الیما

آخر فیه کافر عیان ماون گسیدی حمت و حریف بد و کلام

ترویس و وی و اور کیز و باغفران ترویس و رسم و توت سرو

سیا بیسی اوجیب بروم و کور و بز و بدین سی کرم با عذاب

عذاب وی و وی و باغفران عیان کالوا و نونیا نختن نون

کالوا کالوا کالوا کالوا کالوا کالوا کالوا کالوا کالوا کالوا

ان عذاب حال و نون و گسیدی حمت و حریف بد و کلام ترو

هستی ای کسره کار و وی می عذاب وی بدی هسی عذاب

پس جان ترو و غیبی فرستی مده کرم فرمان حیوانی زبان کار

و حسیه و طریک بل طلب بی پزنا کل می او چاره دیگر پادایت

و کلام

غزوه چو سپهر شاد برون غراب و در سپهر برون کویر بود
 که در فزون جوایز و فزونی کار و رونق تیغ برباب باه و بیخفتگی از برید
 کشتن بیگانه گمانگشای غنیمتین با دو اسب کرب و در او اسب کرب
 منتهی چو بر کوه باریست در فزون افریقات کربان و در فزون غلامان
 منتهی درین سو اطعمه فتنه در سوایور انجیل عزم و ایستادن
 در فزون بیست و یک حیات او در پارچه است با طاعت در دنیا
 ای ای بزرگ مقتدر من و مایه من صبا و کلایب او در بر منی حجت کبری
 شش تنی که به پیچ جنت در منی که در کمال و همبانی ااعمی عظمی با درین
 به پاک عجز سا طلا نه فزونی است به بیست و یک بیان بی قطع الزامه
 ای ای بزرگ مقتدر من و مایه من صبا و کلایب او در بر منی حجت کبری
 حجاب پدید و کلام غراب و در منی که کویر غراب و در منی

این تبار که
 بریده است و دلیل و غدر
 در کمال و سبب آن

در...

در عیانت این اسما عظمیٰ ^{بسیار است} از زمین فزاید آن کسیدی ^{بسیار است}

عینت من است ^{بسیار است} تمام قیامت ^{بسیار است} کسیدی ^{بسیار است} صلا ^{بسیار است} علی ^{بسیار است} سارا ^{بسیار است}

بوی ^{بسیار است} بخوبی ^{بسیار است} در قیامت ^{بسیار است} بی ^{بسیار است} گمان ^{بسیار است} فزاید ^{بسیار است} مرک

فوز ^{بسیار است} و ^{بسیار است} در ^{بسیار است} قیامت ^{بسیار است} بی ^{بسیار است} گمان ^{بسیار است} فزاید ^{بسیار است} مرک

علا ^{بسیار است} در ^{بسیار است} قیامت ^{بسیار است} بی ^{بسیار است} گمان ^{بسیار است} فزاید ^{بسیار است} مرک

علا ^{بسیار است} در ^{بسیار است} قیامت ^{بسیار است} بی ^{بسیار است} گمان ^{بسیار است} فزاید ^{بسیار است} مرک

علا ^{بسیار است} در ^{بسیار است} قیامت ^{بسیار است} بی ^{بسیار است} گمان ^{بسیار است} فزاید ^{بسیار است} مرک

علا ^{بسیار است} در ^{بسیار است} قیامت ^{بسیار است} بی ^{بسیار است} گمان ^{بسیار است} فزاید ^{بسیار است} مرک

علا ^{بسیار است} در ^{بسیار است} قیامت ^{بسیار است} بی ^{بسیار است} گمان ^{بسیار است} فزاید ^{بسیار است} مرک

علا ^{بسیار است} در ^{بسیار است} قیامت ^{بسیار است} بی ^{بسیار است} گمان ^{بسیار است} فزاید ^{بسیار است} مرک

علا ^{بسیار است} در ^{بسیار است} قیامت ^{بسیار است} بی ^{بسیار است} گمان ^{بسیار است} فزاید ^{بسیار است} مرک

علا ^{بسیار است} در ^{بسیار است} قیامت ^{بسیار است} بی ^{بسیار است} گمان ^{بسیار است} فزاید ^{بسیار است} مرک

و در آن مشهور گوهار روان

بسیار کمینند خوار و خوارند بر زمین و روی ضعیف و در دست خود بر است

علاقه الکریمه یومها این کلام صغیر و کبریه عمومی و ضعیف من فرایه سینه

اعلامه باوینت میسارست حمت و خدای پدیده و اکلام مزین بر

وار و کور و دم و بوزنم پورچی کور و ول و ابریزوی عیان کل

مجلس ساقان لقرآن کلبیدی عیان و افراست سحران

الظالمین من شد و صبحه و اول الا اول بحر کون احسا و هم

شوق و محبت الرحمن نوبت ان مذطنون و بحرین انصاف من

سلمات محشر ظمان استب الرضان مع لمیدی حمت و خدار

مده و اکلامه کور و نومی برم پدیده و دم لور و اول حمت و ابر

مخلفان فافراست قبیح کایما محشرین لقرآن کلبیدی

عیان باومی لمیدی حمت و خدای پدیده و اکلام و در پدیده

کور و ول نوم می ترا جفته او و و و و و کور و ول نوم می ترا جفته

کور و ول نوم می ترا جفته او و و و و و کور و ول نوم می ترا جفته

کور و ول نوم می ترا جفته او و و و و و کور و ول نوم می ترا جفته

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including phrases like 'و در دست خود بر است' and 'بسیار کمینند خوار'.

Handwritten mark or signature at the bottom left corner.

۱۷۲

مردی سنانی در آن محلام بودیم زینب الزینبی قریباً الزینبی
 بفرمانت کتب در میان او برین بودی و از یاد او بیرون
 میزدند و در وقت آن تصویر مضعی در آن کتب است
 منبج الزینبی از این کتاب و بعد از آن کتب دیگر
 در آن کتب است که کل شیء بجز العارف بعینه و الرحمن و
 شارف الحق است مثنوی معروفی که از آن کتاب است
 الهیه بن حیان این کتاب در دست و خاتمه بود و
 کلام ترویجی که در وی تمام و طالمان او تمام و با
 او تمام و توالمان او تمام و با هر چه او بیع تمام می زرق ای
 و با خود او سید کی و نوکر کربان زده کوای که چنانچه آن چه
 زده با او شاه و ملک ملک بیرون و با زده بود کجا که

این کتاب در دست
 کتب است که در
 این کتاب است

این کتاب در دست
 کتب است که در
 این کتاب است

این کتاب در دست
 کتب است که در
 این کتاب است

کرونی سید مرتباً و کرید کار مین کتاب الیوم مقید الواحد لکنها

بقرآن بسیدک عثمان لکنه یصح و یصح لکنه یوصف

الکونین
بقرآن کونین کی سوادی بنیاد در وقت خود

الکونین یصح و یصح لکنه یوصف الانسان ما یوصف

بقرآن کونین کی سوادی بنیاد در وقت او عثمان

و یصدق و یصدق و یصدق و یصدق و یصدق و یصدق و یصدق و یصدق

بقرآن کونین کی سوادی بنیاد در وقت او عثمان

بقرآن کونین کی سوادی بنیاد در وقت او عثمان

بقرآن کونین کی سوادی بنیاد در وقت او عثمان

بقرآن کونین کی سوادی بنیاد در وقت او عثمان

بقرآن کونین کی سوادی بنیاد در وقت او عثمان

بقرآن کونین کی سوادی بنیاد در وقت او عثمان

بقرآن کونین کی سوادی بنیاد در وقت او عثمان

بقرآن کونین کی سوادی بنیاد در وقت او عثمان

پنج پیر منی او او مسیات تی بدینا کسب بی نرکاب ماند و او
 نمئی بیستل کد پشسی مگرک پس بیات لاک و با بسنی نرکاب بار
 نجان تر و بودی تمام و بدکاران ولی و با بسنی نرکاب هر تن پش
 دی کران کسب عیب بی مری عیانت تر و بزده و اول و چیل بیست
 و ده چی و ایوه و دیوه چکارنی با بسنی نرکاب نفرمان و رحمت

کورمان نرکاب او چی لمانقران کسبیدی عیانت افواج
 مخفی بروردگار تو زمان نرودمان نرکاب را
 و وقتی که بر روی

الموح من جنصال الشتر وعن وصف الافسان و ما نوم انسان
 موجد از فصلتهای بدی و در صفت بدین و می توان دید

الاحرمی لی طاعنه و مغفوره الرحمن و منعه عن العثمان
 دیگر بسوی عبادت و شناختن فدای او که بسیار است و در کتب است

فطون مطیع النفس لکن من کون خصاله و لظنون عرب
 پس میگوید در صفای نفس اما ترک کردیم خصایل ایشان و ظاهر نیز در صفت

الاخری و نذر المنصرح فکنه عیانت ما زین و ما سیدک مرث
 آخر و داخل شد چهار مرتبه در قلب ایشان

و تاین پدم و کلام او با برید بر یکا حوم پر و بود و قیامت سپرد

الا حصینا و وجودهما گمانه حاضر و غیرت کبیرین بیدین
 نیز که یکدیگر بر پروردگار میست درین و بدین اهل بیت و
 او میان تریب و حیز او چلی کرد مومن است سید عابدین
 جز او نیست مومن سید عابدین او بدین مومن است که در خبر
 با کافران و کفران نهان نهان است سید مومن است و عمل علی
 نیز خالص است از غیر علی بن ابی طالب صلی الله علیه و آله و سلم
 پروردگار میست با حرم نشین سید عابدین است میان پر
 تمام سید عابدین و سید عابدین و سید مومن است سید عابدین
 انصاف است از او و سید مومن است سید عابدین است سید عابدین
 سید مومن است سید عابدین است سید عابدین است سید عابدین است
 انصاف است از او و سید مومن است سید عابدین است سید عابدین

این کلمات در کتاب
 سید مومن است سید عابدین
 سید مومن است سید عابدین

در کتاب سید مومن است سید عابدین
 در کتاب سید مومن است سید عابدین
 در کتاب سید مومن است سید عابدین
 در کتاب سید مومن است سید عابدین

در کتاب سید مومن است سید عابدین
 در کتاب سید مومن است سید عابدین
 در کتاب سید مومن است سید عابدین
 در کتاب سید مومن است سید عابدین

۱۹۷

این حضرت هاشم زکات است زکات فوجان بر رویه انبیاست
 محض خیریه خالصت میزانه و دست زکات و انبیاست
 زکات غنای مجزیه بود حضرت است درین زمان بطاعت
 شیخ که در این روز بیست و یکم ماه رمضان است
 و این روز است که در این روز کلام قرآن بر روز و هر کدام
 و مسلمانان چهار مسلمان از هر قرآن بر روز و هر کدام
 که قرآن بخواند یا در این روز یکبار از پیش سر و گناه و چار
 کند که زکات یا بر رویه و زکات است بر نجات انفاقان
 او زکات که انعام بود بر مسلمانان از انفاقان است بر نجات کسی
 مسلمان انفاقان که انعام بود بر مسلمانان از انفاقان است
 است و خداوند بدو کلام و ما و دیدن پسین در هر یک
 اگر فاعل است بر مسلمانان از انفاقان است بر نجات کسی

این روز است که در این روز کلام قرآن بر روز و هر کدام
 و مسلمانان چهار مسلمان از هر قرآن بر روز و هر کدام
 که قرآن بخواند یا در این روز یکبار از پیش سر و گناه و چار
 کند که زکات یا بر رویه و زکات است بر نجات انفاقان

و من لا یزید فی القلوب الا بغیب و ما یشاء الله من الذل و العذاب

الناس من الذل و العذاب الا بغیب و ما یشاء الله من الذل و العذاب
 باینکه در کتب کرم پروردگاریست که در حق او منی نام برده اند که
 چار و او میان کما و ترکور می است ز نام نام نادان مشرک و
 چهل نام و ده بنده بسیار می چار پروردگار چار و شیطان
 تر و بوی از آنست که چار می خدای کما و نیست بهر نام نام
 او چار می است که نام کما چار و او میان او سر خانی نوم
 بخان نام که بنویسند نوم و پروردگار مشرک او چار کما چار
 و شیطان لغا اضمحلت عن الذل و العذاب و ما یشاء الله
 الشیطان الذل انسان خذوا القرآن بسدرین یات الشیطان
 الخصال الاعمال کان لاشیطان و شیطان کان شیخ
 انما یخص کل من ان یخیب نفسه و عمده و طمان من انسان

در

میں تمام انسان مادی و مادی کی ترست و خدائی پر
و کلام ترویج میں سب سے بڑا کہہ رہا ہے کہ وہ یہ ہے

ہے ان کا رہا پوری تک کتاب و خدائی اور چاروں پر
ایک ہی نام ہے فی الضمیر فالانسان بینہ و غیرہ

ہے انسان لہذا بقدر سب سے زیادہ
انسان عن ارشاد انما للضعف و الخسار

و مادی کی صلہ علیہ ہے کہ ترویج و وہ و بالعبت
ہے ان کو چل کر سب سے زیادہ و وہ و سب سے

اور پوری عرصت و عالم و وہ کہہ رہا ہے کہ وہ وہ ہے
اجت و خدائی ہی یا فلاں فلاں ہی چاہے کہ وہ

ہے لیکن یہ نہ کہ وہ وہ ہے کہ وہ وہ ہے کہ وہ

میں تمام انسان مادی و مادی کی ترست و خدائی پر
و کلام ترویج میں سب سے بڑا کہہ رہا ہے کہ وہ یہ ہے
ہے ان کا رہا پوری تک کتاب و خدائی اور چاروں پر
ایک ہی نام ہے فی الضمیر فالانسان بینہ و غیرہ
ہے انسان لہذا بقدر سب سے زیادہ
انسان عن ارشاد انما للضعف و الخسار
و مادی کی صلہ علیہ ہے کہ ترویج و وہ و بالعبت
ہے ان کو چل کر سب سے زیادہ و وہ و سب سے
اور پوری عرصت و عالم و وہ کہہ رہا ہے کہ وہ وہ ہے
اجت و خدائی ہی یا فلاں فلاں ہی چاہے کہ وہ
ہے لیکن یہ نہ کہ وہ وہ ہے کہ وہ وہ ہے کہ وہ

تمام احوال تحصیل بود و در نهایت در پیرین او و پست سپید
 حر و لرزه و غلا و دال و زمان نشست تا از او و محمد پیرین
 غایب و بی خبری است و شیطان و لوبری که این طایفه

افزون ^{و سزاوارست} ان ^{و سزاوارست} القوه ^{و سزاوارست} مع ^{و سزاوارست} شجاعت ^{و سزاوارست} ان ^{و سزاوارست} الله ^{و سزاوارست} سزاوار
 ان ^{و سزاوارست} غایب ^{و سزاوارست} پیرین ^{و سزاوارست} بسبب ^{و سزاوارست} ان ^{و سزاوارست} الله ^{و سزاوارست} مع ^{و سزاوارست} شجاعت ^{و سزاوارست} ان ^{و سزاوارست} الله ^{و سزاوارست} سزاوار

بسیب طاعه ^{و سزاوارست} شیخ ^{و سزاوارست} ان ^{و سزاوارست} الله ^{و سزاوارست} مع ^{و سزاوارست} شجاعت ^{و سزاوارست} ان ^{و سزاوارست} الله ^{و سزاوارست} سزاوار

الشیطان ^{و سزاوارست} ان ^{و سزاوارست} الله ^{و سزاوارست} مع ^{و سزاوارست} شجاعت ^{و سزاوارست} ان ^{و سزاوارست} الله ^{و سزاوارست} سزاوار

برهنگ و رفته پیرین ^{و سزاوارست} بسبب ^{و سزاوارست} ان ^{و سزاوارست} الله ^{و سزاوارست} مع ^{و سزاوارست} شجاعت ^{و سزاوارست} ان ^{و سزاوارست} الله ^{و سزاوارست} سزاوار

چون بسبب ^{و سزاوارست} ان ^{و سزاوارست} الله ^{و سزاوارست} مع ^{و سزاوارست} شجاعت ^{و سزاوارست} ان ^{و سزاوارست} الله ^{و سزاوارست} سزاوار

او چل چار ^{و سزاوارست} بسبب ^{و سزاوارست} ان ^{و سزاوارست} الله ^{و سزاوارست} مع ^{و سزاوارست} شجاعت ^{و سزاوارست} ان ^{و سزاوارست} الله ^{و سزاوارست} سزاوار

کبش مومین ^{و سزاوارست} ان ^{و سزاوارست} الله ^{و سزاوارست} مع ^{و سزاوارست} شجاعت ^{و سزاوارست} ان ^{و سزاوارست} الله ^{و سزاوارست} سزاوار

میان مردم بخان کنست کبینه و کافر نوم و موم او خیر چار و راه
 ناک چار و کفران زنت کافر و با مال نیک کتاب لا انعام
 صیغه و الا کبر و الا الحفاها و وجود اما عا کافر جانم پیران
 بسیدان و کافر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر
 فرست و بیجا مبرن و در پستان و در کفر و کفر و کفر و کفر
 پوار و عصا و وعالم و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر
 کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر
 و شیطان او نکر چار پاست و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر
 کان الا انسان کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر
 ان عدت کافر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر
 کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر و کفر

انومین از کفر و کفر
 کفر و کفر و کفر و کفر
 کفر و کفر و کفر و کفر
 کفر و کفر و کفر و کفر

فی حق شیطان است

کما فی غیره که فرشتگان بر زمین آمدند و از ایشان

یعنی بیست و پنج نفر بودند و در میان ایشان از هر جنس

انسان و پند و اندرز و حجت و توبه و پند و اندرز و کلام

بر آن گذرد و چون بنام سوره کورس شروع شد

شده پادشاهان و پادشاهان و پادشاهان و پادشاهان

کنان اوست که از زمین آمدند و در میان ایشان از هر جنس

انسان و پند و اندرز و حجت و توبه و پند و اندرز و کلام

بر آن گذرد و چون بنام سوره کورس شروع شد

شده پادشاهان و پادشاهان و پادشاهان و پادشاهان

کنان اوست که از زمین آمدند و در میان ایشان از هر جنس

انسان و پند و اندرز و حجت و توبه و پند و اندرز و کلام

و اینهاست از آنکه در این کتاب آمده است که در روز قیامت

دروغ را چه سود که از او بگریزد و با او
 در هر جا که او آید در پرده نالاست که مردم در چهارچوب
 پنجمین روز است و در روزهای دیگر در هر روز
 تحیات و سلام و در هر وقت که بخواهد و ایستاد
 در چهارچوب کار با او زمانه است با او
 چارو که در پایت من تمامها مرسوم است
 بنام من است مالت من در این روزها
 فال کجاست با خبرت من عمل او همان
 بهر چه عمن معاجزی او عمل او حکم کتب السیف
 التستید او حسن الخلق العیث من الناس
 و میاید صلح و در روز طلاق مردم در این

در این روزها
 در هر وقت که
 در هر جا که
 در هر روز
 در هر وقت
 در هر جا
 در هر روز
 در هر وقت
 در هر جا
 در هر روز
 در هر وقت

تعلیق از شیخ محمد باقر

ظلمت بخوردن ان ممدیر فظلم للعالمین ^{مفسران بنیاد}
 عیان من شرک ضاعت القلب والروح ^{و فاعل عملا}
 اطاع النفس الشيطان ^{فموظطاطت} ^{موسی و میسید}
 رت و خدی پده و کلام ^{بیر بدل} کرم نوم خوی او
 حال او میان یچار و او میان هر حدی که چار پر بود
 بزوبنیکر که در بنوم و کنه کاری و اظلم او نوم بی کرم
 لیسو کاران عیان و ^{ممدیر} ^{ممدیر} ^{ممدیر}
 الصالحات لیستخاضن فی الارض ^{کما استخلف الذین}
 من قبله ^{مفسران} ^{کسبید} ^{کسبید} ^{کسبید}
 صابر مومن ^{مفسران} ^{کسبید} ^{کسبید} ^{کسبید}
 خدی پده و کلام ^{و کنه} ^{مفسران} ^{کسبید} ^{کسبید}

و ظاهر

و عذاب جان می در راحت بحال آن کرم سپا بر می آید اعلام
 میهنست خرمینا من نشان اولاً اضعیف از محنتهاست چو
 و آن کسی که می تواند من نخبج عن العضبان و
 بدخلج الاحسان نخبج عن العذاب و در حالت راحت
 الرحمن بنیاید کی رحمت و طهارت بدو و کلام است
 بنه چار پریدی و چار و کناه که بر بد نوم و نیکو کار
 و اخلاص و نوم بسی کناه کار کرم او خوبی و طاعت بی
 پنجمی و کناه او در راحت حال می و عذاب بحال بدل
 که مهربان اولکاب الذین استروا الضلالتة بالهدی ما
 رحمت استخارتم و ما کانوا استخارتم بقیران بسیدی
 عیان بود و بسیدی رحمت و حدیث بدو و کلام او

در این کتاب
 در بیان
 در بیان
 در بیان

در روز جمعه در منزلت بودم و در آن کتابت کتب بسیار بود که
 از پیش از این کتابت کرده و در میان و کتابخانه منحصراً به تقصیر
 بجز آنست که در آن روز آن کتابت شد و از آن کتابت
 انچه در آن کتابت شده است و در آن کتابت
 در روز جمعه در منزلت بودم و در آن کتابت کتب بسیار بود که
 از پیش از این کتابت کرده و در میان و کتابخانه منحصراً به تقصیر
 بجز آنست که در آن روز آن کتابت شد و از آن کتابت
 انچه در آن کتابت شده است و در آن کتابت
 در روز جمعه در منزلت بودم و در آن کتابت کتب بسیار بود که
 از پیش از این کتابت کرده و در میان و کتابخانه منحصراً به تقصیر
 بجز آنست که در آن روز آن کتابت شد و از آن کتابت
 انچه در آن کتابت شده است و در آن کتابت
 در روز جمعه در منزلت بودم و در آن کتابت کتب بسیار بود که
 از پیش از این کتابت کرده و در میان و کتابخانه منحصراً به تقصیر
 بجز آنست که در آن روز آن کتابت شد و از آن کتابت
 انچه در آن کتابت شده است و در آن کتابت

ز کمال کتاب الفیاض فی سببها و ما فیها من کمال
 بجزئی سببها که است از سبب الفیاض
 نظایر و عیون او می و میسوی است و ...
 هر ما پ بخت بسبب عیون که درین پند و ...
 و او میات زین رو بخت که درین و درین ...
 سبب ملکات و هر چه پدید آید که آن ...
 نومی که پسین شیخو بنی او بناوی و می او ...
 ز روی او ملکات و ...
 انجمنه و ما که سیر افغان سیدی ...
 عرفان من اصناف اجیه ابر ما که زین طاهر ...
 و باطن من طاهر ما و فیما من النعم ولذات و ...

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...

عین موات و الارزاق سموت و الاصله علی قریب و بیمن
 السار و اظفر العمام و ورام العمام و صلوات اللہ علیہ
 انخان بایمانی بخاریب از حنین یکجا ہی کر پورہ
 بہ شمشیر کی کر پورہ کی پانچویں پورہ اور اوسیان پہ
 سریش پہ بیخواب کر پورہ پہ انکان مکنات زب
 و اوروت کر مفران پہ بیخواب و ہی پہ انکان عتواہ
 بہ کو کر لاور و اور و اس کلا بہ با سہم لو لکنہ کاران
 اوسیان بیمن بعض القدر ہر سولہ فان انما جہنم خاند
 فیما ابد القیران کہ سیدی عبت ہر سہ عن العضبان
 فی الخیرۃ الشیام فغیرہ و لغد الملوہ کان حشرۃ لا انسان
 و میدی کرست و دیاب پورہ و اکلام بمسوی پانسی ہر کر

۱۸۹

اس کی تفسیر
 اس کی تفسیر
 اس کی تفسیر

۱۸۹

تا عذاب محاص نشستی با وزین بزرگ و درون جملات
وی روز خیان کورم لا عتوت فینا ولا یحیی فنران

این روز خیان کورم لا عتوت فینا ولا یحیی فنران
یعنی روز خیان کورم لا عتوت فینا ولا یحیی فنران
یعنی روز خیان کورم لا عتوت فینا ولا یحیی فنران

بنیادی عیان منبات قبل الموت کما فی عن العتوت

و و حجات و تقار و احیة الدین اکان بعد الموت و

الفانرا انخلام ما وی مایسری حسرت و خداییده و

کلام و عذایوم کجا فوان پس لاند منافعان برگ

چی بریزب می بلان و رسیدی بخدای بیخیزتو کتاب

اوپ پیغامبران پی او پوستری رو برینت میایی

باری خدای و اولمرک پس بنفردون ربت یا و

وز بری با و را و ملی چار و اندام و من الناس من

فقول امنا بقدر و بالسنوم الاخر و ما نم یمنونین بقران

که سگوید که کریدیم ما این بخدار و روز قیامت و حال آنکه ایشان از کرد و بدکان

کوی عثمان الانان با صد با تو ال و انما لکن لانان با صد با تو ال
بجز انما لکن بسمی بر میدی صل علی السلام و منافقان

تجربین چو کوی لیدی و کناه و چار و ده و ان و رنو
کسان بسمی چاری منیکوی او میان المنافقون و

المنافقات بعضی من بعضی ما ضررون بالیک و شیون
عن المعروف و بعضی من احدیهم قد فتنه بقران کبیر

عنان من سن البسان بعضی من البسان او لم یکن
محرم و ما من الناس الا احر الی العیضان و من

عن الاحسان فهو من عثمان و من و لمیدی مرت و
خدی پیده و اکلام بندگی میک لرام بو میر و بیت نکر

پی پیره فسک رام هر چی و ایم ذکر و هر یک زب

وهر کرم معذاب و ابر حردی سوزان مناسقات مع
 و یکی که کنان و فداست زمان المناقعات من
 الکاف و بزبون پهرت بسیدین سبب کو خیر مناسقات

و مومنان بان کی نظر المناقضات المناقضات

انما لک و غیره

بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من

بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من

بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من

و بعد المناقضات المناقضات و المناقضات المناقضات

فمنها من حسن و بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من

بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من

کانتوا من بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من

بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من

فان بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من

بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من

خضرت کادین خاتون و انما من بعضی من بعضی من

بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من

و انما من بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من

بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من بعضی من

والآخرة اولها
 الخاسرون الم ياتيهم سبوا الذين من قبلهم
 قوما نوح وطار وشمسوا قوما ابراهيم واسحاب مدين المؤمنين
 انتم سلبوا البينات فما كان اعدا ان يظلموه ولكن كانوا
 انفسا يظلمون والمؤمنون والمؤمنات بعضهم اولوا بعض
 ما يؤمنون بالمعروف ونهون عن المنكر وقيموا الصلوة و
 يؤمنون الزكوة ويطهون نفسهم ورسول اولئك ستم الله
 ان اعد عزركم وعا اعد المؤمنين والمؤمنات خات
 مكمين فمن بينكما الاشارة خاتمة فيها وساس طيبه خات
 مكمين ورضوان من اعد الكفر والاك هو القوم العظما
 وارت بسيدية حياتهم منافق ومرس وآرميات
 بوني تي بي بريوندي كيفن ومي بسياك منحوبه وخباز

مناجحه نوح وقرن عاد
 ونوح وقرن ابراهيم
 جهات مدينه نوح
 اشارة الى ان اياتها
 معدت من سورة
 رسم كذا اياتها را

در یک ترویج کپور می کشید می بخاور می

پست که ترویج کپور می رومی که مسلمانان ترویج می و عذاب

پدو بیج کپور می کافران کپور و عذاب خداوند است

و عذاب کرد از عذاب هر که این کتاب را بخواند

و اما خاندان خود خاندان حسنی و عصبه و آل محمد است

و کافر از آنکه در روز قیامت کفر کند و از آنکه از قرآن در روز قیامت

قرآن بیاید که بیان آن است و عذاب کفر است

حقیق است که هر که این کتاب را بخواند

باید که از آن با آستان و این است که از آن با طبع کافران است

بزرگان که در روز قیامت و در روز قیامت کفر کند و از آنکه از قرآن در روز قیامت

ان اسلام نغز می کند که عذاب کافران است

عذاب کافران است که در روز قیامت کفر کند و از آنکه از قرآن در روز قیامت

و باید که حجت و حجت و کلام او در روز قیامت

باید که در میان زه و در سینه لایق است کتاب

در روز قیامت کپور می و در سینه او و در روز قیامت

و حرام کرد و در راحت او و عذاب است که از آن مسلمانان است

همه این تحقیق است که در روز قیامت

این کتب سینه و عاقلت به طریقه فائولک خواب
 اناسر هر قضاها مروت لقران کسوف عکسات به سخات مروت
 سما ضریه و احدا انجوم نخرا و عماره و انجوم مروت معضیت
 هر کس مایه من طریقه سلم و بار و دروغ زبانی
 نحو هر کس دریا همیشه خوب کایه پایش سیدی و بر او میان مایه
 او نحو هر کس مال ناک کورون اورق زهر من ظهور مروت
 نور خیز رنگارنگ لخش لاشعرت اخو هر دو تمام مروت بهینه
 و خلا با و امید حجت عیار بن الاور میان مروت بهینه و کربن مایه
 باز رنگانی مایه پوند کاسی مروت بهینه و بران مایه پش سیدی
 مایه شامات مایه بر چار مال کوروی که حلال مایه شامات
 مایه حرام مایه طریقه انعم قویزه او خاندان مایه کانت من لقران

بیانات که خطی است از حضرت زین العابدین علیه السلام که در روزی از امام
 زین العابدین علیه السلام پرسیدند که ای سرور عالم ما را از آنکه در روز قیامت
 بر ما مشغول کند بگو که هر چه بگویی ما را در آن روز یاری دهد
 عجلواری که بگویدون غمستان هر چه بگوید خوشحال او
 خورون در امام زین العابدین علیه السلام و بی مسواک و نونز
 نعمت کی عیبت برنی نماید و برنی در روزی ما را یاری است
 بی سینه چینی عیبت است بخار بریزد لیلی بر زبان افلا
 سدر زین العابدین علیه السلام و لیکان من عیبتی غمزه عمد لودوا
 فوالخلافا لشره القرآن بیدک عیبت من شغل اسوا
 کان له زمانه نوم العیبت و ما سیدی بجان و پیدک بود
 طلب او مشغول و در برون بود الا و میان وان کثیرا
 عیبتی کثیرا

ببین مستند از دین...

متن مناسب مطلقاً بر بزرگان و چون نصرت کنید
 طالب دانشکده طالبان العظمی و طالب المولی اقل
 و بعد از آن صلح کرده طالب بر روی نور
 محمودی را روی در معقولیات بر ما طاعت
 و این پس بر کلی او را و بعد از او الهی است
 که در کلام و تومانی که در جمیع آنها المصنوع
 در جمیع کند بود و تمام نمود این بزرگان
 نصرت است و یک نصرت طالب دانشکده طالبان
 العظمی از راه طالبان المصنوع
 اسلام را بر این پایه بر فرض و کسی
 بونی او میان پیوسته و بیعامرین
 سید که با حکم و المصنوع است و جان و با این

بروید که خود با کار و نصیب المصنوع... و بعد از آن...

حسن بخت کسیدین زت او و این طلب انور
یق جا به بسی بر حق بمانور و غمناکی همنه و این موانع

فلا تسمعون من القبرت و ای که کانت من عندی فاقصد لوجهی
احتمالاً فالقبرت بسیدین چونند و تمامه تا اوان

طاب العصفی عاقفا و طاب المنون فانسب من ماسیدی صلی

عالمی سلام را بیدید و ماوه و پوه و بیجا مبران کهنه اومان

او و با بر و بیجا مبران کهنه اومان

و بیجا مبران کهنه اومان

پوه و بیجا مبران کهنه اومان

مشکار و اکلم و شهادت کهنه اومان

لا اله الا الله و محمد و لا شریک له و شهادت محمد صلی

خیرت هیچ نبودن مگر خدا در ان عالم که بماند و بیجا مبران کهنه اومان

^{روزنامه سید بن ابی اسحاق}
 یزید بن یزید بن عیاض بن عیان والدین اللیث بن یزید الزوری
 رابع

او عمر و ابی لهوف و اگر کما قرآن کنسید بن عیاض المنون لا
 روزی که حکم کردند از زمین و یکا که در آنجا بنی زنگ
 یزید و الکذاب الا سکن بسی فی نلسیدی صلح علیه السلام اوروا
 روزی که او کو بیست است

نویسند سپه پوزنده حجت می در بر حضوری و سخنان افوا
 روزی که

طمانینه و القملوه ان الصلوه کانت علی من من کما
 روزی که او در کوهستان و جبهه نورد
 منویسند باقر ان بنسیدی عیاض الا صلوه الا بحضور العقب
 اینست نماز مکر بخجوز دل

بنسیدی صلح اوروا روزه و کاک روزه و ابیایا اولیا

او حمد می وی اسیران روزه و ماه رمضان ماه شما
 اینست

الذین آمنوا کانت حکمتهم انصام کانت علی الذین من قبلکم
 ایمان آوردند شما و من کافه کنه پهلما بان روز و صلوه او کرده شده است برکن اینک بودند سبیل از شما
 وان بنسیدی عیاض الصوم کن و اما آخر می بسبی و کسید
 روزه | سه بران بود و در هر روز روزه در آن ام

صلح علیه السلام اوروا رکاهه و مال و تن و می و ایمان و اول
 اینست

منزک کرد انصارا روزات فزان که من در کات را
و انبان برین قبیل
کافه اندرا

لَا تُكْمِلِينَ الَّذِينَ لَا يَأْتُونَ مِنَ الزَّكَاةِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ يَكْفُرُونَ بِ
قُرْآنِ بَنِي سَيْدِي عِمْيَانَ الْإِيمَانِ لِمَنْ لَأَصْلُوهُ لَكُمُ
صَلَاةٌ عَلَى مَنْ لَمْ يَكْمُلُوا لَكُمُ بَسِي وَيَمِيدِي صَلَواتُ رَواجِ حِي
و جليل و جليل و كورك هر حى تا وقت لرى عيمان فلا نرفت
و لا غنوق فالجلا في الحج يقربان كنسیدی عيمان بناء النجبر
بناء الخنايا و بناء القلب بناء الجليل بناء الجليل اول من بنا
الخنایس کی و یامیدی صلوات علیہ السلام خلاص من بیستی
و شریعت لقرض کردن بی هر حى زواری اولی جاکر چه
بنیاد و اسلام کما جعلناک علی شریعۃ من الامر فانبعما
و لا تبع امواء الذین لا یعلمون یقران کنسیدی عیمان
منی السلام علی من ساء شیا و شما و ان الاله الامم و تموی

الصَّلَاةُ وَالزَّكَاةُ وَصَوْمُ شَهْرِ رَجَبٍ مِنْ بَيْتِ
 اسْتِطَاعَ الرَّسُولِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رُوِيَ
 وَهُوَ كَمَا فِي شَهَادَةِ مَنْ يَدْرُسُ رُكُوتَ جِوَاهِرِ
 بِسْمِ اللَّهِ وَبِزِيَادَةِ شَهَادَةِ مَنْ يَدْرُسُ رُكُوتَ
 فِي مَنْ يَدْرُسُ رُكُوتَ رِوَايَةِ الْأَوْسِيَّانِ مَنْ يَدْرُسُ رُكُوتَ
 جِوَاهِرِ مَنْ يَدْرُسُ رُكُوتَ رِوَايَةِ مَنْ يَدْرُسُ رُكُوتَ
 حَرَامِ مَنْ يَدْرُسُ رُكُوتَ رِوَايَةِ مَنْ يَدْرُسُ رُكُوتَ
 بِسْمِ اللَّهِ وَالسَّلَامُ الْمُنْتَهَى شَرَحَ الْفَتْوَى صَدْرَةَ الْإِسْلَامِ
 فَتَوَهَّنَ رُبُّهُ فَوَيْلٌ لِلْعَاسِيَةِ قَانُونِ عَمَّنْ كَرَّمَ وَكَانَ فِي
 ضَمَّ الْأَمَانِ بِعَرَاتِ بَسْمِ اللَّهِ عِيَانِ الْإِسْلَامِ هُوَ الْأَقْبَابُ
 الْمَرْفُوعُ لِلْعَالِي وَالْأَجْنَابِ عَنِ النَّوَابِغِ مِثْلِ مَنْ يَدْرُسُ رُكُوتَ

استلام الحرام سرعباه می چاکر کریدو شیطان حرام بر
کریدی اوصول او نسیا نوغت ونوس ووشیطان پامیان

وما من نفس الا النفس الامارة بالسوء الا ما امرهم من شان
مردارم اگر استخوانی است تحقیق نمیشود هر این کار توبه است بحر کبیر ملاک هر چه بود
وس پهرن الم اعلم انما کما یسئ او من الا تعند و الشطان انه
مهاجده بخرنهم از عابت چنان رزق اادم برز همک برنشن کنده شدند

کلمه خدیجه و ان العندون هذا صراط مستقیم فان کسبک
مرا هم را دشمنی است و اگر بر شمشیر کند بر از دست راه است به هم که یکی بخورد
تجارت ما و او و اوب الی بعد و اوله نفسوان شحات کورین و
که داد و نرد که شو تو بسوزد بسبب خود و حق بر نفس جو

سری بزهر می او ایمان می و مری حرام نبوی و او میان

چی و بزنی ایمان چاکر و حرم ز تقبل و م بندگی حرام و او میان

هر حق می سر زوی چی پرست استیا و با پر بندگی کشینوز می تر

و ده بوی چی بر مقام کشی و از ایسی لوار حرام و او میان

فان خمر الزوا و النشوی و القوی و القوی الا انساب ملاک الی

ملاک و بی تحقیق اینها را در هم کار است، مدار مسلمانان بر جهل است و بر هر کار که از علم

و او میان

ش

التوجه پس العمل بس و مایه می صلوات علی سید المرسلین و
 و فرزند و در جهت دست و می بیات او و در جهت فرزند
 ز و کول فرض و واجب و دست و راه کول و بیات
 و می او مسان فاستغفر الله و استغفر له لغفران کنیدی
 بیات الاستغفار من فوق ظهر من هر کی می و مایه می صلوات علی سید المرسلین
 نمودند با او پس او دست است بخار و اندکی است بخار
 و می که در فریاد بیات و می بیات او و دست و بیات
 است بخار فرض و او نمیدانند و در دست فرض و می بیات
 چاره مع و چون هر چاره و معنی چاره چاره او مسان فاستغفر الله
 و عمل علی سید المرسلین کنیدی بیات و عمل علی سید المرسلین
 و فرموده است فی الخصام فی احسان الالانسان ما یومئ و مایه
 و با فر حاتم غیر شود در لذت کار نکوه از بیان

قیمت و ضعیف بدو و کلام تر و پوی است و فرض واجب است
و بستن و او و سبب فرض واجب است لا و کول و پاند

و کول و کول و است و می یک و و از می و فرض واجب است
و و سبب و پاند و فرض واجب است لا و کول و پاند

او کول و سبب است و کول و سبب است و فرض واجب است
فرض واجب است و کول و سبب است و فرض واجب است
فرض واجب است و کول و سبب است و فرض واجب است

و بستن فرض واجب است او کول و سبب است و پاند
پاند و بستن فرض واجب است او کول و سبب است و پاند

است و پاند که و بستن فرض واجب است او کول و سبب است
و کول و سبب است و فرض واجب است او کول و سبب است

و کول و سبب است و فرض واجب است او کول و سبب است
و کول و سبب است و فرض واجب است او کول و سبب است

سنت دین تو کرد و با تو می ناپستی و قابله کانه و شرم داری
و این پس او را پیستی چون شکر پس ای سوس و دوی

یا و میات فبشر عبادی ازین مستمعین القول و متبعین

بسی خوشی می رود و با محمد صلی الله علیه و آله و سلم است و در حدیث آمده که هر که از این سخن بگوید...

اخشسته تقیران کسب می عیانت اما انا لکن من الله العالی القاب

در حدیث آمده که هر که از این سخن بگوید...

اعظم العیاط فان استغفرت له الفیض من الله استغفرت له الفیض

در حدیث آمده که هر که از این سخن بگوید...

صلی علی ابی طالب و رماک استیجا بپوش چا و ر سکا نهی و شری

پس تو کردی پزیر چشمی حری چا استیساوی و لکن تو کردی

رواوی او پیچیده پدید پز غمزه و ایند فغشایه پکاره

پس بیاید روانه و پتاومی کی اعلام که بیخ خیر نموی چو

رواوی می بیخ پس بد خیر هم در روز و بار سپه و ادنی او بخورند

خیر استیجا و حرام اما نیز بد فکند لکن استیجا و حرام استیجا

جز این نیست که بخواهد قدر از زبان کد باک آید و در روز از زبان کد

کبیرت سبب و قند طیب و قند طیب و قند طیب و قند طیب
 صلی علیہ السلام و خدیجه و زینب و فاطمه و علی
 حکام و زکات و روزانہ تمام و بیت و بیرون استیج و بیرون
 و بیرون استیج و بیرون استیج و بیرون استیج
 بیرون استیج و بیرون استیج و بیرون استیج
 الظلمه نظر الايمان و بیرون استیج و بیرون استیج
 و شرم و بیرون استیج و بیرون استیج
 حرام الزانیة و الزانی فاجلذ و اکمل و احسنها مائتة عتدة
 بیرون استیج و بیرون استیج و بیرون استیج
 و بیرون استیج و بیرون استیج و بیرون استیج
 و بیرون استیج و بیرون استیج و بیرون استیج

چو درینجا برین زینت و زینت کلمات و زینت و زینت
 زینت و چو درین زینت چو درین چو درین چو درین
 بیایم چون در میان کلمات و زینت کلمات
 مذکرات و زینت کلمات و زینت کلمات
 است لاف و ستیجا و زینت کلمات و زینت کلمات
 زینت کلمات و زینت کلمات و زینت کلمات
 سیا و سیا و سیا و سیا و سیا و سیا و سیا و سیا
 و زینت کلمات و زینت کلمات و زینت کلمات
 با محمد و اولاد و اولاد و اولاد و اولاد و اولاد
 بیان است الشیطان جا که ملک است و در آنجا که
 ختم است و اولاد و اولاد و اولاد و اولاد و اولاد

پیت و زین کنهن شیخ شریک کهنسی هر چو شست پد و ارجهان
و بیخ پو چو صافی بریا موسی ز هون و او میمان لبد کمان

و است با م علی با و ده الذین اصطفی لقرآن کسبید می بیات

من که او ان مجلس مع انما فیها جاسع انما التصوف هر چه

من مایید می علی السلام او سبب من عذبت فهم در ل و روح و

انظرات پحال و زویدین عیان او او وس یکی چار و اندام و

بها پخصوری و با پیدین پکار می می اعلام او غسلی بیجا و شجر

سول می پیور معرفت و با ویدن بن زکاء و می و پادار و

په پهنی زه و با سید او و تجلی و روح و او میمان و جو و

یومئذ ناظره الی سماء ناظره لقرآن کسبید می بیت و

الانسان کمان لقا الرحمن کما و وفون لقا الرحمن کمان

عوان و در و بدن پروردگار و در کار و در کار و در کار و در کار

۱۰۰

اور از ایمان ماویں لمیدی حرمت و خدای پروردگار
 بدین بدین شرطوں و حکامین و نمائندہ بیوی بیبات کہ
 پاک مرتن جامی بروای شرطوں حکامین و نمائندہ و
 پشوعیت کبھی او پطریقیت کبھی لحرام او بھتت کبھی
 لحدال سر نفقات بزرگ میں بی اور مدام او پتت کبھی
 بیما و نور کبھی او و روح کمان ما اتمما الذین مشوا
 اجتناباً عن الزنا من انطق ان بعض النطق ان مشوا
 کبھی بیبات انطمان مشوا علی الافسان لا تحالین
 عذر و غواشیان کبھی سون الحسن و بی و بی
 حرمت و خدای پروردگار نور سول مشوم و بی شرط
 او حکم بی پشوعیت کبھی او پطریقیت کبھی مشوم و بی شرط

برای بی کفایتی لایق حیدرین حرام او بچیت کسبی
خال پس بچیت نرزمی کسبی با برام او بچیت
کسبی پس بزند کل و بی حضور بی و با نرزمی کسبی و او میان

فان غرض عن حسن اولی عین فوکرنا لقرآن کسبی بی بیان
بسی وقت در آن قیامی که در سوره انیسو ذکر خدا را

مانند کسبی که از قدر تعالی منو حرام بی و بیاید می صلای علیه
جز که با نرزمی در سوره انیسو ذکر خدا را کسبی بی و نرزمی آن

پس انام بی پس بزند کل بی زمانه در وقت شرط او حکم در وقت
کسبی او بچیت کسبی پس بزند کل بی طاعت در وقت و او

وکنان او بچیت کسبی پس بزند کل بی فایده و در ام با و و

او زمان او بچیت کسبی پس بزند کل بی و او پس بزند کل

و او پس بزند کل بی در مقام افکد کسبی و انی الارض فانی طور

پس ان کسبی بی بیان المسافرون علی ماشیه انواع مسافر بی
و مسافرون بر سه گونه اند

کسبی مسافرون

عن النبي صلى الله عليه وسلم
 شرا او حكر وى پر شريعت كنى او بطريق كنى وى و
 چار و پنجا مبرن او چار و پنجا مبرن رخا زك بس كبر و
 احسان او بخت كنى نيت وى و حال و پنجا مبرن او
 بيا بيموى و با و پستى و دين و ديار چال و پنجا مبرن
 از ميان او معرفت كنى نيت وى و اسرار و پنجا مبرن
 عدوى نى بسكاره لپت شرک او ليدگان پ اسرار
 و پنجا مبرن او ميان او نوزى و با چوى و با حوى
 راحت و روح وى عيان من كان من العزة فان
 العزة فقد حيا لقرآن كنى مرمى بيت الانسان
 تسان الزب ممن هدم شان الزب فهو ملعون بئس
 صاحبته برود و كاست بس كنى با لاد و عارت خدا را علم نوزى بس دست لعنت كند

و پنجا مبرن

ویا یکی صلوات علی ابی امیر و بر شریعت الارکان پناه
 آید من و کعبه است این است پس خدا کبریا این است
 او و طریقت الارکان و پناه است بر من و پناه است
 بر من پنهان او و حقیقت الارکان است بر من و پناه است
 مدام او و پناه است الارکان و پناه است بر من و پناه است
 پدیدت پس هر و پناه کلام ما کاین است بخون
 الا بعدوا بعدوا الاحمسه ما الا هو سا و من و الا فون مستان
 و الا کبریا الا هو و پناه است بر من و پناه است
 و الا فون کلام ما کاین است بر من و پناه است
 پناه و کلام کور و شریعت الارکان پناه است بر من و پناه است
 او و طریقت الارکان چاره و پناه پنهان بر من و پناه است

او حیثیت الارکان و کبروی مدام بهر حال کنسی بقیام
و معرفت الارکان بهر حال کنسی و با دیدن دیدار

بزرگ کنسی بهر حال کنسی بقیام و معرفت نظر الی

در اول سوره کنسی بهر حال کنسی بقیام و معرفت نظر الی

بکره و اصناف آن کنسی بیست و نه اعضا و اعضا

الکلیه و با نظر الخالق عصفیان الانسان ذریه

و بعد از آنست و با دیده و اکلام کور و شریعت

ارکان بنام کنسی بوستن و لی لقان او و طریقت

ارکان رستیا و شیاد کلام او و حیثیت الارکان

بلامدی برزب و دروایم و ام او و معرفت الارکان و حکایت

و شیاد کلام و جعل کلمته الذین کفر و الشفلی و کلمه الله

العلیا بقران کنسی بیست و نه کلمه التوحید کان کلمه التوحید

حکایت و کلمه التوحید کان کلمه التوحید

تفصیل

تمام مشاهیر کبار و الشکر کانت لانه کسین فاخذ عننا
 باوین یلمدی تحت و خانی بیره واکلام و
 شریعت الارکان رکوع و می چنانچه بنس عمیان او
 و طریقت الارکان خابرت او پس رکوع و می و س
 او و تحت شریعت الارکان رکوع و می سپاه بدم او و معرفت
 الارکان رکوع و می و با پیوستن و با پدیدن پر بره شنی
 بیو هیروالی پنا و می می اعلام و رکوع و می الارکان
 یقران کسب و می بیان خدمت اشیم کان کانی جده
فصل در بیان
 فی سبیل الله دعا او کا الذی انکحان قانیا اللیالی صابرا
یا حاجی کنی سوزد کتار و ش دعوت نما نود و دعا اول و اول
 التماس و می صلی علی السلام و شریعت
 ارکان سجد و چنانچه بنس عمیان او و طریقت الارکان

سجد بهیچرام او و حقیقت لارکان سجده و زود کربان
 پست کول و کان او و معرفت لارکان سجده و دوما
 چسور او و وجود پور کول و او میان و اسجد و او و قریب
 بقرآن کسیدی بیان افضل السجود عند الرحمن کان
 یغفار و حیو و الافسان ماوی و یسجد ^{فانذرت} حجت و حجاب
 پده و اکلام کور و شریعت لارکان پنازده کبسی و سجد
 ناپستیدی خو و حیثیات و لولی تمام او و طرفت لارکان
 قرار می لوار حرام او و حقیقت لارکان قرار می و لغت
 و با حضور می مشغولید او فکر و ایم مدام او و معرفت لارکان
 قرار می و روح و دبا قرار می کبسی راحت و روح دبا
 قرار می کبسی و او حجاب می خمی و تن دی بیکمان

مستور

و بعد

وقد العزة واز رسول ولانتموا من بقرات بشيد بيت

عزة الانسان كان مع الذل ومع الثغمان لمن عزة

الحنن مع الذل ومع الثغمان فادري مليدي حرت

وخاري يده واكلام فرض واجب است مسح مكروات

واوريس را ونيو با وده بچيل فرمان او پينا او بزيو

ومع اوله ورسر لونيست وزني وشميس وعقود لبل عبود

پور ووار لاس لشكلي پسروله ورسر لخور مي بخر مسج

لشكري پسر ووار پسي وله وگهي ودر مسج وراس

پاکستان واپا ووس کسي فرض وي پادوسان

ما رهما الذين امنوا اذ اقمتم الى الصلوة فاغسلوا وجوهكم

وانيديكم الى المرافق وانسحبوا برؤسكم وانزخلكم الى الكعبين

و دستها رخا و تاريخ و مسح بکند بر بار خود | دستها پاهار کما تا ناله

پھر ان کے بعد ہی عمارت من تو قما لا صلوة فاحسن
 الوضوء کان من خطیبہ کیونکہ ولدت ائمہ ہیں و ملیدی صلی
 علیہ السلام اور وہ و شونہ و بانہ و پتر غلیق رسول
 پاک کی گواہی دز رہا اور ہا و پورس کہی بل اسرف
 خر خول او ز رہہ فہم در لہ لانہ بنی و شیطان و ا
 پا و دس بنی ا جیے عمارت من تو قما لا صلوة
 فاحسن الوضوء ثم قام الی الصلوۃ فصلی کفر عنہ ما بینہ و
 بائین صلوة الاخری الی صلوة ما بینہ و ملیدی صلوة کور
 اسپس طرہ و ند پورولہ او بانوم با و ول ہسپی و ملائی
 پنامہ و خدی ہی پتر دی پتر سپر وی و خدی
 پین ذرا سلام سلام رب تیا دی کفر و رنج و دی

پتارسی و اعلام لاصلوہ المین الاوضوہ لمن لا یذکرہ
 اللہ علیہ وسلم و ما لیدی صلی علیہ السلام او بہ نجلیہ
 یغابن مسکین منہ نخلہ و او بو کو روزول و عمر کر
 پیور و او پوہ نخل او و روار ولہ و ہر اندام میان و طیفہ
 الاوضوہ ممن تو ضا حرمین کان لکفلا ان من الاح
 و من تو ضا تا ثما تو وضوی و وضو اشیا من قبلہ
 و لیدی صلعم خلال موزیرین و ورجانی و نحوہ
 او خلال مکت تمام موپ او و کس بی پیش
 پتارسی و اعلام لاصلوہ المین الاوضوہ لمن لا یذکرہ
 یوضو لاصلوہ المین الاوضوہ لمن لا یذکرہ و او و پیش
 تشریحی قسم و رلہ لاندام پیا نوندرہ باندر نوندرہ ول

پتارسی و اعلام
 لاصلوہ المین
 الاوضوہ
 لمن لا یذکرہ

مسیح و سر تمام و پاد و سپ که بنیست می عیان الطهور شرط
 الايمان تبس فی مبدی صلحتم و اوربلی غدر کلمین
 لایس خلیه کبسی اوبه کبسی لایس غدر و پوز پاکیزه اول اوبه
 و خ و ق و ز و ر اچول پ اوبه کبسی نوکل عیان و ایا و س
 کبسی گروه می با و میان قدس عیان و می لایس کبسی
 الفصل من مشهور حسنه نظر ان کبسی عیان من
 فوضها و علی طهر کت القدر عیان کبسی مبدی صلح
 عمایه السلام و سلمی بیات اوبه عیان مضمون واجب است
 مستحب می ایا و میان تر و بومی حیثین و غسل پاک که
 جهان عیان که را کلمه خشنا و طهر و ابقران کبسی مبدی
 عیان اظهور شرط الايمان کبسی مبدی صلح علیه السلام
 یا که جزو ایمان است

و

دو غسل فرض واجب است سبب بی زنی و یا در پیش
 فرمان او بجان پذیرد زنی پوئلنجین نیاس بی
 پوئلنجین و اندام کاسر که بحالت و جنابت است
 مسلمان و غسل فرض وی او مسلمان غسل مرد واجب
 او که کافر بی جنابت است شمس مسلمان و او بی و بی
 است وی و چپ و تری حرام و برت و شمس مسلمان سبب
 وی او و برکی بالغ یا و پندیس کاشش تا و جنابت است

کتاب الکتاب سمان و نظیر عشره مائده و جنابت الطهارة کان
 حرام و و سوس الشطان و نظیر عشره مائده و احسان و
 حرام کردن و سوس شیطانی و با کاسر که از آن جنابت است و جنابت لایه است
 جنابت حاکم کان شاک و عقلم عن الحسن و نظیر
 الحسن و غیره و او و جنابت المعتمونه کان عمره عقد و ترک
 از آن جنابت به معنی ذکر او و جنابت موفقه است با غیره و ترک

ویندین شایسته کجایه صفت خاندان
 مجمع البعیان و نظیر بحسب العلم التوحیدی و وصف الحسن ماویس
 و مایس حرمت و خاندان بدو اکلانم او به بخله پیوسته استیل او
 نام تن و هه رسول و انجیل ~~...~~ و می باورمیان
 بهستیالی او استیجا او سیر مکر و در پیستی و له لوارتن لاندام
 و انجیل نسبی واجب و می پنداروی اعلام تحت کل شجره
 جنابیه سب و مایس می صلی علیک السلام او پس استیجا
 و محمود و پسر مکر و نامه و شرم و ای و انجیل کس
 است و می خلال و غابن و نوک بلاس او پیوسته
 هر اندام و انجیل کس می سب و می عثمان و لا جنبا الا
 غابن سب کس انجیل کس انجیل کس انجیل کس انجیل کس انجیل کس
 غیر الانسان کس انجیل کس انجیل کس انجیل کس انجیل کس

در دوم و الیاس و پاپا و مسیات تیمر منغ ماهه ششجی پو یوس
 مسیات ششجی بیرون چی پاپوشش نیوانت تیمر و هونبر
 نمید که چهای ز راستی و او و سی نمونید پیش میس
 رو اوی پتا و وی اعلا و تمیم و جناری و عید و نماید
 زیار که او بر وی او و جوت کیمک و کی کمر و اوی و نمین
 و نمین او و او نمین نماید و زیار و نمادی پاپو مسیات نما
 ششجی و الیاس و تیمر منغ و نه و نمین کیمیدی بحیات بطاعت
 زما و زو و بر نمونید او و طلب از کسی که از آن صدای
 اقدم و سر سله و غیره و نمین انسان ما و وی و مسیات
 خدای و رسولان و نمونید او و نمونید او و نمونید او
 رحمت و خدای پاره و اکلام و او و وس و ما و نمونید و
 میان یکوم خیز او و پس ماهه ششجی او و بسیم و ما و کیمیل
 فرمان او و مسیات او و با نمونید پیشا ز پوس او و بی بسید و

بزرگواران در

و عملش کما فی کتاب اسحق صمدی در باب شمس و یونان و اندلس و ارمینان
پنج ایچین است و انشای پیر سزادام و ارمینان است

وین بر و بر سپه یک خار حوا جوی با سوری توب

مستی سبب سوس بقصد خنایان بد کسبش نامش

چو خوب گوییدری کج کله و ایوی و ارمینان و یونان و اندلس

فوق عماره و زین سلک حقیقه نظران بندگی عبادت

تقصیر صور انوار کانت بالمدنی کانت کتاب علم الطریق

بالعضیان حقیقه بالعضیه المذمومه و المذمومه المذمومه المذمومه

والعینان اوزک سلسله می ریش و حیات مار و اکرلام

و مال اولی و دنی بمانت زاو سید و باوقه مال او بیچ

او حسین کی بر او ریش و ارمینان و یونان و اندلس

۱۸

خوب روزیاب در روز چو سپهری که در این او نه نماند او در آسمان
 شمعان منزل عکس از سما بر ما در لوط است کعبه و نماز است
 قزوئی در سینه آن کفای بر سما باک از سما آن آیه پاکیزه تا پاکیزه کعبه در روز زمان
 هر که شیطانی در لوط علی قلعه کعبه است بر لوط قدم میزد
 تا آنکه خاقان آن در بر بندد و بر دهان می نماید و ذکر خواند و در سما آیه نوری در سما
 کبیرا می بیند کل را در آسمان طاهر کعبه است و در طاهر
 عیان آویز و بیسی می خردت و در این پاره و اکلام روا
 ندری بیخه او بر چیلون لیبوی بشید لیبوی بیخه او بر نوزخ
 کبیرا می بیند حیاء او بولصفت می در باسی کت شربت
 کبیرا می بیند کل او بر ما و الوه پش کبیرا می بیند شربت او بر ما
 کبیرا می بیند او در سن او در می بیخه او نه که پاک خیز و در
 در کعبه خوب صفت و او پو و جاز باسی کت نیز می باید پس
 کبیرا می بیند سما بون و در روزی با در سخنان کبیرا می بیند

در خوش خبری در روزی که در سما

ان بندہ کو کہتے ہیں کہ
سخت را درین روز است
بگویند ان بندہ را

اللہ تعالیٰ تعجبوں بقول و مشغول آخندہ تعزان کہنہ می عیان
 کل نجاستہ تا مدت عین کل شئی ان لغسلون ہمار انظار
 پر نا پاک دور گزردہ شود از ہر چیز اگر بشوید ^{باید پاک}
 انسان باویسے و ملیسی مرت و خانی پدہ و اکلام ^{ادی ۱۱}
 کہ پیدہ و رولی او بہنسی ملیسی پری زری و دوسے
 رواندی قسم در لہ و در لہ و در لہ و لیلی و بہ فرض و
 پادوسیان کہ پروان او بہنسی ملیسی پری زری و دوس
 پی سواد کی کہ و ملیسی اش کہنسی لیدہ ششی یا مہنج چوہر
 حتی یورخ او بہی و کو و وی او بلخ می کہ و وی کہ
 پیوہ رخ می ملیسی پری زری بلخ می و دوس
 دی مہنج او میان کہ و کوہی یا پیدہ او بہنسی مہنج و
 حتی روان سین نہ لری کہ بلخ یا مہنج سوسی یا لرم یا نور

ہستی شکل و مری او بہ بی و ران نشی ماہنچ باو بہ نی
 مری تہیز نوڈ نوی پاو بہ وی لک کب تاختا بن کونیکہ
 یا نور پسی نڈہ کان ہنچ او بہ رواوی پستعل او بہ
 اوویں روانڈی عیانت کہ کھوینستہ بی بی سری نوری
 ہنچ او بہ تہی پسی ہی و او بودا کی و پارہ و کاوی کہ کھوینستہ
 کبھی نڈک یا مرغی بی یا نور پسی شکل و مری لہنچ کوہید
 شلچ و ل لدریش پورہ کاوی کہ کو تریا چرک یا نور
 ہستی شکل و مری لہنچ وی حالوینت شستو پور عیان
 و ہول و او بہ رواو کاوی پتا و وی عالمہ کہ کھوینستہ
 پسی پانتالت یا نور و اسی لپوہ پری رلی یا پستہ
 پستویا پسی کبھی مری ہر تہی کبھی مری و او بہ

درد و کاهش کم با پستری کبندی پر پیوسته می یابوی کشته
 لیداوران که کوهی چند روی و ابراهیمی کوهی شش جبهه
 درج کبندی می بنویسد با سل پهل لیسر سپور و ابراهیم

و کوهی می میان و از این است بخونم با خشان سراسر می افتد
 و در کوهی می میان که سیدی می میان لاجه مختصن لغز احسان
 و در کوهی می میان که سیدی می میان لاجه مختصن لغز احسان
 و در کوهی می میان که سیدی می میان لاجه مختصن لغز احسان

الانسان در سید و میانی حرمت و ضایده در کلام
 که کوهی می میان که سیدی می میان لاجه مختصن لغز احسان
 بونی ناک نوعی او نیست و در کوهی می میان لاجه مختصن لغز احسان
 رو در کوهی می میان که سیدی می میان لاجه مختصن لغز احسان
 در کوهی می میان که سیدی می میان لاجه مختصن لغز احسان
 هر کس می او در پس بگری می یا پینه بلوس ملی وی می بخور

پر یونانی عیان پرین سون و سپری و حلال خیر پاک و

اور پرین سون و مالیت و سپی و نور لئوہ پست سید میں پتا

دی می اعلام ان المشرقین نجیبین بقران کسبیدی می سانس

سور الانبیاء صحیح و سور الاولیاء و سور المؤمنین شفا

و سور العوام طاهر و سور المزمار و القوان صباح و سور

السابق مکرم و سور صبح و الظالم مشکوک و سور

شیخ الناقص و مشرک و عالم الجاہل عندہ نجیب و حرام

و سیدی حرمت و عبادہ پدہ و اکلام اور پرین سون و سید

و چرکی و نیوونی مرغہ اوچی کپور کبھی می لاک ہو کتیار

یا و انور پستی شکل کبروہ وی و خرہ و قحچر مشکاک

کہ نور پستی مرغہ ابہ و او و سیک تیمم و ہمک نوع

از جامعہ اسلامیہ
مکتبہ اسلامیہ
لاہور
مکتبہ اسلامیہ
لاہور
مکتبہ اسلامیہ
لاہور

کتابخانه جامع

بهرین کار
از کتابخانه

خذ و خذ که قرآن کسیدی عیان نورغ عن العیسان کان
 خذ لایسنان باوی وینامی حسرت و نطای میده و اکلام
 بیان و بیستی او پاکیز و بی او سیه و ما و به پخیل فرمان او
 سبحان او با نرید کرتن با جا بره پدر نه بیستی لدرم
 زیات بیستی شمس نمودید سپه رواندی و لیس فرض وی که خو
 ورم وی نمودید رو او وی و لیس واجب وی کلدرم کم و
 و لیس بیستی وی با و میان و نخواستن علی الذین لا
 یفعلون بقرآن کسیدی عیان افسوسه من یوحی حشره
 استیاء رفع الحدث و استیاء القوم جز الاوطان و معاریف
 الاثم و الثمن ما علم و جناب عثمان السراج و حصی کلید
 الرکب و العفران که سپه بیستی لیس بیستی زما بیستی

بیت

نمونہ پیرا ندی و سی فرض می کہ نیم سو نہی پانچدی
 نمونہ پیرا ندی و سی فرض می کہ نیم سو نہی کموی قیلے
 سنت می عیان تو ایستہ آقا زید زیدہ کہ شب بنگلم آخس
 یقران سیدی عیان لا یجوز الصلوۃ فی التشریعت البجاستہ
 ولا یجوز فی النظر بقیۃ باجم ولا یجوز فی الحقیقۃ بالانفکاتہ ولا
 یجوز فی المغفورۃ بغیر ذریۃ الحسن بن النعمان ماویہ و مایہ
 رحمت و خدا دیدہ و اکلام کور و زنیہ پستی مشا و بخل و سن و و
 اوہرکی او زری و اسپس لا و میان شراب مشا و بخل ما
 ہر لہوہ خا روی لمرغوبی جلاوری ج غوب سید حرام علم و نہ
 مرغوب حلال می پاک می کچرک پس ج غلیبی مغلط و می غنویہ
 بی حلال و پتا و می اعلام نمیک پستی مشا و بخل و سن و و

ہر حق لہو خور بولم فوری جی غموبہ سی حلال فرمایا ہے
 فی خلق الرحمن من تفاوت پقرآن کہبید می بیان کنیں
 سوا کلا شے یہاں کان اور می بید می حرمت دھاری بدھا
 کلام پر بنون اوخولہ و پسر می و جنب و حایض و نفسا
 پاک و کافر ایک وی مسلمان ہسی لک پر بنون اوخولہ و حلال
 حیوان کہ بیع بیست می جی حرکت بد می لک وین یا ر و غل
 پکر کو لسی پاک شمی عیان بیرون جی اثر می پات وی نہ
 پر کی وی بار غم بیست می جی حرکت بد می لک متناز یا ر و غل
 یا بنور ہسی بیست می پیت وی پد می وارولہ پاک شمی بار
 ہون پر بنون بد می چیزات کان و پاک کی سید شمی و امیان
 قل کلا شے یہاں کان اور می بید می حرمت دھاری بدھا

بدستار و شورم و سکی خوشی نمک شوی و مدنی نمود پیر و
 و او میان کاکر کسین با جورین کانی نیزی با پارس با نوز
 با سکی با پست شسی بد ز عاز و سوس با پاک شسی جی بهر وار
 تا کلمن و ری عیان که سپرین با سر و ولین با اولی
 نور کال با تیغ پست شسی که بوداری بر یونیدی پاک شسی
 شکار پاپ اثری و مدنی تا پیر و بی حلالیم که چهاره شاورم بر کم کار
 یون و او میان نمود پس پرواوی که نور جامی نوی یا به
 بمسوی جی جلدی می می بدین میان او آنگاه از انقادوس
 الا من جسد الایح من الانسلا م حکم الضم و جوی الانان
 ان که کسین در زمان شمس حکام و لا عاوم ان عاومین انکالین
 عظیم و کسین عمل الانسلا بان نظیر به با ایمان الانسان باو

و مایه‌ی حیرت و تعجب این پدیده و کلام که عبادت نمودن نمود
 بر مذکوب بود این پند است و این پند است بهدین با پندار که مینماید
 کسان است از مینماید کمال و تعجب اندک عبادت نمودن نمود
 از اولیای این طلب کمال الاجل معزومین از حسن انجان مسافر
 او عینا و کانتین الاقامه کان افضل عبادت انسان بود
 و مایه‌ی حیرت و تعجب این پدیده و کلام منسی پند است و او چه
 می نمود و می پروردگار که چه پند و چه پند می کی بود می
 نمود پند و می پند که مگر پند است نمی پند پند و چه پند می او
 اثر و پند می پند می نمود پند و پند می و او می پند و لذت
 می نمودن انظار عبادت ان یعبدونها و انما یوالی الله انهم لایعبدون
 فبما عبادوا من الذین لم یسمعون القول فیه یخونون احسن اولیای

کسی که خدا را عبادت کند
 عبادت کند خدا را به فرمان
 بر ذریه عبادت او اول بود
 عبادت بر شد کامل - این عبادت
 خدا را که هر چه می خواهد
 و لکن در قامت پند
 و عبادت عبادت بود

و انما که بر عبادت انسان
 از ان که عبادت کند ان عباد
 را در جمیع آوردند بسوزند
 مراد ان و در است خوش
 چه از ان خوش چه پند
 بندگان مرا

پس برورد کنند انسان که عبادت نمودن نمود
 انسان را

انما که بر نمودن سخن را

درین برهه فکرم و او کسان که قلوب الالباب بجز آن کسب نیست
 استحقاق آنجا است که آن ششوی که حرام و نفاق من الا انسان سبب
 سخن ترست و زبان که در بدنه سخن نهی از حرام و نفاق بگذرد و در سبب
 آنرا اظهار قسبت بیخات کجخانه مغلوبه یا بجهت نقضت با
 خورد معام پس سزاوار است که نهوز مغفور گردد بسبب آنکه در آن روز و درین
 التیسار و بقیاننا اظهار نوی و میساری حست و نایب مدیه
 و اکلام را بویسیر و ماوه شرطون او حکمیت و نمائنده کجیل
 فرمان سپهجات با بزیه پر سپه کاری لکنانان شرط
 کربیدی و ایمان و در سپهتولی و بار پاک و متن و جامی و در
 لپایستی شرطوی و نمائنده و در سپهتولی و بار پاک و میان
 هونبر انگلی چه سجده ک اولی کسبیدی و اقدام که در او بزیه
 پادیت و من سرون هونبر و ای چن منسی کسبیدی و
 یا سجده که تر و بوی چن کسبیدی و اقدام که در او بوی چن

دینی غازی و پنجاه جامه روی تریز و تریز لاندی کس ترا قدام که
 درین باریت نهجیوی و جج دایم منوی که سرخ دایم جامه و آنچه و
 بیوج می پوشش منونند سپرد و ای که بلرغ هم پوشش منونند سپرد
 بیات که پاک و جج دایم منوی منونند و کجانی یا لیکرین بیونند
 باند یا شمار کماک تمام بحسین السیدک والشواب و الکمان
 فست صلوات محمد الاسلام و باب الحرام تقسید صلوات
 و ایمان غایب الرحمن با روی میندی حرمت و خدایه
 بدیه و اکلام کبیر ز غروی و تن و اندام ایمان و در سوا
 و پار شطوی الحرام و شر دایم پهلج بحق و نمانده و در سجده
 و پار شطوی با و میان و میره شر دایم و غمراه و زنگین
 دینی و نکون می لشم دایم سزا و نوم می لشم دایم کس کله

و شرم و بابت خود را در پیش مردم روزی در میان خلق نامشروعین
 و مخصوصیت من این بسیار است من بخاطر خلق من و این بدین
 از این جهت بقرآن رسیدی بیان زنا از جمله این است
 زنا و این بدین است زنا را العین است نظر من میاید صد و او
 شرم و این من دی تمام ولی من لاس و پس من و ناید و بچسب
 و شرم و این من دی و شرم و بچسب حکم من شرم و بید من شرم
 و در پیش خود کاشه پنجاهان و من حرام فلان من من بعضی
 من این بسیار است و بچسب من و هر چه در کتاب از کی لغو است
 جزیه با بعضی من بقرآن رسیدی بیان از نظر انبیا و ائمه
 و شرم من و شرم و کتاب من میاید من علی السلام و بید
 شرم و این از نگاه کردن پوری ولی استرس من کی بید

این کتاب در
 روزی در میان
 مردم روزی در
 میان خلق نامشروعین
 و مخصوصیت من این بسیار است
 من بخاطر خلق من و این بدین
 از این جهت بقرآن رسیدی بیان
 زنا از جمله این است
 زنا و این بدین است زنا را العین
 است نظر من میاید صد و او
 شرم و این من دی تمام ولی من لاس
 و پس من و ناید و بچسب
 و شرم و این من دی و شرم و بچسب
 حکم من شرم و بید من شرم
 و در پیش خود کاشه پنجاهان
 و من حرام فلان من من بعضی
 من این بسیار است و بچسب من
 و هر چه در کتاب از کی لغو است
 جزیه با بعضی من بقرآن رسیدی
 بیان از نظر انبیا و ائمه
 و شرم من و شرم و کتاب من میاید
 من علی السلام و بید
 شرم و این از نگاه کردن پوری
 ولی استرس من کی بید

کتب
 که
 در
 کتاب
 من
 میاید
 من
 علی
 السلام
 و بید
 شرم
 و این
 از
 نگاه
 کردن
 پوری
 ولی
 استرس
 من
 کی
 بید

در شهر و این ندی که خاور و خبزه شرم برای تمام نامند که
 بر منده می خوانند پس روانی عیان و طاعت و کناه و نیت
 پس بنده کل شش طوی و ایمان و درست والی و پارتی بخانه
 پخت و پزی توان شس لکنانان او پخت و طاعت
 وی که چاروا حسان کور و نامنده و پخت پس بنده که
 و نامنده و در پستوالی و پارتی طوی با و میان و میان
 و نیت صبح ساوی می منع پس پدید می آید پخت و نیت
 باقی می خواند و خبزه می عیان و نیت و نماز پس بنده
 می عمر و کز می او و منع پور باقی می چند هر چه پس پدید
 اصل سیوری بود پختی اصلی سیوری و نیم رو پخت
 پتا و وی اعلام تر و نیت نماز و کیش می و منع پور باقی و نیت

در شهر و این ندی که خاور و خبزه شرم برای تمام نامند که
 بر منده می خوانند پس روانی عیان و طاعت و کناه و نیت
 پس بنده کل شش طوی و ایمان و درست والی و پارتی بخانه
 پخت و پزی توان شس لکنانان او پخت و طاعت
 وی که چاروا حسان کور و نامنده و پخت پس بنده که
 و نامنده و در پستوالی و پارتی طوی با و میان و میان
 و نیت صبح ساوی می منع پس پدید می آید پخت و نیت
 باقی می خواند و خبزه می عیان و نیت و نماز پس بنده
 می عمر و کز می او و منع پور باقی می چند هر چه پس پدید
 اصل سیوری بود پختی اصلی سیوری و نیم رو پخت
 پتا و وی اعلام تر و نیت نماز و کیش می و منع پور باقی و نیت

از صبح سب تا شمس و جمعاً تا زمانه نماز شکر و سوره
 توحید و تا نماز جمعاً میانه تا شکر سوره توحید است
 این تا نماز شکر و نماز سب تا نماز شکر است تا نماز شکر
 ابتدا نماز و اول آنها به ضمیمه الله تعالی فيها سترت که در
 عموم روز هر پنج جائز است و خاص در شرط و بی زمان و
 در استوائی و پارچه و پنج جائز است و کعبه و زمانه و در استوائی
 شرط و بی پارچه میان بیرون چهارمین بار و سوره و در وقت روز
 و نمونیک پنج کورن پس بی زراوی و پنج اور میان که
 و بی بیرون و بی و کعبه چسبی نیمی زراوی و در کعبه
 هر چه در روز و بی و سب و پنج تا نمونیک سب و نمازی بی
 پس سستی تا و بی نماز که نزدیک و در روز و بی پنج کورن

نمونہ کے پیش منہ ہاویں کہ سرین باغ نام نمونہ اور
 اورین کو کہتے ہیں فاما نمونہ کو جو بعد حضرت سیدین
 مانت نام کے گات نام سے کہتے ہیں اس کے نام سے کہتے ہیں
 ان کے قوق مکان نام سے کہتے ہیں اور یہ مکان ہے
 وصال پر وہ کلام روانہ فرمائی فرمائی فضل اس سے
 بائیں خاطر روانہ فرمائی نام نہایت ان نفل کے جس سے
 سچ پسر لہوئی بائیں کہ ہارویں ہارویں کہ ہارویں
 دسورہ بوی چھوڑو کہ ہارویں کہ ہارویں کہ ہارویں
 ہارویں وہ چیدی نمونہ وہ اشارت کہ نام اذا
 مضر تہم فی الارض فلینس علیکم جناح ان تعصروا من
 الصلوة ان یختم ان فیضکم الذین کفر وان الکافرین

وقتکہ وہ کہتے ہیں
 اس وقت کہ وہ کہتے ہیں
 ان کا نام ہے اور کہتے ہیں
 ان کا نام ہے اور کہتے ہیں
 ان کا نام ہے اور کہتے ہیں

کائنات انکو غنچه نیشا پنهان بیست کسند در بیت الغرور
 بیست غنچه منظوم راه هر چسبی مایه من علی السلام روانی مندوب
 پیوسته کسبی نیا پیسته یا پولا ری کس که بیست کس
 لرخ و جاروزی نمودن کرونید هم اخبار روزی مخور کعبه و کما
 بیست مخ جارسیل و کعبه نمودن بی کواندی عیان بی
 جارسیل و زبر مخ و اخلاص مة درست سی بیست
 امان هو الخ لا اله الا هو فان غنچه مخلصین لیس الا الهین ب
دوست زنده و حیات در ان امان امان کس اخلص و در بی
 قرآن کسبی عیان تقبل امتد قعما ورة الا ما انلا
و بتول کس کس در بیست کس کس
 خلاص لال انسان ماوی مایه سی مرت و حدی بدو
اخلاص ادی
 کلام کوریت کرده و بشکروه شرطوی و ایمان و
 و رسوالی و پارونیت و نازده و و رسوالی و پارونیت

منت صدر کوس و کس
 در اوست

پادشاهان بکاره در راه دولت و زنده فرض می شود
 و زبان آسپید و ای نیت می گوید چنانچه بگویم و خدایه
 در باره در رکات و دروغ صبح است در رسول علیه السلام
 در کتاب خلیفان ما ایشان را در مختار مکان از آن خیرة پوران بشاید
 همان آن حال با انشاء الله اعمال با انشاء و طریض و باره
 و ای فرض و خدی فرض مع و غ و خت مع می گوید و هک
 مقصدی در آسپید هم و ای ننوم نماید و دروغ امام
 بر و در افتد که بر و ای همان که اول الصلوة الذکر می بقران
 کنی می همان الاصلوة الا لخصو القاب می و باید
 صلح و جمع و مانده و جمعی و عید و عید و در و در و نفل
 نفل متزوج و زوج و بخاری و بخاری و نفل و نفل

در این کتاب

و پارو هم نیت کن او میان که نمازی تعیین و پی نمودند و
 پیشانی که لم پرب بخت و وای نمودند پس وای و زره
 و نیت پسند و زره بر روی بد زنی گشت چندی زبان
 شطون او حاکمون و مانده نمودی ستا و وی اعلام و
 السلام علی من اشبع الهدی یقران کنیدی عیان لعن

و مدحیت کسی که از او
 راه رفتن هر روز است

الله علی من کان حسداً قاتلاً یا من عباده الله و لیس معه
 حضور کاتبه نبوی ماییدی علیه السلام و مانده و رکعت

یکم و تحریر وی و لاله لوستن رکوع سجده و شری ما

حو التختات و لولی ستا و وی اعلام ان الصلوة ان الصلوة
 شنی عن التختات و لولی ستا و وی اعلام ان الصلوة ان الصلوة
 یقران کنیدی عیان الانسان فعبداً الله کانت یراه

بنگور بانه آنت که عباده تدبیرا جلاله بمنزله اولاد ارا

وینا منزه است از هر کمالاتی
و در حدیث آمده است که در حدیث

چون آن که این بر او فائزتر است که نبی و پیغمبر صلی علیہ السلام گوید
که کسی که بگوید حرام می نمودم گویند یا گویند که با لیا و او و او را بر
لیدی و بنی حار و او بر سر زاری چو می گویند و من گویم که کتابان
در حدیث است لیدی و بنی حار و بنی حار و بنی حار و بنی حار و
تسکونی می آید کلام او که می گوید و حدیث و نعت و
سیرت نام او من گویم نعت و سیرت نام تیا و وی با اعلام و سجده
لیدی و اکثری و در حدیث است کتابان او و حق و لیدی و
کنندیش قرار و شیخ صنعان چون حرام نیاست و سفر و زیارت
در حدیث است که هر یک منزلت و هر مقام المصلحین الذین
علی صلوات الله علیهم و آله و سلم چون بپوشانند بیان استحقاق الصلوة

کتابخانه کتابخانه
کتابخانه کتابخانه
در روز ۱۱

کتابخانه کتابخانه
کتابخانه کتابخانه

کتابخانه

وکرم و ماه و نمائنده او در جماعت را و بسیر و ماه و پنجاه فران
 ایست این بوی زیاده و کرمات و نمائنده لوب و لیسن بجای
 سوار و رومی که است هون و تکسی کرده و شوی و کهن لوب
 و ده پنجاه کبسی که تنگ پی پی و و و یا پی پی بخند که بنیاست
 و می پادوسیان ذکر فعال الانباز و النجا و علی النیب
 الذی بصره اللسان و نظر القلوب الی عمل الجنة و الی ان و
 الاستخوانیه فی الکنز یا بید طایب الرحمن کان مکروه و مسافر
 الایمان ما یسه و یسه می حیرت و خای پی پی و کلام پی پی
 ناست پی پی که پی پی که نطا بهر نمائنده کبسی نوی
 کرده می پی پی که پی پی که پی پی که پی پی که پی پی که
 که پی پی که پی پی که پی پی که پی پی که پی پی که پی پی که

ذکر کردن کارهای
 و ذکر کردن کارهای
 بنی خود بگویند تا
 و فی در سوره
 در روز و در روز
 در روز و در روز
 کار در روز و در روز

بر بر نومی یا سیک و چه پیش بایت وی یا کبابی و می گویند

حیات مثل الذی ان فعلی بغير اذن اکمال حضور القلب

على شئ غیر الرحمن و مکان غیر اشباح و الحرم و صبر غافل

الانسان کان مکرواة و مناد و صلوة الدائم و الايمان با

حسنت و جادید و اکلام کور جاعت سنت مسوکه و و

یا و میان که می خورد می میم و وری سیلور

لا امل کاین لوری کرده وی یا کلام و لایه کس امام جات

القلب واجب انجان طالب صا و قن نظام طباعت

الملكیة و حقیقت عن طباعه منکر الشیطان و بدایت ان نفس

مکروه و حرا و لا یخیر فی اریة الخیر و لا یخیر و لا یخیر فی اریة الخیر

کالکذب و الشیو و الشکر و سنو و الخلق الذی لا یقدر ان

جمعیت دل و حسب است از من
طایف صادق پس جنین کس عادت
مکنند خند عادت فرسخان
نور میگردند ایشان از عادت
شکر شیطان و در جنون با نفس
مکروه است سنت روار جنون
مردود و جنایت مستند و لیر و طاهر
سبیل از کما تا ان جانی در رفیع
و بهر دو کی و متزلزل آوردن
و بد خصلتی و انکس قانوت
ان را که فراد کبیر در کما تا ان ۱۲

جمعیت دل و حسب است
الذکر طالب صادق
بها کس عادت فرسخان
عقل عادت فرسخان
و گویند میگردند ایشان
از حقیقت کما تا ان
در جنونی با نفس مکروه است
سنت روار جنون
مردود و جنایت مستند و لیر
و طاهر
سبیل از کما تا ان جانی در رفیع
و بهر دو کی و متزلزل آوردن
و بد خصلتی و انکس قانوت
ان را که فراد کبیر در کما تا ان ۱۲

و متزلزل آوردن کور خصلتی و انکس قانوت
سبیل از کما تا ان ۱۲

يسكن عن ارضيا هوي وياسدي حوت وخذني بده
 واكلام واورق اما تسي كروه ووياسد روي اندي جي اما تسي
 كه مغذون چوين باو وياستيا بروان ووي چار ولاء
 انشمي بيان قومن اظلم من مشع مساجد ان تادي كرفي
 ها اسر و سعي فخر اربا اولك ناك ان تاي خلدن حاتين
 بقران كسيدي بيان نبوي چه پيچ پلسي اتمان كسي
 نبوي جدي و كس اتمان اتمان كس شغلان او بيان سيش
 امان و او دغدر پهنه چيك و ولا كسيان روي او پايه
 مسي كس روي منو بد پيچ پيچ سوي سيمي او بيان
 قل كس اتمان كسيدي بقران كسيدي بيان من صله
 صله و انشمي في الجامع كس اتمان مع اوم و ابراهيم و موسى
 در جنت سي جنت كس اتمان كس اتمان و ابراهيم و موسى

چون ايمان نماند اورد
 و از عدل و انصاف
 عليه السلام است
 و انچه در كتاب
 آمده است
 در باب
 ايمان
 و انچه در
 كتاب
 آمده است
 در باب
 ايمان

روزی از حدیث

صالحه رسول الله
صدرا علی و سلم

و بحسب قول من علی الصابرة و الصابرة من علی صلی الله علیه و آله
 بیان و مؤخران و واجب حضرت علی پنازده در کربلا است
 را بنسب و ما و پوچین قرآن و سپه جانت بازید و با و بس
 و پیوسته می پیر با و اول فرض و می چسب لکن می پس حاصل
 و بیان تا و با و نام و پیوسته می با و اول فرض و
 به نام بیج کی نیست پس و در می کبیر می به ستر و
 و می احمد است عثمان که کبیر سیدین است علی بن ابی طالب
 اعظم ما و این حسن محمود پیر و او می با کور می معنی است
 زب کور میان قل و عمو و عمو از حسن انما ما عمو
 فلا انما الحسنة و الا بحسب کت و الا خوف بها و اجمع
 بین و کت است و عمو ان کبیر می عیان و اول است

صالحه رسول الله
صدرا علی و سلم
کما یحکم الله
انما ما عمو
عمر بن الخطاب
ابن ابی طالب
ابن ابی طالب
ابن ابی طالب

لو پستہ و سورت یا دوری بیت لقرآن کبیر بل او و رار
 و بنولک ما و پسنزاد کسبوة پقرآن واجب دی نایان او ہنغ
 واجب چیدی بقیام لو پسن و الحمد و پسرستان و سورت
 دیوہ یا دوری بیت لقرآن ہی پدووی اسپان فا
 قرؤوا ما تیسرین القرآن پقرآن کتبیدی عیان قرؤة
 القرآن فی الصلوة فرض علی الانسان ماوی و
 ماییدی حرمت و خدا پدہ و اکلام بکارہ و رلہ و لوت
 پورمی دور کعت شلور یا پد رکعت فرضی بندہ کنی
 اولو پستن و اللہم پورمی رکعت و کربنلی و بیوہ
 یکسیرن و دو و محمد وی عیان پزور لو پستن پصبح
 پختن پنا بنام او و رور لو پستن پپنن پناز و دیگر جم و آ

بر بخوبی خبرت
 از قرآن
 غنودن قرآن در ستم
 نطق بیت پقرآن
 آسان باشد پقرآن

وری ما یام و بانیه علی الذین و مخالفه مع اهل النفس والشیطان
 و استیغض النای عن المنام و ذکر الایسیر حال المعقره
 و بزرگ حول تخمیر سبحان و اجیب فی الاسلام ما وی و لید
 حرمت و خدای پد و اکلام کور سغ سنت جدیدی تعیام
 بریند اسپکول و و لایس لورومی کبیر سیر لغو و پور
 پارمی کمی سید لایس کبیر لایس ماستی سیر لایس
 نرینه اور نرینه و پسرینه کبیر و می عیان کوع الیدین
 عن العیسیان و تعایب و طاعه المملکة و متعایب طاعه
 عنک الشیطان و نظر القلب الی لغا و الخمر و ما یبعث
 از بیع مقام و الشنا سبحان و استعافه و عن الشیطان
 و السکون و بین الخوف و الرجاء کان احسان ایمان

الایسیر

الفاشان : این مایه است درت و نه این مایه و اکر
 نیک و در سجد و بر این مایه کسپه شامه که در مقصد است
 سبب روی تر و چکانک الله و لا اله الا الله پور و از خود
 اعدا من است شیطان الرجح و الرجح و اوسمه الحمد الرحمن الرحیم و لا
 الضالمین پس این پور و ای او میان فلک کائنات غایب
 شاکه که نور کبریا غلامین هو الهی سببها معان کسب می
 عیان خبر العمل عمل الدنوی من عمل کل عمل موت العار من افشان
 و مایه است درت و خدای پده و اکر او که فرض ایمان
 می خلاص می او واجب است او بوی سببش سبب که و
 رنجاز کائنات و در کعبه فرض کعبه و ای واجب است بر
 پست بر چهر کعبه چوت و کعبه و ای و پست بر کعبه

ماکی با سبب و سبب
 و نیست خدا را غیر تو
 و سبب از شیطان
 میگر و سبب
 مدحت و غایب
 از نام خدی کریم
 و حقیقت است
 و سبب

و انچه از انجیست انجمنان و انجمنان اوتب و انچه از انجمنان و انچه از انجمنان

انچه از انجمنان و انچه از انجمنان و انچه از انجمنان و انچه از انجمنان

پروا اس بر و انچه از انجمنان و انچه از انجمنان و انچه از انجمنان

در انچه از انجمنان و انچه از انجمنان و انچه از انجمنان

انچه از انجمنان و انچه از انجمنان و انچه از انجمنان

پس انچه از انجمنان و انچه از انجمنان و انچه از انجمنان

علی انچه از انجمنان و انچه از انجمنان و انچه از انجمنان

انچه از انجمنان و انچه از انجمنان و انچه از انجمنان

انچه از انجمنان و انچه از انجمنان و انچه از انجمنان

انچه از انجمنان و انچه از انجمنان و انچه از انجمنان

انچه از انجمنان و انچه از انجمنان و انچه از انجمنان

جایی بیسکنیم بر روزگار
خود را که جز بکشتن است

می شود خدا قول
کسی که مرست بکنس
خدا را آفر

بیات راجا صافی فاحش صلیه قال استرون بذالیه مات علی
 بذالیه علی غیر مدینه محمد بنی و مایدن صلی علیہ السلام
 است بن حمد سجد و پوخت و کبیره و ای و سجد و یک پاوه
 اندام ملا پس پاپس بزنگون بیچ او میان الزمان
 اعدیه سجدی که من فی السموات و من فی الارض و الشمس
 القمر و النجوم و البحار و الشجر و الابرار و کثیر من الناس
 که مشرف علی الخراب پتران کبیر فی بیات اقصیال شجر
 عتد اعدی کان پترک الوجود و ذاب و مایدن مرت و
 پیره و اکلام و اولاس و سپی که بنی لغو و سر کیم بید
 و کتی سپرن و قیلد یکا سجد کبیر و رمی پتلیجان
 کبیری انکلیرمی و رنون و کلبیا پسته لری بیات و پو

این کلام در حدیث آمده است
 که هر کس در روز قیامت
 در این حالت باشد
 خداوند او را
 در بهشت قرار می دهد
 و او را با خود
 می برد
 و در آنجا
 با او سخن می گوید
 و او را در بهشت
 قرار می دهد
 و او را با خود
 می برد
 و در آنجا
 با او سخن می گوید
 و او را در بهشت
 قرار می دهد

این کلام در حدیث آمده است
 که هر کس در روز قیامت
 در این حالت باشد
 خداوند او را
 در بهشت قرار می دهد
 و او را با خود
 می برد
 و در آنجا
 با او سخن می گوید
 و او را در بهشت
 قرار می دهد

این کلام در حدیث آمده است
 که هر کس در روز قیامت
 در این حالت باشد
 خداوند او را
 در بهشت قرار می دهد
 و او را با خود
 می برد
 و در آنجا
 با او سخن می گوید
 و او را در بهشت
 قرار می دهد

وہ کہ گوری قرار کو کب سنی و روحی ہی ہمایاں آدمیان
 کہ اور قراری پاد و حال نیک و وہ ایمان کہ قرار و شہی پور سے
 حال کائنات ان او پور پتری حال الخوی آدمیان او
 و پتری ناستی فرض می و رہی ناستی و اولیائت لوہین
 پد و انہا پستی بسنی و اجیدی لہنہ و اولی اسلام و قید
 سنجی مایں کتوت و مانی الارض من و ابیتہ و الملائکۃ و
 م الامتیکہ و ان پقرآن کب سیدی حیات الخدیرہ عن
 السوکی و طاعیہ الحسن و شتا و فی سرار و خرا و سبحان و
 خروج عن صلوٰۃ النبا طین بخیر الکلام کان محافظہ
 الدین و اسلام ما وی مایدی حرمت و خدای
 پدہ و کلام کورینا ستی کبھی سنت وی حکیمین پبہ

در خرابی است چون کاید
 آسمان و زمین کورین
 است از جنین جنہ و
 زرتشتان و ان خود
 بجای و کبری تمیلتند

تجدیدی

شاموں بسید وقت پیدہ والا پاریں و اول پست پورین
 باند کسید وین بیت و اس سرین و و قبلہ نکات پیر و بند
 کور می صلاوات پانچیاں پیریں پیریں ماسیہ کی بسید کسید
 ورمی بسید وین کسین رخ و و اول سلام خافه مقصود
 الصلاوة فاؤر امد قیام و وقع و اول علی جنید کسید
 عیان مخالف اٹھاس و موقوف الملائکۃ و عمل الاحسان
 الجامعہ و سبجان و نظر القاب الی فاؤر الزوام و بعد نما
 الرحمن صلاوة علی البس علی السلام فوی مقام الخیر قبول
 و درود فرینادین بر پیر علیہ السلام و در مقام دیگر سر کوب
 حق الشوحد الکلام و صفیہ الرحمن کمان نور و تراحت
 جی نوید و سخن کردن کہ بیانیک و صیفت خدا ایمان باشد یعنی و خوشی
 الافسان پورکی و بسید کی مرت و حریف بدہ و اکلام
 ادای است
 با تیرید پیر کی رز او کی چپ نمازہ سنوز کی لاومیان سو

و نفوذ و تہن بیوی ذکر داری ایس از صفت خدا

در وقتیکہ سید
 راستادہ و نسبت و در وقتیکہ
 خلاف خصایس زمانہ
 فرستکاران کہ سنوزین
 رحمت سنوزین

بوی آن است و نه نادر و الله اعلم
 من کانت ریحها العاصم فلهما صلاحة الا شکرک بعبادته
 احاد یقران کبسمی عیان وجدیحة عن الشکر ان کلمة
 عن سبغ الخرم من المقام وجد له ان یغلبه و یطغی
 الشکر علی الاحسان ان یملیک حرمت قد بدو
 کلام اولی حضرت ابو سحان بقدر اخره رولوی تام و نزل
 اسم بر بعضی پیران کبسمی عیان الا شکر ذرته الا
 بقوه اقدسیه و مایدی صلح و یخشی شک و عابده تر و
 تکلیفی استیکرین و جانات الله تر و اعنه و باعد
 عما فاقوا و اذرة اللقران فاستعد باعد من الشیطان
 الخرم او مایدی حرمت و خدی بدو کلام ابو سحان

در کلام اولی حضرت ابو سحان بقدر اخره رولوی تام و نزل
 اسم بر بعضی پیران کبسمی عیان الا شکر ذرته الا

در کلام اولی حضرت ابو سحان بقدر اخره رولوی تام و نزل
 اسم بر بعضی پیران کبسمی عیان الا شکر ذرته الا

و از هر چه در این بیان گمان منافی با این مفسرین برسد
 از هر چه در این بیان گمان منافی با این مفسرین برسد
 مستند است به اصول و روایات معتبره و بی شائبه
 اینها را در تفسیر حدیث و روایات معتبره و بی شائبه
 از هر چه در این بیان گمان منافی با این مفسرین برسد
 مستند است به اصول و روایات معتبره و بی شائبه
 اینها را در تفسیر حدیث و روایات معتبره و بی شائبه
 از هر چه در این بیان گمان منافی با این مفسرین برسد
 مستند است به اصول و روایات معتبره و بی شائبه
 اینها را در تفسیر حدیث و روایات معتبره و بی شائبه

و هر چه در این بیان
 گمان منافی با این مفسرین
 برسد مستند است به اصول
 و روایات معتبره و بی شائبه

مستند است به اصول و روایات
 معتبره و بی شائبه

انما تشد شير الاقدام والى عمال الاحسان و مؤثره خير الكفاية
 للسان كان القيام به واجباً مما يوظف الاغصان عن الترام و
 و نحوه على المعرفه الحسنه من شهما كان احسان انوار انوار
 باذن ميسرى حيرت و خرد يد و اكلام و ولاه و نور
 و واجب است لا و الكون بس و كبريه و اى تر و و كبريه و كبريه
 پورچى كبريه و كبريه و كبريه و كبريه و كبريه و كبريه
 هسكك و مغرب و خور و و فرى و قيام و تر و كبريه و كبريه
 ايدى خون مفضل امين و مدبر و رضوانا و ان كبريه و كبريه
 لا خبرى صلاه لا يعجز الرجل فيها صلبه من الزكوع و استجود
 به و ميسرى صلح تر و و كبريه و و كبريه و واجب و است
 لا و الكون بس و كبريه و و كبريه و كبريه و كبريه و كبريه

مى بنوى توانا زكوع
 كنده و سجد كنده در خانه
 علامه كنده فضل مبرا و
 خستوز قضاى را

بناد

پناه برین اعلام ترویج یکدیگر و این و سر و دست است ترویج
 کسینسی و دو وسیله میان ترویج یکدیگر این ترویج سجد
 وسیع پویشی است بر این شیوه میان میزان اعدای سجد
 من فی السموات و الارض یعنی آن سجدی میان افلا
 ق و زمین الی الصلوة فاشیع النضوب بانسکما الفرائض استعمل
 القیامه فایستقامه و ما تیسر من القرآن و از کتب حرمین
 سراج عالم از رفع حرمین استقامه ایستقامه سجد حرمین سجد حرمین
 از رفع حرمین سجد حرمین سجد حرمین سجد حرمین سجد حرمین
 حرمین سجد حرمین سجد حرمین سجد حرمین سجد حرمین
 یا سجد حرمین سجد حرمین سجد حرمین سجد حرمین سجد حرمین
 الا و کون پس و اول است ترویج و دو رکعت هم پس است

این جمله از ترویج یکدیگر
 سجد حرمین سجد حرمین
 ترویج سجد حرمین
 همان است و در
 ص ۱۲

کجی و بی تری تر و کوشش بیسی الحیاتی و دیو لوی حیاتی استخوانی
 حالین من عملین مطا عریه الرمن کان لغنوه الا ان کان
 ان یکنین حال الاول عن العیسیان و من حال الاخره معن و
 صف الاشیان و و اجبا فیما نشنا برشجان الیوم مع عن من
 لایمان و شهما کان احسان النوان النوان بی و میسید
 حرست و عاید و اکلام ریات و میسوی پور می ماستی
 کبسی اوسیان و الذین الشهدون الزور و اذ امر و ابا
 للتعویذ و اکر اما یقر ان کبیدی بان نمون الکیذب و
 الکذاب الا ان شکی بیه و بایدی صلواتی سلام حی پور
 و بی سیدی پور سدی مانده کنسی الحیاتی و لوی و سرت
 صلوة لوی نام یا ذریا الذین امنوا صلوات علیهم و سلموا سلاما

چنانکه بنسبتی است منتهی علی بن ابي طالب و جدت صلی الله علیه
 و آله و سلم و نیز بر این صانع بود و با نمانده که بنسبتی هر دو ماده
 حضرت امیر مومنان و با واری که با مخلصان او میمانند و در وقت ظهور
 القساوة و التواء که با او اطمینان دهند و الرسول اهل کرمین است
 و این کتب است که با مخلصان که با مخلصان میمانند و با مخلصان
 علی السالم و با مخلصان که با مخلصان میمانند و با مخلصان
 که با مخلصان میمانند و با مخلصان میمانند و با مخلصان
 پس با مخلصان میمانند و با مخلصان میمانند و با مخلصان
 پیوسته میمانند و با مخلصان میمانند و با مخلصان
 پیوسته میمانند و با مخلصان میمانند و با مخلصان
 ان القساوة و التواء که با او اطمینان دهند و الرسول اهل کرمین است
 و این کتب است که با مخلصان که با مخلصان میمانند و با مخلصان
 علی السالم و با مخلصان که با مخلصان میمانند و با مخلصان
 که با مخلصان میمانند و با مخلصان میمانند و با مخلصان
 پس با مخلصان میمانند و با مخلصان میمانند و با مخلصان
 پیوسته میمانند و با مخلصان میمانند و با مخلصان

در این کتاب که با مخلصان میمانند و با مخلصان
 علی السالم و با مخلصان که با مخلصان میمانند و با مخلصان
 که با مخلصان میمانند و با مخلصان میمانند و با مخلصان
 پس با مخلصان میمانند و با مخلصان میمانند و با مخلصان
 پیوسته میمانند و با مخلصان میمانند و با مخلصان

این کتاب که با مخلصان میمانند و با مخلصان
 علی السالم و با مخلصان که با مخلصان میمانند و با مخلصان
 که با مخلصان میمانند و با مخلصان میمانند و با مخلصان
 پس با مخلصان میمانند و با مخلصان میمانند و با مخلصان
 پیوسته میمانند و با مخلصان میمانند و با مخلصان

در این کتاب که با مخلصان میمانند و با مخلصان
 علی السالم و با مخلصان که با مخلصان میمانند و با مخلصان
 که با مخلصان میمانند و با مخلصان میمانند و با مخلصان
 پس با مخلصان میمانند و با مخلصان میمانند و با مخلصان
 پیوسته میمانند و با مخلصان میمانند و با مخلصان

و ما مغز عبادت

تعمیران لذت دعا هو العبادۃ الذمخ مع العبادۃ بنیت و مایه
صلی علیہ السلام ترو و کبر و می رکوع اویس جو و و و و
ترو و نمونید که تمام فاذا اقمین الصلوة فاذا کرا صدقیا ما و مقبول
و علی خیرتکم نعم آن کشیدی میان فاذا کرا صدق کمال کمال
و مایه می حرکت و خیر پاره و اکلام بیان و می مینج چا
چی سجدہ پواجبے را و سید و ما و و پخیان او
سجده با زید سجدہ واجبے چه و عابد ای
قرات یا و قرات پایدی عالی احمد زور لو دست و دست
وی پور حیدر و روست و با زور وی لوی امام کل
و عمل علی شاکسته بقا آن کشیدی میان خیر العمل الی
ان ینالون کل عمل بوقوت العمل انسان و می مایه می

بس و حکایت فایز شد شکران
رزق نماز سید و سید خدیج
در رشتان و نشین
و سید پوری خود

بگو محمد هر کس عمل میکند بر حق
عشق نامه ۲

بهترین حالت که کند انبیا
هر عمل را در وقت ان عمل

فصلی پده واکلام چند پاسی پیدایی و الا شکر کنی
 پیدایی و قیام حی الخذید و ورمی رکعت بخار و فرض کنی
 بی سوره لولیا حی ای الحمد و و سطر رکعت نبی
 و سیرتی پیادوی می اعلام استخجالی الصلوة قبل الفوة
 و استخجالی التوبه قبل الموت و میدی صلی علی السلام
 یا حی اللهم انما یومرک بنیوم سیرتی و و راه عمید کیری و کنی
 و سیرتی حی نموندی می تمام کری نوی سلام لی پیچه
 می تمام کری می بی سلام قولی الصلین الذین تم
 عن صلواتهم سانهون نقران کنیدی عیان یذخون
 فی شهواتهم کلهم کلهم فی المکان المنجاة و المنجاة فی
 مکان کلهم کلهم الجنتی وقت الا سرام و بکلام الا سرام

بسی ماکت مصلیان
 و مصلیان کراناز
 و و پیچر انداز

در بیان و در امور بزرگ
 معنی و جای مناجات و مناجات
 کردن در وقت حاجت و در وقت
 کینه در وقت اوج و در وقت
 سخن بگشاید و در وقت
 سخن بگشاید و در وقت
 کتاره و آهنگ کردن در کار بیگنج
 و بجز آن غیر بیان در مقام کلام و بی زبانه
 و در وقت و در وقت در وقت و در وقت
 آن که چنانچه از او میتی

۱۰۰

بوقوت بنیز با اختیار ان اخصان و با استکانه بر محقق جهان
 بقدر او بجزیرت مغیره استقامت و برینکال الخیر و با احوال برین
 و بر اینکند با نین خالینت بقدر المقام است بحسب المقام و بعد
 اینها هیچ کم نیستند انسان با نین ماسیاری حیرت و خیر
 بیده و کلام او با نین برین بر کس که نین با مسمی نام برین
 چن اگر کس و و نین و کس برین برین و و ای نگار برین
 و و ای بر کس کس مسمی امام مسمی برین و برین
 بیع رکعت و نین الامام برین و کس نام و کس ایات
 الکتاب الحکیم و نین و نین النین و نین صابره
 و نین الزکوة و نین الاخرة نین و نین نین
 عیان او و نین نین نین نین نین نین نین

با اینسان قلم بر موج جبر عزت انقاد و آن حضرت صاحب الاماره بود
 در نهایت ظاهر و لایحه مخفی و در آن کتاب من آن حضرت
 از اطلاع و اینجا بود با ایشان حتی سایر متصویر و نام نام بود
 و سایرین است و در آن کتاب که در آن و در آن کتاب
 و در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب
 و در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب
 و در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب
 و در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب
 و در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب
 و در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب
 و در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب
 و در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب
 و در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب
 و در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب که در آن کتاب

بنام خدا
 بیا محمد کرس علی مکینه موزن
 عین نامه و در عین نامه عیار
 است از صور علی بن ابي طالب
 در حق هر کسی علم نقلی گرفته
 همان قسم اعمال را زود بود
 حی الیه ۱۲

ان نمونہ بکریہ وی ہوں میں بیان اس باور میں خود نو چہرے
 پیش نہیں رہے وہ نماز کو کس پر کس کہی ہو وہ خود خود نہیں نماز بنام
 بیرون کہ ہنہ کو حفا کہی ہے یہ ہے ساقط انویں طراوت
 بجا ہم روا و آہ وصال اللہین احسن الخشن و زیادہ و غیر ان
 میں بیان و صلوة و ظاہر ان بیان و صلوة باطن بیان و غیر ان
 و طاعت و روز و روز و غیر و غیر و اولیہ و التوحید و غیر
 الخیر لا یسقط عن صلوة القضا ظاہر و لاء باطن الا باوان
 اغشاء و الا ان بیان کبرہ افاسم خبا ان شد بغیر طلب و بطاعت
 عبادہ و الا ان بیان ما و میں میں حیرت و خدایا پدہ و کلام کو برکت
 سکونہ و میں بیان و برکت و صباح لغرض ہا ندو و ہا ہند
 و ہندین صلح لغرض ہا ندو و و پس میں و برکت و نماز

و انہما نیکو کردگاران بنیک
 و زیادہ کردند

سیدی او وور کوه به زمانه خائن لغزش بر سر
 عیان شدت آری است قدحک من قبل اولن سحر لسته الله
 بعد از این کنیدی بیان من صال شمس عمر ز کفاه و طوطی
 لایسای از کعبه ز کعبتین قبل العز و از بغا قبل الظلم و کعبتین بغداد و
 ز کعبتین بغداد و کعبتین بغداد و کعبتین بغداد و کعبتین بغداد
 و من مانده ترک که نمود بی ملک روانی جواب زور که
 نمودن شین نام بودی و سرش سجده بودی که
 شدت که نمودن سر و او تا بچای من اوسیان و الذین
 یقتضون عذره من غیر ذنوبهم و یقطعون امر الله ان
 یومل فی ریح الا من فکرم اللعنه و له سوز الدامع بران
 کنیدی بیان من ز صلاه الفجر و آیه ان من
 ذکر

تَرَكَ صَلَاةَ الْفَلَاحِ مَرَّةً أَوْ ثَلَاثًا مِنْ تَرَكَ صَلَاةَ الْعَصْرِ مَرَّةً مَرَّةً
 لَمْ يَكُنْ مِنْ تَرَكَ صَلَاةَ الْغُزْبِ مَرَّةً مَرَّةً الْفَلَاحِ مِنْ تَرَكَ صَلَاةَ
 الْعِشَاءِ مَرَّةً مَرَّةً الْحَسَنِ نَبِيٍّ وَمَدِينِ صَلَاةِ الْإِسْلَامِ كَيْدٍ مَرَّةً
 فَغَابَ وَرَبُّكَ يَنْتَظِرُكَ فِي سَبْعِ مَرَّاتٍ فِي سَبْعِ مَرَّاتٍ فِي سَبْعِ مَرَّاتٍ
 وَغَيْرِهَا بِمِثْلِهَا لَمْ يَرْوِ فِي مَنْزِلٍ وَتَمَّ بِمِثْلِهَا بِأَرْبَعِ مَرَّاتٍ
 بِتَرَكَ الْكُوفِيِّ مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً
 كَبَسَ مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً
 وَرَمَّ مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً
 بِمِثْلِهَا وَنَبِيٍّ مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً
 اَعْتَدَ حَاجِبُ الْفَلَاحِ مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً
 بِمِثْلِهَا مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً مَرَّةً

در راه میگذرد از آنجا که
 وخی خواهد شد و تورا
 و آنکه نیت بکن از او میان بود که نیت خدا
 اگر نیت میان او میان خدا برود
 و نیت که بر نیت از ضعف نام محمود
 پس بگذرد در طاعت و لیکن نیت
 بنزد و محادثه آن خدای
 سزای تمام اگر چه باشد
 در روز و روز نماز
 در شب و روز نماز

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْئَلُكَ بِعَشْرَةِ مَعَادٍ وَ اَفْوَاضِلِهِمْ وَ اَلْقُلُوبِ
 فَتَرْجِعْ اِلَى الْاِنْسَانِ اَوْ اِلَى الْمَلِكِ حُرِّمْتَ يَدَهُ وَ اَكْلَامَ هِرِّجِ
 مَعْدُوْرُوْىْ جَمْعِيْ مَسْمُوْمِيْ وَ جَمَاعَتِيْ كَمَا تُسَبِّحُ اَبَا سَلَمَةَ كَيْفَ اَهْتَمَّتْ
 بِرُوحِهَا زَيْنَبُ بِنْتِ اَبِيْ اَمٍ حَرْبِيْ بِوَسْطِيْ سَتِيْ اَلَيْسَ بِهَذَا سَهْوِيْ
 مَوْجِيْ اَمْ مَسْمُوْمِيْ سِرِّ وَاوِيْ كَلَامِ سِرِّ وَ مَوْجِيْ كَسْرٍ وَ وَاوِيْ خَلْمِيْ
 وَ كَسْرٍ اَمْ سَمِ الْاَنْبِيَاِ اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْئَلُكَ بِعَشْرَةِ مَعَادٍ
 كَيْفَ اَهْتَمَّتْ بِرُوحِهَا زَيْنَبُ بِنْتِ اَبِيْ اَمٍ حَرْبِيْ بِوَسْطِيْ سَتِيْ
 اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْئَلُكَ بِعَشْرَةِ مَعَادٍ وَ اَفْوَاضِلِهِمْ وَ اَلْقُلُوبِ
 فَتَرْجِعْ اِلَى الْاِنْسَانِ اَوْ اِلَى الْمَلِكِ حُرِّمْتَ يَدَهُ وَ اَكْلَامَ هِرِّجِ
 مَعْدُوْرُوْىْ جَمْعِيْ مَسْمُوْمِيْ وَ جَمَاعَتِيْ كَمَا تُسَبِّحُ اَبَا سَلَمَةَ كَيْفَ اَهْتَمَّتْ
 بِرُوحِهَا زَيْنَبُ بِنْتِ اَبِيْ اَمٍ حَرْبِيْ بِوَسْطِيْ سَتِيْ اَلَيْسَ بِهَذَا سَهْوِيْ
 مَوْجِيْ اَمْ مَسْمُوْمِيْ سِرِّ وَاوِيْ كَلَامِ سِرِّ وَ مَوْجِيْ كَسْرٍ وَ وَاوِيْ خَلْمِيْ
 وَ كَسْرٍ اَمْ سَمِ الْاَنْبِيَاِ اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْئَلُكَ بِعَشْرَةِ مَعَادٍ
 كَيْفَ اَهْتَمَّتْ بِرُوحِهَا زَيْنَبُ بِنْتِ اَبِيْ اَمٍ حَرْبِيْ بِوَسْطِيْ سَتِيْ

اصح

انصوم الذين كذبوا بايات الله واعداءه من الظالمين
 قرآن كسیدی عیان او او که شرح انکار کلام و عمل الذمیا و
 صلاه النفل عن القضا مکروهه و قرآه للسان ما و مایه
 حیرت و عبادت و کلام و در جمعی نمودند رواندی میسافر با و
 برید و برینده که بوددی حضورش نمودیدی روای منیع عجات
 سر و صفت حسی روای الامام فلان ایما الذمیین با و روانی که مضمون
 انکار اولیا و قدیمین انکارش شوموه انکاره صا و قدیمین شوموه
 ایدر کما حیرت انیدیم و قدیمین انکاره الظالمین مع ان کسیدی عیان
 لا یجوز خلا و علی الساکت علی محبت الذمیا و الاعمال فیض الطیب و
 الروح و علی عابد و لا یقبل عباد و غیر طاعتهم انظر ان کلام ما و
 ویدی حیرت و عبادت و کلام را بودی چون عبادت ما و مایه

است
 کما یحکم ای کما یحکم بود
 شاهان از سید بود آنرا
 دوستانه خدا انداز از احسان
 پس از رویه شاهان بود از روی
 راست گویند و کما یحکم بود
 موت را همیشه بی خبر کما
 پس فرستادید شاهان
 و خدای دانا ای برکت
 بظلال ۱۱
 و صفت دوست خلیفه بودن
 بوکتی که در صلوات است و بو
 کسر که دو سینه اردنیاست و بو
 بو کسر که درش چهار است و روح او
 چهار است و بو کسر که عابد صفت است
 در صفت بقول کرده شریفان
 انها بی متابعت کردن نموده
 کما ۱۱

او جرحی از سببین بخلیگی امام و ایزد و کس نمودیدی مگر اوست کسی سجده
 و بی علامت خواند ان شاء الله تعالی من سبب فائده ملاقاتی در سوره یونس است
 عالم الغیب و الشهادت و منیت بجا بگردد و همان بقرآن کنی ای محبت
 عمل آن من موقوف است و مبدی صلواتی سلام حمد و منی نمودن بجا است رود
 بزرگ بر شان شمس و میان ما و عواری بجا است ما و پروردگار
 منسک و کاشی و میان ما و اقصی القسمه فائده شرفی از زمین
 استخوانی و غصه و او که کثیر العلم و فضل بقرآن کنی میان
 افضل العباد و عبد المیزب است اگر کثیر نیاید و مبدی صلواتی کور و عبد و عابد
 و غمزه ای بسیار شاید که سها بان رستگار شود ۱۲
 بهترین زندگان نزد خدا
 کسی است که با دو مکتب خدای در میان هم خوابی بماند و هر دو یکی را نام سینه یا پاک جامه
 و از غمزه جلدی بپوشد و بجا مردش بسوی پور که حتی بر می عثمان فلما
 بحال استقامت و در لیبین و در سها ان با ایزد هم که در صورت الرضا یا اما که زندگان

پس وقت که فراغ کرده شود از
 نماز پس بر آگنده خود در زمین
 و هلب کند رزق را از
 فضل و بخش خدا و یاد
 کند خدا را بسیار شاید
 که سها بان رستگار شود ۱۲
 بهترین زندگان نزد خدا
 کسی است که با دو مکتب خدای در میان
 و از زمان بسیار ۱۲

نخبی از نخستین بقران کتب مدیعیان الغمید و مساوی المبتدیان
 ان نخبه غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید
 الا حسانا و مدیعیان غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید
 و کسب ساریه و مدیعیان غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید
 و ایعیان غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید
 و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید
 غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید
 الا غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید
 للا غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید
 و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید
 و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید
 و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید و غمید

رکوعی ای شوخورد و دوم کنس عیان سرحدی نمایند کوشنوزی تکمیر
 او درمی نرسد و ای لانس و دورند از می شو نکیون کفام و کبره کبر
 بقدر آن است بی عیان کان کز باره و غلطیست کس که ای ما کان ماو
 و دنیا مرتضی خلی که پاره کلام دین و سجا ناک اللهم ترا عمو و با
 و در کیم صد تر و اولی و سرت اولی تر و اولی و اولی رکوع
 که در و دوم رکوع ایو ستن ای نکلر که لا بو ستن جلا پس
 تر و در می کبر و اولی تر و اولی کبر و اولی بیج در کوع که او
 نموده و کام و کان یا امر انما بالصلوة والذکا و کان عند رب
 مرضیا بقدر آن است بی عیان و فسماو کاره تر و اولی من لم یکن
 صلوة مشا صلواتی فرزده تبی میای صلواتی من هر که بکنی
 بیاموس نام او کبره و اولی بیج و در بوسی بکلیه و در کوع کنس فضاک

هست بزرگ و غلطیست
 که هست

ایو ستن
 جلا پس

ایو ستن

کبیرین دور کو باغ پست میخوردند از این میان که شک بود اولی که
 بیامی و این نام که در یاد این کبیرین می بود میسوی می بود میسوی
 تقیام فربش عبادی که از این است تمکون القوان و متبعین من
 یقرآن کسب می میان که امکان معانین بطاعه الله کما جسدان
 لا ایشان است و میسوی حمت و حجابی باره و کلام کرد و عبادی باره
 و در وقتی که با آغاز و عبادی در وقتی که در خیز می و این بود با
 و این حوصی که جابری عبادت بود جابری می و در حوصی می و در حوصی
 نمیدید پس خواند می و در بودی که در بودم بود و در می تمسک
 پدرم خواند می و در حوصی که در عبادی بود و در حوصی که در عبادی
 و در می اعلام و در حوصی که در عبادی بود و در حوصی که در عبادی
 کبیرین می میان که از این است تمکون القوان و متبعین من

این نوشته در حوصی
 میخواند و از آن عبادی که
 در حوصی که در عبادی
 است تمکون القوان
 هر که از عبادت می
 از دعوت خداست
 صالح بود در

و معین نماید و در خط پر و در خط سیرت و معین برود و در خط سیرت
خط بر این حد و پس بر خط نماید و در سیرت میاید و معین سیرت
معنا از عبارت معین بر آید و با در آن وقت که در آن سیرت سیرت
پس از آن سیرت سیرت کامیاب بود و کامیاب معین و معین کامیاب معین
شعر بر این خط سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت
معین سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت
شعر این کامیاب سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت
کسی سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت
و این سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت
پس از آن سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت
معین سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت سیرت

سیرت سیرت سیرت سیرت
سیرت سیرت سیرت سیرت
سیرت سیرت سیرت سیرت
سیرت سیرت سیرت سیرت

سیرت سیرت سیرت سیرت
سیرت سیرت سیرت سیرت
سیرت سیرت سیرت سیرت
سیرت سیرت سیرت سیرت

سیرت سیرت سیرت سیرت
سیرت سیرت سیرت سیرت
سیرت سیرت سیرت سیرت
سیرت سیرت سیرت سیرت

مما فاجتصموا الذی واستخفوه فعد ان کنسید من حیث طلوبه
 للافسان الذین فی غیر الله بما امرتم الرضی باو من ویکید
 حرم و خالی من پرواکلام پاک و تفسیر و فاسد است و بیاد و باو
 پخیزان و سپید است او با نیکو کرد و رده لاسش سپید و با نیک
 پاک است نمونید و محبت نفس و با نیک و از من تیار و می اعلام
 فینا کنکات عن المنقیر قل هو اومی فاعلموا ان النساء الخیض النضا
 و الاقر نیا حسن طین فافوا الظلمة فاعلموا من من حیث افکر الم
 فعد ان کنسید عیان طاب البوی کان رجاء شیخ الناصب کان
 مثل نسا و اللیسای کان حفر و فاسد شیخ الناصب کان محضیا ل
 یجوز عباد و من حاله المعصیه و الامعتمه الطالین کان یجوز عباد
 النساء فی حاله الخیض و النفا من الامعتمه للرجال من ما و من یکید

کون سنه
 با حله از حیف و مطرب
 نزدیک کردن و از زبان
 و حاله حیف کون و مجید
 که ان نزدیک از ان دان
 و حیف نیک است
 که بر از ان و صا
 حیف و نزدیک است
 آتش نرا تا
 بار نون

تو منتهای پدیده و کلام کور جز غیر و نفاس بحالت صحت و در حرام است
پنجشنبه پادشاه کور پوس صحبت که در مع بود چه پادشاه استخوان و در پادشاه

بطلان غیره برات خود را

بویا کور و نیا و در کور و کناه و کفاره و پاره و عقاب و عیال و بطلان

ضمانت کور و نیا و در کور و کناه و کفاره و پاره و عقاب و عیال و بطلان

صحت و در حرام است بر آن

کور و نیا و در کور و کناه و کفاره و پاره و عقاب و عیال و بطلان

و کسکه در اندر صحت او

کور و نیا و در کور و کناه و کفاره و پاره و عقاب و عیال و بطلان

از زور خطا و کور و نیا

کور و نیا و در کور و کناه و کفاره و پاره و عقاب و عیال و بطلان

کور و نیا و در کور و کناه و کفاره و پاره و عقاب و عیال و بطلان

کور و نیا و در کور و کناه و کفاره و پاره و عقاب و عیال و بطلان

کور و نیا و در کور و کناه و کفاره و پاره و عقاب و عیال و بطلان

ک

بیان آن اولاً از تمیز با آنرا نیز سلیقه منجس و لیدی صلح کا دست
 لسان اوہ شپرو برومی یو وار می من پسندو یا پدر برو بوکنے
 ووری پو یو یو کی جی نو بندو کہ روزہ واری او محبت منک وادو
 دجا رول واپرو بے عبادتہ وناوس می ادوہ جاروانہ یو وار سب سے
 عثمان کل کل نکل کے شاکلہ پیران کنسیدی بیان کل

ہر کار کو کنید جہاں سے ضوی
 و رول ضوی میں جہاں آ
 مرادی را ۱۲

و لیدی حرمت منخالی پدہ واکلام کو روغاس میں بیان با
 مدو غاس حلوت شپرو برومی وولدی شتہ بیان

کہ وچار ہنس من پدی منج ساعت سے وین ووری حکم کی و
 پاکیدی کل خطیوت روبرو سب وین ویش میں استماضند
 پیاروی اعلم کہ خذو وائ فلا تعزوا ما حسن شیخ خذو وائ

تاریخ

غزل

الا وافر والی عن النضیان کان علامه الاسلام ما ورنه لم یکن
 حیرت و خوار میج و او کلام بیان معذور و پاک و خجاستی زاویه
 و ما و نه نخل و مان و پست و او با یک و سینه یا و ما سیه و ربه الو
 بیع و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت
 حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت
 روان و ما و رنی علامه با ربه الی ان مشهور او انما حیرت و حیرت و حیرت
 الا و انما حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت
 حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت
 و اللغو و الفحش و الکفر و ما با و نه و نه و نه و نه و نه و نه و نه و نه
 لسانه و اذا جاب و ربه ان شیخ و فی العباد و ربه عن العیض و ما و ربه
 و مدیک حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت و حیرت

شمس و او کو پوچھو ہی جس پر ہوتی و او اک کا ہلایہ میں نام
 اوسیان ما اکیم الرسول فخذوه و ما نہیکم عنہ فاستہوا بقران
 کبیر میں بیان بطائت عبادتہ ان تخرج عن الغلاب بقیان
 فیستجی لاطلالہ ان اطالیہ فی لغز فی حال لاوان من
 ہاویں میں جس سے مضائق پر و اکا کہ کور یا کما زست میکہ
 وی پند و وقت ہر جمع و ہر و ہر و ہر و ہر و ہر و ہر و ہر
 پوسیان و او انما ذم الی سلموہ الخذوہ سواہ لعماد الکاتب
 قوم لا یصلان بقران کبیر میں بیان من ان فی صلح
 و جریۃ لہ الجبۃ و من ان الخش صلوہ انما ہوا جلیسا با محقر اولہ
 ما تقدم من و غیرہ میں و ہا میں صلح کہ پریدہ و کانک قامت
 ہسیران واجب سے بہا و شاہ جس و سپ و شہلی لہجہ تہجیران

وقت نہ مکتبہ
 نسخہ
 کتاب
 کتبہ
 و اجبت
 روزی اللہ

وقامت بکتابت ما جمیع اوقات ما یہاں اللہ منسوا کو فوائدا نصرا لہ
 بقدرت کندی ایمان کلام اللہ عنہ الموعودت الحسنیہ منفعہ فی
 یوم تعمیرہ و احسان لاجل طالعین الصاویقین المنوقین انشان ولا
 لکما یمن البجا ہلین اشکان بغیر انشان باوین میس حرمت و
 خانی پدہ و کلام ہرچہ بانمازیمزوکے سے و امی و شوک سے
 پیکل کو رواری میسی پدہ سیاہی ککسوی برکات شہ پیا و
 اعلام کان تانت تحت ظل العرشین نام محمول مسوون حافظ
 وقامت القرآن ان تقر القرآن کل یوم ہایتہ ایٹہ بیہ و لیک
 صل علیہ پام و قضا نامندہ و پار و ورین نامندہ و پار باکات کا
 رواوی و نور نامندہ و پار اختیار لری لوقت و راند باک رواک
 بیرون صباح عیان و اطاعتہم فی الصلوۃ ان الصلوۃ کانت

ایک صاحب نے کہا کہ ان لوگوں کو جو اللہ کے
 درمیان خدا کا
 حق خوردن برکت خست فرزند
 نفع در روز قیامت و جس از
 بر بار طالعین خدای کریم
 لوزان از و قیامت از زندگان تو
 و نفع و نفع و نفع و نفع
 کہ باشد بے یقین

لا

علی التمامین کتاباً من مؤلفات آن کتب میں بیات تہا
 المنسجی کلام و نحوہ الرحمن و سمیع احادیث البیت ثم یجوز سدا
 والا صارت عامین ان الایصال لعل ان غلام و سماع و نحوہ الرحمن
 اول مرة و ارجح یبغی ما ولا یجوز و نحوہ قبل عن معنوی الرحمن
 یغیر علی العمان بن علی مسمی ثری و صلیا یدہ و اکلام و بانک علی
 مکروہی پرانندہ کپوچی نیا پوہ پر بندہ پرمونی و و و سنا پوہ
 پج بانج و روس ماتیہ روادی ولی قامت و رماندہ مکروہ وی
 بانک او قامت و درست و ای موفونان من احسن الایمن علی
 الی اند و عمل صالحا قال التمس من التمسائین بقدر کن سید میں بیات
 لا یجوز و نحوہ علی القاب و العلی العالی عن علی التمامین علی العالی
 النفس و العالی الخیر و لا علی الخیر و سما بعد کما ان حرام یجوز و نحوہ علی

(Faint marginal notes in smaller script, likely commentary or additional references related to the main text.)

حاجت بسیار است که در این کتاب ما به نظر نگه داریم و این مباحث در دست خدا
 پرده و کلام همس کل عقد کبر معنی که در آخر دیور نام ما بهما الین من خوا
 از انورین نامها و من بودیم که فاسد سوالی و کلام و در این معنی
 و کلام که کلام که در این کتاب است که در این کتاب است که در این کتاب است
 از این مضمین علم و معنی ذات الرحمن و معنی الاصح کلام الذین ان
 یقولون ان علمه است ما یحیی من غیر العلم و الشما و در انسان
 ما و این مباحث در دست خدا و کلام بصباح و فلاح پس الضلوه
 خیر من النوم و در و او ای کایک مسمی و قامت و این مباح
 پس و در و او ای کایک مسمی و قامت و این مباح
 سبع الاوان لم یقلنا قال المسوقون فانه یقل علی سبانه کلامه الشما
 عند الشرح و من سبع الاقامه و لم یقلنا قال المسوقون فانه یقل علی سبانه کلامه الشما

نماز هر یک
 از جواب

۱۰۰

ماوراء الميادين حسرت و خدای پند و اکلام کور فرض و ولون دیک
 فرض عین کفایت محسب عیان فرض عین فرض و وقتیکه
 او فرض ایم دم فرض و قسین بنیاد و مسلمانیه می و چنی مذکومی پور
 و پنجاه بران فرض ایم چهار برادر و می پیشی بهر حال بدای
 او میان با دو کول فرض عین کردن خلاص شش و میان قسین
 کفایت کیو بجاء او اک کردن بی خلاص شش و نوز کسان عیان
 ما خلقه الخیر فی الانس الالی غیر ذلک فی الخیر فی ان یقران کتبی بیانی
 مع غیره لانه تعاقب فرض علی الانسان لا یستحق بمعونه اخذ اتفاق الاخری
 و غیره ان پند و اکلام ماوراء الميادين حسرت و خدای پند و اکلام فرض
 کفایت علم فقه نمود و جاز می لدر و در پس نه بدو رسته بود
 و ندیدن ان و در می شش و در وقتیکه رب العالمین علی و در و بود

و نوشتند که در وقتیکه در زمان پادشاهی بود

لجنه پوچمان تر و کبرهای مرو و عا و لولن تر و حاکم و کبر سر
 لی سلامه لانا لافضیه اختر من حسن عکله پوران کسیدی میان العالم
 الیکن تیریزه لافضیه الا حتموه الیکن ان تیریزه العقیان ماوی
 و لیک مرتبه بجای پده و اکلام بیان در ویزگی و کفارت
 را و سیر و ماه و پهل فرمان و سبحان با زید و زده و رمضان
 لیت پر فرض که عاقلان و بی با مستحق محمد علی سلام زده و
 پیت و پیش کردی بر پیش نیست بی ماوی چو اچی نور و جا بود
 عیان یا ایها الذین امنوا کتب علیکم الصیام که کتب علی الذین امن
 و اما اخرین و یلمنی سبحان و ما و ده دلیت و یلمنی سبحان
 یا علی روزه میدن تا روزی که با و پیمان و پیمان و پیمان

این کتاب از کتابخانه
 ...
 ...
 ...

کتابم ترویج خودت بنویس و در حرم الامام کنانوا و اشرفه و الاشرفه
 و آن کتاب بدین بیان است: ای شیخ محمد بن عثمان مؤخره خود را فقط در خود
 عثمانی باین سبب و بیسببی صلح علی ایپ او کتابی است که
 چو کند بفرست روزی در کم خوابت و در این بیان و الاقتضا
 این کتاب در این عالم است که خدا الان ایشان را مقدر چون اینست
 همان کتابی است که خدا بفرستد و آن کتاب است که در میان ما
 و ما را می خردت و در این پاره و کلام روزی در خودت و در خودت
 منسک در پیش او میان علم که در کتاب خودت است که در کتاب
 علی که قالان با شیخ خودت است و استخوان است که در این کتاب
 میان تافته و فرس و روزی مثل که بود شیخ و خرم با خودت و در
 یا و او چون شیخ در وقت نخس علی که شیطان با کان را کتاب است

نویسند
 در این کتاب

در این کتاب
 در این کتاب

در این کتاب
 در این کتاب

در این کتاب
 در این کتاب

در این کتاب
 در این کتاب

پھر ان کبید میں عیان نشانیوں کو علی الاضمان نہیں دیکھیں گے
 علیہ السلام کی معصیت و اچھی روزہ میں آتے تھے یہ وقت قضا اور کفر
 کی کفارہ ہے اور اچھے تھے پتا دہی علام پر روزہ و سنت کی توہین اور تباہ
 و بناہستہ پر پیر میں روزہ و نماز کو کھلوانا دلوں کی کہہ لہنغ
 کا وہ دینی و مہمان کا ناک کان سیتہ عند ربک کروا پھر ان
 کبید کی بیان کی کہ توں کا کرہ اقدار سنو ان نشان ماویہ
 و ملت سے حرمت و خدائی پادہ اکلام کر روزہ وار خلیل اور تے
 سر لو بک کینیے ہوزی روزہ میں آتے تھے یہ وقت قضا اور کفارہ
 کی اور اچھے تھے کبھی کی نوزی روزہ میں آتے تھے عیان کافر اقدار
 فیضیوں کو باوجود انہم کی تہمتیں کہ ما یستحقون پھر ان کبید میں
 بیان الصلوات پر میں ان کے کتب احکم میں العیال سے دیکھیں گے

علامه سادات کرام روزی که در آن روز است پیش از آن روز
 با نور و اهراس لغزش روزی که در آن است پیش از آن روز
 واجب است تا در این اعلام روزی که در آن است پیش از آن روز
 خوراک و آب و غیره که در آن است پیش از آن روز
 و کانی و حیوان که در آن است پیش از آن روز
 کلمات اعجاز و کلمات هو القدر العظیم کتب می نماید
 و غیره در مورد تمام کتب و لغت و غیره که در آن است
 پیش از آن روز می نماید که در آن روز اول در روز
 پانزدهم که در آن تمام او که در آن روز اول در روز
 و پوست روزی که در آن روز پانزدهم که در آن روز
 که در آن اعلام و آن لغت و غیره که در آن است
 و آنکه در روز در میان بهتر است در میان که در آن است

کلام
 در
 روز
 اول

۸۲

چونکه جز داده بر خود
به ده اشکان تا با طعمه
یک روزه پس بر سر کن
روزه هر مار بست و نم
جزایر و جو در خود
در سوزش است

چونکه جز داده بر خود
به ده اشکان تا با طعمه
یک روزه پس بر سر کن
روزه هر مار بست و نم
جزایر و جو در خود
در سوزش است

بک

باور مع ما یسیر بر حسب مستغنی بدو و کلام و روز با نول پسا فرمایند
 او را و او را چه روز پهنه وزن باور من با نول و پهنه و چه روز
 پهنه ای پذیرا به شمعان روز پنجشنبه سا یا بدو حرام من کان منکرم
 اولی سفر فعه من نام آخر و علی الذین یظنون فی طعمه کما یظنون ان یسید
 بیان القدره منغ مشیه الشیه و یسیر و یسیر صلواتی سلام مقصبا
 درله و یک صد که بدو یوحیمان که پس روی و پهنه و در لاشی روز
 و باک و در روز و پارک کفار و پس و درک مقیر ان ام که و مری
 میراث خود و درک و نعلی هر روز و پارک کفار و پهنه که و پهنه
 می که من ان وصیت بدو لازم ندین ان من کان منکرم مقصبا و علی
 سفر فعه من نام آخر و علی الذین یظنون فی طعمه کما یظنون ان یسید
 ان علی الذین یظنون فی طعمه کما یظنون ان یسید بیان ان مقصبا

کس که بدو پهنه و پهنه و پهنه و پهنه
 پهنه و پهنه و پهنه و پهنه
 سفر فعه من نام آخر و علی الذین یظنون فی طعمه کما یظنون ان یسید
 بیان القدره منغ مشیه الشیه و یسیر و یسیر صلواتی سلام مقصبا

بیشتر است و چون غایت است و چون غایت است و چون غایت است
مسماوات در فضائات است و چون غایت است و چون غایت است
پس این چه کس است که در رمضان هر چه بود پیش از این
چون این که در این روز غایت است و چون غایت است
چون این که در این روز غایت است و چون غایت است
سیرت در حدیث است و چون غایت است و چون غایت است
بطاعت در این روز غایت است و چون غایت است
و این که در این روز غایت است و چون غایت است
گوری صباغی با این نام بود و چون غایت است
کافران و اجانبی که ایمان در اسلام یافتند
عملاً و ناماً که با این نام است و چون غایت است

از کتاب

توست مخاین پدرو کلام کرد و درین مرتبه پریشانه و بیست و پنج روز
 بزور بلخ و مورکین مایه و بزورین لایم با کینکس مایه و یک بار بیست و
 مار و مایه و مسیان کل و لاک کان سینه عنبر یک کوزه با لادن کینه
 وی مسیان فکریه نیش ماکره و لادن و زینب و سالیف زین سیدف مرتبه
 پدرو کلام و سرن بلوی بیست و شش بار اولی و عالجی یا شست و روز
 کورگی ش جهان کجوری و کورگی روز و درین کیم نوعی و کیم روز
 و درین مینچ پور خودت تمام ش و شعبان کیم و درین میاست
 و رمضان کورگی و مینچ سوک و عدل و پارام که جلالت وی با آسمان
 کین عیان منن شست و کورگی و شسته و شسته و شسته و شسته و شسته و شسته
 و کل منقار منن شست و کورگی و شسته و شسته و شسته و شسته و شسته
 و اینک صلی علی السلام بدین میاست میره مایه و سا و مایه بند و هم

یک کوزه و نیم کوزه و ...
 ...

...
 ...

وی پشاور میں علامہ کے عہدے فہمی پاسبان کو اہل فقہاء میں نام بیرون
 و دربار و میان فقیہوں کے بعد اہل علم و ادب کے لئے مخصوص الایمان پشاور کے
 میں بیان انور فاضل الرحمن شکر طلال انسان کی درجہ بلدیہ میں حیرت و
 پدہ و کلام کہ وہ کم عیادت کی صورت میں روزہ و کنباسی کہ بہ
 علامت پاسبان ایمان کو اہل فقہاء میں نام بیرون کہ وہ پشور
 یا پشور و داورہ وی پشاور میں علامہ کے عہدے فہمی پاسبان کو اہل و
 فقہاء میں نام بیرون و دربار و میان فقیہوں کے بعد اہل علم و ادب کے لئے
 و متبعین ان کے پشاور کنباسی بیان کمال الدین انور غلوزغ سید
 انور غلوزغ سید و ملین علی اسلام کور و کورہ او و نو انکران وی بیان
 راو سیر باوہ پشاور ان و سبحان با نیزہ کورہ فرض وی پشور
 نو انکران را و عاقل بالغ وی مسلمان ہیں کورہ و باسی مال و سن نہ

وایان جعنا نمره نیرین با نر ما و نیرین عمل نیرین نماند
 انما هو و نیرین الزکاة و کاتبنا علی بن نیرین نیرین نیرین
 لایان نیرین کان حنون علی بن نیرین نیرین نیرین نیرین
 انما نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین
 نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین
 دود که سوورم نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین
 نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین
 و می سوورم نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین
 نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین
 نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین
 نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین نیرین

رکاهت پورک کجایه شمال از او شوی بنام کات حبیب و کات
 کورنجا و غمستان و زور و شیران مکمل به مناسبتی مذکور و کات
 سپاه و بی محله و الا کیف اعدا نفس الا و شخما پیران کتبی بی بیان
 ایستخانی خالو کجایه الخلقین لغیر و شخما پیران کتبی بی بیان
 حرمت و سخاوتی پدید و اکلام مذکور و بیرون ان او روی
 وزیر پیران سپاه و وزیر و ملامه وزیر سپاه و وزیر
 جاها و نوبت رکاهت و او بی بیان کتبی بی بیان
 الغیر پیران کتبی بی بیان الخلقین لغیر و شخما پیران کتبی بی بیان
 ناموسی ماسدی حرمت و سخاوتی پدید و اکلام مذکور و وزیر و سپاهین
 و رکاهت و بی بیان وزیر و نوبت الخلقین لغیر و شخما پیران کتبی بی بیان
 خلیف و بی بیان و او بی حسیور کتبی بی بیان و کات بی بی و بار کتبی

۷۱

و می از سر پدید رسد یا وسیله والدین کاینستون آذرب و غیره
 و لا یفتقرنوها بحسبنا از پدرش در معادب الی غیره و غیره
 فکلمه ~~...~~ اما کثرت الی انفسا فی قوله اما کثرت
 یقین ~~...~~ و غیره و غیره
 او کان یوم ~~...~~ انشا فامی علیها فی ما رجبه فکلمه
 جیانه و جنود و طهره کلهما بره اعینش از من یوم کان مقدره
 الف ~~...~~ العباد و غیره
 و مکیه علیه علی لام کور در کوی و می و در کاه و می میان سر چرخ
 بر او فدی سبب و جیب و جیبی با بسی که پیورا و بر سپاسش با و بر آسمان
 که می ~~...~~ ام و می تمام اما و نکند و در شواله والدین مسئولین
~~...~~ و غیره

حضرت لائل ان لا یرکوهه نبي و ما يدرك صلي عليه السلام بل ان كل ما بلغه من ربه
 زرعوا نكح عيانا كرميه و يندوبه با برشك شسته پا و در می رسته
 پا و در می علی السلام و او در می رسته پیوسته می هر سیر مدینه نوالی و مثل سار
 در می تاروی می عالم و قنیه الصلوة و التواکد و اقرضوه فقد فرضا
 حسن ان کسبیدک بیان التواکد طریقه الامان و ما یدرک صلی
 عم لم یسبح حمد کوی و به بندش و شکم و با بسج لیسبی که و نید و
 خروار علی بیاشی لکم و با بسی هم که نید و بسج لیسبی از عرفان و اقام
 الصلوة و اقیما الزکوة و محامون یوما تعلق فی القلوب انصاریا
 و ان کسبیدک بیان ما الزکوة کان لیکریر من لم اوتیت فهو
 خبیثه عیان ما در می مبدی حمت مضای بد و کلام کسبید و کلام
 که پیشتر می فرمودی نبی و سوا بی بیست و شش و بیست و سه

بگفته قرض غیر الزامی و بگفته لا ینقض انما فی الانسان ما وین و یاس
 حرمت و نجاست و کلام او باری می او باری می بیاید و بباریدی کنونی
 و ریزه می در مسلمان و زنده می بباریدی بر و بر سرش و هیچ در می جنبه
 و عتد و بنسب گاه که شکل کن و میسان رسا که نفوس و میسان منسبند و در آن
 خدمت من بجز در حد و طایفه نمی و نیز نه می و این با این انصاف میکان کنونی از حد
 است در هم که می کلان است یکی میان صد و اذیغ عفت و لب و در حد العاریه
 جز در حد شایسته و باید که می گویا باشد که کمال نه مال دنیا امران بیخ
 و در کمال پس گزینش گاه و بباریدی من چاره که است بر بی یا به کمال پس
 بر سرش و سر و کوشش که و حیا آن گاه که در دنیا پس و کوشش و کوشش خلاص
 عثمان گفت قمر مساجد عندین من شان اقد و انوم الاخر و اما مساجد عندیه و
 در گاه و در بخشش الی عند فعیس و گمان کن که خود بسین استین بر ان کنین

کبریا و مجازا یا با سر نشان
 نصب لغز کات که کات در نزد
 انما فی و عطا و کوشش در آن طایفه
 از اوست و انما فی و کوشش در آن طایفه
 خداوند است و در امانت

عدو له نشان سر
 بکنده عطف و در آن
 و عدو له ظاهر و در آن
 در حد ...

بیان

کسب سبب است در طلب کسب است اقبال و مقرر از نعم لایمومنی منما حقا الا اوتی
 یوم القیمه من علم با کسب است انتم من فطرا و باطنی و ظاهری و غیره و نهانها که با جان
 علی و غیره بر روی علیه او شایسته بین انما سی و باسی که ما می گویم که
 و آنست که در این میان که چگونه است از آن سبب است که کمال پریشانی نام است
 آنست که از آن بر روی بیرون و دیگران با روی بهمان که در صورت
 و بسیار و دیگران نام بیاد روی علم در آنست که بنامین سخنجانان با نام آنست که
 به غیر آنست که بنام آنست که بنام آنست که بنام آنست که بنام آنست که بنام آنست که
 و آنست که بنام آنست که بنام آنست که بنام آنست که بنام آنست که بنام آنست که
 یا خداوند ما بر سبب است که در آنست که بنام آنست که بنام آنست که بنام آنست که
 اسلام است که کاه و آنست که بنام آنست که بنام آنست که بنام آنست که بنام آنست که
 و آنست که بنام آنست که بنام آنست که بنام آنست که بنام آنست که بنام آنست که

در این سبب است

اینست و میندیشد تا بداند که چرا در میان ما چنانچه در میان شماست
 هر چه بود که در میان ما بود در میان شما هم بوده است و هر چه
 شما در میان ما نداشتید ما در میان شما نداشتیم و اینست که
 میان ما و شما در این امر تفاوتی نیست و هر که در میان ما
 بود در میان شما هم بود و هر که در میان شما بود در میان ما
 هم بود و اینست که میان ما و شما در این امر تفاوتی نیست
 و هر که در میان ما بود در میان شما هم بود و هر که در میان شما
 بود در میان ما هم بود و اینست که میان ما و شما در این امر
 تفاوتی نیست و هر که در میان ما بود در میان شما هم بود
 و هر که در میان شما بود در میان ما هم بود و اینست که میان ما
 و شما در این امر تفاوتی نیست و هر که در میان ما بود در میان شما
 هم بود و هر که در میان شما بود در میان ما هم بود و اینست که

اینست و میندیشد تا بداند که چرا در میان ما چنانچه در میان شماست

ابرو منصفه بغيرت كشمه من حيايات بما الكعبه بما الخليل بنار الجاهل
 القاب بنار الخليل بنار الجاهل بنار الخليل بنار الجاهل بنار الجاهل
 واطرفه من بيان مبريد واطرفه من زود او جاك كبريت و او جاك
 واطرفه من شعوبه لزو و جاك كبريت و او جاك كبريت و او جاك
 الاطرفه من شعوبه لزو و جاك كبريت و او جاك كبريت و او جاك
 بانها بنار بنار بنار بنار بنار بنار بنار بنار بنار بنار بنار
 واطرفه من شعوبه لزو و جاك كبريت و او جاك كبريت و او جاك
 جاك و شعوبه لزو و جاك كبريت و او جاك كبريت و او جاك
 شيطان او شعوبه لزو و جاك كبريت و او جاك كبريت و او جاك
 كم رسول الا انهم من انفسكم انفسكم انفسكم انفسكم انفسكم انفسكم
 بقران ما انهم من انفسكم انفسكم انفسكم انفسكم انفسكم انفسكم

بنار بنار بنار بنار بنار بنار بنار بنار بنار بنار بنار
 بنار بنار بنار بنار بنار بنار بنار بنار بنار بنار بنار بنار

و یا سیدین صاحب علی سلام و در یادیه یزدان لذت شاد بود برینت نوید میسایان
پیشکام و خوش کنایه من ابره یسه شیطان و پنج جا بود برینت
اشکاب و شیطانت شیطانت و پیشکام و نعمت پر به یکه و گاه در میان
شکر و میسایان صاحب علی سلامی است شکر میسایان کسب میسایان
و در بعضی مایه برین شکرین نامه که مال است زین نامه صاحب علی سلام
فین نامه کسب ابان محال نامه شکر نامه که کسب است به نامه برینت
ابان نامه نامه نامه نامه نامه نامه نامه نامه نامه نامه نامه
ابان نامه و میسایان صاحب علی سلام از نامه میسایان که شکر
پوشین و میسایان صاحب علی سلام شکام و در مال نامه نامه نامه نامه
و در نامه و میسایان نامه نامه نامه نامه نامه نامه نامه نامه نامه
خوشتر و میسایان صاحب علی سلام نامه نامه نامه نامه نامه نامه نامه

مفتوحین متوسلین و غایت عزیزین نامورین بات وین بجز این صفت منسوس

مصلحتی بجان موصوفه وین و بیامین تریست منسوس و در او کلام

بسیار بود و خود و بنیاد است و در آن شب و درین روز و در جاده

در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز

در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز

در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز

در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز

در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز

در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز

در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز

در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز

در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز

در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز و در آن شب و در آن روز

کهنی است که بجان بودی من و منوس لبه را بر من چه بیاوردی
 شیطان سر نه با سعادت است که من درین راه چه چو بگویم
 او شیطان را و او را تا جنان که خدیجه را ازین خاک و زمین اناس
 ازین راه بیاوردی که من است پس نماز را بیاوردی تا انوار منو انفس
 کات انوار انوار است که است که درین راه بیاوردی تا انوار منو انفس
 انوار منو انوار است که است که درین راه بیاوردی تا انوار منو انفس
 کاز که در این راه شیطان حمل است درین راه بیاوردی تا انوار منو انفس
 و بعد از این با ایشان که درین راه بیاوردی تا انوار منو انفس

و اگر در دوره سلیمان
 در میان خود انفسه قاتلین
 بعد از کینه سابع تا دوره
 میان روز و عدل کینه
 تحقیق صفت شعار است
 بعد از عدالت ۲

و اگر در دوره سلیمان
 در میان خود انفسه قاتلین
 بعد از کینه سابع تا دوره
 میان روز و عدل کینه
 تحقیق صفت شعار است
 بعد از عدالت ۲

بر سر حرم اقدار طایفه عزیزت و مایه های صلح امیدین و هر دو آن کربلا
 و با بر سر کان و پروردگار و کبر شمسین با و زو چاره و تو زینش آه میان
 که نفس را ره و حرام بود و شکر بد و در حال مطنیه و پان تومانی
 او سیات کله اما ز کلامه ای حال طایفه و نفسانیین و هر چه مؤمنان
 میان و بر خزان مخالف نفسی شایسته کلا شایسته انسان کان
 حریف و معین النفس ضعیف و مصلح کان عدو المؤمنین و میند
 نیست و مخالف و او کلا و مؤمنین آن چو بر سر شیطان مکرر
 بر شیطان است و پیوسته مکرر آن است شیطان کان لایق است
 تا به همین بنامی بر آن عاریه مع النفس شیطان نقصان
 عاریه انکارترین مال انسان و بر مایه های سر و حیا بد و او
 کلام که چو پوین و بر آن سر کان که بان شکر که در نوع و می بود

بجز در غیر آن روز و کلا شایسته
 نه در هر حال که صلح امیدین
 و بر سر کلا شایسته
 و در هر حال که صلح امیدین

سخن شیطان است
 و سخن عاریه شیطان است
 نفس شیطان است
 عاریه شیطان است
 او سر کان

او وانی ورن عالمو، شوخ زادگانو و جانیانو و پیرانو و داهی
 نو کس انو و باک نشسته که بری و طمع و ته او مان اغوا ری له آدمیان
 دمان خوبسته له آدمیانو دی حرام. **اَلَا یَسْأَلُونَ النَّاسَ الْحَقَّ**
رَسُوَالٍ مَّخْتَلَفٍ اِنَّ اَزَادِمِیْنَ اَز رُوِی لِحَاجِیْ بِمِیَادِیْ یَقِرَّ اَنَّ
الطَّمَعُ حَرَضُ السُّوَالِ سِکْرَاتٍ وَالْمَنَعُ مَوْتٌ نَبِیِّ وَیَلِیِّ دِیِّ عَلَیْهِ السَّلَامُ
 او وانی غلوه و کامیر و ظالم او پاننده ددغوته باک نشسته که درومی و غلا
 و کاسیری و ظلم و تیر غلایه کاسیری و ظلم په داهی تاری حاصله گننا
 دآدمیان. **وَالَّذِیْنَ لَا یَدْعُوْنَ بِحَمْلِیْلِ اللَّهِ اٰخِرًا وَلَا یَقْتُلُوْنَ النَّفْسَ الَّتِیْ**
حَرَّمَ اللَّهُ اِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا یُرْوٰوْنَ طٰوِیْفًا فَاُولٰٓئِکَ لَیْسَ لَهُمْ جِزَآءٌ عِندَ
لِلْعَذَابِ یَوْمَ الْقِیٰمَةِ ط و یخلد فی مهتابان بیان دی په قرآن
اَعْمَلُوْا خَیْرًا وَّاجْتَنِبُوْا اَنْ تَكُوْنُوْا مِنَ السَّخِرِ مَا تَعَلَّمْتَ عَلَیْ خَیْرٍ لَّهٗ فَا رَجُوْا لِحَمْلِیْرِ اَوْ اَنْ
مَا تَعَلَّمْتَ شَرًّا لَّهٗ فَا رَجُوْا لِحَمْلِیْرِ اِلَّا الشَّرَّ نَبِیِّ وَیَلِیِّ دِیِّ عَلَیْهِ السَّلَامُ
 گوره دادی له مکره شیطان که بری په مان تو انگریزی یا زور وری
 پشیزان و پشیزند و اخسته و تیر لیز او چینی خوری پیر تام تر و بر او
 دی شری

و بی شرمی و بداد بی و تمی لیز. او چو اردگنایان. و اَوْصِبُوا اللّٰهُ الرِّزْقُ
 لِعِبَادِهِ لَبِغُوا فِي الْاَرْضِ (اگر فرما میگرداند که تعالی روزی را برای
 بندگان بر آینه بی فرمانی میگرداند در زمین) میان دی پیه قرآن.
 من کثیر طعامه کثیر لحمه و انما کثیر لحمه کثیرت شهوته و کثیرت شهوته کثیرت
 ذنوبه و کثیرت ذنوبه مساقله و من قسا قلبه و حل فی النار بی و ملی دی
 علیه السلام کبیره پهنه به سخری که، سوسری و تبه بجه و نیا و انی چه چوده
 و تبه قهر شدنی و آدمیان یا ایها الذین امنوا لا یستخفروا من قوم
 صلب ان ینکونوا خیر ائمنهم و لا النساء من نسائهم ان ینکون
 خیر ائمنهم یا ای که سئیده ایمان آوردید گو که سخری نکلندید
 قوم از قوم دیگر زیرا چه قیر است آنکه باشند ان قوم دیگر بهتر
 از قوم که حقیر میدانند. و سخری نکلند هیچ زنی از زن و دیگر قیر است
 آنکه باشد آن زنان بهتر از زنان اوان (میان دی پیه قرآن)
 لا یخاف فی الجنه من کان فی قلبه من الکبر (غیاثه بهترین کسیکه به نیت
 او از عذاب نترسد بکبر نبوی و بی صلبم تر و دار و ده پیه زبده کنی دید و عابدت
 نیا به شیطان تر و لیز چه و ده و تر هم عیبیده خبره و انی

نہ بلکہ یہ کاپیہ روئے ہر مساویں جو وہ زمین کو میرا وہ عیانت کرے
 تیرے حکایت پر بہتہ میرا تیرا وہ عیانت نامہ فی الشیطان فتنہ اللدین میں
 فکلیہ تیرے منہ اللعاب سے فکلیہ ہوا اب اللطائف میں لہو شواق بعینہ
 بیان میں یقین کا میں انجان ہے تیرے طبیعت و ثواب میں
 وہ جو ہے عن الشیطان کائنات سے تیرے جسم سے وہاں تیرے منہ لہو اللہ الرحمن
 نہ وہ میں تیرے ترست و جان میں پادہ و کلام ما میں لہو ہے
 ما وہ میں میں پسید شاہ نور کرساں چیل نور پس میں واروی
 تیرے وہ میں وہ بلوئی شیطان جسورہ وہ میں تیرے میں وہ میں فغان
 چشما واروی تیرے پد میں کہ تیرے تیرے تیرے ہوا وہ میں من تیرے
 حاسبا و احسا بیان میں یقین انک الحسب کل العکل کا ماکل ان
 چاہے جو وہ ان میں ہریم الحسب سے وہ میں علی السلام کو روزاوی لکھو شیطان کہ تیرے

وا زید بہا حاسدان
 و فیکرہ سکنہ ۱۲

خفق جسے پیچور ملک
 چاہے جو وہ ان میں ہریم الحسب سے

بیرون می بود و آن با و با او بود و با او عزیزان و در هر چه
 به هر زمان سر و پا در بین مناسبتی شیطان در هر چه سر و پا
 بدکان چنان کبری می یافتان سپید می بگرد شیطان
 به هر زمان سر و پا در میان با و بها الدین امیر خسرو که در
 الطین ان بغض الطین ان و الحسین او العین بغضکم بعضما
 بیان می یفران عنوف الشیطان و کتیره و جاد و سقا ان غوطه
 و استشفک و اقریب الخائس النیک و کتیره الخائس النیک و
 لیس الخائس النیک فاستا و من عداوة الشیطان سرچ
 و کتیره الخائس النیک و کتیره الخائس النیک و کتیره الخائس
 و کتیره الخائس النیک و کتیره الخائس النیک و کتیره الخائس
 و کتیره الخائس النیک و کتیره الخائس النیک و کتیره الخائس

ابراهیم با و ماد همس شو پس بشکر با سلی همسان سیا و وی با اولاد
 بنو سیدنی و بکر بنو زبانه بیرون بود و او همسان آنها نیز نمک است
 الشیطان شرح فاست بعد با عدایه بنو السیمج العلیهم بیان و کی
 لغز انسان است بخاریون الشیطان و الظفر علی الشیطان بغیر حشر
 و غیر حشر النجاس مع الشیطان بصلاح العیسان جعل الالعین
 الفوی فرج و الشیطان بکون سهام کانت بدمتة عن العیسان الخلد
 لمره از ان زمان تعلیمت علی بنی العیة و ما خارق الا حیران ما و من
 وی حرمت و حیدر و اکادم کور و زویش شیطان نعت زمان
 و ایمان نبوی و سر می چس میان کرد ایمان بیعت و زویش شیطان
 ان الشیطان کانت الایمن عمیما بیان می پیران ان الشیطان
 حاتم علی قلایین اوم او او کزله تعا حشر او انمظون شویان

تحقیق شیطان است از خدا
 تا زمان بر او است در
 قرآن عام تحقیق شیطان
 خالص است بر دل بر او
 و ذکر که خدا را
 و در سوره بقره در آخر

الکون

لکن بوسه نماز کونین ایسا نامور نماز کونین سنیان است و ما یارین صلی
 علیہ السلام چو پنجاب پیچید بود پیدای او سترش نامور بود کوشش و پش
 نماز کونین چو چای سپین سر زمان و بوسه سپین کوشش است
 پشیم سپین وین آفرینان و زر جوی سپین و پشیم سپین و پشیم سپین
 سپین شمع عابرنان نامور بود و پشیم سپین نامور است و پشیم سپین
 وین نامور است و پشیم سپین وین نامور است و پشیم سپین نامور است
 پشیم سپین نامور است و پشیم سپین نامور است و پشیم سپین نامور است
 پشیم سپین نامور است و پشیم سپین نامور است و پشیم سپین نامور است
 پشیم سپین نامور است و پشیم سپین نامور است و پشیم سپین نامور است
 پشیم سپین نامور است و پشیم سپین نامور است و پشیم سپین نامور است

الذي سلطانها في صوره وفي اسمها وفي احوالها وفي افعالها
 وفي اعتبارها وفي غيرها من افعالها التي هي في قدره من سلطانها
 في افعالها وفي غيرها من افعالها التي هي في قدره من سلطانها
 في افعالها وفي غيرها من افعالها التي هي في قدره من سلطانها
 في افعالها وفي غيرها من افعالها التي هي في قدره من سلطانها
 في افعالها وفي غيرها من افعالها التي هي في قدره من سلطانها
 في افعالها وفي غيرها من افعالها التي هي في قدره من سلطانها
 في افعالها وفي غيرها من افعالها التي هي في قدره من سلطانها
 في افعالها وفي غيرها من افعالها التي هي في قدره من سلطانها
 في افعالها وفي غيرها من افعالها التي هي في قدره من سلطانها
 في افعالها وفي غيرها من افعالها التي هي في قدره من سلطانها

تحقيق سلطان مرئيه باذن و نعمت بركه جبار و تدفق جزاين منت كه مجاز ان شيطان كرهه خود
 تاكه بنده از دره نندگان و درنخ ۱۲

التبعیه سبب من غیر این قفسه انچه بود که کان مخالفه بود انفس من
 انفس العباد و کان مع الشیطان لانی انسان ما بین ماسه من
 حرمت و حجاب بدو و کلام کور که ماورای شیطان او میان و است
 و نور او میان رب سبب ماورای و در می جسد کور می شیطان و اگر
 و وجار با سبب سبب کور و سبب کور سبب او میان او پاید و آن
 عیان نبی الدین امثو الامتبعوا خطوه الشیطان من تبع خطوه
 الشیطان علی ما زمر بالغشایه و انکم بایات می نوزان ان الشیطان
 کان منضما الانسان ان یضمان بعضیان لوان اللذین نادوا
 و ما یکا حرمت و حجاب بدو و کلام کور سبب کور و سبب شیطان
 پنجاه مان و سبب ان که با نیر با کور کان لند و غیر سبب سبب می بدو
 و نیا غیر سبب او کور می و در شیطان او منع و نیاچی قوس سبب

کسب و کسب است برین همت و نیاید آنچه از آن آید و در سر خود بنویسد
 شیطان است شیطان کان از یک کف و سیاه است بقران مجازات
 هو العقب کان نجاه عن العصیان و نجاه عن شیطان کان ضا
 الحزن و منفعه الامان من همتی مرت و حاری می بود و اکرام
 و مرض میگردید بر او میمان حتی بر هر کار عدلی و جابر باسی
 بد کان غیره است بگردید و نیاید غنبت و با فکر و تصویر و در عمل همت
 و نیاید حتی همسر پیدا کند می پسند خلد و رانی بقراری و اندام
 اندوه و مهربان جابر باسی و میمان ان الحسنة نذیه من الشیات
 و الک و کریمی لانه اگرین سیاه می بقران و احراب و حکم الجمل
 شیخ العلم و از بار بالا خوار و الک کلمه بر الشیخ و الطبع بالیاس و
 از سرش باقی نماند و نخلان از خود و حشر الذنبا بالذی و طول الامان حشرت

شیطان است شیطان کان از یک کف و سیاه است بقران مجازات
 هو العقب کان نجاه عن العصیان و نجاه عن شیطان کان ضا
 الحزن و منفعه الامان من همتی مرت و حاری می بود و اکرام

شیطان است شیطان کان از یک کف و سیاه است بقران مجازات
 هو العقب کان نجاه عن العصیان و نجاه عن شیطان کان ضا

الرطل

اجماعاً شمساً بالغیبیہ و کواکب تنجاریہ سیاہ و نجما جلیلیہ و مرآت سے
 و ماسدین عالیہ سلام ہرچہ ہسیا ک لوری تیرہ روز خندان پیکر
 پرخیز میں چاہیے کہ ہر وہیوس لبیدین کماہست سلطان ازول
 و ایمان بدین ہستی پستان خدایہ میں پرست مہربان و مہربان
 الامین باب و مسرت و عمل صالحا فان کماک سہا لہ ما کما کما
 و کان احد حضور رحمانی می تعریف اول کا اطلع و الاغیر
 کا استغناء و الامتینہ کا انجام و الہما و الخافہ الخفہ و
 السموی الامکن کا الشکر و الاتواب کا الغفران ہرچہ میں مہربان
 عالیہ سلام ہرچہ سنک چاہیے کہ ہر وہیوس لبیدین مہربان مکر
 و شیطان السبع چہ زوال میں ایمان بدین ہستی پیکر خدایہ
 میں پرست مہربان کرم و کرم کار و مہربان و شیخ کماک باہر مہربان

ساه شهاب النسمان ماوراء النهر ما سیدین حیرت منحت سیدین
 و کلام بهترین چار و راه و پند و اندرز و سر و سر و چارک
 کلام و خشت تبار پندین بر او میان چید با او و با او خراب
 و با او و با او محبت و با او محبت میاید پند و پندین سیدین
 و او سیدین ماوراء پندین بحسبان لغز حرام او چار و راه و پند
 و با او محبت پندین او او سیدین و با او و امیر سیدین
 او میان قلایع باومی اللذین انهم فوا علی انفسهم انفقوا
 منین حمیر الایات حمیر الی و قریب منین حشمانین لغزین
 بیت الامانین کان منین خوف و الزجاریت و ما میانین صلی
 علیک ام لهن بر و او برین حیدر لیس و او بر مال پندین
 خبر نوین که زار و مارک بر سر ما عابدین پندین عالم سیدین

استخوانها استخوان جیسے ہوں اور استخوان جو بااثر و العاروان و معنیہ الزینل
 و استخوان بااثر و العاروان و معنیہ الزینل
 بیان افضل العباد و مختار المومنین و غیر ذلک فی فیض العیسا المصطفیٰ کما لستہ الذریر
 و لا غیر ذلک فی معنیہ الذریر فیض العیسا المصطفیٰ علی جمیع الخلق صافہ
 و یسیر علی کل شیء و یسیر علی کل شیء و یسیر علی کل شیء
 و جار باسی حیث یسیر علی کل شیء و یسیر علی کل شیء
 چہ کہ برائیہ ان می توان خوب را بخلاص چہ خوب و نیک است
 لہذا تمام مہذبہ است و ہر کس کہ می بیند چہ وہ بود کہ وہ با خود
 و می و خوشی ہستند او میمان با اینها الذین امنوا و تعینوا
 بالعباد و العاروان و العاروان و العاروان و العاروان
 العیسا کلوا و استخوان و العاروان و العاروان و العاروان

وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره
 بجزایر وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره
 با بقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره
 القضا وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره
 وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره
 سیاه وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره
 سکه وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره
 اما وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره
 وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره
 عباد وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره وبقدره

بعضی بزرگان میگویند که بنامی و نامی در زمین بقصامت از نفع بیعیانین فای
 این مخرج عن کتبت سماوی فالرطابیت سبوی فی ماسدین سبحان انضام
 و حافظه عن الافاق و لانت تعلنا بالاشغاک پی و سید

صدا علی ایلام و زمین سکه پدید بر او میان جعفر و زمین هر دو با
 اطاب و بیخ بود جی من پس کمانی و سبزی و چین سبب موسی و او
 مقادیر بالحق و نورس او پرورد و می خدیش او میان چار و یک
 لر می سکه سر می تخمین سرش سرکات جلدی کسان
 یا زبها الدین انوار اولی و اولی که کافیه انضام قرابت از خطی
 تا جمل صدق و آخر جینی مخرج صدق انضام و انکه لعن خلون عظیم
 و ان کسیدک بیان تکلفنا باخلاق الریعا انضاموا وضعوا
 مع المکر انضامین من وضع مع المکر انضامین صدق و مکر و جامع

التکلیف من کتب مع التکلیف صدق است و ما یوسف من علیه
 السلام فرض کما بر روی پرده میان جن و ارواح پاک و پاک پادشاهان
 هر جن و ارواح پاک پادشاهان پناهی کسی که در روز شنبه روز مذکور
 و نوس لیدی و نگارنده شیطان شمس غدا برود بخواب و در آن
 کسین مذکورند قیامت نداد و در جن سید و سیدی سوزان مکان
 اقدار آن بعد از آن که در روز شنبه میان و در آن کسین مالک معنی صدق
 اندیش قیام حاکم و خط اندوز و در روز پنجشنبه کمال اشعار لطیف است و
 قاتل انجمن کتبی که در کتب و در قاتل کمال کمال و در روز شنبه
 قاتل سوزن ماکه شنبه و مخافت شیطان و در روز شنبه
 در روز شنبه و در شب شنبه در روز شنبه در روز شنبه
 خیر است و ما سیدی صلح و در روز شنبه در روز شنبه پادشاهان

در روز شنبه
 در روز شنبه
 در روز شنبه
 در روز شنبه

ویرب مکتب سابع بیست و یک روز بود که در آن روز
مانند نه زمینها را نشان دادند و اینها مزینه است که چون من است
عاجز فانی است بوفعالیه است و یا هر کس که بیاید باید
باز به جاک که در بیان بسیار است که هر روز بسیار بود و
نیست کسی که در مکر شیطان غیب بویس بحجاب
و به مکتب او که در مکتب است و بسوزان پس بسیار است
احسب سیدنا مان بمسعود من لمان از من بحجاب چهره و از
تیرش تیران سیدی عیان ک فنان بن او م شعاع
منظاره مار فوجها ابه شعاع شیاره مار شعاع و مار شعاع مار
انظره مار الشعاع و مار الخبل و مار البطن مار لسان و مار العصیه و
مار الفرج اما مار الشعاع الرفع الالباصه و مار الخصل الرفع الکا

352

بان قال اعلمت الائمة قالوا انما كان الغرض من ذلك انما كان الغرض من ذلك
 فانهم هم واما عن قوله ليس له اوج بحر من كاهن كاهن
 او اوج او اوج مسان ان الائمة الخاتم لم يجرها وما يدق انتم ان
 اعدوا معاً او احسن العن الائمة استمع ما ان الائمة من الائمة
 علمت ان اعمال الائمة من الائمة او احسن العن الائمة
 استمع ما ان الائمة من الائمة من الائمة من الائمة من الائمة
 الائمة واما ان الائمة من الائمة من الائمة من الائمة من الائمة
 ورجل الائمة من الائمة من الائمة من الائمة من الائمة من الائمة
 الائمة من الائمة من الائمة من الائمة من الائمة من الائمة من الائمة
 الائمة من الائمة من الائمة من الائمة من الائمة من الائمة من الائمة
 الائمة من الائمة من الائمة من الائمة من الائمة من الائمة من الائمة

و در همین روز پانزدهم حضرت علی مرتضیٰ علیه السلام چاک را در پیش آورد
 و طاعت کرده و در پی آن حقیقت آورد و این خود پانزدهم چاک است
 بعد از آن چاک چنانست که در جبهه کرم و معرفت و روح
 پیروز و پانزدهم حقیقت بعد از چاک چنانست که کامل شود و کلی
 در روز ششم آن سخن شرح الله صدره للاسلام فی حق علی بن
 ابی طالب علیه السلام بیافیند که اللّٰه شاکر من جمیع غلامان گناهان و انیس
 فلامزکن یزدین خلق ما شاکر من صد علی بن ابی طالب علیه السلام
 او را یزید بر سر میوه و با ولاری که بر او تمام رسوم و تعلیم
 هم چنانست که بعد از او بن سوخته و نچار پیمان کلیم

ما ما استعانه الله فی سائر
 روز در روز اول روز ششم
 در روز ششم آن سخن شرح
 در روز ششم آن سخن شرح
 در روز ششم آن سخن شرح
 در روز ششم آن سخن شرح

بقدرت نیکو جانان...
در عین احوال و سلامت...
و در حالی که همه چیز...
در این جهان و آن جهان...
و در هر دو عالم...
و در هر دو عالم...
و در هر دو عالم...
و در هر دو عالم...
و در هر دو عالم...
و در هر دو عالم...

۳۸۸

تفصیلاً در این کتاب مذکور است
و در کتاب دیگر نیز
مذکور است

طاعتش بود که تا پیش طاعتش
 و کائناتش از تقوی و طهارت
 از انسان است که در سبب انقطاع
 بسبب انقطاع است و بسبب
 حقیقت بیان بر این است که
 او چاره حقیقت از او چاره
 زودین عملها که است بسبب
 علیه السلام را و بسبب او
 است که او با این حقیقت
 است که او می گوید که
 و علمای خود هم حکم فرمودند
 بر این است که او می گوید

آن که در کتاب مذکور
در حال تمام و در حال
نشستن و در حال که
خطبه و غیره
کتب در این کتاب

یعنی

بعد از این شکر است و میسید صلی علی سید امام مکر و امام مریه
 و از سید و کفایت بعدی است و میسید کج بود از آن مکر
 امام که پیش ما بنی هر شکر بود و جهان عیانت الا اول
 الا اثر و اخطا به الباطن معراج کسب می میان کسب من المومنین
 بالحق و الحق المومنین است و میسید صلی علی سید امام مکر میسید
 و سید مکر مریه فرمان برادرین کناه و سید کسب نعمت بود
 ما یغفلت و فکر در شیطان ما ندید بنی و پار عمر و اسبان امانت
 البرج الا انفس الا یعجزون بیامدی معراج ضعیف مکرش معراج
 باطن عیاقیر القناری فی السجده است و میسید صلی علی سید امام مکر مریه
 مریه سید مکر مریه فرمان برادرین کناه و سید مکر
 بنیعت پادشاهت فکر در شیطان ما ندید بنی کسب مریه

ترجمه است و در خط است
 و از سید و کفایت بعدی است
 و از سید و کفایت بعدی است

357

و او مسلمان و لاکن تو نوا که الین من سوا الله فاشی غیر شایب
 هم ان رت الشیطان علی ذلک فایست او دم و از او که از اعدای
 خدایس و او از اعدای شمس و سوس و سوسه و سوسه طلب سلام کرد
 عمو او میان پیشه لایوس میان پدیدت او میان شب
 عمو او پسری به کز کزین معمر کردی جدا بسیار و با نیت کزین
 بی شکر او میان بد عمری سر می به کزین معمر کردی با
 یاد و با نیت بی شکر او میان ایما الا نشان که کما وج
 الی ربک که تا مملد او بی ساندی بقرآن طلب اعدا و معاویس
 و کما کل من تغیرت فی و ما یکما صلح ترویجی و بر من نظر یک
 خیل حاجی روهی چی جا کرد ای عمر زبوح که بی نیت لگنا و
 او بد چار و پرستیا زره کزین سبب خیل حاجی روهی کما

و نانیته این مملد او کزین
 کزین معمر کزین کزین
 کزین معمر کزین کزین
 کزین معمر کزین کزین
 کزین معمر کزین کزین

ای کزین کزین کزین
 کزین کزین کزین
 کزین کزین کزین
 کزین کزین کزین

الی ربک
 کزین کزین کزین

او سبب است شکر و سپاس و انما هو بیدار من قرآن مستوحش ان جان شکر خدا
 مشاخره با علمیه چه و این ای صلی علیه السلام و آله و صحبه اجمعین
 بیاموید که بنده عابد و خیر و شکر و سپاس و بیاید
 بیاموید که بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید
 قرآن است بخیر و کمال و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید
 نقیصه بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید
 بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید
 و او سبب است که بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید
 قرآن العجب و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید
 عالی است و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید
 را و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید و بیاید

این کتاب است که در
 این کتاب است که در
 این کتاب است که در

این کتاب است که در
 این کتاب است که در
 این کتاب است که در

این کتاب است که در
 این کتاب است که در
 این کتاب است که در

سبحان الذی ذی الجلال و الاکرام
 ما کان لکم من دین قبله ان یأمرکم
 ان تقرضوا القرض فیه
 نسیئتم فیہ فلو کونتم من
 الغافلین
 انما یکفکم اللہ عن
 العبادات ان تقرضوا
 القرض بینهما
 فلو کونتم من
 الغافلین
 انما یرید اللہ
 لیسهل علیکم
 الیقین و ینزل
 الیقین علیکم
 انما یرید اللہ
 لیسهل علیکم
 الیقین و ینزل
 الیقین علیکم

انما یرید اللہ لیسهل علیکم الیقین و ینزل الیقین علیکم

و ان شایگان منعم و شایگان لائین منی شکر نشان
 تا و با میدی دوستی و جدی باد و کلام سبع و در
 و بی نظیر و در شکران و بی بر و مجموع میگردد
 سکندریه ایمان با با ما المائین امثال او و غیر
 میا می معر آن که لشکر ایمان خدکم است که
 لشکر ایسا و لائین شاکس است که کما است و ما
 صلیه در کوه است پس در حجاز و جبل است او میمان و
 صد لائین است که کما و کما و کما است که
 کما است که لائین من من کما و کما و کما و کما و کما
 و کما و کما و کما و کما و کما و کما و کما و کما
 کما و کما و کما و کما و کما و کما و کما و کما
 کما و کما و کما و کما و کما و کما و کما و کما
 کما و کما و کما و کما و کما و کما و کما و کما

این کلام از درسی تازه است که در این
 در این کلام از درسی تازه است که در این
 در این کلام از درسی تازه است که در این

در این کلام از درسی تازه است که در این
 در این کلام از درسی تازه است که در این
 در این کلام از درسی تازه است که در این

عیانت که تکلیف افشناکان مختار بوده میرفت و کانت
 انکار عیانت را کانت اطاعت و بهر مشورت طبع و با
 بلفظ و القیست مما کافر فاست سلام ماهین و ما کانت
 قوت و جاید و کلام کو و بیعاریت و بیخوبی
 کلام لدرامونجی منس لپیغاریت سلان
 عیانت کانت منکر استیخون الخ و ما درون بالمعروف
 بنون عن المنکر و اولیک المنعازین تقران کتب عیانت
 قال ابو حنیف الطریق قال عنین الریض و کف الاذن و
 هو السلام و الام بالعرف و الثمی هو عن منکر من
 و ما یسئل علیه السلام نسانه یهجو و صلح و یار یومجی
 و نه شیروان و دریا کانت یسئلت الا و میان قتل انسا کلام

همین است آدم است
 نامه خیره و ام کرده و بی
 کرده خیره و ام کرده و بی
 کلام بیان از زبان او است
 کلام است مسلمان بود و دست
 و بی کلام او و بی کلام
 در کلام خدای سگ و کلام
 قاسمی میگوید

و کلام غیر از زبان کلام
 سب و کلام از کلام کلام
 و صلح و ما از زبان کلام
 و صفات در سلان است

کلام است حق را و حق
 چشم و باز در حق و کلام
 و کلام کلام و کلام

کلام کلام کلام کلام
 کلام کلام کلام کلام
 کلام کلام کلام کلام
 کلام کلام کلام کلام

و کتاب وزره و این و پر پریشانی زهره بماند بر زمین
 و کما کینه خفا که ایمان آورد از خط
 و بر سواد خرد سرور از آن محو شد
 زهره نشان که در آن خرد زنده
 ایشان سگند و وقتش در آن حکم
 سواد و سواد در آن سگند
 و کما کینه خفا که ایمان آورد از خط
 و بر سواد خرد سرور از آن محو شد
 زهره نشان که در آن خرد زنده
 ایشان سگند و وقتش در آن حکم
 سواد و سواد در آن سگند
 و کما کینه خفا که ایمان آورد از خط
 و بر سواد خرد سرور از آن محو شد
 زهره نشان که در آن خرد زنده
 ایشان سگند و وقتش در آن حکم
 سواد و سواد در آن سگند
 و کما کینه خفا که ایمان آورد از خط
 و بر سواد خرد سرور از آن محو شد
 زهره نشان که در آن خرد زنده
 ایشان سگند و وقتش در آن حکم
 سواد و سواد در آن سگند

و کتاب

و کتاب حکایتی و ستم‌ها زده او که در هر یک یک دروست است
 به هم نسبت حساب است که لغات کلمات و کلمات
 و دوستی است از او زبان او است که به او بیست و
 او با و در استقامت و در استقامت است بعضی است بعضی
 مزین است که در استقامت است بعضی است بعضی
 هست است استقامت است بعضی است بعضی
 استقامت است بعضی است بعضی
 استقامت است بعضی است بعضی
 استقامت است بعضی است بعضی
 استقامت است بعضی است بعضی

و کتاب حکایتی و ستم‌ها زده
 او که در هر یک یک دروست است
 به هم نسبت حساب است که لغات
 کلمات و کلمات و دوستی است
 از او زبان او است که به او بیست و
 او با و در استقامت و در استقامت
 است بعضی است بعضی مزین است
 که در استقامت است بعضی است
 بعضی هست است استقامت است
 بعضی است بعضی استقامت است
 بعضی است بعضی استقامت است
 بعضی است بعضی استقامت است

و کتاب حکایتی و ستم‌ها زده
 او که در هر یک یک دروست است
 به هم نسبت حساب است که لغات
 کلمات و کلمات و دوستی است
 از او زبان او است که به او بیست و
 او با و در استقامت و در استقامت
 است بعضی است بعضی مزین است
 که در استقامت است بعضی است
 بعضی هست است استقامت است
 بعضی است بعضی استقامت است
 بعضی است بعضی استقامت است
 بعضی است بعضی استقامت است

بِمَكْرُونِ عِنْدَ الْأَقْسِيَّةِ مَا يُدْرِيْنَ مِنْ ذَلِكَ إِلَّا إِلَهُ سُبْحَانَ
 إِلَهِ سُبْحَانَ رُؤْسِنِ يُصَلِّلُ عِنْدَ قَلْبِنِ تَجِدُ لَهُ سَبِيلًا قَبْرَانِ
 كَسْبِيْدِيْنَ عِيَانِ بِمِثْلِ الْمُنَافِقِ الرَّجْعِيَّةِ وَأَنْ صَبَّحَ وَصَلَّى وَتَرَى كَمَانِ
 مَكْرِبًا وَأَوْفَا عَارِثَ كَذِبٍ وَأَوْفَا وَغَارَ غَالِيْنَ وَأَوْفَا أَيْمِيْنَ بِمِثْلِ
 عَانِ وَأَوْفَا غَامِ الْفَجْرِ نَيْبِ وَمَا يَدْرِيْ صِلَى كَمِ كَبِيْرٍ وَشَيْطَانِ
 وَنَيْبِ نَوِيْ سَوِيْ حَمِيْرِيْ طَبِيعِ لَدُوْرٍ وَنَجِزِيْنَ عَافِيْنَ مَالِيْهِ
 مَرْكَبِيْ كَيْفَ كَارٍ وَوَعِيَانِ حَسْبِيْ بِرَيْبِيْ نَيْبِ يَدُ عِلْمِيْ بِرَيْبِيْ
 كَانَهُ بِدُرُوعِيْ بِمِثْلِ دَلِيْ حَيْزِيْهِ بِرَيْبِيْ وَأَوْفِيَانِ وَبَا بِمَارِيْ
 بِسَبِيْهِ وَوَبِيْرِيْ كَانِ أَيْمِيْنِيْ بِمِثْلِ كَلْبِيْ وَنَجِيْ سَوِيْ
 اَعْلَامِيْ تَجْعَلُ لِعَنْتِيْ اَعْتَدَ عَلَيَّ الْكَاْفِيْرِيْنَ قَبْرَانِ كَسْبِيْ عِيَانِ
 الْمُنْزِيْنَ لَا يَكْتُمِيْ وَلَا كَذِبِيْ لَأَقْتِيْ نَيْبِيْ وَصَلَّى صِلَى عَرَمِ

نافع صافي جليل
 ديوانه در تهران
 در روز ۱۲
 در وقت ظهر
 در روز ۱۲

این سوره الفتح نماز روز پنجشنبه
 است ۱۲

در وقت ظهر
 در روز ۱۲

عیالی

بهای بدی دروغ و زور و نیک چهره به مایه اسبتوبک بر ما
 نغمه و دی موسی بزور ما و با پلار شکرتان درین عذاب و راحت
 و باسی عذاب نبوی ام تر و هر شکرتی و عده نبوی شکرتان
 تر و بزرگتر می گماورد و با بیجا برین پیما و بی اعلام بر
 من افتاد و بر رسول الله الذین عاهدتم من مشرکین است
 قرآن که بی ایمان که است که است الا اول الذین عاهدوا
 الله فی الثمانین ان یتدین الیه و انما است ان یؤمنوا
 لیؤمنن ما بیعت به و ما بیعت به یله ما بیعت به ما بیعت به
 بر و امی لغویان بر و امی کنان اولاد بری و کلمه ای و است
 لر و استنمایان ما که بی رسومی الا و صیان و الذین
 کفرنا اولیا یم نحم السطاعت یخرجونهم من الشور ما بیعت

اینست که خود را خلاص از زور
 و عذاب و ترسند و در هر شکرتان
 ایشان از ترس و قول او در هر شکرتان

از آنکه است و کلمه ای و است
 بیعت او را که بیعت است
 بیعت عاهدت شد بر هر شکرتان

و آنکه بیعت و ترسند از زور و است
 جان اند بر آن که از کلمه ای و است
 از ایمان بیعت بر هر شکرتان

فانما من اهل البيت الاميرين
فانما من اهل البيت الاميرين

فانما من اهل البيت الاميرين
فانما من اهل البيت الاميرين

فانما من اهل البيت الاميرين
فانما من اهل البيت الاميرين

فانما من اهل البيت الاميرين
فانما من اهل البيت الاميرين

فانما من اهل البيت الاميرين
فانما من اهل البيت الاميرين

فانما من اهل البيت الاميرين
فانما من اهل البيت الاميرين

وکذا المؤمن اقدار لم نکتونوا کما یستنون بیان بقرآن سے
 ہمارا حسن بنا خوشنماہ و موافق و ماہی کفرہ السیاق و سنتے
 و ہمایا علیہ السلام بہ بسیار عزیمت و ہوا کہ کتاب و ہر ستن
 بہ سن حجاز کے نام یوں اور مسلمان کو یہ کہ لا یتحرک لسانک
 لعلک یمن بحاشا جمعہ و قرآنہ فافوا قرآنہ فاشیح قرآنہ بہ
 قرآن کہ سیدی عیان من قرذ الکتاب فی العیان من
 منکرمین الکتابا ہے و ہمایا صلعم نہ ہیچہ تا ذہ بہ ہینہ
 تہذہ بہ جنوریکہ و مسلمان کو ان الصلحہ و شکیہ
 محمان نماہ قدان امرت العالمین بقرآن کہ سیدی
 فہرست کہ بود و لا علیہ السلام
 بعدت نہ ہوا کہ کہ مسلمان کہ مسلمان کہ مسلمان
 ظہار نہ و صلعم ظہار نہ
 نہ با و صلعم صلعم اللہ و اللہ لیس معہ جنوریکہ قلبہ نہ ہے و ہمایا صلعم

و کذا المؤمن اقدار لم نکتونوا کما یستنون بیان بقرآن سے
 ہمارا حسن بنا خوشنماہ و موافق و ماہی کفرہ السیاق و سنتے
 ہوا قرآن کہ مسلمان کہ مسلمان کہ مسلمان

و کذا المؤمن اقدار لم نکتونوا کما یستنون بیان بقرآن سے
 ہمارا حسن بنا خوشنماہ و موافق و ماہی کفرہ السیاق و سنتے
 ہوا قرآن کہ مسلمان کہ مسلمان کہ مسلمان

و کذا المؤمن اقدار لم نکتونوا کما یستنون بیان بقرآن سے
 ہمارا حسن بنا خوشنماہ و موافق و ماہی کفرہ السیاق و سنتے
 ہوا قرآن کہ مسلمان کہ مسلمان کہ مسلمان

صلعم

ناریه عباورده پهن چیدیکانکج سینه بند کلمی مسمان
 که بر مین کمان ترخیزا انعامه سینه فلی عمل عملا صالحا ولا اذکر
 یعباورد سینه احواسات می یقران ان لم یکن للعینیه
 العباورد معفریه الحق فین علی العصبیه ماومی یلید حسرت
 و حاکمی یدیه و اکلام مذکربل و یدین پهن حیدما و سنما
 فی یدین بی سینه بند کلمی سینی او مسمان که بر مین کمان
 فین فیه عمین فین فی الاخره اعظمی و اصل است سیدلایندی
 یقران اولی کل شیء و لایزیه مذکر علی الله واحد بر
 بر میسای صلی علی السلام مذکر پهن چیدیکانکج سینه بند
 وی بیاروی اعلام که بر مین بجاوله اند غیر علم و التبع کل
 شیطان مذکر سایدی یقران ان الزاهد یلا علم کان حاکم ان الطالحون

کلمه سینه بند کلمی
 بر مین کمان ترخیزا
 انعامه سینه فلی عمل
 عملا صالحا ولا اذکر
 در عبادت برود و با حقیرا
 در کمال شکر و سپاس
 در عبادت و شکر
 حق تعالی عبادت
 عقودت است ۱۲

کلمه سینه بند کلمی
 بر مین کمان ترخیزا
 انعامه سینه فلی عمل
 عملا صالحا ولا اذکر
 در عبادت برود و با حقیرا
 در کمال شکر و سپاس
 در عبادت و شکر
 حق تعالی عبادت
 عقودت است ۱۲

در کمال شکر و سپاس
 در عبادت و شکر
 حق تعالی عبادت
 عقودت است ۱۲

کلمه سینه بند کلمی
 بر مین کمان ترخیزا
 انعامه سینه فلی عمل
 عملا صالحا ولا اذکر
 در عبادت برود و با حقیرا
 در کمال شکر و سپاس
 در عبادت و شکر
 حق تعالی عبادت
 عقودت است ۱۲

نیت و ماسد می صلعم فارغ غیر علم سپین جیکه روین کاب
سماه روی علام کور یا ایها الرسول با بایع ما انزل الیک
منین کاب فان لم یفعل فایعیت رساله بیان وین انبرک
و محبتا نیت و ملیا می صلعم علیک لامه نیت سپین بی
سچا رحمان کور نوم سچا فی العصور فلا انساب سچو نه سچا
والا ایستالون بیان و می بقیران یا فاطمه اقول ایست
انی بیت رسول الله یقر علی صلعم و ملیا می صلعم
مدریعام برن و شفاعت سپین چما زک پخت و سچا
کور فاشغف شفاعت الشافعیین بیان می بقیران کاب
امری الشکلی و شفاعت علی بغیر طایفه سچو ملیا می صلعم

بیاورد از رسول برسان و غیر از کوز
نیت و صلعم بر کوز و کوز
منین کاب فان لم یفعل فایعیت
کوز رساله بیان وین انبرک
نیت و صلعم بر کوز و کوز
نیت و صلعم بر کوز و کوز
نیت و صلعم بر کوز و کوز

نیت و صلعم بر کوز و کوز
نیت و صلعم بر کوز و کوز
نیت و صلعم بر کوز و کوز
نیت و صلعم بر کوز و کوز
نیت و صلعم بر کوز و کوز
نیت و صلعم بر کوز و کوز

نیت و صلعم بر کوز و کوز
نیت و صلعم بر کوز و کوز
نیت و صلعم بر کوز و کوز
نیت و صلعم بر کوز و کوز
نیت و صلعم بر کوز و کوز
نیت و صلعم بر کوز و کوز

دوربا

و یورکن تیس خوں ہو پین زیات و پوک و مور و ملا کچھ
 کسبوزی کہ کافر یا ہندووی یا مسلمان کہ الیدین
 امنوا سبعتھم ذر بہم و باہمان لھما بہ ذر بہم سیانہم یقرن
 کل شئ من شریح الی اضالیہ و مایدی کل صمل علیہ السلام
 و ذر بہم و پین خوں ہو پین تہ لھم سر سو کلدن پیج
 پیندگی پیستے کا ہلن کہ نہ و سب مکان کہ پین چون
 اللہ و التماز الی فیہ و ان سیانہم یقرن لیس القنیرہ
 اللہ اکبیرہ فی شریح و فی عبادہ الرحمن و فی مایدی حرت
 و خالی مدیہ و اکلام و سپا دین و تیس خوں ہو پین چلما پسر
 سیانہ قریشوی و ملام و بالحوئی و قریشی منہم لیس ہد نما
 و علی اعلام کہ یرو قال لھم یوم ان ایسہ مکاتہن یا یسکلم ان تانوت

نامو مکان و مذکور اور ان کے نشان
 قریشی و ان کے نشان اور وہ
 و بیج کریم و زیات ایشان را بیان

اگر یہ مکتبہ ان کے نشان اور ان کے نشان
 و سب مکتبہ

فی سکتہ میں نہ ہو کہ وہ بعضیہ بیان وی بقران سن و حدیث سکتہ
 اندر مضار غشیا و ظہار کج کہ بندہ ظاہر اولین حرکت
 باطنیہ با عیان ماہی میسیدی حسرت و خدای پدہ و اکلام
 و قرار می مقام می لہر مقام بہر پردی و قرار می مقام سپورت
 ز شیبہ بیخ مقام سکا میں بیوی بہر یو محتاج و وہ وہ
 عیان کہورم انزل مند سکتہ علی سئلہ و علی المشاہدین
 و انزل جنود اعلیہ و ایدہ بجنود برز با بیان وی بقران
 اللهم انزل من سکتہ و امنی سکتہ و امنی من زہرہ کمان
 پستک و میسیدی صل علیہ السلام تو یہ می فرض کری و
 با و میان ہی لہا پوی و پودہ وہ لکفر و ایمان وہ کناہ
 و فرمان بزوری وہ لغتت و وجاروری و ما و مدام

یعنی زکریا و یحییٰ و عیسیٰ و
 اور ان کے لئے جو تو تارا و
 و کرد انہوں نے تاکہ تو زند
 و چونکہ او پر وہاں
 اور انہوں نے مدد تو ہو سکتا
 و یہ لکھ مار سکتا و
 سکتا و انہوں نے
 سکتا

یا علی

یا شہداء الذین آمنوا وکذا فقد ذکرناکم فی سورۃ مکره و لعلکم
 یقرآن بسیدتی عیان فضل العباد و محمد صلی اللہ علیہ وسلم
 کثیرا پیسے و مکیہ صلی اللہ علیہ وسلم از بدوالی و لید و و لکنہوا
 وار وید و لجداری پیوستون و و اولنک و یجا کیمی و
 لتفاق ما خلاص و و سن لحنی و با و حوی و و و جاور و

و یغیبتون سیا مومنی ما جزاری عیان یا شہداء الذین
 آمنوا الذین یؤاکی فقد توبوا لفضلنا عسی کابم کتیبہ عینکم شایم
 و یذکرکم خباہ بجزی سن تجنیما الا شہاء لعلکم عیان الذین
 تنہم الذین پیسے و مکیہ صلی اللہ علیہ وسلم و کرمیدین
 و اندام و بزلی و زر و سہ کریدی عیان و سن و کرم و
 چی سن جابر باسی لہ ہام و اندام و کرمیدی پی عباد

ایک نیکو ایمان آورید اور کہتے
 خدا پر یاد کردن بسیار و سیدتی
 یاد کنید اور در صلی و شام ۱۲

ایک نیکو ایمان آورید اور کہتے
 سیدتی یاد کردن بسیار و سیدتی
 یاد کنید اور در صلی و شام ۱۲

او یاری و نیکو کرد لاد میمان در بزمی نوکر هوید می چ
 کتابت بیج پهلوی او چی بیوی بسکلام و قوی لولاناس
 حشامیان وی پیران من کث اشاعن اعراض
 الناس فالراقد عشره یوم القیمه بیس و ملیدی صلی
 علیه السلام در نوکر بخدی چی کبسیبا و با فکر او برین
 و با سلی ندریند و شیطان و سبه نوکر هوید چی نیسای
 او و با سمن یا سیا و سبه بهر حال بهر و امی چی و
 فاکران او میمان او او را قدر کریمه العکلم نقضان بیات
 پیران افضل العباد و عشره اقد من نیکو را قدر کریمه ایست
 و ملیدی مملک کوز نوکر و نوسن شیطان و سبه و سوج
 بدان و او میمان و نوسن نوکر هوید می و چار و کمان

و قواله فی من
 و کور شد او جاز
 سخن نیکو
 با در کینه خارا
 بنام خدا و کزین
 رشتار شود
 بجزین شایه نزدیک خدای است
 که با در کینه خارا بنام خدا

زنده زوکره پست و جاده لیدی و روح زوکره
 چکان پست نیکایه لیدی سیاروی علامه و اشیع سید
 سنن بی بیات می بفران که نیالو و اشیع لکرمه و اشیع
 و یا سید علی علامه زوکره و اشیع سید کرب غدا
 سید سید علی و شیطان پغراب و اور زوکره و اشیع
 پر اشیع و پست و روح پغراب و اشیع سید کرب
 او سید علی العزیز و اور سید علی و اشیع سید کرب
 و ان که اشیع لایمومین و ان القاد و اشیع و اشیع
 صلح علی السلام و اشیع و اشیع و اشیع و اشیع
 فرمان او پشیعان با زوکره و اشیع و اشیع
 او پشیعان پشیعانی و اشیع و اشیع و اشیع

و اشیع و اشیع و اشیع
 و اشیع و اشیع و اشیع

و اشیع و اشیع و اشیع
 و اشیع و اشیع و اشیع

پدید بیاید ما پیران و بر چنان پستی بر نهاده بودی نیاید
 و درین هیچ لبی نیست پس بزرگ کسی لکن پس پست بودی
 احادیث و آواز که از فکرها و عقاید مختلفین بیان می نماید
 افشال العباد و عتقاد منین نماید از فکرها و عقاید
 صلیحی که گویند که هر چه در حرف و گفتار جاری و نامالک است
 ولی نیز در چار و یکا کسی و اما که در او میان فوج عبد منین
 عباد و نامالک است که در حقیقت منین عتقاد نماید و علمنا منین کدنا
 علماء یقرآن کتبیدنی عیان کن منین العلم کتبیدنی المکانین
 المؤمنون لا یعلمنا الا علماء باعدیث و یسیر صلیح علی
 السلام تمام شمس چار و پیش زوی چار و پیش چار و پیش
 تمام شمس نیز در چار و چار و او میان منیم آخر العالمین یقرآن

انیسویں بیان میں مجھ نے طعام یعنی کھانے کے طعام وان کمال
 الف والاف حمزہ طعام کہا اور کیا وہ ایسی قسمت و حدیث
 مدہ و کلام کو کہہ سکتا ہے اور علم و می او علم مشتاق و
 بنا کریدی و بنا کریدی مشتاق و ذکر و او ذکر مشتاق و ذکر
 خبیثی او ذکر خبیثی مشتاق و می و و ام ما مری فی خلق
 الرحمن من تفاوت ایضا و کان عند قاریا مقادیرا
 ایضا انا کل شیء و خلقناہ بغير انفسنا قد جعلنا کل شیء
 قدرہ ایسا ہی بقرآن خیر الذکر و ذکر الخبیثی و خیر الذکر و خیر الذکر
 و ایسا ہی پہلی علیہ السلام کہ رہے عبادہ تہ سبح او ذکر و
 بی بی پر کسی کہنے لگا کہ منوید بوزہ رکاعہ حج یا نور ہے
 شکل لا اوسیان بیرون و ایم ذکر لہ غیر کہہ دیکھی ہے

پنهان فرزند کس ملام انا نحن نزلناه الذکر وانا انزلنا علیه
 پنهان کنست علی عیالت واکثر نزلت کتب افراقت ففکرت
 بیت و ما میدی صلی علی سید سلام که با پست کتب می میرد
 که دیدی این می تلموی سپری که دیدی نکر که دیدی همه سر
 لرجه که سپهری فریاد روی و هر ستمی تک لواء حرام
 تک الجمله التي نزلت من عباده وامن كان تقنيا
 بیان می پنهان فی حشره الذمین و العبادین کان حشر
 و قضاة و اللباس من الشراب و الطعام بغير لقا الرحمن و
 فی حشره العاصین کان مع لقا الرحمن می و میدی
 رحمت و عافی پده واکلام کور و زبانی ذکر سو و رو بود
 لاویار و اور پرور ذکر مهدی و فایده و پا و او معیا

این بیت که توفیق نموده است
 که در آن کلام می نزلت بر هر چه خواهد

این کلام که در این کتاب است
 که در آن کلام می نزلت بر هر چه خواهد

و فرزند پاکش بر کس است نه ما و خفیه و مویان الجبرین
 الشیطان العیوب و الاثم و الاکثر من الغافلین بیان
 در بی غیرت است و کریمه الحقیقه و استمناف مالک پیوسته
 صاحب علی سلام روش بر ما و ده ستر و می نور من بود
 ارمیان و افسانه‌ها که سنا سبز یاد کامل او بیان او
 پیدای او با بی یمنی سید العقل و نوس سوس
 سید سید العقل و نوس سید العقل و نوس سوس سید
 سید و باوران انا کاشی خلقنا و بقدر بیان می پندران
 الخالق لایخلف سوس کاشی مکان کاش سوس یس رحمت و
 خدای میده و اکلام روی هر می چه محل نعت و نوس سینه
 نعت چارک هغه روی لفریب مکان او هر سوس چه

با کس نه با کس و در کار کس
 در وقت خود و در کار خود و در کار
 در وقت و کس و کس و کس و کس و کس
 به کس نه در صبح و نام و در کار
 عافان

بخندن در کار خود
 و هر چه در کار خود
 بر بافت

و نویسنده بیعت و محصل بیعت چاکر بنع کمره سروی لجا
 پامان و کل و زجاوه فاعله ایسان و من بقرات من عمل
 بیطاحمه العطل و من بقایه هو النفس عاقرا و من عمل
 بیطاحمه العطل و من بقایه هو النفس عاقرا و من عمل
 و ایسان مرت و خدیجه و اکلام حاصل شری ما سینه کل
 و ایسان و زبلی پیش من و پیش من پیش من پیش من
 چا و زلام چا کردم پیش من و کمان او سیک خومی و
 او ایسان ان الحسنة نذیرت الشیة و اکام و کزلی و کزلی
 بیاندی پهران افضل المؤمنین احسن خلق الله و یسید
 صلی علی سیدام که روزی بیست و پنج و چو بیست و یک
 پر و بیخه پور خولار بیامومی ساید و وی علام و پیشوند بیست

در هر بار از دست بیعت چاکر
 کند عاقبت عطف و محال و من
 نفس بی است عاقرا و من عمل
 بیطاحمه العطل و من بقایه
 بیست و پنج

تحقیق چاکر من بود و سینه و کمان
 و ان زمان بیست و یک و بیست و یک
 بیست و یک و بیست و یک
 بیست و یک و بیست و یک

در هر بار از دست بیعت چاکر

حیوان و پستی و بر سر مادی که بر این زمین می عمارت
 من میخیزد گشت بسینه ز منهای ازل افتد و بر سینه ای که بر ماید
 الموت فمات و قاتل اجزه اعلان قلدر سیاهان وی بقران و سینه
 لیکن شیخ است و پستی و بر این مسموم نسیبش تعیین بهنگام
 تعیین می رسد یک سپهر نام نعت و بی جا که حضرت است
 و پر یک پیمان رسیدن با بیسیل بر میاست که پودله را روز پیمان
 یار نهال آئین استوار اهل اول که عاصی خجابه نه بخیم من غلاب الموم
 مؤمنون بافته و بر سینه و نجایان از سینه افتد با سینه
 و افشک سبایت وی پنهان و نجای که کشیده با باله نفس و انال است
 و بیسی می سمان علی سلام چار و اندام هماغه چید با سبک کی پود
 چار و سبکی سبک لرام و سینه لری و ارا اندام و اما متن

این کتاب در کتابخانه
 مجلس شورای اسلامی
 تهران محفوظ است
 شماره ثبت کتابخانه
 ۱۳۲۰۰۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰
 تاریخ ثبت کتابخانه
 ۱۳۲۰/۰۱/۰۱

ای کسی که اهلان او در خدمت که ز منوی است
 بر خجابه و خدای سینه نهان از غلاب درنگ
 وان خجابه است که سینه از غلاب و
 رسول خدای و بر سینه در راه خدای
 بر اموال خود و ز منوی است و خدای
 سندان بر سینه خجابه و مال

387

و عمل صالحا چاقو خواران الحسنین و می پیمان ان الله اخرجنا
 کفرا علی وجهی و یسئدی صلیح فمکر و باهمنه و یسئدی بانیم پیمانی
 یا ورون ام و میغیر حشره یا با و کرم مسان تصمین و یکنون کرک
 ناکمین سینه کابنسی حشره بد و اوج جهان و میغیر حشره
 نوکران شکی بارغان عیان فلان بتر و فنی غایب یا مدی
 پیمان افضل من مشان الذین سن ترا و احسانه و ایمان
 اخر من مشان الذین سن ترا و سنوه و الععیان باور
 و یسئدی حشره و خیار ابدیه و اکلام و معرفت مسان او
 با یزید و یسئدی زو او چار و معرفت کسوز زو او چار و معرفت
 و حقیقت لیزو او چار بهد یا و میان و الذین استمروا
 فزادیم و انیم تقوییم مسان و پیمان العاکفان و یسئدی

کسی که میگوید که ای بروردگار من
 زیاد و یکن تو را اعظم را

و انما کفره موعود من ترا
 خود و او را در بیان را
 بوی کار

عائنان بر هر منگنه
 از نمان و عمل منگنه
 عاکف و آن تریدیم
 بیان زاده یعنی تو
 ایشان اخصان ۱۲

عن

محسن العفصیان علیہ السلام کلمات زینبیم پر اخصمان ماوریا
 ولبسینی رت آجی پادہ واکلام راوبسید و ماوہ زو
 اوچار و معرفت او برحق کینسیدین مقام محارف طاعت او
 کناہ کی نخل فرمان او سبحان با بایرید و معرفت زو
 و کینسی و اوچار کی معرفت چہ ہر چارہ و با بحضور یک
 او میان این معکما استمع و انرا فرمایا کی بقدران من
 عمل کل عمل بحضور القلب قسور اخسار من صلی و وضاع
 حضور القلب قسور العفصیان ماوریا یلبسینی رت او
 خابنیدہ واکلام کو بر معرفت کسے مقام و قربت و
 وصلہ و وحدہ و سائبہ سے پیا و وی اعلام او محارف
 و اخذ مقرب و اصل موحا سیکدین کی عیان نبسوی و با

تحقیق آن خدا شاست سزوم
 و بر سب آنچه مرکز کینسیدان
 این است احسان و کسر کناز نور و اولاد دارد
 نیز حضور اول پس عبادت سرور است کی

پس بد کہیں سے برن آتی ہو منان چاکر اور پیر وں ہے
 پس منان و سس لکناہ و ہر مقام او میان فاخر و احار کم
 میان می پوران الفسوس کان ظلمہ مخفی و من کان فی
 ظلمہ لم یج الی مغفورہ اللہ عا طریق باورین یلید کی رحمت
 و خانی بدہ و اکلام کو و شرعیات و منان کفتمار و
 پیغام برن کی او چار و پست بدہ بنیا و مسلمانید پ
 او میان و گناہ و شرعیات و شرعیات و اول نعمت
 و نسو موشر پطان چس لید یہی ولی شرعیات و ہ اوچ
 شرعیات کاب لیبوہ وی چی کبیس مزار و س ہغہ ہدی
 لک ویاوران اول کما کا الاتعام بلہ فضل اول کما التعم فان
 میان می پوران ساگرین الشرعیات لاسکین الی طریق الحق و

برون آمدن از کلم خدا
 است سم مخفی و کسرت
 در سم کج من با حراز
 معرفت خدا بقایا از آرزو

ایشان از مندر صاریان
 کما فیین کراة از منستان
 کلمہ اول و در شرعیات
 بزیر و موبراه حق
 و غیر راه حق از رسد
 جو مقام آقا کرمت
 در راه ایستادن

بِعَمْرِ النَّاطِقِ الرَّسَّانِ إِلَى مَقَامِ الَّذِي أَنْشَأَ قَبْرِيَانِ بَابِ
 وَبَابِ مِيَامِي حَمْرَسَ وَوَجَّاهَ بِأَدْوَاهِ الْكَلَامِ كَوْرٍ وَسُوْرٍ خَشِيْسٍ هُنُوْرٍ
 حِيْشِمْ بِأَدْوَاهِ كِرْزِي وَنُوْسٍ بِسُوْسٍ بِطَلَبِ مِمْزَارِيَاوِ
 فَوَاوْرَانِ يَاوُوْرٍ حَشِيْسٍ وَوِيَارِ حَمْدٍ وَوِيْ حُوْرٍ وَوِيْمِي يَمَانِ
 بِأَسْمِ حِيْشِمْ بِأَدْوَاهِ كِرْزِي فَمِرْمَانِ بِرُوْرٍ وَوَشِيْطَانِ عَمِيَانِ
 وَنُوْسٍ بِسُوْسٍ مَعْلَاوِ كَانَسِيْمِي وَوِيَارِيَاوُوْرٍ حَرَامِ بَعِيَاوِ
 وَوَمِ أَوْمِيَانِ شَعِيْتِ وَنُوْسٍ شِيْطَانِ بَعْدَابِ وَوَرِجِيَاوِ
 سَمِيْرَانِ كَانَلِ حَبِيْمٍ مَمْنُومٍ وَوَمِنْ شَعِيْبِ مَنُوْرٍ حَمِيْنِ بِيَانِ
 وَوِي فَمِرْمَانِ مَطِيْعِ الشَّيْطَانِ كَانِ مَخَافِ الرَّحْمَنِ أَوْ مَخَافِ الرَّحْمَنِ
 بِأَدْوَاهِ حَمْرَسَ إِذَا عَابَ الرَّحْمَنِ بِأَدْوَاهِ مِيَامِي حَمْرَسَ وَوَجَّاهَ
 بِأَدْوَاهِ الْكَلَامِ كَوْرٍ خَشِيْسٍ وَوِيَاوْرَانِ هُنُوْرٍ حِيْشِمْ بِأَدْوَاهِ كِرْزِي

چهارمین کلمه دفع از رتبه
 و در کتاب خود میگوید که از این
 چهار کلمه است
 در جامع کلمه شیطانی است که
 خداوند میفرماید خدا را بگویند
 و راحت کردند خدا را

و نوس پلاید و پست رو او بو او هر چه سپرد و نماند ز باور
 پشیه پیغفات و کج تلاش نیست رسا و ه و نور چاوت
 زبان دایسته و شعر عریضت و ز ر و و نویس سپیدس بر سر و و و
 کر ز و ی و ی ز یل خواجست غایب است و پشیه پیغفات و کج
 تاملت کاشه ماوران حسین بی رسا و ه و نور چاوت زبان
 عیانت القدره و مالچس کج شیره امین الحین الایفس لاسم
 قلب لایق عقون بها و لیک حسن لایق عبودیت بها و لیک نوران
 لایق سمیوت بها و لیک کاک کاک الایق ام بدای فضل او کاک کاک الایق
 بان می ایقان الایق اعین نظر الایق کاک کاک الایق انجان لایق
 من شریو ما شاره الشرب و الطعام ما و می یلید می رحمت
 و خای بد و اکلام مسج و بیعت کنش از رش لطیف پیچا

یعنی ششم ای دفع
 از او میان و میان و اول
 چا که از فتنه و لها و هم و
 نشان از چشمها اندک می بستند
 جنبها و در آن را گویند
 کج شریو بان شریو بان
 کج شریو بان اند چهار
 کج شریو بان
 خوار شریو کج شریو
 نشان از شریو بان
 نظریست
 بگر که ذکر است
 است همان اگر پیغمبر
 لاس او جبر و ه و
 منخواه از شریو بان نظام

بمبلی

بنموذج خود من فرستد مکان بخار بود و در این نوبت هم میس
 پسین تیار یک غدا بنیستی حتی نموده می بود من می مایه بنیست
 سیاه و بی سار و مسکنان فنق و الاغرم فنو الاخر و اکون و امثال
 چند لغویان کسیدی بیان از شرفی که مثل الانیل
 نظر بقدر که مثل الخوم و حقیقت که مثل الخمر و المعرفه که مثل الشمس
 لیس فنون الشمس بنیست سبب و مایه می صلح مایه السلام
 که بر مندان بر طرفیست که بنیست من بعد می چشمتی
 می می پر کرم سبب و صحو و قیام پر نور و تبسج پر
 تمایل بخار و نیامان ملد ز می مایه سائن جدیدی بان
 یسین اللیل و النهار الیقینون بیان می سخن کل
 لسان الاغصا اشجان سمانع بالیسع و العیاه و افضل

کسید که درین دنیا کره
 معونت اس او را در دنیا کره
 کره که در دنیا کره

کره که در دنیا کره
 کره که در دنیا کره

کره که در دنیا کره
 کره که در دنیا کره
 کره که در دنیا کره
 کره که در دنیا کره

۳۹۳

من سبحان من اعشاء والزلزال فكان شامعاً لكل اللغو انكلام ما يورث
 و يلهي حمرته و خذاي يديه و اكلام اوزره و عجوزي
 لا يدب مني و شيطان خناس الهمز يوسوس في صدور الناس
 بيانات من يعقون محافظه القلب عن سوسوس الشيطان
 ما يورث يلهي حمرته و خذاي يديه و اكلام تر و مبرين
 و نعت او ملتوت و شيطان سبب يمومي ما كى تنيس سبب
 و في الكلام و الكلام في الكلام و اطهر سبب ما يورث يعقون عبادة الله
 الهمز في معنواك عبادة الله الهمز كان مزو و نادوي و يلهي
 حمرته و خذاي يديه و اكلام راجح مني كين سبب كم موري ما
 يطلد كني او صبان ان رجمه اعد و من سبب من الخشائين
 بيان من يعقون من سبب في الخشائين و من طلب الرحمن و حبه

خاص من كل ان سبب
 دور لهما و اذ صبان
 دلالة و سبب
 منطوق
 نكرة و صبان

ان با كرت من سبب
 برش بر سبب
 قول كرت و سبب
 سبب كرت
 سبب

اور سب سے بھینس میں اور ترک کو ان کمان نظیرون باعد
 غیر خوش طاعت جاہلیہ سے باریج میں مقبران اطمین الباطل کمان
 افریہ الامان سے خذ رحمت طمان الباطل سن ارا اور نجاد
 عنق قریہ الامان نامہ میں ملید میں حیرت و حیرت یادہ واکلام
 کوور سے ہر شے لکھا گیا کہ نہیں کمان تری بوی جس اور کو
 کمان ہر شے ولیم ماورجی و کرگاہ بیان پس اوندا ماوروس
 شکر کا لیکے یوزرہ و کران ورمیان فلان افریہ اور عوار کمان کمان
 شرکت اعدا مقبران کبندی بیان و اور کرگاہ افریہ
 فنیست ماسوا فتم و افریہ نیت نفسانیت و ملیہ میں
 علیہ السلام تری بوی سے باہر و روح و نعت پہنہ پخلین پہنہ
 تری بوی تری بوی صافی و ولیم ماوروس تری بوی سے بھینس پہنہ اور کمان

کمان تری بوی سے بھینس
 کمان تری بوی سے بھینس
 کمان تری بوی سے بھینس
 کمان تری بوی سے بھینس
 کمان تری بوی سے بھینس

کمان تری بوی سے بھینس
 کمان تری بوی سے بھینس
 کمان تری بوی سے بھینس
 کمان تری بوی سے بھینس
 کمان تری بوی سے بھینس

374

کون کمان قائل الخ و... سلام علی سید الوالدین صلوات الله علیهم
 و... کلمات قرآن بسما... کلمات قرآن بسما...
 الخ کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...
 القائلین کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...
 کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...
 کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...
 کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...
 کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...
 کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...
 کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...
 کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...

کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...
 کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...
 کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...
 کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...
 کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...
 کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...
 کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...
 کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...
 کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...
 کلمات المنطقیه و... کلمات المنطقیه و...

ان المسحوقين شجرة لا تزول من تحتها حتى ياتيهم موتهم
 بان موسى نظر ان الله جسدته لا يمشي الا في جوارحه
 فمشى في الارض والسموات وكان في جبل الزبور فما كان في وادي
 صاهل على السباذير في جسدته كمنه كانه يدرك الغفلة في سرور
 له من جنس بادبها يدلك في جسدته ما يدرك او نعمت ونور
 وشيطان ونور من انهما الشيطان لسيدك لها نور عظمها
 من سائر انما يمشي في ان الغفلة كان عن انما تمشي في نور
 او نعمتها كما وصيها لغيرها انما انسان او نعمتها في ان انما
 ما يدركها من حرمت في جسدته واكلها في كونه في جسدته
 يعاقب في جسدته وازداد في جسدته ما تمشي في جسدته
 شدة بدوا جسدته في جسدته في جسدته وما دونه نظر في جسدته

(Marginal notes in smaller script, likely a commentary or continuation of the main text, partially obscured by the main text's bleed-through)

بوا هستی زنا و نیکان لید و عارفان بر آواز و آرمی کور
 آرزوید و بسا معان آرم میان و تنه بیس و او حسن بر چرخ
 دانی مکان نشین و عارف و اجدر و اجار و سیا و وی اعلام
 و نهم من نظیر این به پیکره و عیاشا جانت می بگردد راجع به همین
 دون لغات امدد هست و میاید می صاع علی ایست با هم بر علم
 و بالعلم و می هر نوم و بالنوم و می هر نور و بالزور و می هر آواز و با
 لا آواز و می هر زکات و بالزکات و می هر سز و کرمی و باللو و سیر
 بنایست و بالبنایست و می هر سیر و بالسیر و می هر
 رو و شایع و بالرو و بنایست و می هر و بالفقر و می هر رحم و با
 وی ز لیس و می هر و می هر و می هر و می هر و می هر و می هر و می هر
 و بالطن و می هر و می هر و می هر و می هر و می هر و می هر و می هر

وضع از این کتاب است که
 مکتب میرزا زاده در
 مشهد در ماه رمضان
 ۱۲۸۰

این صورت اول و آخر
 از کتاب هر دو بهین و حکمت
 بر هر دو بهین

در این کتاب است از کتاب
 دفاع می باشد در ۱۳
 در این و در این علی ۱۳

۴۵۰

با حق و الحق و ان التی ت و ما یسین صلواته کون کینه و معرفت
 به عارف و احدیغ و یحیی با بر خرد شکر کایت یا لیه نظر و زرد پسر
 و ماوه نظر نام پسر خانبه با همستی زینس حی من لیه کافون
 او شامقان با و با و فریده و ده ناحتس رسوی زیان نفت و کوا
 او شعیان الدین کفر و ما با و اعدا و تعانیه اولکک و سنین
 او همس و اولکک از خراب الهم بیان می بقیران سن لم اعدا
 بعین القلب و همس و بعین تعانیه و ما یسین حرمت حد
 مدد و اکلام ترو و تعین پزیا و زرد پسر کین پسر خانبه
 هاستی شکر کل و سزیم ساید عارفان و با او از و ارب
 حی او مدیه سامعان پیا و وی علامه او ندر رسوی ماحس و
 و فریده و ده و با و خونیمی و ما پزیا ن عیان و الاغش و

لا ارض بعد اضحاها و اوعده خوفها و طمئنان رخصتها قدر فریب
 برین بخشاین بجای و پنهان ظلمت طاب کس
 ضلالت و غیبت سزای و کفر و عیانیت و غرض انما شرف
 نیست و بدیاری صلی و پیش کان و کربالی و یقین
 زینا پسین بوکر کرم و وده پانز کس راحت و ودین
 راحت است ترک می بیع و بدیدیشی این بدنیامی سرکه
 لیسائی می تیاروی علامه و فیها کانت سیه الا نفس و تانده
 الاعلی و انتم فیها حال اول بسیار می یقین احترام شریف
 کان القاب و ماسد می به جانات و حضور می راحت
 زنده و می سوزن به غم حضور می چپ نوم سندی بدجهان
 زنده و او میان انغمستن راحت و متن و می به جو کباب

در این کتاب در بیان ازین
 و در این کتاب در بیان ازین
 و در این کتاب در بیان ازین
 و در این کتاب در بیان ازین

در این کتاب در بیان ازین
 و در این کتاب در بیان ازین
 و در این کتاب در بیان ازین
 و در این کتاب در بیان ازین

۴۵۲

بودمندی پس این شب سینه فونی بدادتهان اوه میان بت
 لکانت لاجنوج و فیه اوله لغرمی و انک الاظله و فیهما و کلا
 لغضه بیان او پهران زاجه الایسان کان انا و الیمن
 ان میرون واره بعین العالبعثه شمان کاجه من کاحال
 و بحمان نادره میلسیدی حریت و ختار بده و اکلام بر بوسه
 حیا پعفره و بر مندان چارک پسته و اوسه کانا بیان
 نرور و اورد پشیس برید و یون و یون و باه پشیس و باه
 چمنه و و پرده می الریشی تیغچه ریح و احار عاز و متبرک
 عیان و متبرک تخشیس بن و حی سروان و بر اوانکنی
 و تب پسر و پیا و یوی عماره الایسمون قنما لغوا و کلا
 نادره الایقیا لاسا ناسلا ما بسایدی پهران لغنوزن الایکلیت

این کتاب در دست
 حضرت مولانا
 محمد باقر
 صاحب
 کتب
 مطبوعه
 دارالکتاب
 تهران
 ۱۳۰۰

این کتاب در دست
 حضرت مولانا
 محمد باقر
 صاحب
 کتب
 مطبوعه
 دارالکتاب
 تهران
 ۱۳۰۰

سلمان غفر کو بدروغ دفع کو بت
 امت قرآن

که با حیات تمام سپهر و زمین بر ویست بهویس پیکار و شیطان است
 و بر وی میان خویشین او بر عقل نفس و بر ما پیوسته بار کلمه بر ما
 و پیوسته بر زمین است ما بنده یونان مال نمی بینیم او میان
 ما نموده بخار و ما سخن جدا باقی میان می بصران است میان
 و هر چه می بینیم از دنیا بجز حیرت امان است و ما میان ما
 و میدی است که خاری می ناید و کلام ز رویه و ما و خیل است
 و میان می پیوسته بر وی و او میان او و میان است
 او باز میزد با علی و یاب است بجز میان ما بر سر است
 بهیست بر یک شبیم و بر آسمان میا و وی اعلام الملک
 الا علی و السموة و الارض و هو الخیر الخیر الخیر ان کتب
 علی ما بین السماء و الارض کان ملائکة الرحمن و کان فی

این شعر از کتاب
 در بیان و در بیان
 است و در کتاب
 از کتاب و در کتاب
 است و در کتاب

این شعر از کتاب
 در بیان و در بیان
 است و در کتاب
 از کتاب و در کتاب
 است و در کتاب

(۱۱۱)

گلستان ماورای میسر حسرت خدای پاره و اکلام پودش
 با سناکت بی میسر و پاره پودش تیر اعلیٰ و اسطیج میان
 و در کسب سر و سپاه و اولی اعلا و در کمان حد بکاشن محیطا
 و با سناکت میسر پودش شش فی لاله این افریه های پودش
 و با سناکت میسر پودش و در خوشیون و در چشم پودش
 انگل که بدی که میانه لوی رنگارنگ و در خوشیون مانند در خوشی
 شوکت و در حد پادمان در هر جا که پودش پودش پودش
 و با و لوی حد پادمان عیان و هو اعلیٰ عظیم بیان و در پودش
 و در اوه اعدای کمان لطیف من جمیع لایطافیه و لیس
 و در کسب و لحد عیان ماورای میسر حسرت و خدای پاره و
 کلام کور و میان و پاره پودش پودش و پاره پودش

غنچه پودش و خدای پودش
 کور و در کمان پودش
 پودش

و در کمان پودش

ذات الرضا پودش پودش
 از هر جا که پودش پودش
 مانند پودش پودش

کلام

1107

فما رأی بوخت و خورشید و نام بوخت و نام بوخت و سحر و سحر
 بوخت و چای سحر و نام بوخت و نام بوخت و سحر و سحر
 ایام خلوص بیان می بقران فخر و حسن نام برین قلم لغو
 هر چه می رسد علیه السلام می شناسد و از این است که گوید می
 او نام بود می خوشی بود بالقوه هر روز با سحر و می سحر
 می بیند شواخو شیخانی سحر در سر و بیان الم تر ان
 اعدائهم امن فی السموات و الارض و العرشاوات
 و می دیدی علی علیه السلام سحر و او را و شنوا می بیان است
 چاره و است چاره چاره و سحر و سحر بیان او کان اعدا

در این کتاب
 در این کتاب
 در این کتاب
 در این کتاب

آن که در این کتاب
 آن که در این کتاب
 آن که در این کتاب
 آن که در این کتاب

در این کتاب

سستایر ز منبر آتشین از کاشف با السیاق و الاقدار احاطت نکند
 بالاسناشده مایه می صلیح منور کینا و دوریت اچافت مقرب
 و او کی پس بد ما او از کاشف است هیچ منور مری بخت و آتش
 نه بیسیای و پس بد و نام نه بخت چه خور نام او نوع و نه پس
 و شیطان از منبرها ز صیغ و منور الایست و بیان است
 اینان بسجای صغیر و با و راکت و کسب و منور صفا منور بعد و منور
 و غیره کما صغیر و با و راکت و کسب و منور صفا منور بعد و منور
 و با ساری ترست و خانی بد و اکلام تر و بوی صید و منور
 چونان چارک او پس تنه و او پس کاشاه و منور صغیر و منور
 و اصل شسته سحایان با و نهما الذین امنوا فاصولوا و استغوا الذین
 یسألونهم عن سننکم ما کنن للواصل هملا کل احسانه و منور با ساری

این کتاب در بیان
 احوال و سیرت
 ائمه اطهار
 علیهم السلام
 است

این کتاب در بیان
 احوال و سیرت
 ائمه اطهار
 علیهم السلام
 است

این کتاب در بیان
 احوال و سیرت
 ائمه اطهار
 علیهم السلام
 است

کتبه خانج وصال
 لاقین بس اربعه او
 کتبه وقت

و فون ابوشیطان الذین مکفرون بالرمایه و
 برودان ان یقریبین عند ربهم ما فی القدر
 سن انکمین ما بوصول جماله کما خبانه فون بایه شیخ
 فی صلیب امیر باهریہ چلین پس چلین پس و پاد
 یو کو بریسی پور پور پس زینداریه کم سیکان ترو بومی چه
 ماوریکان کن کرک بریوچ و وین ارمیان ولا استخوذ الهمین
 آمانین کما سواله و احسان و من یقرآن و من کل شیء آیه
 مدل علی نه و جدرتس میں مای علی پاد نشه جدمی
 و با و ارمیان پرمیان چل عشرین یازده و با پستیم و پاد پستیم و
 او میان بیات الذین استنابا جدرتس و سلم و لم یقریبوا بین
 احد منکم فیران سید عمیان الخالق و اوجر مع کل مخلوق

متفق نامی کما در مذکور و در مذکور
 و از ادوات و از کما در مذکور و در مذکور
 مذکور و در مذکور

سید عمیان و در حال الایق
 پس برین و در حال الایق

کما در مذکور و در حال الایق
 کما در مذکور و در حال الایق
 کما در مذکور و در حال الایق
 کما در مذکور و در حال الایق

و انکر و در مذکور و در حال الایق
 و انکر و در مذکور و در حال الایق
 و انکر و در مذکور و در حال الایق
 و انکر و در مذکور و در حال الایق

سید عمیان و در حال الایق
 سید عمیان و در حال الایق

اعلام

وگناہان بیندگی و بانظر مشرکیشے پر پسر بنل کا فرستے
 بیظروا و میمان ولاستی فی الامین اثمنین انما ہوالہ واحد
 بیانثی علیہ سن من اراد العبادۃ بعد الوضوء
 اشکایہ بعد العلم العظیم و ما یسدی بسجان موحدا کعبوہ
 منطاحتی ہے پیکر پیکار فرستے تروی لبوی حیدر میمان
 وور ہنہ و شعراک دعوات سن و راند ام حیدر و سپہ و العبادۃ
 نوور می و میمان و انک لعل خلق عظیم بایثی بقران سن
 معاشر الالبسیار انما بان شکم علی قدر عقیدہ ہستی
 و ما یسدی صلی علیہ السلام اوروح و مشغول اری و باچیوی اویا
 خوی او حسی درہ جان میمان و ما از سنانا جنکاک مکن سنول
 الا و حی الیہ اذ لا الہ الا انما عن بقی بیانہ یس بقران انما فی السماء

(Faint handwritten notes on the right side of the page, partially obscured by a watermark)

کتاب الفیہ فی الفہام
در بیان معنی کلمات
و اصطلاحات
و عبارات
و اشعار
و غیره
جلد اول
صفحه ۱۵۶

از پیش از این محرم و من در باره نماز است و مایه صاع
سلامه و خوبه یا درین کتاب یا در شیوه من مایه او خیر
این شرک است که منی روئی و است شرک سپیده است بی حرام
ان الله لا یغفر ان یشرک به و یغفر ما دون ذلک لمن یشاء
میشاء بیات می بقدر آن الشکر اخص و من من ذریب التعلی
القضا و من لیس الاطلاح الاطلاح الشکر الا السیده الغنیة
و مایه صاع علیه سلام و منی و با حوسن پروردگاری خود
و او میمان استیات و او می شرک پوینا و پرچار و نیاد و با
و ای چار و رو باک چار و منی و منی من سنن اناسی کاب و اس
من کان او میان قال ما سوسنی اضطفیک علی الشکرین
و یکبار من خذ ما استیک و کن من الشاکرین بیات می بقدر آن

تفتیح فی شرح الفیہ
در بیان معنی کلمات
و اصطلاحات
و عبارات
و اشعار
و غیره
جلد اول
صفحه ۱۵۶

کتاب الفیہ فی الفہام
در بیان معنی کلمات
و اصطلاحات
و عبارات
و اشعار
و غیره
جلد اول
صفحه ۱۵۶

کلمه التوحید کان کلمه المنوی مفضل منها و کلمه التوحید کان
 از کلمین فاخذت عظاما و مع ما یسیر حیرت و حیا پاره و کلام
 و لیس بکاره ترک و با سب و مخالفان روا و بر او بنیاد
 چار پیکانه رواند پیش کان او میان و کان احدی سائر علم
 بیامدنی بچران ستر و سبک و در باب و ماه بکانت
 و مایه می صلح نم گویند و بعد کشته پیچاف سو حدیث
 شکر کشته او خوبی او میان نعمت و نوس او و شیطان سر و بو
 پیچاف سو حدیثی بود کشته و زمان و می ل چاکر کشته
 او می کسانه و مع بود حو کمانه قرارش میان فائز اول
 سکنیه علی رسول و علی المؤمنین و الزم کلمه التقوی و کانوا
 حق میان و بچران عرف الفضل من ان کلمه و بچران

خفته و حیا پاره و کلام
 و مع ما یسیر حیرت و حیا پاره و کلام
 و لیس بکاره ترک و با سب و مخالفان روا و بر او بنیاد

و است التوحید و سب و در باب
 و مایه می صلح نم گویند و بعد کشته پیچاف سو حدیث
 شکر کشته او خوبی او میان نعمت و نوس او و شیطان سر و بو

بسی فرساده و الله تعالی
 از او و جمعیت بر اول
 خود و بر سلمان (ع)
 کرد اینده علم بر بچران
 و باطن که کلمه تقوی است

کیده شخت جوار از موسی و میشی خدا از کلمه
 بجهاد بجهاد و حید برادر ۱۲

لا

۴۱۶

السکون فمناجیح الی نور حیا القمرا بهرحی می و مایه می علیه
 ایسلام کو بیچاره بیکانه پسیه باکره شیطان گمراه و بی
 چیره و ایسی بیکانه باوشتا و شیطانی می هر چه و در او
 تمام روا می پشیمانان بندگان با کبوتری حرام باه و پر نام
 بیوشکل و بی پاد و طاعت که نماز آن حال آن بیچاره و حرام
 او را نیست من آن سخن الهی و بی بیات می تیزان با شومنی است
 اراوت رضای مخالف نفسان که لم اخلین خالصا شیما و غیر
 باسین می مایه می حیرت و حیرت بیجان تریو چاکر
 عارف بیکانه بیعتی نوین شیطان و بی باسین مال خودی
 کبینه می باسین خودی از میان او ضلالت قدر علی علم و حرم علی
 سینه و بجزیره و جعل علی غیبش و بیات می پیران مطیع

در این وقت مایه می که اگر کوفته
 خدا خود را بگویند و در
 از نور که نور الهی نور خدای
 پس خفت کند و خفت خورا
 خفتی بی بد بکنند خلق را
 نراغ خسته است

و کوه کرد او را خدای
 بود نام و سرور و انوار
 در شرف و بر خیزد و
 سر در خیزد و او برده است

اطاعت کننده نفسی خواهد کرد

۱۱۲

اشعرس منعمان ائمان صو خدا به من مایه ای حرمت و تائبی بدو
 و کلام او بیدار و با او بر او ایمان و تو توبه ای او مخلص السلام
 گوید با پروردگار بر تو ای صفتی بسیار و در هر استکان نمود آگاه
 شوی بی نهایت نشو ای به بیست و نعت و در روایت است
 شوی بی نهایت شوی اول و اولو العزم و بی نهایت و نعتی من بودی
 ان اعداء صلی علیهم و علی آله و سلم و علی اهل بیتهم اجمعین
 سنان است و زنی و جات الخیر و کلام نمازها احریت شوی اول
 اول نعت و شیطان تقاضا با او م انهدا عداوات و از تو جاب
 فلا خیر حکما من الخیر فاستغنی باندی یقران پس بیو تو ایس و با
 و اگر زوی که هر که و میسرت بهیست و کیوناه پسین بیعت و کس

در روایت آمده است که هر که این دعا را بخواند
 خدای تعالی او را از آتش نجات دهد
 و در روایت دیگر آمده است که هر که این دعا را بخواند
 خداوند او را از هر دشمنی نجات دهد
 و در روایت دیگر آمده است که هر که این دعا را بخواند
 خداوند او را از هر بیماری نجات دهد
 و در روایت دیگر آمده است که هر که این دعا را بخواند
 خداوند او را از هر فقری نجات دهد
 و در روایت دیگر آمده است که هر که این دعا را بخواند
 خداوند او را از هر غمی نجات دهد
 و در روایت دیگر آمده است که هر که این دعا را بخواند
 خداوند او را از هر غمگینی نجات دهد
 و در روایت دیگر آمده است که هر که این دعا را بخواند
 خداوند او را از هر غمگینی نجات دهد

او و بیچاره

او شیطان فافوتها الشيطان عنهما فانزلهما كما نؤمن به
 لقول ان الله يقدر ويخجل شقيبا سعينا ويخجل سعيا
 شقيبا نيت ويبيد من صلاحي م هسن الكاه كره او بيان
 و باسبند كاهي مغواهي لمع حق بيست كرام و ديني پير خوبان
 چا كاهي پيسه جلال خورس پسته و اوسى حرام و نوس
 لهوس لغت و شيطان يادها انما سر كل نوازل الارض و ما في
 الارض حلاله و طيبا و الا ما تجوز خطوط الشيطان بيان و هي
 قرآن الاسلام هو الا تقيا و لا و اعرفه و الا اجتناب عن انما
 نيت و بيدي صلاحيه پ سلامت و او م سر شمس شيطان
 و نيل و م سر شمس بخدي حق لاري جابر باس عيمان قلنا
 بهي طوبى لعلكم بعضه و قرآن كسبيدي بيان عدد و سلا

پس ما از اذعان بود و سلطان
 آن وقت بود و اول من و اول
 بر او را از اذعان بود و سلطان
 در آن م بر او را از اذعان بود

از بیان خود در اول و در
 در حال اطفال و کسب
 و در بیان خود در اول و در

بعد از آن در آن و در
 و در بیان خود در اول و در

سنت و در اول و در
 و در بیان خود در اول و در

و در آن است که در بعضی
 و در بیان خود در اول و در
 و در بیان خود در اول و در

نشان بهو الذین ان اعرضن عن نعمن طلب و عن طاعه یومئذ
 معقره الخمرین ما فرغوا ان نعصیان ما فی یدیهی حرمت
 و خذین یدیه و اکلام هر چی جا پرک و نویس پوسوس منغما شیطان
 نویسی که راه کرم کات میگذرا همک اوم علیه السلام محض اوم
 معنی بیاندی بقران ان الله لم یخلق شیئاً و کان انمو علی
 الله نشان ان شیطان طاعه و یعملون علی اطاعه یوم
 انفس شیطان با و یدیهی حرمت و خذین یدیه و
 کلام ترووی او میان چی امتا که ماوم پس چو چاره
 بیا و نغمه صوره کسانان ترووی صوبک اولار می مکر او نیا
 میک و نویس لهوس و لکر شیطان ثم اجسیه نه بقیاب
 علیه و هدی بیات کی بقران شیخ ابی ایسی علیه اللعنه

نویس که کلام پروردگار بود

غصه از این جهت کرده است
 و علامت است از آنکه
 میکنند طاعه او را
 میکنند کار کرد آن کار
 چو از لغت بیرون
 طاعت شیطان

بسته برکت اوم از پروردگار
اوس بنام او نویس او و مؤمن
کرد او را

در بحث گفته المیس بر و باد لغت خدا
 و بیگانه گفت اوم بر و بلا سلام
 بیخ بر و یومئذ یومئذ
 الله انما انوار نور کلامه

و بیگانان تشبیه کرده
 در لغت گفته و از
 در لغت گفته و از
 در لغت گفته و از
 در لغت گفته و از

دانش

و سعاد اودم علیه السلام خمسه اشياء انا انافيس عليه العتبه
 لم احرز بالثوب ولا ادم عليه ولم اقم نفسه ولم اعظم في التوبه وخط
 من خرجت اعادوا و اودم عليه السلام احرز بالثوب و ادم عليه السلام
 و اشرع في التوبه و لم يخط من حرمه احد محمد بن سهراب
 و ميسدي حرمه و خذني بده و اكلام هسبي حبه و جابر
 و با و نعت و هه بس لكنا مان قبولي كرم لار بون كرم سياه
 بس كرم و نوب لسوس كمر و شيطان الالائين تابوا و اضلحو او
 بيننا فان و كتاب التوب عليه و انا الشواب الر حبه حبه
 التوبه شادم التوبه بس و ميسدي صل عم ر بوبه و ماهه
 چهل حبه بس مال ملك غمزي علم جارق ر م خوي حبه
 چهل نفرمان او بس جان بازيه و جهره كرم انما زبان

از آنکه توبه کرد و دعا کرد که در روزگار
 خدا کرده بودند تا هر روز توبه کنند
 از صفحا بسطع الله عليه وسلم كنون
 در توبه است تا توبه بر زبان
 و توبه مسلمان توبه تا قبول بكنون
 صفحا را بسند توبه توبه بكنون
 انما توبه كرم كرم بس قبول
 كنده توبه كرم و بصوم

هر دو در دست
 خود مکرر بود
 ۱۲۴

اہل و سنیوں کی خوب بزدلیوں کو کہ بقایا لفظ اور مجھے
 وہی نام کہل گئے ہنگام الا و خیرہ بیات می بقران کل مجھ کو
 یہ نادم الا و خیرہ ہر جی می و مایدی سلی علیہ السلام
 و باہر کس بس نماز با مان نہ اہل مذہبی و با و سنیوں کی خوب
 و با بزدلیوں کے کہ بقایا میں قنایت و وہاں
 وہی نقصان میں جو وجہ ہر باب فو الجلال الا ارام میان
 پھر ان کل جو خیر و نادم الا و خیرہ ہر جی میں علیہ السلام
 علیہ السلام کہ در ہر جہ ہستی تن سوج لری خیر خیر کہنے
 نوزی یا ووزی پیوند یا کس ہستی ان مکان زیادہ
 کہی و او میان نشہ و با و ہستی تن و جہ خیر
 نوزی نر نوزی پیوند کہ ہستی زیادہ کم نستی ان مکان

و با بزدلیوں کے کہ بقایا میں قنایت و وہاں
 صاحب صفات خیرات و خیرات

کاتب را که گشته و آیه میان و احد العینی و اسم الفکر
 بیات می چنان که انقصت هو الذی لا استجاب الی احد
 و لا الی غیره است و یا صلی صلیع م کبیر است چنان
 که در اناموه پس در واری می که مخلوقان و با عزت
 بی واری اندوه و واری می که حرکت و هر چه می کند
 اعتدالی غیر بیات می چنان منجی منجی حیاة مؤمن
 بقا و منعمایه الرحمن لم یج موت و العنا و الاصل
 فیه انما انما بینه می حمت و خاتمه بد و کلام
 علم و باوری بی واری چنان که اکامیم و هر چه
 سیا و وی اعلام و کر می بی علم با کل و هر چه
 ندی که با الوار علم او میان تفریح و نهجات من نشاء و

و صلا...
 و صلا...
 و صلا...

و است خداوند و غالب
 و است خداوند و غالب
 و است خداوند و غالب

و است خداوند و غالب
 و است خداوند و غالب
 و است خداوند و غالب

فوق کاف من علی علمت بیان می یفران کل علم و حکم و الفتوة
 و القدره کان لا یخسر من یومئذ یسألونک عنکم و عن ما کان
 و کلام کوز مع فی پروا هم حتی به جارتین شریک بیل به
 کال که برشته و با محتسبان شریک و من کالیة اکث و یمن
 و یو علی کشته و قاری بیان می یفران کل شئی کان الحجاج
 الی الرحمن بنس الحاکم الی شیخه الی الحسن با و یسألونک
 حجت و کما یبده و کلام کوز حاکم بیست او و کار
 او از شیخین چنانک چار کما مثل او میان زب سپاسیدم
 نخواهیدم چنانک چار فقرا را بزم شکار او چار کرم چمن
 خورست چنانک قدره و ایم ملام و کان افرامه مفعول اکس
 یوم هون نشان بیان می یفران تقطیع و رسان افیعال

هوذا انما حکمت الفتوة
 و قدره من و قاری

کان غلامی من غلامی
 م و کرم حجت کوز حاکم
 و کما یبده و کلام کوز
 حاکم بیست او و کار
 او از شیخین چنانک

در روز آن غلامی
 در صفت

الایة

برده مفعول و در ارم از آید
 کار کار و تمام کوز حاکم
 غلام کار غلامی

آنرا فسانه ای بی غلطی و الا ایستادن فعال سخنان مادی بی پایه
 و بی حرمت و نجاست پدید آید و اکلانم در هر شرفه هستی بی
 زکات مانند برابری بی سنج گمان آید بی لایزالند نیویست
 ناموس بی نیویست بی سنجاریت سر بر آید بی نور
 نور کید و بی حال و محاسن و قان عیان آفتاب از بی خاک کفر
 ضعیف نم جعل من بعد قنوه و شینیه و با هستی تک
 مانند بر بر بی و بیس نامری با با بیستی لایزالند نیویست
 لوست بی نیویست بی سنجاریت سر و با حال بی لیدی
 کب لیدی بی حال و محاسن و قان عیان و با بی سنجاریت
 شوی بلا بیان بی بیقران ذات و صفات المخلوقین سما
 لغیر و نهنگ لا تغیر و لا ینکات ذات و صفات الرحمن با

و خدا تعالی آنست که میگردانند
 از ضعف بی سنجاریت و بی سنجاریت
 ضعف قوت بی سنجاریت و بی سنجاریت
 ان قوت ضعف و بی سنجاریت

و بی سنجاریت و بی سنجاریت
 و بی سنجاریت و بی سنجاریت

و یاساری حرمت و خاییده و اکلام کور و شهبز
 و نهادر ستر نیکدین بند پاس شت بر نیوید ایدید
 عینا و لغادگانما کرم فی الارضین یقرآن کسید می بیان
 نامزین مخلوق الا و اوله مکان و لیس للنخالی مکان عیان
 نازین و یاساری حرمت و خاییده و اکلام شت بر ما و نهادر
 و ستر نیکدین بند پاس عین و با هستی بدای می مکان و
 هو العلی العظیم نیایدی یقرآن قرأت صدک مکان مجر
 اغظیر بلا مشا و کان مکان جینج مکان و لیس لانی مکان
 عیان کی و یاساری حرمت و خاییده و اکلام کور
 هر محتاج و می او میان و او هر محتاج و می و ما و
 لا و میان و اوله عین نیایدی یقرآن لیس الارضین

در این باب در کتاب الفقهیه

و در کتاب و در کتاب

در کتاب الفقهیه
 در کتاب الفقهیه
 در کتاب الفقهیه

حاجت الی شے بروکنز کان محتاج کہتے ہیں الی الرحمن بسبب
 ہو یا میں حرمت و تعظیماً پورہ و اکلام و باحوثہ سید حمیدی
 یگانگی ہے بلکہ محاسن او مسیان بن زینور و سبب
 رفعت او و شیطان و عیونہ مخلصین الی الذین بیات
 یقران المخلصین کا یہ الحشرات کا کائنات اسیات ہر جس سے
 ہو یا میں علیہ السلام کہ وہ باحوثہ سید حمیدی سکا کہ یہ ہے
 جس سے سبب یا مومن و حیاتی بقای مال کتاب سے ان کا
 عزیز قرار می خوری راحت تو بسکہ میں میں انزل
 اقدس کینتہ علی سورہ علی المؤمنین و انزل جنو الم
 تو با بیان می یقران اللہم حبیبی مسکنائنا و امنیت
 مسکنائنا و احسنی فی شہرہ المساکین شہ و ملیہ می صلے

خواندہ خود بخود
 مکتبہ

لیسہ فوریہ و دارالاسلام سکوت
 و دارالاسلام سکوت
 و دارالاسلام سکوت
 و دارالاسلام سکوت

ای بار خدا بازو دارالاسلام
 و میران مار اسکنا و سکوت
 کجا تو بار در کرد و سکوت ۱۲۵

خود جو مردان است سزا سزا کئے بجا
 لغت قرار و سخن غلو پرین زیادہ بوجہ
 نماندہ بجا ہیں یہ بجا لکھنؤ میں
 حویلی نادر کے غلو ہیں یہ حکم
 میں کار و لعلی غلو ہے ماکہ و
 بقرآن من الہوا افضل من
 فیوم و زور بولیس ایمان
 بہ و احکام کور و مخلوقان قرار
 لیس پر زور شدہ بجا قرار
 زون قرار بجا غلو ہم بجا
 بجا مال کتاب غلو ہم بجا
 لغت قرار و سخن غلو پرین

خود جو مردان است سزا سزا کئے بجا
 لغت قرار و سخن غلو پرین زیادہ بوجہ
 نماندہ بجا ہیں یہ بجا لکھنؤ میں
 حویلی نادر کے غلو ہیں یہ حکم
 میں کار و لعلی غلو ہے ماکہ و
 بقرآن من الہوا افضل من
 فیوم و زور بولیس ایمان
 بہ و احکام کور و مخلوقان قرار
 لیس پر زور شدہ بجا قرار
 زون قرار بجا غلو ہم بجا
 بجا مال کتاب غلو ہم بجا
 لغت قرار و سخن غلو پرین

ازل

عزیزین عزیزین احوت و باهوشی بیروا و عثمان
 ان الله یوفی العزیزین ما یاتون من عند ربهم
 انما یعصا من عند الله و صلا الی غیر ان فی وجه باطن ابد استوار
 اعلام ناز میاید می حسرت و حسایه بد و کلام کو و با
 پیش کجی کو و بی بی الیزین هر خیر حکم و درین مری با الیز
 و با پیش مری و این ان و یکمان انما یطیف بالعباده
 بیانی بقدرت بی سبیلان غنوت الی عظم انما ممکن الی ممکن
 و انیس الی کان و سر الی انسان و میاید بی بی انما یطیف
 نحو و پیشو لطاعت کتسا و القیام کر کعب لسیج و انما است پس و
 نحو و او میان و انما یغنی عن الی العالمین بیانی بقدرت
 با حله الی روح کان و وصف الرحمن و عذابه کان و وصف الانسان

کتابخانه جامع علمیه
 مسجد جامع اصفهان
 شماره ثبت ۱۳۰۰
 شماره سند ۱۳۰۰
 تاریخ ثبت ۱۳۰۰
 تاریخ سند ۱۳۰۰

۱۶۹

با در میسای حرمیت و سبب بدو و اکلام کور حال نب
 مخفیاتی با بری می نور نور کید می و با حال سبب ای می شور
 کس با یک حال و مخا و فان عیان سبب افتادگی و خلعت
 من بلوغ من سبب سبب افتادگی و سبب ای می و غیر آن و
 و صفات و الخاقین صا غیر و سبب تک غیر و لایه تک و ات
 و صفات و الخاقین حرمیت و سبب بدو و اکلام
 سبب و با پلا ز حسن خنور و و با همتی سبب زیاده
 که نشی سبب سبب کرم و سبب حرمیت و سبب بدو و اکلام
 کفر و احب ای می و غیر آن کل غیر و سبب سبب و غیر
 غیر الا حد و کل غیر و کان و احب ای می و غیر آن حرمیت
 و خدای بدو و اکلام کور و سبب کس که سبب سبب

لا یفوت علیک فی حق الله
 و لا یفوت علیک فی حق رسول الله
 و لا یفوت علیک فی حق ما فی
 الله من خلقه

در حق خداوند و در حق
 و در حق رسول خدا و در حق
 و در حق آنچه در حق خداوند است

کتاب

مخافت و پستی سے اور روح کو پوری اور خوب اور میان
 اور غریب و پستی میں شیطان و ابلیس و شیطان کا حسن
 سبیل اندر بیان میں پھر ان مقاموں کو لکھ کر سبب الخافقہ
 و الخافقہ پستی و پستی میں ملے ہیں۔ تم تو پوری ہے
 پستی کے و منہ زدن چا کر لکھنا و پستی و پستی تمام
 پستی پستی کا پستی کی پستی و پستی پستی کا پستی
 ایسا ہی پستی پستی پستی پستی پستی پستی پستی
 و پستی میں ملے ہیں۔ کروڑوں اور میان و پستی چار اور چار
 پستی پستی پستی پستی پستی پستی پستی پستی پستی
 پستی پستی پستی پستی پستی پستی پستی پستی پستی
 پستی پستی پستی پستی پستی پستی پستی پستی پستی

پستی پستی پستی پستی
 پستی پستی پستی پستی
 پستی پستی پستی پستی
 پستی پستی پستی پستی

گفتار غامض و شامه بیان سحران اعلا فراموشی عالم
 بود چنانچه سید برتین میایدی علی السلام نماز است
 پنج بار بریزد چنانچه سحر بر چار بر حاشی عالم فرود
 انعامانین می می سخن خلق اعدا اعدا عمل الهی است
 و میایدی که بر کرمی است بیست چار برین می افروز
 با سیدی بیان در شب سید و روح و حالان حرام او میاید
 که نوکر در مقام سید و می علامت نم او نشا الکتاب انزین
 اصطفتنا من عباده و ما منوطه الم نمنه من منته متحصه و منه سالی
 فی الخیرات یقران کنسیدی بیات ان اعدا فریوشت
 الکتاب را و او بر علی عباده الم تصدیق است من عملن و چار
 بدایه فر مغرور و راهی من من کم است و کم عملن و خد خدا را

مجلسی که عالم است و فرود
 عالم است و فرود
 بار است

بنی بکوز دولت و کارند
 سحر

اگر در وقت طلوع روز
 سحر

سحر در کتاب لغزین و سحر
 سحر در کتاب لغزین و سحر

سحر در کتاب لغزین و سحر
 سحر در کتاب لغزین و سحر

پوچھا عشق و محبت بادیشان ماوی و ماسیدی حسرت و خدای مدیہ
 کلام نور کرمیدی حسرت کتاب تک وار و وین
 سدر سے و ایمان او صریح و او میان چاکر پیران پیران
 اویس کتاب ہے موفوق میں القدر و سدر سید پار
 فزہ و روح و ایمان و شہر من القوان ہوسقا و شہر
 لایسوی من الایزنا الظالمین الاحسان انہ ان کسیدی میان
 و لیل الاتبیہ صحتہ الانان ہے و ماسیدی صلی علیہ
 چارے پندر پندر و شہر پیران تر و شہر ماسیدی لہا ہے
 سید و کوئی او میان سیکر و و حسرت سید ماہما
 الرسول بلع ما انزل کتاب من کتاب وان لم نفعل ما نوحنا
 ہا سالتہ پیران کسیدی میان ما این مزیم و عطف فکنا

نور و ماسیدی سدر
 و سدر و سدر
 و سدر و سدر
 و سدر و سدر
 و سدر و سدر

ای کلار و ماسیدی سدر
 و سدر و سدر
 و سدر و سدر
 و سدر و سدر
 و سدر و سدر

فان تعزوه من الناس بصدق فعالك ولا يحسن قولك
 والافا سحی زکات بر پیری میستی و باید روز
 کلام من و از کتاب و هم کار بر بلا حصول قدر مقصود و روز و
 محسبا و می بلای من حمت و خدای بد و اکلام تو بند
 و زنده پاک و پیرت هیچ او میان چند نغمه و می بند و چاکر
 با سلی و بر پیری ناما پس تهن و لعذاب و او حیدرین
 فذکران نفعیت الذکر می سید کر من شمس بیاندی بقدر ان
 اهد نزل القرآن لیعلم فاحذرت و ما ستم کلام و ما ستم
 بقدر تهمه مد علی و النعمان کور هر چلیون خلیه سیمان او
 بی چاکر و ربوبیم و دروه خلور زین خلیه سیمان و کرد و فکر
 چاکر و مقام سپاهیکرم و در سایه پر خدیون و قدیس بدی

کتاب خود از روز و ما ستم ان ما ستم
 لفظه مقصود و از روز و ما ستم
 از کتاب و هم کار بر بلا حصول قدر مقصود و روز و

سید محمد و انوار
 کرامت انوار

بلا

و شیطان کلمه یور کویان ایمان و استیعوا احسن بانزل
 علیکم من ذکری بنایت می بفرستد که بجز حدیثی که کتاب
 بغیر نماز و تقیة لسان کما یخیرون لذو العسل بغیر کلمه
 بذکر العسل لسان است نهی میسایدی حضرت و حدیث پدید و
 کلام سرورین با اسم لشکرین با و روه کاسانه و در مشافیه
 لغفانت و با و دادم با ریهما الذین امنوا و ذکر بعد ذکر
 کفر او سب و بکاره و امیلا سوالین بعضی علمای و ملاکیم
 و غیر جام من اخطا کماله الشوریات می بفرستد ذکر
 نوز و لغفانت طاهره لایحیح من علمت الیه الشوریه بغیر و الذیم
 احسن لسان است نهی و میسایدی حضرت و حدیث پدید و اکلام
 لره می لایحیح و میسایدی نوه و روه لاندولی و میسایدی و

این کتاب در حدیث است
 و بعضی حدیثی که در کتاب
 مذکور است در حدیث است
 و بعضی حدیثی که در کتاب
 مذکور است در حدیث است

ای کس اندکیان در حدیث است
 و بعضی حدیثی که در کتاب
 مذکور است در حدیث است
 و بعضی حدیثی که در کتاب
 مذکور است در حدیث است

۱۱۱

۱۱۰

کاشانی وار ویدو و تو جریس و سپه سوت و به آوارگی
 و بجا مانده و لطف و احسان و تو سپه سوت و به آوارگی
 خویش و آه سیات یا ایها الذین آمنوا ان تصعدوا
 بیجا کار نشان و بکار بکار سپه سوت و به آوارگی
 انحصار علی عظمی و سوت و به آوارگی
 نصف سوت و سوت و به آوارگی
 باورن با سوت و سوت و به آوارگی
 کشته با سوت و سوت و به آوارگی
 آه میان سوت و سوت و به آوارگی
 پس و به سوت و سوت و به آوارگی
 پرست سوت و سوت و به آوارگی

متن در دست
 نصف سوت و به آوارگی
 به سوت و به آوارگی

متن
 در دست
 نصف سوت و به آوارگی
 به سوت و به آوارگی

من قسماً زبانیست نمانیا نصیب و از دست میانی انقیاب میان رو
 پذیرش جبهه از زمین گمان ما است اساتق ما درین و پندار می خرد
 نه بر پدیده و بگذرد و با حیاتی بقایان ال ملک محراب
 فرزند حرمی است این چه چیز است چه در پیش شکر باد بود
 سبباً که بر یاد کلام ظاهر خدا را در صد قضا و عدو و افکارش
 از این مشهور است این چه چیز است این مشهور است این چه
 پیران من اله امیرین فی الکحل و من قاتله فی قاتل فاعلم کس نیست
 و یاکسا صدی علی یاسم کوب بر چهلوی است این او چا
 پدینکته رویش بر و ووه حله و زین و حله بر منی گرم و کردیم
 چار و هر مقام ولی بیاه و نموس و بسیار بیادون و نموس
 بسدی کشگر حله و ان یا نیا الز سنال بلوغ ما نزل الیک من

در اینت فزونی از روی تو که جوار تو
 جز به روزگار
 چو از درین است

عدو خاصه و خصم از خودی اوست
 کرد بر ایند ما از او و و او او درت
 کرد از ایند ما از او و و او او درت
 ما از ایند ما از او و و او او درت
 تگوت کرد و در این جوار ما

مسکه او را بند بود
 سن او را بانی کند
 خدمت نداد او را و این رفت
 او را نوز شد او را کافر
 هیچ نبافت

ای هر که از این سواران است که در این نام
 سبب میوز بعبه کار تو از کنایه افلاطون
 کن ترسانند از تو کلمات خود ما

بہا کہ وہ ان لم یفعلوا لایحکموا بہا ایتمہ بیات ویں تقریر
 اربہ مال الناس ان والقرآن ہجیرہ ویسید می صلح علیہ السلام
 اور ہر وہا بن یہی کے لگانا ان ترور ہوسکتا غراب و
 وادھن ان کہ یہ ہر وقت سے اور لو غراب نکا زمانہ بیت
 واما کتابین کہ مذکور کتاب بلحون وہ ان لہ ذین جنہا مفسر
 کتابتہ شقاق یعنی سائتہ کی تقریر اعدب اللہ
 العیسیٰ جن مذکورہ انسان سبب العیسیٰ جن مذکورہ انسان را حرمہ
 جلیل حسن ماہی و ماہی حرمہ او خا سبب

یہ اس کتاب کو فائدہ دے گا
 ووزان لغت جگہ در

وحوالہ از کتابتہ کہ لغت جگہ در
 کتابتہ شقاق یعنی سائتہ کی تقریر
 از ماہی مفسر کتابتہ
 العیسیٰ جن مذکورہ انسان سبب
 العیسیٰ جن مذکورہ انسان را حرمہ

واکلام

حضرت علی بن ابی طالب
 حضرت علی بن ابی طالب
 حضرت علی بن ابی طالب
 حضرت علی بن ابی طالب
 حضرت علی بن ابی طالب

خَيْرُ الْبَيَانِ
 الْمُخْتَوْنَةُ
 پوهاند عبدالشکور شاد
 تالیف
 ۱۳۵۳ھ

آسانپري مشكل متن په حاشيو

(حميد ماشونځل)

ت

په اوسه پوري چې د پښتو ژبې او ادب کوم
 بشپړ متنونه موندل سوي دي، په هغو
 کې تر ټولو پخوانی کتاب "خير البيان" دی.
 چې په روميان بايزيد او مصر د يوه مذهبي
 او تبلیغی اثر په توگه ټولو پښتو په تېره
 بيا خپلو پيروانو (غوربانيو) ته کښلی دی
 چې کتاب له ليکنې څخه څارو سوه څو کاله تېر سوي دی، ځينې
 طوونه يې زمانې غرابت لري او اوس يې د معنا او موندل لوستونکي
 او ورو پوښتني او گروپون يې ته اړ باسي.

له بلې خوا د مؤلف کورنۍ د وزيرستان په "کافي گرام" کې -
 مېنډله او دی په دغه غرنۍ سيمه کې ځوانی ته رسېدلی دی،
 لهججه دهغه وختني مسندو (مسعودو) او وزير و لهججه
 دغه لهجه کې اوس هم ځينې داسې لغتونه او هڅا وړې سته چې

(۱) خپلې لفظونه او په ځانګړو ځایونو کې د هغه لهججه په پرتله
 د هغه لهججه ده.
 د پښتو لغتونه د ځينې ځایونو په څېر د ځينې ځایونو په څېر دي.

(ب)

ترهڻي سيمي دباندي پښتنوته يې پوهه آسان کار نه دی.

پروغوسيمه ييزو او زماني غلټو سر بېره دخير البيان دجملو جوړښت هم دشرطي له خوښتنو سر سم او طبيعي نه دی، داځکه چې مؤلف هغه درلوده چې په ليکنه کې يې څه ترجمي خوږنونه سي او د نسبې موزونيت په اغېزه يې د مذهبي او فلسفي تبليغ په کالوت کې د آب و تاب ساه ورننوزي.

دخير البيان په درست کتاب کې زيار ايستل سوی دی چې پر يکې يوه هم آهنگي باندي دورونه تمام سي او دې زيار نور هم د کتاب پوهه گرانه کړېږي اوله عربي څخه د اخیستل سوو توکو ټکي په ټکي ترجمې يې سر باري دی.

دغو ټولو سببونو وپار وليم چې دخير البيان گران لغتونه - لاء وياستم او دهغو څېړنه دي چې مجموعې په توگه د پښتو ژبې او ادب مينانو په تېره بيا د وښاني تحريک شېر ونگو او دخير البيان لوستونکو ته په ډېره درناوي وړاندي کړم، گوندي وي چې په دې توگه به چې ددغه مشکل متن يوه څښتن لږ آسانه کړې وي.

- په دغه مجموعه کې () لغتونه په دې ډول څېړل سوې:
- ۱- دلغتون وړې د الفې له تووو سر سم دی.
 - ۲- لغتونه لومړی زموږ په پښتولیک دود کښلي دي او د حرکتو سکا تر څښې هم لري.
 - ۳- وړپسې دلغت لائيني ليکنه لاملې ده او د فشار هجا په (/) سر څښنه ده.
 - ۴- تر لائيني ليکنې وروسته په ليند ټوکي ځيني محففات کښلي

(ج)

- دي ، دغه مخففات دهغه لغت گرامري خصوصيتونه بشپي .
- ۵- هغه لغت چي خومعناوي لري ، زيارا ايستل سوي دي چي تولد
معناوي يې تر لغت لاندي وکښلي سبي .
- ۶- په خير البيان کي چي هغه لغت په کومو ځايو کي راغلي دي ،
له هغو څخه يو مثال را اخيست سوي دي ، که په يوه مثال معني
بڼه نه وي شر گنده سوي يا دلغت معناوي تر يوې زياتي وي ،
هلته نو مثالونه تر يوه زيات را وړل سوي دي ، له مثالو سره
د خير البيان د اصلي نسخې مخونه هم په ليند کي سته .
- ۷- ورسې دلغت هغه معني چي په چاپي نسخه کي حاشيه لیکونکي -
کښلي وي ، را وړل کيږي .
- ۸- په خير البيان کي چي دلغت کومه معني مراد وي له نور وپښتو
کتابو څخه دهغي معني د سند له پاڼو يا څو مثالو را وړل
کيږي
- ۹- که په نور و ژبو کي دهغه لغت رواج وي ، په دېر لنډيز سره
خپرل کيږي .
- هغه مخففات ، اصطلاحات او مخبښي چي په دغه کتاب کي -
راغلي دي دا دي :

مخففات :

اسم	اس-
مصدره	مص
فاعل	فا
اشاره	اش-
مذکر	مذ
مؤنث	مو

Dr. H. }
Walter Bellew } W.B

۴۴۳

(۵)

J j
C c
D d
R r
Z z
S s
X x
U u
W w
Y y

Con...
Con...

پا
واو
ن
بغ
ب
س
ز
د
ج
د
ش
ه

ACKU

آمُرْزَلُ Amurzal (مص) :

بجنبل ، معافول ، معاف کول ، ترگناه ورتیریدل .

دخیرالبیان په (۱۳۵ ب) مخ کی کښلی دی :

» زو به نه آمرز مرد واره کتاب دلوستان په بهنه چی چار پری

نه که ، یوله آدمیان . «

حمید ماشخبل ویلی دی .

څه یله یله بزغېرې سره مغز نه !

ولی نه خواری له خدایه آمرز نه

(د دیوان ۱۰۲ مخ)

په یارسی کی « آمُرزیدن » او « آمُرزیش » د بجنبل او بجنبلی معنی لری .

دخیرالبیان په (۱۱ ب) مخ کی د آمرزگاری کلمه د آمرزی او بجنبلی په

معنی داسی راغلې ده :

» که ته خواری یا خواری ستا یاران نه ما آمرزگاری . «

آتَامُ Atām (اس - مند)

۱ - طعام (عربی) خواره

۲ - دروری کوچنی خخوزی ، دروری بزگی (۱)

(۱) په عربی ژبه حطام د هر دج شي خخوز او بزگیو ته وایي ، سعید دغ عربی کلمه داسی راوړې ده :

د بلند همت جهان تو همت هیڅوی

د وړ همت په لږ حطام سره بنشاشی

(د دیوان ۲۰۹ مخ)

د یانچ بهقی په ۵۴ مخ کی کښلی دی ، » وی بړین مال حطام می نگرد خویش را بدنام کند . «

دخیر البیان په (۸۸ ب) مخ کی دغه کلمه په لومړی معنی داسی راغلی ده :
 ” په کم هید ثواب دی چي له شماغه وړاندي و خوری له انام . سینه
 یا پالکه جامه دي واغوندي . . ”

د چاپي نسخې په حاشیه کی د ” انام ” کلمې معنی په ” طعام ” سره سره په
 دخیر البیان په (۴۷ - ب) مخ کی راغلي دي :
 ” یادوي او خوراري حوري ، کورونه ، اخوستن هر چي په دې کسبې
 دی ، شنبل او خورون د انام . . ”
 د ” متلونه ” نومی کتاب په ۷ مخ کی راغلي دي :
 ” اول انام ، پسې کلام . . ”

اتکل Atkal (اسه - منا)

- ۱- قیاس و تخمین
- ۲- اندازه
- ۳- تکل (عزم و اراده)
- ۴- امتحان (اتکلول)

په خیر البیان کی اتکل کلمه د اندازه په معنی داسی راغلی ده :
 ” او با بزین ! دخپلی پوهی په اتکل یې وکسبه تمام . . ”

(۹- الف)

” روح به یې په تن کسبې نهه با سم ، موصوره اتکل چي عذاب
 و راحت وته خبروي آدمیان . . ”

(۳۱- الف)

” پاکي دتن ، دجاې ، دحای له پلپستی شرطه . د شماغه د

درستوالی له پاڅ په آدمیان ، هومره اټکل چي سجده کله او پرې

کې پرې اقدام . "

(۶۸- الف)

د مخزن الاسلام په ملحقانو کي د قیاس په معنی سره د " اټکل " کلني

جمعه داسي راغلي ده :

دی برتردی ، تر عقلونو

تر خیالونو ، اټکلونو

(۲۱۲ ≈)

اُسپرین **Usparin** (ص - متد) :

اوسپین - له اوسپني څخه جوړسوي - چي په

پارسي ژبه يي " آهنين " بولي .

د " اسپرين " کلمه دخيرالبيان په (۶۷۰- الف) يا نه کي دانسي

راغلي ده :

" که اسپرين يا سرولين يا داهسي نورکالي يا تيغ پلنت شتي "

په دغه کلمه کي فشار لرونکی (in) د نسبت شاووندي (Suffix)

دی او د نامينه موصوف له پاره پکار پرې . دمفرد مؤنث له پاڅ (a)

او د جمعې مؤنث له پاڅ د کلمه ها په لهجه کي (i) او د پېښور په

لهجه کي (e) ورپسي نښلي .

" اوسپنه " د ښتو په ونيڅي لهجه کي اوسپنده او دمقر په سيمه

کي اورسپنه وديله کېږي .

په اوسپنه کي هم له اوسپني څخه جوړسوي څيز **Haosafnoena**

باليه کېده او اوسپني ته به يي غالباً **Haosafna** * ويل . (۱۷)

(۴)

د افغانستان په منځي ژبه کې *yūspin* په سنگليچي ژبه
کې *špōn* په اشکاشمي ژبه کې *šapūn* په شعري ژبه کې
sepen د اوسپني معنی لري. (۱)

اَسْتَلْ *astāl* (مص) :

استل د "استبدال" مصدر لند سوی شکل دی، استبدل
د اوسېدلو معنی لري؛ مثلاً په کندهار کې طالبان وايي:
ته چيري استېرې؟ یعنی "چيري اوسې؟".

د خيبرالپان په (۳۳ ب) کې راغلي دي:
"ترويه وگور و ته کرم فرمان - چي وايه وگنهکار و ته
چي تپه مخکه باندي په غفلت گرزېدي، کينېناستي، شلاستي
د خدای بي ياد استبلی، خکه دی د اوسي عذاب و موند."
د "استل" او "استبدال" مصدر ورینه "است *ast*" ده
چي په استوگه کلمه کې هم سته. (۲)

د ایران نامې په ۵۹۲/۱ مخ کې کينلي دي:
"..... گناشه و آوستایم."
یعنی: پرخای (یا تخت) بی و آستوم (و آوستوم، و در و م) (۳)

- (۱) وگورئ: د افغانستان د ښوونیزو ادارو پرم قانس ۹ مخ
(۲) د "ōga" شاوندی په میسوگه *mist+ōga* کلمه کې هم سته
چي د میسټېني (هسته نې) معنی لري؛
(۳) په پينجو ترجمه کې استول د "لېزل" معنی لري، دی بلک د "اوسول" په معنی دی.

(۵)

اکھر Akṣar > Akhār (اس-) :
 هندي ڪلمه ده ، دتوري (حرف) معنی لري ، چي په نوي
 ژبپوهنه کي بي Grapheme بولي .
 دخيرالبيان د (۴ - ب) پاني په هندي متن کي دغه ڪلمه داسي

لاغلي ده :

” لکه وه اکھر جھ سب جيب سخن جرتھیں “

دغه هندي جملي پسنق ترجمه په خيرالبيان کي داسي ده :

” وکسبه هغه حرفونه چي په هنڌ ژبه ساز ٻري ... “

په هندي ژبه کي Akṣar māla الفې ته وايي . (۱)

امامتي imāmatī :

په لماغځه کي دغه ڪېدل - امامت (عربي)

دخيرالبيان په (۷۴ - الف) مخ کي لاغلي وي :

” داوري امامتي مکروهه ده عيان

روانده ده چي امامتي که معذوران “

ده امامتي ” په ڪلمه کي د (ا) شاوندي بي معنی دي ځکه چي په

عربي کي د (ات = ت) شاوندي ددغه مطلب له پار د ” امام “

پر ڪلمه زيات سوي دي .

” امام “ په عربي هغه چاته وايي چي په لماغځه کي دغه کيږي .

مجاناً دلار، سټرونگي او پيشوا معنی هم وړکوي ، رحمان بابا وايي

(۶)

پڄي هه واره خوبان دي مقتدي يادي
دهه وارو امامه راشته راشته

(ديوان ۱۵۲۳ع)

اُودَسِي Awdas + i

هغه خولڪ جي اودس پي ڀه اوبو سرڪري وي
ڀه عربي پي "مَوْضِي" بولي .
دخبر البيان ڀه (۶۲ - الف) مخڪي ڪسيلي دي :
" داودسي شوخ ڀه تيممي پسي رودي . " (۱)

اُوزِي Ozi

ذغلو ، دانو ڀه پيمانہ ده پي زياتره دستانڪ ڀه خپرله لرگي
جور پري . ڀه عربي پي "صاع" بولي .

Walter Bellew ڌخيلي ڌڪشري ڀه ۸ مخڪي داوڙي تول
۱۴ ڀونڊ (تقريباً ۱۴ پاوه) سنوولي دي - خود طفل اللغات ڀه ۸۱
مخڪي ڪسيلي دي : " ڀه مختلفو خالوڪي داوڙي مقدا مختلف وي ."
دخبر البيان ڀه (۹۹ - ب) مخڪي ملاهي دي :

" دهري روڙي ڀه پايو يوبو [پيا] وڙي وڙيشي يانيم نيم [پيا] وڙي
غنم دي ورڪه . " (۲)

- (۱) هغه خولڪ جي اودس پي ڀه تيمم (تيان) سره ڪري وي ڀه عربي پي "تيمم" بولي
- (۲) ڀه قلمي نسخي زياتره د "اودس" پر ڄاڻي "اودس" ڪنڊر دي چي ڀه ڀه
نقل ڪرڻ تيرتو ڀه دبلاسي .

(۷)

خوشال خان که شه هم په فضل نامه کې د شرعي اوږي پر
خای د صاع کلمه راوړې ده (۱) مگر په دیوان کې یې داوږي
کلمه د یوې پیماني په معنی راغلي ده.

جهان درست دك شوله ناحقې
لكه پېمډلې اوږي په مې

(۸۵۳)

داوږي په لورنښي مايعات هم پيمانه کېږي، د طب صديقي په
اويشتم مخ کې راغلي دي :

غه اسكند دوه موده يار! شوره دوه اوږي نامدار!
ديپنتو " اوږي " له دوو كور يو څخه جوړ دی.

د نبي اوږي د شرعي صاع په معنی خیر البیان په (۱۰۳) مخ کې داسې راغلي:
" ده ميوه پنځه باره شي، بار شپيته [پا اوږي دی د نبي په اوږي عليه السلام
شرعي صاع يې په احاديثو کې د " صاع النبي " په نامه يادسوی دی .
امام ابوحنيفه او عراقيان يې اته رطله او امام شافعي او حجازيان
يې ۵ رطله بولي، چې د كابل په تاله اته رطله ۷۲ مقاله يا -
دېرش خورده يا (۷/۴ ياوه) دي او ۵ رطله ۴۸ مقاله يا شل خورده
يا (پنځه ياوه) کېږي (۲۱۰)

(۱) نیم صاع غنم پرې شینه ودرېش دې وركوینه
(۱۱۰)

(۲) حنفي صاع تقريباً ۳۶۰ گرام او شافعي صاع تقريباً ۲۴۰ گرام
راځي. د هندوستان په تاله (وزن) صاع تقريباً درې نیم سيره
او شافعي صاع تقريباً ۲۴۰ سيره کېږي.

یوه پارسي ناظم دغه مطلب داسي راوړی دی:

حدهت صاعی هشت رطل تام نزرديک امام
لیک نزرديک شافعی پنځ سرت او شمس والسلام
رطل بغدادی نود ثقال نزرديک اکثرين
کرده یک ثقال دیگر رافعی زاندرين

دچاپي نسخې فاضل شاکیونکی د ۱۶۷ مخ په حاشیه کې داوړی
صاع (تول تقریباً دریم نیم سهره سبورلی دی دده مطلب د
هندوستان سبورلی چی شپاړس چمتا نکه کیږي او هر چمتا نکه
تقریباً ۱۳ مثقاله دی

پیر روښان د خیرالبیان په (۱۰۷ ب) مخ کې داوړی تول (وزن)
اته عراقی سهره سبورلی دی، ده ویلی دي:

«اوړی اته سهره په سیرد عراق (دی) عیان ۰»

د خیرالبیان دغه مطلب د کنزالذوق په ۱/۱۴۴ مخ داسي کښلی دی:
«(الصاع) هی ثمانية اثمانال»

خوشال خان د فضل نامې په ۱۱۵ مخ کې دغه مطلب داسي راوړی دی:
صاع اته رطله حساب دی رطل نیم من په کتاب دی

د مکي من داخای بویه نه سنانک پیماننه لویه

دلته له عراقی سهره شخه د پیر روښان مطلب «بغدادی رطل» دی

چی ۹ مثقاله دروند والی لري. او د کابل تر پاپوشپه مثقاله

گرمی. په انگریزي ژبه رطل Pound بولي. Pound

د کابل تر پاپوش تقریباً ۹ گرامه لوی دی.

بار (اس - مند) (۹۱)

وزی، ختہ، پپتی

دخیر البیان په (۱۰۳ب) مخکي "بار" کلمه د عربي "وسق" په معنی راوړل سوېد چې دیوه تا کلي وزن معنی لري، هلته کښلي دي: "بار شپېته [پهاوزي] دی، دنبي په اوبڼي عليه السلام." د عراق ملایانو دا وېش میانہ بار ۴۸۰ رطله یا شپېته صاعه (اوبڼي) بللی دی چې دکابل په تاله ۳۲۰۰ مثقاله = ۴۵۰ پاوه یا اته وینشت سپرد اوږده پاوه کیري او دکند هاس په تاله پنځه خلو ښت منه لږی، په عربي کي دتاله دغه معیار وسق بلل کیري او د پیر رومان مطلب هم دغه عراقی وسق دی چې په حنفی فقه کي رواج لري. په هیاله الاوزان کي راځي:

یک وسق بی شک برد در وزن مثل شصت صاع
بسیست استار صت یک رطل در وزن بود نزع

حجانی وسق ۳۲۰ رطله دی چې دکابل په تاله ۳۰۰ پاوه (= شپاړس سپره او دولس پاوه) کیري.

په هند وستان کي هم پنځا د بهاس **Bhār** کلمه دتاله دیوه داسي معیار په توگه پکار بدل چې حجانی وسق ته نژدې وه. علامه ابو یحییٰ البیروني دکتاب المسند په ۲۱۷/۱ مخکي ویلي دي:

"په هند وانو کي دوزن یو دس وند معیار سته چې بهاس یې بولي. بهاس دوه نرغ پله کیري او دیوه غوايي بار دی."

د تکررة المسند په ۲۴/۱ مخکي هم د البیروني دخبري ملاتړ سته.

د هند وستان بهاس دکابل په تاله ۲۵۶۰۰ مثقاله = ۲۹۶ پاوه

یا شپاړس سپره لس پاوه کیري چې تقریباً ۲۸۳ ۱/۲ رطله لږی.

د شفاء العلیل په ۴۳ مخکي کښلي دي:

بهار کلمه معرجه ده او ددر و سوو و پتلو وزن ته و با لیرک
 حیني کسان یو بهار درې قنطار حسابوي " شکه چې یو قنطار
 سل پطله دی. (۱)
 د شفاء العلیل دغه وینا صدیق حسن خان هم دلف القاط په اصح کي ذکر کړه

بارداوه **Bārdāra** (ص. مو)
 حامله (عربی). امیند وای. پرزندانه
 دغه یې مجازي معنی ده.

د خیرالبیان په (۱۰۰ - الف) مخ کي کښلي دي :
 " دروژي ماتول په ساخر په بارداری اورتی روادی. "
 خوشال خان ویلي دي :

که بارداره استینه وي
 که روژه خوري چاري به وي

(فضل نامه ۱۱۰)

بازرگان **Bāzargān**

سوداګر، تاجر (عربی)

د خیرالبیان په (۱۳۲ - الف) کي لیکلي دي :

" گوډه! چي وايي و حیني بازرگان وته "

" پان سګانی " **Bāzargāni** کلمه د سوداګری معنی لري.

د خیرالبیان په (۱۰۲ - الف) مخ کي کښلي دي :

" یااس یا اسپي یاکلی د بازرګانی وي ... "

(۱) دګوری : خلاصه الریضه ۱۵ ع

اځوند در وېزه په مخزن الاسلامي ويلي دي :
 ” ته راځلي بازرگان يې د لومړي ستا بائرجاني ده .“
 (مخزن الاسلام ۱۳۱ مخ)
 د برهان قاطع مؤلف ، بائرجان د ” بازرگان “ مخفف بولي (۱)

بانگزن Bāng + zān (فـ مـ)

بانگي ، مؤذن (مړی) - هغه خولگي چې اذان کوي .
 د خير البيان په (۸۶ - الف) مخ کي راځلي دي :
 ” چي بانگزن د جمعي بانگ لي ، بويه چي سودايي پرې پردي .“
 د دغي کليمه لومړی جز ، بانگ اذان معنی لري (۲)
 حميد ماشو خيل ويلي دي :

لري مشر مشره بخډه کشر کشره
 بوا بونه دي چو رنگ بانگ له ملا بانگه

(د ديوان ۱۱۵ مخ)

بربنده Barbānd (صـ مـ)

برمنده ، لڅ ، لڅو ، لغو
 د خير البيان په (۲۷ ب) مخ کي راځلي دي :
 ” که جامه نه موځي ، نو شوغ (د) بربنده که .“
 بابو جان ويلي دي :

پکانه شهې چي ويني برمنده سورت دهغه وکاپسي منده

(۱) د گړي : برهان قاطع ۹۳/۱ مخ

(۲) د نړي پستانه اذان ته ازانگ وايي .

برده Bardá

میری ، مینجھ - غلام ؛ بندہ (پارسی)
خوشا! خان پہ فضلانہ کی دقسم (سوگند) دکھاری پہ
باب ویلی دی :

یادی یو برده آزاد کہ
نور بہ خلاص شی زردی بنا دکا
کہ دانہ وی روژہ بویہ
پیوستہ دربی درخی زورہ!
(۱۴۰ ج)

دخیر البیان پہ (۹۹- الف) ج کی داغلی دی :

”کہ پاس دبرده دآزادی نہ لری -“

دخیر البیان دجایی نسخی پہ مقدمہ کی ”برده“ کلمہ خاص بنلو
لفظ بتول سوی دی (۱۱) خودا خبرہ سمعہ نہ سبکاری ، پہ پارسی
ژبہ کی د ”برده“ کلمے درواہر مثال دادی :

” در حضور مبارک تو ”زید“ برده زرغید فرمانان سپاہ تو شد

کہ خصمداران عالی نسب لشکر تو با اطاعت می کردند .“

(محمد در شیر خوارگی ، ص ۵۷ ج)

دبرده ”کلمہ دیارسی ژبہ پہ خرمگونو کی داغلی دہ . پہ
غیاث اللغات کی ”برده“ کلمہ ترکی بلبل سویدہ ؛ مگر پہ
برهان قاطع کی بی دبندی (اسیر) پہ معنی پارسی بللی دہ (۲)

(۱) دلوری : دخیالنامہ مقدمہ ۲۳ ج

(۲) دلوری : غیاث اللغات ۱۰۹ ج ۱۰۵/۱ ج

برغو Barǵu (اس - مذ) :

۱- هغه بئركي ملنگان يې دسوزنا په دول بڼغوي ،
پښتانه يې بئكر ، بئكری او ترنگ بولي .
په پكتيا كې دبرغو كلمه په دغه تلفظ او معنی اوس هم باب
ده ، ځينې قبيلې يې برغو Barǵu هم وايي ، جمع يې
برغوگان ماضي .

په كندهار كې دغه كلمه په جهول واو Barǵo ويله
كيري . د "وهل" مصدر له مشتقا توسته يې يوځای استعمالوي
او د كنيایې په توگه خاص دكوني لڅ توبڅني مطلب وي .

۲- هغه كوچنی چلو يې له بئكره يې جوړ كړی وي .

۳- برمه : چې د بخاري او تركاني يولوزار دی .

په خيرالبيان كې دبرغو كلمه په لومړۍ معنی راغلې ده . پيرروبتا
داسرافيل د شپېلۍ په باب كښلي دي :

« دبرغو په دووم آواز به واړه ژوي ژوندي كورم ،
(۳۵ ب پاڼه)

خوشال خان دغه كلمه په لومړۍ معنی داسې راوړې ده :

په داخه كه دبناين راته دنگ دنگ دی

زه هم ښه ښه زما هم برغو ترخنگ دی

(۳۹۴ ج)

دبرغو كلمه په پاړسي كې هم په لومړۍ معنی باب ده او

په ښو تركي الاصلو ژبو كې هم رواجر وه .

(۱۴)

Balbáxt بلْبَخْت

بلبخت، بلد مرغه

دخیر البیان په (۱۱ ب) مخ کی کښلی دی :

” پخپلدا دانایي، توانایي - گنهکار، نیکوکار - بلبخت، نیکبخت “

بلوسېدل Blawsedal (مص)

۱- نښتل، موبختل

بلودل

۲- خان په گرمول، ترض کول، لاس وروړل، ناخښ نښلول

” بلوسېدل “ دخیر البیان په (۶۴ ب) مخ کی دښتلو په معنی داسې راغی:

” که په کوشی کی مرمرک یا مرغی یا نوزخه هسوی موی

..... که پرسولی یا بویناک وي، ددرې شپې روحو

غونډی دی و جاړ باسې آدمیان

هرچی یې اودس پرې کړی وي یا په خه بلوسېدی وی هغه دی

پر بونځی هیان . “

پیر محمد کاکړ ویلی دی :

چی په زلفو ددلبر وی بلوسېدی

معطی می په هغه باد صبا کور

(د دیوان ۶۹۱)

شمس الدین کاکړ ویلی دی .

دا یوخه مخالف باد پرې بلوسېدی

چی تند یې په نسیم دبحر خور یی

(د دیوان ۱۳۲ ع)

Blósa بلوسه کلمه دقنبر علي په ديوان کي

راغلي ده : چي بي نه شوم مشرف له قد بوسه

خوله مي دکه شوه ، له گرداه دافسوه

که دوصل حاصل نه لرې قنبره!

زړه په خيال کي داتشناپه زلفوبلوسه

(دديوان ۶۷۶خ)

بُوَارِي Būwāray (اس - من)

دوه کلن سخوندر (خوسئ) چي په عربي يې "مسن" بولي.

"مسنه" په لمبتق بوارى ده (۱) بوارى ته ځيني پښتانه د وکل

dukál هم وايي .

دخبر البيان په (۱۰۴-الف) مخ کي راغلي دي :

"رکات دغويان دي بيان

دخلو پښت بوارى ، د شپېته دوه زاري دي په توانگران . (۲)

د پښتو قاموس په ۱۳/۱ مخ کي د Būwāray

د WALTER BELLEW د رکترى په ۱۷خ او د پښتو قاموس

په ۱۲۸/۱ مخ کي د Buhāray کليمه داسي معنی سويدي .

"دخارو پوهنه کوچنيان چي نوي له تي پرې کړه سوي وى ."

د پکتيا په حد د انوکي Bōray دوه کلن خوسئ ته وايي چي

Borakāy بې مصغ دي او مونته بې Bōrye ده - دنگرهار

(۱) . کنز اللدقائق لمړى ټوک ۱۲۹خ

(۲) . خوشحال خان په فضل نامې دغه مطلب داسي راوړى دى :

د احساب دي به زړه تل دي
که خاروي په زياتېدا شي

دوساله دي په جهل دي
دوه خاروي دي تر شپېته سي

(۶۹خ)

په سيمه کي د ډواري مصنف **Buwar kay** استعماليزي چي د

وژاري معنی لري

بويه Boya

تيايد ، لانز مه ده ، لانز دي ، مهايي

د خير البيان په (۱۵۰- الف) مخ کي کښلي دي :

” تر وويه چي د معرفت په وړمندن چا رگه ، پسته دي او چي

له گناهان .“

خوشال خان ويلي دي :

لکه غشي لره بويه تيراندان

عسي شعر لره بويه سوساز

(د ديوان ۱۵۳ ع)

بهنه Bahna (اس - مو)

پلمه ، بهانه ، بانه ، - هغه سبب چي وشتيانه وي .

په خير البيان کي بهنه کلمه د ” سبب ” معنی لري (۱) ، په (۱۰۰- الف)

مخ کي راغلي دي :

” د وژي ماول په مسافر په بارداري او ورتي روادري ، چي

د وژي په بهنه د تن يا د نه منو داس وي . او په رڼو چي

د وژي په بهنه پي رڼخ زيات شي .“

د مروتو د کورنو په ۳۵ مخ کي راغلي دي :

(۱) د خير البيان د چاپي نسخي د الف پي ماشيد کي کښلي دي :

” بايزيد بهنه د وجه او سبب په حاي استعمالوي .“

عيسائي خان چي په دراز وگرزوله
حقاني مرگي بي ذ، بنه ورورور

بهير Bahir

- ۱- کاروان ، جوپه ، قافله (عربي)
- ۲- دلتکر هغه برخه چي دلتکر يا نوله پيا، اهددوي دارتياوو
شيزونه پکښي خوځېدل اود سپاهيانو کډي اود کوچنيان به هم
دلتکر دخوځېدلو په وخت کي له دغي برخي سره وو، دغه
برخه به دلتکر شاته واقع وه ښه نظم اود ترتيب به يې نه وو،
اود يوې اوږدې ليکي غوندي به روان وو، له دغه امله نو
مجاناً د خلکو پرله پسې اود اوږده کتاس په توگه لپړ دته هم
بهير وايي.
- ۳- مجازاً : دله ، مکه ، اولس ، مثلاً : " نوازله خپل بهير سره ناري."
دخير البيان په (۱۶۲ ب) مخ کي راغلي دي :
" گوره ! د مخلوقا تو قراري له قله ، له الواته ، له کوږېډه
له بهيره سره ده ."
پير محمد کاکړ ويلي دي :

تل پير محمد فولپري ، جوړلکه نوم ويلپري

چي ځني ځي چلپري ، د ښو نياز منو بهير

(د دېولن ۲۹ مخ)

د بهير کلپه مصغرا " بهيرگي " دي د مردود کسمه نوپه ۷۶ مخ

کي راغلي دي .

يالانو ! بهيرگي نه د نقصان د راغلي (د) زري زويه شېر خان

اخوند در وینو " بهیر کول " د " دبر و لپر لو " په معنی په مخزن الاسلام کی راوړي دي ، ده کښلی دي .

دی اکبر پادشاه بهیر کړه ، یوسف ولړه خطونه چی دمایې راوکاځی ، د " تاریخ بندي کورنۍ "

د " بهیر " کلمه په هندي او پارسي کتابو کی هم راغلي ده . د حدیفته العالم د دوهمې برخې په ۱۱۶ مخ کی کښلی دي .

" جوراسن باب لمر بر سر بهیر یا شاهي تخت آورد . . . ددغه کتاب په ۲۶۸ مخ کی کښلی دي .

" راجه خلم سنگه معروض نمود که مردم جوراسن جات

تمام بهیر و کارخانه جات خالصه را لوت کرد . "

دغیات اللغات په ۱۲۵ مخ کی د " بهیر " په باب کښلی دي .

" بهیر بروزن فیر یعنی بازار یا منگنکر ظاهراً لفظ هندي است که بتقریس واقع شده . "

بیرون Bīrún

۱- د باندي ، بهر ، ورجینی ، ورجانی ،

۲- استثناء (په خیرالبیان کی په دغه معنی راغلی دي)

بې له ، مگر

په خیرالبیان کی کښلی دي :

" دعید له ناغله وړاندي خطبه روانه ده ، بیرون چې

په روځ ، چې له ناغله وړاندي دی خطبه لوي . "

(۹۰ ب)

” که دکم هید میاشت یوکس و ویني ، علت نه وي په اسمان ، گواهي
وي نه قبلوي امام بیرون د دېر آدمیان

(۱۰۱ ب)
” بیرون “ او ” بیرون “ کلمې په لومړي معنی په پارسي کي رواج
دي ، محمد شمس الدین حافظ شیرازی ویلي دي :

هرکس که ندارد از تو در دي

از حلقه وصل تو بیرون باد

(دیوان ۱۱۲ مخ)

دغه پارسي کلمه رحمان بابا هم راوړې ده :

زوداهسي ديوانه او مجنون چاکورم

له رواجه له رسومه بیرون چاکورم

(دیوان ۱۰۳ مخ)

و- و
بیره Bira (اس - مو)

تلوار ، تلیوار ، تاري ، چابکي ، چتکي ، گرندي قوب .
د خیرالبیان په (۱۲۸ ب) مخ کي کښلي دي :

” گوره ! عمر آدمیان په بیره جي له آدمیان . “

اشرف خان هجري ویلي دي :

عنادل بي په غوغا غلغه په بیره

مخاطب د کیفیت په استغسا رسور

(دیوان ۹۰ مخ)

پار Par (اس - من)

وس ، قوت ، طاقت ، اقتدا . (۱)

(۱) د گوري : پښتو قاموس ۱/ ۱۵۵ - ظفر اللغات ۹۶ مخ - د خیرالبیان د چاپي نسخې د ۱۹۷۷ مخ ۱۶۷ ضمیمه

دخیر البیان په (۹۹ ب) مخ کي راغلي دي:

« که دوه وژې پار نه لري ، يو يو [په] وړي وېرشي يانيم نيم

[په] وړي هنم يا مادي ورکه و شپېته فقيران . »

په (۹۹- الف) مخ کي کبلي دي :

« که پار دېر د دوازي نه لري ، دوه مهاضقي دي پيوسته

روژه لري . »

د پار له کلمې څخه (پار + کال) د طاقت ، اقتدار ، بېر او عظمت په

معنی په کندهار کي ژوندي کلمه ده (۱) ، د خوشال خان په

ديوان کي دغه کلمه د پرکاله Par + kālá په بڼه ليدله کيوي :

د بهار په سيل تل دوه دمه خوشاله

يو خو وړي ځي د گلو پرکاله شته

(۶۲۱۸)

دوست محمد کامل دغه بيت ته په حاشيه کي کبلي دي : « پرکاله

يعنی حصه ، توکړه ، شرر ، سرو تکه (سکروته) وروستو

معنی کښی به ترې مراد شغله اورن او وي . شاعران اکثر د گلو نو

رنگ ته له رڼا سره تشبيه وکوي . » (۲)

پارو (pār + ū) د مباراوسري په معنی سره په کندهار کي

مروجه کلمه ده . زه يې دغه معنی مجازي بولم او ماته دغه کلمه هم

د (پامه) رښې څخه جوړه ښکاري ځي لغوي معنی ځي بايد

(قوت وړکونکی) يا (طاقت لرونکی) وي - ځکه ځي (۱) د نومولو

(۱) د kāl لفظ د وخت په معنی يې ښکال (warša + kāl) کلمې هم سته

(۲) وکړی ، کليات خوشال خان خټک - د پېښور چاپ ۲۷۳ څ

ياصفتونوپه پای کی د فاعلیت، ملکیت لاحقہ ده لکنه:

خارو (čār + ú) خاړه کوونکی

باتو (Baṭ + ú) باقی ویشتونکی، لاپک

داکو (Dāk + ú) داکه ما، هغه خوراک چی داکې

اچوی اوداسی نور ...

په انگریزی ژبه کی Power کلمه د زور، طاقت او قوت په

معنی د pāṛ له مادې شخړلیری نه ده.

پرانیتل
پرانیزل
{ Prānitāl
Prānizāl (مص)

خلاصول، پرانیستل، پرانیختل، [وړ] بیرته کول

دخیرالبیان په (۱۲۵ ب) مخ کی راغلي دي:

” او بایزید! زه د طریقت وروغه ته پرانزمر چی شریعتا

په علم چارکه . . .

دبان نامې په ۶ مخ کی راغلي دي:

دنادان دامدار، نیولی باز په صدر-

په ورو ورو پرانیخته مه کوه بیره، جبر

خوشال خان ویلي دي:

په هر بنکار، به پی خطا خورب الوزی

ما خپل بازری په پرو پرو پرانتي

(د دیوان ۵۰۹ ۴)

په زندکي Prana در کلمه دپرانېز لومعنی لري (۱۱)

پرهارژلی Purhār žālay (ص - مند)

تپي ، زخمي ، کاييل ،

دخبرالبيان په (۱۱۳ ب) مخ کي راغلي دي :

« هرکله يې ووهي ، تر و خور شي ، يا پرهار پروشي ، تر و

خوږ شوي و پرهارژلي و ته به هسي وايي . »

خوشال خان ويلي دي :

خه دځان صرغه ، اوس کارکوؤ خوشاله !

لکه کارکا پرهارژلي پلنگان

(دديوان ۲۵۲ مخ)

دپرهارژلي کلمه ځيني پښتانه « پرهارژلي » وايي .

دسنسکريت شبد ارا تو کوسبه په ۷۶۹ مخ کي Prahar

کلمه دتوري دنختم او تپ په معنی کښلي ده .

{ Prewān پريوان
Premān پريمان

خودا دپر ، خورا زيات ، په پېخ

فراوان (پارې) ، واخر (عبي)

دخبرالبيان په (۱۲۶ ب) مخ کي راغلي دي :

په هر زره کښې چې د بهښت محبت وي ، هغه زره په مانډ
 باغ دی چې پکښې رنگارنگ د بهښت نعمت وي پر لوان .
 خوشحال خان ويلي دي :

ترخوږې خندا دی جاړ سم داته خاڼه
 چې پر لوان کړې په مالال ومرغلری

(د دیوان ۴۰ مخ)

د Prewān کلمه چې د لارو ځینې نطقان درې هجايي
 Parewān والي سم تلفظ نه دی . پر خوشحال خان سر پرته
 بهايي جان هم دغه کلمه د وې هجايي راوړې ده :

نوشوی خان و سلطان
 غور پلا وونه پر سمان

(د کلیات ۶۷ مخ)

دغه کلمه د پر لوانه Prewāna په ډول هم استعمالېږي ،
 پر غلام ويلي دي :

داغ مي د زرگي د پاسه خون رانه پر لوانه ځي

دهندوستان د تاله (وزن) په ډبرو کې Premān دوزني

معیار و نومېد او ، او د لمر ډیوې زړې معنی یې درلوده . (۱)

کېدای سي چې پښتو او هندوستانی معنایي یې مجازي

اړیکې ولري .

پِرِي سُونِي

Prešuni (اس-ج)

پِسْخُورَه (آپاسی) جوتَه (هندي) (۱) ، سُوَر (۲) ،
له خورلو شخه بانگه سوی خواره یا مپوه چي میني پینتانه پِسْخُورَه

soyá بولي . پد هلمند کی مثل دی:

دروي شويه ، دژي مپوه

” شويه “ کلمه د پسمانده معنی هم وړکوي ، دکندها، ناصر
پسمانده سور یغی Sawriği بولي ؛ مثلاً : داسور یغی
همایه ته ورکړه . دژملي پینتانه یې ” پاتنه سونوي “ بولي .
په حیرالبيان کی د پری سونوي کلمه داسي راغلي ده :

” پری سونوي د سري د حلال خیز پاک دی . “
(۲۵ - الف)

بهايي جان صاحبزاده کيشاني ويلي دي :

پي خبرته به دبل ولاس ته گوري —

همپشه به خوري دبل سري پر پسونی —

د هر چا منت به وړي د نس د پاسه —

لکه پروت وي تر سينو لاندې لاندې سونوي

(دکليات ۱۹ مخ)

د پښتو قاموس په ۱/۱۷۳ مخ کی د دغې کلمې تلفظ Prešune

(مو) راغلي دی .

د کندها، په کوچيونام وکي يې Prešowani (ج) راغلي دي

(۱) ” جوتَه “ کلمه په پښورکی د هندي ” جهوٹھ “ په معنی باب ده ، په هندي
جهوٹھ پِسْخُورَدې ته والی .

(۲۵)

پستنه Pastaná

بیرته ، ترشا ،
هجانا لیری

دخیر البیان په (۱۲۰ - الف) مخ کی راغلی دی :
” پستنه دی اوسې زما درار په بهنه په هتیا تی له واره حرام “
پیر محمد کاکر و لپی دی :

قاصدان چي مي لېرې دي ویاړنه
پستنه راغلي نه دي و ماخوړته
(د دیوان ۷۴ مخ)

بالوجان و لپی دی :

د نېکانوله صحبتته پستنه مته -
شیطاني سبق یې واخیست له جهنم

(گلشن ۱۲۳ مخ)

پشیشا Pašišá

پشلا ، پس شا ، ترشا

دخیر البیان په (۱۱۴ - ب) مخ کی کښلی دی :
” یادوي به دی پشیشا ووز کسان ، چي له دده نور سړي واورې “

پلاس Palās

کراسته ، نیشی ، لیمخی ، نمد (پاری)

دخیر البیان په (۶۷ - الف) مخ کی راغلی دی :
” که لرگین یا خاورین کالی ، پوزی یا پلاس یا نور هسی کالی پلپیت شې . “

په پلاس کلمه په پارسي فرهنگونو کې هم ذکر استی او ورپې شری
په معنی راغلي ده. (۱)

پلتي Paltáy (مو)

په پارسي يې "چارزانو" بولي، پلتي وهل (چارزانو کينډل)
دخبر البيان په (۷۳- الف) مخ کې کينډی دی :
" په پلتي ناست په مزدک کينډی راوړی . ،
" مکروهات د لماغوه ... د سپي په دود يا پلتي ډوډنه
کينډاستنه دي په آدميان . "

په هندي ژبه کې هم "پالتي" چارزانو کينډستلو ته وايي. (۲)
د دليل ساطع په ۴ (مخ کې يې دغه هندي کلمه پلها Palha
راوړې ده .

پوزي Puzáy (اس - من)

انډېرې ، بوريا ، پوزي (مصغر)
په عربي يې "حصير" بولي
دخبر البيان په (۶۷- الف) مخ کې کينډی دی :
" که لرگين يا خاورين کالی ، پوزي يا پلاس ، يا نور هسې کالی
بليت شي . "
خوشال خان ويلي دي :

د راحت لکه د فقر د پوزي دی د راحت نشته په تحت د سلطنت
ديران ۵۷۸ مخ

(۱) وگورئ : برهان قانع ۱/ ۱۹۳ مخ - غياث اللغات ۱۳۶ مخ

(۲) مستند و اردو د کشری ۱۰۳ مخ

(ا-س - مؤ) { Powānda+gali^(۲۷) پونڊ گلي
Powanda+gali پونڊ گلي

پونڊ گلي، پونڊ توب، کوچي توب، د کوچيانو ٿر وند،
ديونڊا و ٿر وند.

د خير البيان په (۱۵-الف) مخ کي راغلي دي:

” مشغول دي د پراڊميان، حيني په کول يا په باغ ښکاري يا په
پونڊ گلي يا په ترکش بندي ... “

پونڊا Powanda، Powanda کوچي ته ويل کيږي
په دغه کلمه کي Po دخر، خر معني لري چي په پارسي يې ”چرا“
بولي (۱). anda دفاعليت شاوندی دی چي په وهنده او

خوردن کلمه کي هم سته، خوشال خان ويلي دي:

پسوی به په مردان باندې گزوي -

وهنده شهيد چي بيگانه وري هوري وري

(ديوان ۴۴۳)

چي ليندای يې وي په غشي

خوردن وي په حواره

(ديوان ۴)

پونډه Powāna (مص)

شرل، پوول، پيايل

د خير البيان په (۱۰۴ب) مخ کي کښلي دي:

(۱) حميد انور نيل و لير وري:

خه به ستا دنس تو من سر کښي نه کوي
چي سبا بيگاني پيا يې خوش هلف

” یا هغه چرندگان چي پي زيات کال (په) پو نه تېر شي
ورسره دې وگنهي - “

دغه مطلب خوشال خان داسي ويلي دي:

بل چارپا چي هگي دي
اخوري نه ، رمه گي دي
که پي نه وي داشرطونه
زکات نشته په مالونه

— ۴ —

چارپايان چي تېرترکال شي
صبر چي وي ، هاله مال شي

(فضلنامه ۹۵-۹۶ مخونه)

پېژندگلي Pezandgali

پېژندگلوي ، شناخت

معرفت (علم)

دخيرالبيان په (۱۵- الف) مخ کي راغلي دي :

” دانبيا ولاړهغه ده چي زها و پېژندگلي و نه بولي آدميان .“
اخوند کرميد او ويلي دي :

” دی عورت ته که مېړه وي

تر د اکل فرض ورو نېلي

د نېنه خداي پېژندگلي په ده تاوان شي ، (۱)

(د مخون الاسلام ۱۳۹ ۶)

(۱) دلته تاوان د لازم معنی لری اوله ورو نېلي نخه ورو مې مراد دی .

په پښتو ژبه کې (پېژندل، پېژندل، پېچندل) د پاروېلي
 "شناختن" معنی لري. د پښتو ژبې په لیاړه کې د دغه
 مصدر، متمم او ناما نوس مصدر، پېژندل Pežanal
 راغلي دي (۱)

په زند کې Patizan د پېژندلو معنی درلوده (۲)
 په اشکاشمي ژبه کې "پزیدوګ" په شغنی ژبه "وزین تاو"
 په سنگاپوچي ژبه "اوزین وا" او په منچي ژبه "وژیدکا"
 پېژندلو ته وايي (۳).
 په اوسني هندي کې Pihcān د پېژندني معنی لري.

پېغَلکې Peḡalke (اس-مو)

د "پېغلي" مصدر دی، پېغلوټې، پېغلتوب ته نژدې
 د خیرالبیان په (۱۹ ب) کې راغلي دي:
 "پې، وړي، خوري، هلکي، پېغلكې، تور بېری
 چې زور زې يا حوان."

تَابِيَا Tābyā (مو)
 تيارې، آماده گي، بند وېست،

-
- (۱) وگورئ د مصدر و نونو برخه ۵ خ
 (۲) وگورئ پښتو ژبې ۲۵ خ
 (۳) وگورئ د افغانستان د ښوونو ژبو او لېو قاموس ۴ خ

تعبیه (۱۶)

دخیر البیان به (۸۶ - الف) مخ کی کنبلی دی :
 ”چی بانگرن جمع بانگ لی ، بوبه چی سودا دی پروردی
 دجهان - دغسل تابا دی وکله ، ترو جمع و مزدک و ته
 دی روان شی .“

تپه Tapá (اس - مو)

دلہ - تولی - قبیلہ (عربی) طایفہ (عربی) - گروه (پارسی)
 دخیر البیان په (۱۲۱ ب) مخ کی ملغلی دی :
 ” ڪوڊا ! ایمان معصوم دی دپیغامبرانودتپی ، رحمت
 دی وی ردوی په حان - مقبول دموثانودتپی ، موقوف
 دمنافقانودتپی ، اومردودی چی تپه ده دشیطان .“
 د مخزن الاسلام په ملحقا توکی اخوند کریم دادویلی دی :
 ” په غه لویه وچه باندي ، به عالم تپی تپی کا
 مومنان به په جنت کا
 کا خان به ورونخ و ته روان کا چیل په غاره .“
 (مخزن الاسلام ۱۸۵ ع)

د مخزن الاسلام د ۱۴۷ مخ په ، اشید کی کنبلی دی :
 ” دالفاظ طیف یا طیفه مخفف دی ، دطایفیه چی په معنی د
 گروه ، تولی ، دلہ دی .“

ترکش بندی (۳۱) Tir Kaš bandi (ا.م.م.) Tar kaš bandi

سپاه توپ، عسکریت (عربی)، خوچی خدمت.

ترکش بند دسپاهي معنی لري.

دخیر البیان په (۴۷- الف) لیکلی راغلي دي.

«خښي په هڼه دکړي، یادبازرگانی، یادپوندگلی د

خناوردانو، یا په ترکش بندی دپادشاهانو، یا په نورچار

مال گړدوي.»

ددغی کلیمه لومړی جزء «ترکش» دشنولی (غش خولي) معنی لري (۱۸)

او هغی کتوری ته ویل کېد چې پخوانیو سپاهیانو به غشني پکښي اچول

اوپه کینه اوبه پوري به یې توله، په عربي ژبه دغه شنولی ته

«کنانه» وايي — په پارسي کې د «ترکش» کلمه سلیم داسي

داوړې ده:

نگ راخزه بیرون از صف مژگان نمی آرد

بهر صیدي میندازند تیر روی ترکش را

ددغی کلیمه دوهم جزء «بندی» په فعل بندی، دستا.

بندی او مهمتیا، بندی کلیمو کې هم سته. (۲)

«ترکش بندی» کلیمه په باب دفاضل استاد پوهاند عبدالحمید حبیبی

نظر په بله ده. دزیات معلومات له پاره دپښتوادبیاتو په لومړی ترک

کې ددغی کلیمه په باب دنوموړي استاد لیکنه ولولئ.

(۱) دغه کلمه دران قانع په ۱۸۷/۱ مخ کی Tar Kaš راغلې ده، دغیث اللغات په

۱۵۰ مخ کی داسم زیات سوده، ۱۱۱ لې تي Tar Kaš ده اوس یې منف ترکش دی.

(۲) «تیمار په هندي ژبه دسلي او درستی ته وایي.

(۳۲)

ترو : tró

تو، خو، خله، له، خوچی، ترهغوچی، تری
دخیرالبیان په (۱۲- الف) مخ کی راغلي دي.

« اوبا یزید! مارینتیا و جنبل وناوته اوستا و یارانو
او مچانو اوچی دي لغوری. وهغوته دتوبی په بسنه وړاندی
کناهان، ولی تن دترهغوری ترو منعه کړه یاران، مچان
او هغه چی دي لغوری، له دغه بسنه له نورو گناهانو - «

خواجه محمد بنگش ويلي دي:

که هر خولوی شي، عاقبت به تورو خاږوته شي
ترو د دنیا په همسه هوا، مستی کاندو کاندو
(د دیوان ۴۶)

رحمان بابا ويلي دي:

چی دنرونه ناغلو بی پروا دی
ترو که زره دسری یوسی خه په کار؟
(د دیوان ۵۶)

مروت پینتانه د "ترو" کلمه "تو" والی، د مروتو د کسرونو
په ۹۱ مخ کی راغلي دي:

هرچا وبل چی گورو اسمدجان چونی لیه دي
اوس تو په په سارو وینو گری گری حیدر

تاستان : Taştan

دخشتان کلمه بل تلفظ دی - خاوند، چپستان، چپستان

مالک (عربی) (۱۱).

(۱۱) پستو قاموس ۲۵۵/۱ مخ

دخیرالبیان په (۴۶- الف) مخ کي کښلي دي :
 « زه د سبتيڼي لاري تښتن له کتابه سره وراستوم . »
 دولت لوانځي ويلي دي :

د همت تښتن ته خدای هسي زور ورکړي
 د فرهاد په شان تنها کالوی غمات
 (د دیوان مخ)

تُورِي Torj (اسم جمع)

سپهبي (هغه تور رنگ چي خط په کښل کيږي)
 دخیرالبیان په (۱۰- ب) مخ کي کښلي دي :

« تماچي به نه شي ستا دسترشنا خبري ، که د کښلو په پهنه
 قلمونه مات شي او توري شی تمام . »
 د مخزن الاسلام په ۲۰۷ مخ کي راغلي دي :
 « د ، غه پسه دامرده به ورته وايي :
 مشوانی ، توري ، قلم تراشحه نشته
 فرېسته به ورته وايي :

(دغه) خوله دي مشوانی لاري دي توري
 قلمگوتي ، مهورک ، کاغذ کفن دی . »

«توري» کلمه د «سپهبي» په معنی د پکتيا په حدالوکي ژوندی کلمه ده.
 توريکي Torki - او - تورکني Torkani د پارسي «دوره»
 او هندي «کاجل» په معنی د دغی کلچي مصغري شکلونه دي (۱).
 اشرف خان مجري ويلي دي : «د تبي توريکي تبي پوري شه په خدو»
 (د دیوان ۵۵۸ مخ)

(۱) «دوره» په پارسي ژبه کي دکورني ، کورکي او کورکني معنی هم لري ، خورده همدراد نوده .

تیرسو Ter + saw : درې سوه (۳۰۰)
خوشال خان ويلي دي:

درهلي بنا اول وگره چوهانو
پرې ددو بو تیرسو کاله سلطنت
(۶۶۸ هـ)

دخیرالبیان په (۱۰۴ الف) مخ کې د زکات په باب راغلي دي:
« که یوزیات شي، درې دي ورکه، خو تیرسونه لوی (۳۹۹) شي.»

تیره Tyará (ا-مؤ)

تیاره، تاریکه، ظلمت (عربي)

دخیرالبیان په (۶۶ ب) مخ کې راغلي دي:

« و به یې با سم د دنیا په ژوندون له تیرې ورنه اوتد،
په پارسي کې دغه کلمه فر دوسي داسي راوړې ده:

مرا روز روشن بود تاره شب

باید پیاخ کشادن دولب

(شماره ۱/ ۸۴ مخ)

په بلوخي ژبه کې « تهرين شپ » د تيارې شپې معنی لري.

جَارِ اسْتَلْ jaristál

جَارِ بَاسَلْ jar basál

۱- کورول، ستول، پستنه کول

۲- پرکنې باندي اوږده تارونه اچول، تانسته جاراستل دي

(۲) - حجازاً په لومه يا گرومه اړېدل (بندېدل)
 دخپرابليان په (۷۰ - الف) مخ کي لاهلي دي:
 ”که بهرې له کعبې له رنځه و جا روزي، نمونځ کړوني دي هم
 و جا روزي، مخ دي وکعبې ونه که، بې د مخ له جامليستل کوي
 و نه لمونځ يې روانه دی عيان، بې جامليستل د زړه د مخ،
 و اخلاص و نه درست يې نه شي ايمان.“
 رحمان بابا ويلي دي:

مرو په داچي ماله تا جا ربا سي هغه خلق
 بيا دي په ديوان توما ورومي د رنځلي خوانه

(د ديوان ۱۳۶ مخ)

جَارَوَتَلْ جَارَوَتَلْ

(مص - ۷)

- ۱- گرزېدل، ستنېدل، پستنه کېدل
- ۲- د سپنسو يا ماشورې سر اړېدل (جر کېدل)
- ۳- تړيوه شي تا وېدل - پړيوه شي گرزېدل يا گرزېدل،
 تړيوه شيز چار پاره گرزېدل -
 دخپرابليان په (۱۱ب) مخ کي لاهلي دي:
 ” بويه چي و جا روزي ته اوستا ياران، چي دي نفور يي،
 محبتي کسان له واره گناهان.“
 ميانفيم متي نري ويلي دي:

دُر يباسا په ننواو نه جا روزي

هسي درومي مرو زمين د عمر

(د ديوان ۶۶ مخ)

پير محمد کاکړو ټولي دي:

لاسه د بلغ غم مي وزرږه نه نسته

د دياره شوقه تر جاس وټلي دي

(د ديوان ۱۱۰ مخ)

د پير محمد په بيت کي "جاس وټلي" کلمه په درېيمه معني راغلې ده

(اسه - مند)	}	Juhár	جُوهرِي
		Juwár	جُووَرِي
		Jiwár	جِيوَرِي

ناور، وستي، خلپر، دند، دند وکي - توگي

حوض (عربي) - اوږ - تالاور (تالاب) - کوچني جهيل

د خير البيان په (۲۳ - ب) مخ کي کبلي دي:

"هغه جوهرې چي يو سرخ اوبه يې وگوزوي، او بل سرخ اوبه

يې نه گوزي."

"جبار جوهر" د آنا د مومندو په بابازو کي د يو وټلي نوم دی. (۱)

د "جوهر" کلمه په هندي کي هم د تالاور په معني مستعمله ده.

Já	چخه
Jaxa	چخه

شخه، چخه، شخه، چخه، نه

د خير البيان په (۲۸ ب) مخ کي راغلي دي:

"شخازي شخه که نه جامه وي ترو دي لاندې که تراقد امر." (أ)

(۱) - پښتانه، لومړی ټوک، ۱۷۵ مخ

(۲) - د "مخ" کلمه د چاپي نسخې په ۱۱۰ مخ کي "سوخه" کبلي ده.

د "خه" ڪلمه رواج اوس په ڪيئنوان کي ڊڊري .
(۳۷)

چاره چار
Cāra (مؤ) (اسـ)
Cār (مذ)

محفف يي "چره" او "چر" دي ، د ڪلمه ، ڪره او عمل معنيٰ ڏيکاري
دخبر البیان په (۱-۱۰) مخ کي ملائي دي :

" هر چي ددين چار د دنيا دچا دپاڻه پريږدي ده لڙادي زبان .."

دخبر البیان په (۵۲-الف) مخ کي ملائي دي

" دمحلي استنجا په لوتنه ، په خاوي ، په ڪاڻي ، دشري په
توکرې ، په زاره خيز چي له چار بستلي وي ."
سعيد هم دغه ڪلمه په مذکر ڊول استعمال ڪرېده ، ده وييلي دي :

د آهن په جذب گوج مقناطيس ته

خوبز الفاظ په زرد دخله هسي چار ڪا

(دديوان ۳ مخ)

دخبر البیان په (۱۲۸-ب) مخ کي دغه ڪلمه په مؤنث ڊول ملائي ده :

" ترو بويه وسري چي نظر دي که ، خيلي چاري وته ، چي خه

چاري که په داعم ، بنېگره که بدي که گناه ؟

بنه او بده چاره دي په سڀتيا په زره کڻي حسيب که ،

خيلي چاري پېوفايي که له ادميان . "

شيد اکاظم خان وييلي دي ،

اسمانه ! گرزې ولي پي لاري ؟

بد دي گرسادي ، وراڻي دچاري ؟

(دديوان ۱۵۱ مخ)

حُينِي پښتانه چي دسلام پرخواي "ښه چاري" وايي، دلته هم دغه کلمه موندنه ده.

په خپره البيان کي چي "چا" کلمه له "نږده" کلیمه سره يوخواي لاسي، دعمل معنی لري - په (۱۲۷ ب) مخ کي لراغلي دي:

"او بايزيدۀ! وکښه نږده او چا، دحقيقت - گوږۀ! زده او چا، دحقيقت، دطريقت له نږده اوله چا، په ده په آدميان،"

چينجی چه په پارسي يې "کرمر" بولي.
حُينِي پښتانه يې čamjay وايي.

خاوربول Calor Ból (ص -):

دخاروي، چارپايران (پاري)، هغه ژوي چي پرخلوروخي - په عربي يې هپاير بولي، مفرد يې بهيمه ده، په پارسي يې چوږيايه هم بولي.

دخپره البيان په (۱۲۷ - الف) مخ کي لراغلي دي:

"گوږۀ! هر سر ي چي دبادشاه پوتخت خلوربول وټري يا پليتي ورباندی واچوي

دحميد په ديوان کي دغه کلمه دخلوربولي په ښه لراغلي ده:

چي يې دمقدميځساک خوب وخوراک شه

دی بتر تر خلوربولي دا دوه بولي

(ددیوان ۱۱۸ ع)

دخلوربول اودوه بول کلیمه دخاروي اوانسان په معنی

اوس هم په نږمله کي ويل کيږي.

ڇنگشه Cəngəşə (مو)

چونگشه، اڇيندخ، ڇيندخه، ڇيندخه، ڇيندخ -
 چي په پارسي ٻي "غوك" او په ترڪي ٻي "بقه" بولي.
 د خير البيان په (۶۴- الف) مخ کي راغلي دي:
 "کب يا څنگش يا کوني کبر يا نوڅسي زندگان."
 خداان څنگش کلمه د چونگانس (کوني کبر) په معني وايي
 او څنگشه کلمه د چونگشي (ڇيندخي) په معني استعمالوي.

څوري څورای (اس- مند)

د سفر خرڅي، د سفر له پاره د خوراك و څكلك لوازم،
 دلاري خرڅ، دلاري توبنه
 چي په عربي ٻي "زاد" بولي.
 د خير البيان په (۱۰۸- الف) مخ کي راغلي دي:
 "د حج گزار دن واجب دي، پرآزاد پر عاقل چي څوري،
 تېروني، دکاهله خرڅ لري."
 مولوي صالح محمد هوتک ويلي دي:
 شمعه اخله له دي طايه
 رنهار وړ له دغه سراميه
 څوري اخله له دي داسه
 مخ پر لوي سفر دینداسه
 (پښتو متنوي ۴۱۴۲)

(۴.)

خُون سَوَ Consaw (عدد)

خلورسوه (۱..)

دخیرالبیان په (۱۰۴-الف) مخ کي کنبلي دي
 « که یوزیات شي درې دی ورکه ، خوتېرسو نه نوی شي

که خونوشې خلور دي ورکه . »

دپینتوقاموس په ۴۰۵/۱ مخ کي دخونسو کلمه ته کنبلي دي :

« عدد ؛ مثلاً خونوسو سپاره ، » (۲)

دا خبره سمه نه ده ، خوشال خان په فضل نامه کي هم «خونسو»

کلمه دخلوروسو په معنی راغلي ده ، په ۱۰۰ مخ کي کنبلي دي :

که مامه شي خونوسو پسته

خلور پسته باندي شوونه

حَسِبَ Hasib

په عربي ژبه کي د «حساب» کلمه مال شکل دی -

پېښوري اديب سيد احمد ويلي دي :

دست فرشته گشت می از حساب تو

تا خورد بود خواهد از پزیر حساب من

دخیرالبیان په (۱۰۲ب) مخ کي کنبلي دي :

« حسیب دي نه که په مال کنبی »

دچاپي خیرالبیان مقدمه لیکونکي اوسموونکي «حسیب»

کلمه ته کنبلي دي : « یعنی حساب » .

خپسرَ Xpósar

ن (خپل + سر) مخفف دی ، د "خپا خان" معنی لري
 دخیر البیان په (۱۳۵- الف) مخ کی کښلي دي :
 " خپسر او خپا ، ا به یې له نور سري به گنمل ."
 بابو جان ویلي دي :

د دنیا په خود مستي دي خپسر خدی که
 په حیات خوراک دما شوشې نمروده!
 (گلشن سرو ۱۲۳ ع)

عبد القادر خان ختک ویلي دي :

که په اور دریا ضت خپسر وسوخي
 - لاله زار به وزته اور شي د محیم
 (د دیوان ۲۰۱ ع)

خریانَ Xar+yān

خر ، مردار هدی ، (مجاناً آس)

په دغه کلمه کی (یان yān) یو داسي شادندی دی
 چي په (نریان Nar+yān) او (مادیان Mād+yān)
 کلمو کی هم سته .

خریان د خر او مردار هدی په معنی په کوچیانو کی ژوندی
 کلمه ده مگر په حیثو لیکلو یا نوکی د آس په معنی لیدل کیږی ، کله ،
 دخیر البیان په (۲۵- الف) مخ کی کښلي دي :

" گور ! ما مینه دنر پسر د سپین سر ، خریان کرله ،

اورتي، نرامن په هسي شکل [هي] د دنيا مایه کري دي
او ځناوران .“

د پيرونيان دغه بيان درې آيت پښتو ترجمه ده :

” زَيْنَ النَّاسِ حَيْثُ الشَّهْوَةُ مِنَ النَّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرَ
الْمُنْقَطِرَةَ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْحَبْلَ الْمَسْوَمَةَ وَالْأَنْعَامَ
وَالْعُرْشَ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ... “ (۱)

په خیر البیان یې ” خزیان “ کلمه د قرانی ” خیل “ کلمې ترجمه ده
چې د ” اسانو “ معنی لري (۲)

دمرو تود کسر د په ۹۵ مخ کې هم د ” خزیان “ کلمه راغلې ده هله
کښلې دي :

نیاز یې دي خوړجولی له خزیانه
په بل دي ساتلکه (لای) ترمبیل

ددغه مخ د ۸۴ - ۵۵ - ۱۷ مخونو په حاشیو کې سموونکي د ” خزیان “
ترجمه په آس کړې ده .

دغه کلمه دمرو تود کسر ونو په ۱۱۲ مخ کې هم راغلې ده .
هلمته کښلې دي :

” شربت “ بناغلی سپورده

- (۱) د آیت د آل عمران په سورت کې راغلي دي
(۲) وگورئ : د تفسیر حسینی ۸۲ مخ - د تفسیر موضح القرآن د پاڼې ترخې (۲۸۵) مخ
دالعنبد ۱۹۹ مخ - صراح ۴۱۲ مخ - غیث اللغات ۲۶۲ مخ ادنور .

سپینو تورونته سر تور ده

ویشته لی بی په نر خه زکریا په لاس چي اورده

پر بوت له خریانه ، گولی وکله په پسات

خزری **Xazəri** (اسه - ج)

لک د درودی خوزی ، اتامونه ، خورا د پر کوچنی شی ، رپزگی

میدگی ، خوزگی .

په خیرالبیان کی راغلی دي :

« ترو به عکله ، هرغ تهرې ، خزری . ذره ذره کوم . »

(الف - ۳۲)

« که در وژده دار کم کافی یا داوسپنی خزری یا هد وکی یا نوردا

هسی و لغر شی . »

(الف - ۹۲)

د « خزری » کلمه اوس هم د پېښور په سیمه کی په دغه معنی رواج ده

خوزیدونی **Xuzedúnay** (فا - مذ)

خوزید و نکی ، خوچید و نکی

ملوک (عربی) جنینده (پارسی)

د خیرالبیان په (۳۵ ب) مخ کی راغلی دي :

« ترو به له عکلی و باسم یخیل قدرت ، هغه چی کینتی

وی گران . تن دواره خوزیدونی عیان . »

دَرَلِيَهَ Darlá (حصص)

درا لودل، در لودل - لرل

دخیر البیان په (۷۱ ب) مخ کی لرغلی دی

” بیکار د رله د نیت د زره فرض دی او مستحب دی د زبان ...

په تاریخ مرصع کی لرغلی دی :

” سواتیو به شب و روز دغه غا سنی چو کی د رله . . .

(کلشن روډه)

دَثْرَاكُ بِنْدِگَانُ

هغه مریان چی د خر خلا او سوداگری له پاره نه وی بلکه د خدمت

له پاره وی .

دخیر البیان په (۱۰۲ ب) مخ کی کنبلی دی :

” نشته زکات په وړوکی . نه په لیوئی . نه په مال آزاد شوی

بندگان .

حسیب دی نه که په مال کنبی کور . نه جامه داغوسن او نه

دنیگی خرابان — نه کور دی . نه لپرو دی نه دَثْرَاكُ بِنْدِگَانُ ..

فاضل حاشیه لیکونکی ورته کنبلی دی :

” یعنی هغه غلامان چی د خدمت له پاره وی . . .

دغه مطلب خوشال خان داسی ولی دی .

که دی وینجی که مریونه

چی خدمت که ستا په خونه

په دا واره زکات نشته

دپوسنتی حاجت نشته

(فضل م ۹۸ مخ ۱)

دُولُ Dól (ا۔ - من)

۱- دسا زاور سرد يواؤ زلوی، کله چي وهل کير ي اتن ورته

کوي، دوکلب اور وکلی يي مصغري دي:

۲- په ژرند کي دسندوخ په شان پرشي دي چي غنم پکبي

اچوي په بېچ کي سوري زي اوله هغه سوري شخه غنم

داؤ وکيد اوله پات پر ژرند را تو ييري. دکا بلخيني

پاوسي وانان يي گل اول آسيا بولي، او په فرهنگ جهانگيري

کي کبلي دي چي په پارسي يي هم دول بولي. خيني

پښتانه يي دولبره Dolbara هم بولي.

۳- سلواغه - سولاغه - بولک - چي په عربي ژبه يي "دلو" بولي.

۴- دارهت (ارهت) شرخ، چي په پارسي يي دولا بولي.

په خير البيان کي د "دول" کلمه په د، بيمه معنی راغلي ده

په (۶۴- الف) مخ کي کبلي دي:

"که په کوهي کي مولا يا مرغی يا نرسي شکل ومري

له هغه کوهي دي شل [په] دول دد پر شو لوري وکاري."

په پارسي کي هم "دول" کلمه د عربي "دلو" معنی لري. چي د

سلواغي اود سلواغي دمياشتي (برج) په معنا وداستعماله يري (۱)

حکيم سنائي غزنوي ويلي دي:

از دو پیکر داز ترازی دول

از هوا یافت بهره بهرشمول

د واژه نامه بندشن په ۲۹۱ مخ کي Dol کلمه د سلواغي دمياشتي په معنی راغلي ده.

(۱) دگوري بران قانع ۱/۲۷۱ مخ - فرهنگ جهانگيري ۲/۱۹۴ مخ - في الما ۲۸۲ مخ.

(٤٢)

رُخ Rux

خوا، لور، پلو، طرف (عربي)

دخیر البیان په (٣٣- الف) مخ کي راغلي دي :

” تر و به يي گور هسي تنگ کور مچي د سني رُخ هلا و نه

د کابن رُخ و ته ، اود کابن به يي تر سني رُخ ووزي .“

” مخ “ کلمه د طرف په معنی د مخزن الاسلام په ١٤٨ مخ کي

داسي راغلي ده :

” د هري چاري اندانه او د قوت و رز رسول د الله له رُخه گڼينه ،

ولي کوره دهغه چاري فاعلي او اختياري مي له بنده رُخه شميرنه“

د برهان قاطع په ٣١٩/١ مخ کي کښلي دي : په پارسي کي رُخ

کلمه پر بار خوا و مخ سر بېره دخوا او طرف معنی هم لري .

دخیر البیان په (٦٨ ب) مخ کي د رُخ کلمه داسي راغلي ده

چي دخوا (طرف) او مخ دواړو معنی ورکوي . هلته کښلي دي :

” وچ های که پليت نوجن وي ، وچ های نه مومي ، که

په هغه های جامه واچوي ، يو مخ يي په نوشي ، نوموځ

پرې روايي که بل رُخ هم په نوشي ، نوموځ پرې روانه دي .“

رُوونی Rawúnay (فا- مند)

هغه کوچني چي شيدې (شوده) روي ، رووونی ،

رووونگی ، په تي پوري . په پښتو يي تي روي - تي پوري

اوتي خو هم بولي .

په پارسي يي ” شير خوار “ يا ” شير خواره “ بولي .

دخیر البیان په (۱۹ ب) مخ کی کتلی دی :

” تروبی بلواسم چنل قدرت دمورله نوسه ، تروبی زغورم
په حالت چي رووي - خوروي - هلكی - پيگلکی - تور بیری چي
زوروي یاخوان .“

په دغه کلمه کی *unay* دفاعی شاوندي *unkay* لنډسوی
شکل دی ؛ *Raw* یی رایینه ده - کاظم خان شید اولی دی ،
طفل ته گوډ چي پستان روی
(د دیوان ۱۶۳ مخ)

د *raw* رووي مونت رووي *Rawine* ده - خور خلف الفات
په ۵۷۴ مخ کی رووي *Runay* هم هفی نجلی ته ویل سوی دی
و چي په یی پوری دی .

زار

په کندهار کی دغه کلمه زیار *zyār* وایي ؛ مثلاً :
” دوه خوايي چي سکر په سکر سي ، زیار دجو تو او دکانو دی “
(مثل)

د دې لغت معناوي داوي .

- ۱- دواک ، رنج ، پوښتاني ، خوار یی
- ۲- بدبختی ، بدمرغي ، درېغ ، افسوس ، حسرت
- ۳- فریاد ، بکله ، مانه ، غار

په خیر البیان کی راغلي دي :

” چي مرگ ورنزوي شي ، تروبه ووايي گنهکار :

زار منه په ما چي ولي مي غدا لوي سبحان .“
(۲۸ ب مخ)

» چي نه ما طلب پر پيو وي ، نوڙخه غواري ، زار وکي د
هغو کسانو ... « (٤٨ - الف بخ)
حميد ماشو خبل په لومړي معني د « زار » کلمه داسي راوړي ده :

ستاد بخ د هواجنو زار په خان دي
چي داهسي د لنوان بچي درقيب
(د ديوان ٤٤ مخ)

په دوهمه معني پر محمد کاکړ ويلي دي ؛
زار دهنه چادي ، چي انار کوي دنار ورو
ژوند د ظالم کم دي . چي مدام دل انار کي
(د ديوان ٢٢ مخ)

په درېيمه معني خوشحال خان ويلي دي ؛
زار وچاته کړي خوشحال !
چي دي نه گوري شوک زار ته
(د ديوان ٥٧ مخ)

Zāray زَارِي

- ١ - هغه فصل چي لوته نژرې وي .
 - ٢ - يوکلن سخوند رکي (خوسکي) چي په عربي بچي تبليغ بولي . تبليغه په لينتو زاري Zāre ده . (١)
- زاري هغني غواته هم ويل کيږي چي شيدې بچي پروجيد و
وي - په نورو بچي دروڅا روکوي هم دغه کلمه استعمال کيږي .

(١) کوزاله تالين لومړي ټوک ١٢٩ مخ - فقد اللغة وصر العريب ١٠٥ مخ
فنايس اللغات ٢١ مخ

دخیر البیان په (۱.۰۴- الف) مخ کی راغلی دی :

» زکات د غویین دی بیان

که خاموې دېرش شي . هاله گوسنی زارې دی ، که کال

پې تېرشي تمام . «

د پینتوقا موسی په ۵۸ مخ کی کنبلی دی :

» هر کوچنی خاړوي د دوو میا شتوله عمره شخه ترخوچي له

شید و پرې کېږي *zāray* بلل کېږي . «

مگرو *Walter Bellew* د دکشتری په ۸۴ مخ کی هغه

کوچنی خاړوي زارې بلل سوی دی چی له شید و پرې سوی

وي . په خیر البیان کی هم زارې په دغه معنی راغلی دی .

د زارې کلمه د خوشال خان د دیوان په ۴۸۸ مخ کی داسی

راغله ده :

شین مزري چی گېدی داري

باندي نه خېږي خسی زارې ؟

زَدَة zda

۱- یار ، زده کړی ، آموخته (پاړسي) حفظ (عربي)

۲- علم (خاص په خیر البیان کی په دغه معنی راغلی دی) ، پوهېدل

۳- معلوم

دخیر البیان په (۱۳۴ ب) مخ کی راغلی دی

» گوډ ! زه نه کوم به زده کړه د حرف د لفظ پې چاري دانا

له یگانگی - ولي په زده په چار د یگانگی دانا کوم آد میان

تمام نہ شي [له] چار ، په تش زده بے چاري - نه په چاري
 بے زده تمام - شي په زده په چاري چار د آرميان . ،
 دلته " زده " کلمه زياتره د علم په معنی راغله ده .

په خير البيان کي بي بل مثال داری :
 " چي واجب په زده ترک که ، منوع پري شينه ناتمام ،
 دلته له " زده " شخه مراد " نه هره " ده .
 " زده " کلمه د معلوم په معنی د خير البيان په ۶۴ ب مخ کي
 داسي راغله ده :
 " که په کوهي کي مر مرک يا مرغی يا نورخه هسي مومي ،
 پرسولي ، بوناک نه وي ، اونه بي زده وي چي کله پرېوتی ."
 د ايران نامې په ۱/ ۵۲۳ مخ کي کښلي دي :
 Azda کلمه د معلوم او دانسته په معنی په زره يا رسي
 کي راغله ده ، د زره په پارسي هغه جمله داده :
 " karahya naiy Azda aha"
 د دې جمله پښتو ترجمه داسي کيږي :
 " وکړو ته نه وه معلومه " (۱)

(۱) د وې د مجلې د ۱۳۴۰ ش کال د شپږمې گڼې په ۲۲ مخ کي هم دغه
 مطلب انگرېزي ضمیمه پوهاند پروفیسور موريس خرگند کړی دی .

د "زده" ڪلمه ددغي معنيٰ له پاره لڀيندو مثالونه ڏاري:

ليد په سترگونه شي بي لوگي دسوي اوري
 ما زده زما نره زده چي پري څرنگه جليام
 (حميد ماشو خيل)

خه لري زره وري، چي دنره سائل دي نه نره
 مستيم مستي ڪومه، ڪنه هر هنري بنه زده
 (خوشال خان خٽک)

دا وچت سردي ته تبدل نه دي نره
 دتاله مرگه ته تبدل نه دي نره
 (احمد خٽک)

د فرهنگ هزاروش په ۹۳ مخ کي ڪشلي دي:
 د زري پارسي Azda ڪلمه په بهلوي کي Azd اوپه
 سنسڪريت کي Addha ويه ڪېدله.

زَرُونْکِي Zar yunkay (اس-ج-مف)

سابه، ساک، ترڪاري
 دخير البيان په (۱۰۳ ب) مخ کي راغلي دي:

» هر چي له مخکي راووزي، لسمه يي واجب ده چي يي
 وباسي، که په نوح او به پيدا شي يا په اوبه داسمان،
 که مپوه دي کال وي تمام، بي لري، بي نله، بي وسنو،
 بي زَرُونْکِي عيان

فاضل حاشيه ليکونکي ورته ڪشلي دي:

« خدای خبر چي دز غونگي مطلب شه دی ؟
غالباً چي مطلب یی سبزي . تکراري ده ... »

زَمِي Zmáy

بُرُوخَه ، زُوْمِي ، زُنَهَ gná
یو بوچی دی په پارسي یی « اشنان » بولي ، اشخارچني وزی .
دخیرالبیان په (۶۳ - الف) مخ کی راغلي دي
« اودس وادی په هغه اوبه که پاک خیز ورسه وزی -

چي یو صفت داو بو و جا باسي لکه .

نېز یی ، نرسییی ، یا زَمِي یا صابون [ورسه وزی] یا زَمِي .
د کند هار بنیچي د سورا په وخت کی وایي .

« خوله دی په زمی سه ! »

یعنی و مری چي په زمی (بُرُوخَه) دي خوله در پرې منیچي

زَوَزَادَ Zawzād (مذ)

خَوَسَات ، زَوَزَات ، زَاوَزَاد ، اَوْلَادَوَنَه ، نَسَل (عربی) اَوْلَادَه
دخیرالبیان په (۱۵ ب) مخ کی کینلي دي :

« حیني سري هسی گني چي لومیه عزیزي په دېر مال ، په

زَوَزَاد یا په دېره ویناده . »

د خوشال خان په دیوان کی دغه کلمه د « زهوزاد » په بڼه راغلي ده

په ۶۱۵ مخ کی کینلي دي ،

زھوزاد به يې شينغېري يې كفته -

په جهان كي به رسوا گزي كننگال

اور مخزن الاسلام په يوه قلمي نسخه كي " زاهوزاد " راغلي دي:

" پنځم دمور وپلار خدمت او محبت هم پر " زاهوزاد " واجب دي .."
(۱۵۶ پاڼه)

زَوْهَ Zōwa (مؤ)

تَو، دتپ (نرخم) ژري اوبه ، زهوب ، دداني ژري اوبه .

په پارسي يې " ريم " بولي .

دخير البيان په (۶۵ ب) مخ كي راغلي دي

" گوږه ! دونه پليسي ، متيازي ، غل ، وينه ، زوه ده . "

خوشال خان ويلي دي:

ته په کور توکي دماغ کړې

خپس وگوره چي خه يې ؟

چي يې حيض وږول بولي

هغه وينه ، زوه ته يې

(دديوان ۱۰۶ مخ)

زېرُوبِي Zerūbay (مذ)

۱- زهوب ، نرخم ژري اوبه .

۲- ژري (صفل) ؟

دخير البيان په (۶۳ ب) مخ كي راغلي دي :

" اورس مات شي په وينه ، په زوه ، په زېرُوبِي ،

په دکه خوله چي واچوي"

ژغوروی Zjoróy (خا-من)

ساتندی، ساتونگی، ژغورونگی
 نگهبان (پاری) - حافظ، حفیظ (عربی)
 دخیرالبیان په (۱۰-الف) مخ کی راغلی دی:
 "ته دانا بی، او خالق بی د مخلوقان
 ته ژغوروی بی دواره مخلوقان

و ژغوروی چی لاډویو پیدا شوی نه د، میان و رتاک علی کل
 شنی حیظ (پروردگار پر سر چیز نگهبان برت).
 میرزاخان اورسرویلی دی:

"زه کنی دنبا تاتیم، واره ساتم
 هم ژغوروی د زند سرو، واره پیام،"
 (د دیوان ۱۵۲)

میرزاخان ددغی کلیمه مؤنث شکل هم راوری دی، ده ویلی دی:

"دا ژغورویه دهر کبنت ده
 هم دحیران اهریره
 (د دیوان ۷۲)

دغه کلمه بابو جان د Zjoróy په بنه راوری ده،
 ده ویلی دی:

ته ژغوروی دخپل وجود شه
 په ثابت لار په بیایه

(د گلشن ۱۱۲)

(۵۵) Z̧arwi (اس-)

ژُفَرَوِي

ساتنه، ژنورنه، ننگهپاني (پادي)

دخیرالبیان په (۶۸ ب) مخ کي راغلي دي:

«کوره! ژفروي دتن، داندام، دایمان درستوالي

دپان شرط دی له حرامو،»

د "wi" شاوندي په "ستروي" کلمه کي هم سته.

Zəwi (اس-ج-مذ)

ژَوِي

۱- ساکبان - ژوندي، زنده سر

۲- ژوندکوي (په دغه معنی فعل دی)

دخیرالبیان په (۱۵۰ ب) مخ کي راغلي دي:

«ورته واي: واره (ژوي) دخدای دي، دژوي مال

خدای دی دخدای مال روازی په عارفان.» (۱)

شمس الدین کاکړ ويلي دي:

هغه ژوي چي زاري که سته په درکني

چاليدلي پورمکه پرمدينه دي

(دديوان ۱۲۴ مخ)

دغه کلمه په دوهمه معنی عبدالقادر ختمک داسي راوري ده:

دژوندون به يي شه حال جلاوت نه دي

هر سري چي په دنيا يي يان ژوي

(دديوان ۱۱۲ مخ)

(۱) دهالني په ۲۶۶ مخ کي "ژوي" کلمه "دژوي" کلمې ده، دخیرالبیان په اصل کي د "ژ" لرونکي "ژوي" توپير سته.

ژی Zəy (اس-مو) (۵۲)

- ۱- زی، جی، خند، کناخ،
۲- دلیندی ژی، زه (پاری)

دخیرالبیان په (۱۱۷- الف) مخ کی دغه کلمه په دوهمه معنی داسی راغلی ده:

«اؤ بایزیده! بدگان لینده، غیرت یی ژی دجی ویاغوسته
غشی، او قهردی زور د شیطان..»

میرزا حنان باگری دغه کلمه په دوهمه معنی داسی راوری ده:

په بی ژی لینده دورخو خدنگ وی

هیچ گوزار یی له زره نه درومی خطا (۱۱)
(دیوان ۴ مخ)

په پارسی کی (زه Zih) کلمه درغودوارو معنا اوله یاسه
په کار پیری.

په دوهمه معنی حکیم امر زقی ویلی دی:

پیکان په قبضه رکند از لهر جنگ تو
از سوی زه خدنگ بردن افتد از گان

سأو Sāwú (ص):

سأو، آزاد، حس (عربی)

(۱) دغه دوهم نیم بیته په لرز تغییر سه دحمید ماشو خبله دیوانه مخه د

تضمین په توگه راخیست سوی دی، هلته کنبلی دی،

که هر خو دینو غشی کاره وی

پولسه ننبی د زره نه درومی خطا

(دیوان ۷ مخ)

هغه خولک چي مري يا مينځه نه وي .
 دخير البيان په (۱۰۱- الف) پاڼه کي راغلي دي :
 " په ديدن دميا شتي مېړه يا اورته ، ساو يا بند ه سم دي ،
 په پښتنو کي مثل دي :
 " مري غوندي يې وگته ، سا هو غوندي يې وخته . "
 په محزن الاسلام کي راغلي دي :

اوس نه هر رنگه سړي وي
 دی ساو وي که مري وي
 " ساه " کلپه په سنسکريت کي د بې گناه او معصوم معنی درلوده
 سوداگرو دکاندار ته يې هم " ساه " ويل .
 اوس په هندي ژبه کي " ساه " د خاوند ، بادار او اغا معنا وي
 لري ، جمانا د بزرگانو (نر برگانو) ښوواستانه خلکوله پاڅ د درناوي
 خطاب دی
سپېرې اوبي Spereaubay (اس- من)

وږي - پښتو (خډران) (۱)
 دخير البيان په (۲۲- الف) مخ کي داوداسه د ماتو ونکو په باب
 کښلي دي :
 " په متيازو ، په هرس اوبي ، په سپېرې اوبي ، په کم کاني
 په استفاضه په دامت شي ، په وړاندي اندام . "

فاضل مقدّمه ليکونکي اوسم وونکي دچاپي نسخې د ۱۰ مخ په
حاشيه کي ورته کښلي دي:

“ سپېرې اولی = وري ”

(اس - مند) { $\begin{matrix} \text{Sitār} \\ \text{istār} \end{matrix}$ ستار
استار

ستیر sitir - او استیر istir ددغو کلمو مال

شکلونه دي.

استار کلمه معربه ده، جمعه يې “ استاير ” راجي، دوي معنوي لري:

۱- که په اعدادو کي لاسي، خلورځني مرادوي.

۲- که په وزن کي لاسي، دتاله يوه دبره ده، چي په هر جنس
کي بېل درنښت لري.

په سرو زرو کي $\frac{1}{4}$ مقاله (= $\frac{1}{2}$ درهمه = 110.4 گرامه) -

په سپينو زرو کي $\frac{1}{4}$ مقاله (= 10 درهمه = 21.2 گرامه)

حساب لري.

ځيني کسان د سپينو زرو استار $\frac{1}{4}$ مقاله او ځيني يې

$\frac{1}{2}$ مقاله هم بولي، په برهان قاطع کي د تېرېز ستير

۱۵ مقاله ښودل سومي دي، چي له تېريزي سپره سره برابر لري.

مگر په خير البيان کي د “ ستار ” درنښت له دې قولو سره توپير لري -

د دغه کتاب په (۱۰۳ ب) مخ کي کښلي دي:

“ اوږي اته [په] سير دي او هر سير په درخوالي دوه مثله

ستار ي دي . ”

عراقي سپردخير البيان په (۱۰۷ ب) مخ کي د بغدادي رطل (مشقال)
سرخ برابر بنورل سوی دی، هلمته کنبلي دي،

« اوږدې اته سپره په سپر دعراق (دی) حيان ۴۰ « (۱)

نکله چي بغدادي رطل شل ستاره دی اوستار کلمه چي عامه داوړله
سپي ۴۰ مقاله ځني مولديږي، نو يوسپر دوه شلي ۴۰ ستاره
بللې له دې بله توجیه نه لري چي د تېروتنې پوره يې دخير البيان
د نقل کړونکي پر غاړه واچوواو [دوه] کلمه نيالتي وږلو. (۲)
د دغه مطلب د لاڅرگندوني له پارح در مساله الاوزان د ابیتونه
بې گهټي نه دي،

یک وټی بیشک بود در وزن مثل شصت صاع
بیست استار است یک رطل و درین نمود زح
چار مشقال است و نیم، استار از روی یقین
پس بود رطلی نور ثقال نمود شک درین

ستَر Star (ص، مف)

لوی، غټې، مشا

(د جمعې منځگر له پاره هم دغه مفرد صفت په کارېږي)

د خير البيان په (۹ ب) مخ کي کنبلي دي:

« او بايزيده ! نه ما د پسر تر صفت وکښه، خوښي می پيدا

شني چي نه ما د پسر تر صفت وايي آد میان . «

(۱) وگورئ: داوږدي کلمه.

(۲) دوه شلي ستاره یو "مد" کړی چي هر "مد" دوه رطل دی اول ظور و "مد"

تخ یو لږوږدي (صاح) جوړېږي.

د "ستر" کلمه ژوندی او مروجہ کلمه ده ، د مروت د
کسر و فو په (۸۸ ، ۱۴) مخو کي راغلي دي ،
ستگند ، خپلو په نظر سوه
کم و ستر سوه خبر سوه (۱)

خپلخاني يې په ساپو باندي ولاړي (۲)
(همې) په ويړکي خوي ژاړي کمې ، سترې

په پارسي کي " سترگ " په منځي ژبه کي " ستر stur " - په
پراچي ژبه کي usturwa - په اوستا کي stura په اوسپيني
ژبه کي star ، ustur - په سويدي اونا رويزي ژبو کي stor
کلمه دلوی ، غټ ، ستر او مشر معنی لري .
د شمالي جرمني په پخواني ژبه کي stor دلوی ، مغروره او متکبر
معنی درلوده .

په اوستا کي stara او په پارسي کي sutur په غټو
خارو يو معنا ليري او موصوف يې نسته

په سنسکريت کي sthura - sthira - sthiras - په زړه
يوناني کي stereos - په زند کي staxra - په الماني او سويدي
ژبو کي stark - په زړه انگرېزي کي strang او په اوسني انگرېزي
کي strong دککڅ ، کروړ ، تينگ ، غښتلي ، مضبوط ، پښه

(۱) په دغه بيت کي " کم " دکوچني معنی لري چې " کمي " يې مصفردی .

(۲) ساپه = سانه - مرثيه (عربي)

معناوي لري چي دلوی اوستر په لوان موکي لاري .
 په سلادي ژبوکي star کلمه دناره په معنی له دغي پښتو
 پښې څخه ليري نه ده . (۱)

سْتَرَعِيدُ : لوی اختر ، ستر اختر ، د قرباني اختر

چي په عربي يې عيد الضحی بولي .

په خير البيان کي تل داختر له پاره " عيد " کلمه پکار يزي ، په
 (۱۰۸ ب) مخ کي لاهلي دي :

" ثواب دی چي سره يه دعید په ورځ وباسئ "

د خير البيان په (۹۰ ب) مخ کي لاهلي دي :

" دستر عيد ثواب هغه دی چي دعید له ناغځه وړاندي څه

نه خوري نه وڅښي . "

د پکتيا منگل ، حامي ، خندان او خوستي او سر هم لوی اختر

" ستر عيد " بولي .

سْتَرَعَالِي Starçalay (اس - مذ)

W.B. د دکشوري په ۹۲ مخ کي د دغي کليمه حرکتونه

داسي راغلي دي ، starçalai

دسترگو کافي - دسترگو تخم - دسترگو مرهتانه

(۱) تفصيل له پاره وگورئ : " زري پښې " د پوهاند رشاد تاليف

دخیرالبیان په (۵۸ ب) مخ کي راغلي دي :
 « ښوړه ! اډبه وشونډ و، يانه ، وسترغلي وته رهسول
 داپه اودس کي واجب دي . »
 حسين ويلي دي :

چي مي شنه شوه سترغلي په دېرو او ښکرو
 نرغونډېري په لنده مخکله غلي
 (د ديوان ۲۳۶ مخ)

رحمان بابا ويلي دي :

سترغلي مي د فراق په ژړاشنه شول (۱)
 د سبزي اثرې پاڅېده له آبه
 (د ديوان ۱۳۲ مخ)

په حينو پښتو فرهنگونو کي " سترغلي " دسترگي په کاسه او په کسي
 اود نينک هم ترجمه سوي دي . (۲) دلس نرغ لغات ۴۵۵ مخ
 اود پښتو قاموس په ۶۱۰/۱ مخ کي دسترگي په پرده معني سوي دي .

مستروي Star+wi (اس - مو)

لويي - لولوي ، سترتوب ، سترتيا ، عظمت (عربي)
 دخیرالبیان په (۷۴ ب) مخ کي راغلي دي :

- (۱) درحمان بابا ديوان په زيارونو کي د " شنه " کلمې پر ناي " سر " کښلي دي .
 (۲) وگړي ، پښتو قاموس ۶۱۰/۱ مخ - د نظر اللغات ۵۷۷ مخ - د W.B. د کتري ۹۲ مخ .

” اوبابزیده! نه ماد هستی، دستروي په درو يادول خوښه...
 اوزمادنامه د ستروي يادول فرض دي.“
 په (۱۴۸ ب) مخ کې لارځلې دي:

” هغه ستروي لويې نه ماله لويې ده “
 دچاپي نسخې مقدمه ليکونکي اوسموونکي د ۲۴۹ مخ په لمن کې کبلي دي،
 ” دستروي معنی غالباً بزړگي ده.“
 دستروي په کلمه کې ” wí “ داسم معنی شاوندی دی، دغه
 شاوندی د ” ژغروي “ په کلمه کې هم سته.

ستور Stor (اس - مند)

غټه خاراوي، ستر بوده گان لکه آس، اسپه، غوا، هوني
 خاتره (کچر)، خر، خړ، ادبښ، ادبښه اوداسي نور.
 دخیرالبیان په (۲۴ - الف) مخ کې لارځلې دي:
 ” که په کوهي کېښی.....
 یا پسه یا ستور یا سړی پکښی ومړی.“
 حمید ماشو خپل ويلي دي:

ستور دسر په سترگو، غوښه اوري هم ويني
 سترگي، غوړه بويه دنرغ بينا، شنوا
 (د دېوان ۵ مخ)

په نرملې کې $stur + gá$ هغې طبيلي يا غوځل ته وايي چې په ژمي کې
 غټه بوده پکښی وي. په دغه کلمه کې ” ga “ غرغې شاوندی دی.
 په پارسي کې دغه کلمه $sutūr$ ويله کېږي او ابتدا په -

ساکن بی له منځه تللی دی؛
 برسم ستوران در آن پهن دشت
 زین شش شد و آسمان گشت هشت

خوپه بند هشن کي بی دغه کلمه د پښتو په څېر یوه هجالي (Stor)
 راوړې ده. (۱)

په اوستایي ردغي کلمه تلفظ staura د

سرخ (مذ) Sax

- ۱- خوښی ، خوشالی ، نیکمرغي ، بخت
- ۲- پنهانه - لکه چي والي ،

« څه سرخ بی در پوري پورې ایسی دی ؟ »

دخبرالبيان په (۲۱- الف) مخ کي راځي دي :

« سرخ اوز ماخوښي د هغو کسانو د چي ژوند ون او مرگ
 بی وي نما په طلب ... »

برجان بلبا ويلي دي :

سرخ دهغه چادي چي ديار په در قبول شه

زاردهغه چادي چي له درې وشا د

(د دېوان ۱۴۹ مخ)

دغه کلمه اوس هم رواج لري ، ويل کېږي ، لکه :

” سخ پي دي ، دولت لري ، زمان لري . “
 ” سخ دي دي ، چي زوی دي له مسافری راغی “

{ Surwal+in سُرْوَلین
 (ص - مند) : Surwel+in سُرْوَلین

مسي ، مسين - له مسوڅخه جوړسوي .
 دخیرالبیان په (۶۷ - الف) پاڼه کي کښلي دي ؛
 ” که اسپرين يا سُرْوَلین يا دا هسي نور کالي يا تنغ پليتي شي “
 د پښتو قاموس په ۲۵۵/۱ کي سرول surwal کلمه د مسوپه
 معنی دوي هجايي راغلې ده .

د کندهار په ناصرو کي سورول surwel هم ويله
 کېږي ، مير حیدر صاحبزاده ويلي دي :

گوره داچي سُرْوَل نه دي په گډ سوي
 په ور کېږي بيا داستا د سورت جمال

په خد راټوکي متل دی :

”... که د سرو زرو وي ، کونې د سړ وپلورده .“

* دخوشال خان په ديوان کي دغه کلمه د دس و هجاوو پرځای د Surawel په بڼه راغلې ده .

که اميل سړي کم ذاته ښځه کاندي
 په مثال سر گډ کېږي غوري ، تېل
 بل دليل به تر دا په در لره را ورم
 له سرو زرو سر ويلي سُر وېل

کېداى سې په دغه وروستې نيم بيتي کې تر "ويلي" وروسته
 "که" کلمه پاته وي.

د پښتو ژبې په ونيځي لهجه کې دغه کلمه sarwāl ويل کېږي
 ځينې پښتانه مېسى دگې (کجا وروشه) "سورول" کوندي "بولي".

سورلونی Swarlúnay (اس - من)

په پښتو کې سپارلي، سپړلي، سورلي د سپارکې (سواړي)
 معنی لري، د مروتو د کس وټو په ۷۶ مخ کې راغلي دي:

"روح دارينې ده عيسی خپل وکره سپړلي"

سپړلو Sparló د بډوډه تېزي خفستانه ويل کېږي. په نړه لکي
 سپړلو د سپړو دي ته وايي، مثلاً:

"د اسپړلو چېرې چې؟"

په دغو کلمو پورې آلې شاوندي únay "نېستی دی څکه نو
 سپړلونی sparlúnay يا سورلونی swarlúnay د مرکب معنی
 لري، يعنې هغه څه چې سپارلي پرکېږي.

د خيرالبيان په (۷۰ ب) مخ کې راغلي دي:

"روانه دی فرض نمونځ يې نفل په سورلونی باندي نهما علی،"

روانه دی فرض د نماز څخه نیت يې نفل د کعبې يې نمونځ، په

سورلونی باندي ."

خوشال خان دغه مطلب داسې ويلي دي:

نفل نمونخ کله سور په آس کا
 مسافر په چي وسواس کا
 فرخ، واجب، سنت درې طره
 په ضروري جوان غواره
 (فضل نامه ۶۷۱)

W.B. دخپلي وکشری په ۹۰ مخ کي Sparlan کلمه د سپاڅ
 يا بڼه سپاڅ (شهرور) په معنی راوړې ده.
 ځيني پښتانه سپرنی هني پېغلي ته وايي چي په بدې کي يې
 ورکوي يا بې ورکړې وي.

سُون Sun

خوا، پلو، لور، لوري، طرف (عربي).
 سوی (پارسي)

د خير البيان په (۱۵۴-الف) مخ کي کښلي دي:

” زه يم په آدمي کښي، زما هستي په چارسون د آدميان.“
 د چاپي نسخي فاضل مقدمه ليکونکي اوسموونکي ورته کښلي دي:
 ” غالباً چي معنی يې په څلور طرفه ده چارسون، يا د کاتب
 غلطې ده يا د بايزيد له جبهه ده.“

د ” سون “ کلمه په پارسي کي هم د ” لوري “ معنی لري (۱)

سہا سہ (اس-مو) { Saha Sah

سا، ساہ، ساہہ، ساہیہ (منگل، طاحی) سپیلوی (زوملہ، خوست)
 جازا "پوی" ته هم وایي؛ مثلاً: درې خوبوساه شي.
 دخیر البیان په (۱۳۸ ب) مخ کی ملهلي دي؛
 "د سہ ذکر هوی دی چي ننه باسي او ويا سي زما په ياد،
 حق سہ په هر حال په هر جای چي وي ذکران،"
 دغه کلمه د ساہ په ډول دخوشال خان د ديوان په ۱۳۸ مخ کی
 داسي راغلي ده:

په ژوندون له مانه مدخه ديارغره!

ته به سم د مال ساہي سق تله کړي

د "ساہ" کلمه خواجه محمد بنګين په مذکور ډول راوړې ده؛

چي واياد شي خپل گنا هونه

واياندي زور شي هر گور غونه

همسري تېر شه، گناه مي پر شه

په شمارا را باندي يوخوسا هونه

(د ديوان ۱۲۶ مخ)

په هندي کې سانس sāns کلمه د "ساہ" معنی لري او
 مفکر و مؤنث دواړه استعمالېږي.

د اپنشا دپه ۵۲۷ مخ کې sā د هو او باد په معنی راغلې ده.

په سنسکريت کې اساس usās د ساہ کبلو معنی لري. (۱)

(۱) وگورئ، هندي شېارته پارې بات ۱۰۲ مخ - دليل سلط ۱۱۶ مخ.

سپزونی Sezúnay (اس۔ فا۔ مذ) :

سپزونگی، سوخونگی، سوزان
 په دغه کلمه کې únay دفاعی شاوندی únkay لنډ سوی
 شکل دی چې د مفرح مذکر له پاره پکار پرې .
 دخیر البیان په (۱۳۳- الف) مخ کې دغه کلمه داسې راغلی ده :
 ” نه به یې غنډ بوم په غنډاب دخنکدن ، نه دگور ،
 نه دقیامت ، نه داؤر چې سپزونی دی سوزان . “

سُنګرئ { Sungárəy (اس۔ مذ) Šangárəy

۱- دغواو ، غپلواو هوسيوگو تونونه چې په عربي يې ” ظلف “
 بولي اوداسو ، خرد او غاتري (کچري) سوؤته ” حافر “
 وايي . په پارسي ژبه سوې او سُنګري دواړه ” نم يا نمب “
 بولي . (۱)

(۲) دپنبې بوجلکه ، دپنبې گپنبې (۲) ، دپنبې بيجلکه
 چې په عربي يې ” کعب “ ، په پارسي يې ” شتنگ “
 او په هندي يې ” کُنا “ بولي .

په خير البیان کې سُنګري په دوهمه معنی داسې راغلی دی :
 ” دسر دڅلورمي برخه مسحه اوله سُنګري سره ددواړو
 پنبو له ... “

(۵۸ ب)

- (۱) دپنبې پسيه کې ټپني پنبه ” شوہ “ نه والي او دغه پښتانه سُنګري کلمه استعمالوي .
 (۲) پېچلي پنبو کې ” بېله “ کلمه دپچلي Bijāli (پسي) او بوجلي
 Bujilāko (دله په معنی راغلي ده (دگور) : ۲۲ - ۱۷۸ مخه)

په پښتو متلوكي " پښتگري " كلمه داسي راغلي ده :
 " د شرقي له خولې يو پښتگري هم غلیمت دی . "

غارِه څارِه (اس - مؤ)

- ۱- غري ، غرانگه چي په پارسي يې گردن بولي
 - ۲- درو دياسيند يادرياب خنده ، غاري غاري (ترخندورک)
 - ۳- لغمه
 - ۴- نرکام : غارو داپوري ده
 - ۵- دکمسه گروان
 - ۶- داسمان خنده (اقق)
 - ۷- زمه : غاره يې ووتله
- دخير البيان په (۶۹ ب) مخ کي دغه کلمه د اقق په معنی داسي راغلي ده :
 " د صباح وقت صبح صادق دی : هغه سپېدي ده چي
 شرگند پري په غاره داسمان . "

غلاول څلاول (مص - مت)

غلاکول چي په پارسي يې " دزدیدن " او په اردوي يې " چران " بولي .
 دخیرالبيان په (۳۹ ب) مخ کي راغلي دي :
 " له سري دي غلاوه مال ادايمان . "

(VI)
 خوشایه *xušāyá*

خوشایی، خوشوی *xušóy* (مفرد). خوشایی، خوشی،
 خوشیاری، خوشاک.
 دخیرالبيان په (۵۲- الف) مخ کي راغلي دي:
 «(استنجا) په پخه خښته، په هډې، په زرغونه واسنه،
 په خوشایه، په سکار، په بنسینه روانه ده.»
 مصري خان گگیاخي ویلي دي:

د کونگې غونډي په پوزه کښې گونډېرې

تل په غل په خوشیو آلودېر

(د دیوان ۱۵۵ مخ)

د لغت فرس په ۱۲ مخ کي "خوشا" کلمه په یارسي کي هم په دغه
 معنی راغلي ده علی قرط ویلي دي:

رو، همان پشته که کردی پدرت

هزم آور زرزو چين خوشا

xušóy

خوشوی

د خوشایی مفرد (خوشوی)

دخیرالبيان په (۶۶- الف) مخ کي کښلي دي:

«سپکه پلیستي متیازي، خوشوی، وینه هرچی له هغه

خلوربول وځي، چي غوښه یې حلاله ده.»

غومبسه *ḡumbása* (اس-مو)

غالبوزہ، بھیرہ، دمبرہ

پہ پارسسی یی " زمبر " بولی، چینی پشتانہ تنہ غالبوزہ،
" غومبس " بولی.

دخیرالبیان پہ (۶۲ ب) مخ کی کتلی دی :

" کہ پہ کوحی یا پہ لڑا وہ کتبی هغه خیز وموی چي روانہ
ویدند لری، لکه: ملخ یا چ یا غومبسی یا لوم یا نور.....
دالپور پہ حافظ ویلی دی :

ورری چھی یی وگنم دشمہ ویی ان ارہ —

لشپے راشوخی کمری، دسر و غومبسولگ خوری (۱)

(د دیوان ۹۴ مخ)

گلگ دسر و چچو: پہ کور کتبی مه سانه نادانہ!

تل به یی نیش خوری تری به حاصل البین شی

(د دیوان ۱۲۱ مخ)

چینی پشتانہ ددھی کلپے پہ دوهمه هجا کی د (۳) پر خای (۱۱) والی
یعنی غومبوسه *ḡumbása* یی تلفظ لوی.

کاسیر *kāsir* (فا-مذ)

بدلتی، زناسکا

دخیرالبیان پہ (۱۱۲ ب) مخ کی رانگی دی :

(۱) گلگ = شکرانی، دغالبوزہ، گلر، دمبر و کور. کھ.

” او وائي (د رواخ) وغلده ، وکاسير ، و ظالم ، او په مانند

د دغوته باک نشته . ”

رحمان بابا ويلي دي :

هغه چاري له ناصحه واقع کيږي

چي له شهديني هغه غال وکاسير نه که

(د ديوان ۳۲ مخ)

حسين ويلي دي :

عاشقان يې خپل په کوزه غلکه شيخ کړه

د دنيا لوی په مينه کاسير مده شه

(د ديوان ۱۹۱ مخ)

کاسيره : مؤنث يې " کاسيره kāsira " ده .

په پښتو کي مثل دي

” چي جرگه کاسيره نه وي ، د بل کړه هکي نه اچوي . ”

د پښتني له پاره د کاسير کلمه په پارسي کي هم رواج وه ، مخمدرمه باکشا

مروزي ويلي دي :

” گفتند : که در غزنین کاسير پند ؟ ”

عماري داران و محفکشان که مردمان خاخر جواب ، درشت گوی و

بيباک پشند ، گفتند : اگر در غزنین کاسير بودی ، از عراق

نبردي . ”

(ادب الحب والشجاعة)

خ ۱۶۰

کاسيري kāsiri (اس - مؤ)

بدلني ، زنا کاري ، پي ناموسي

دخیرالبیان په (۱۱۲ ب) مخ کي راغلي دي :

”د برومي وغلا وکاسيری و ظلم و ته“

کالی *kālay* (اس - مذ)

۱- جامه - گپنه - متاع ، گانه ، پسرول

۲- لوسنی

۳- اسباب و سامان

په خیرالبیان کي ”کالی“ کلمه د اسباب او سامان په معنی داسي راغله :

”گوره ! زه هغه بي پروا يم چي هرچا ، تل بي شريکه ، بي مله

بي کالی کوم ، نشته زما محتاجي شريک ، وقل وکالی و ته

لکه آدميان .“

(۱۲۰ ب)

د متاع په معنی داسي راغلي دي :

”اوسيان يا آس يا اسپي يا کالی د بازگانې دي“

(۱۰۲ - الف)

خوشال خان د متاع په معنی سره د کالی کلمه داسي راوړې ده :

خيال يې دنر لفينو لکه غل خپلي خوښي

هر کالی ليدلی فراغت يې دنر ديدن کا

(۱۳ مخ)

پيررو سنان د لوسني په معنی سره د کالی کلمه داسي استعمال کړې ده :

”که لرگين يا خاورين کالی پوزی يا پلاس يا لور هسي کالی پلي شي“

(۶۷ - الف مخ)

” حسين “ هم دلونيني په معنى سن دغه كلمه داسي راوړي ده :

چورچورتلئ زړه به روغ بې وصله نسي
په پيوند د مات کالي تمکارنگي
(۱۶ مخ)

خوشال خان دگېنې په معنى سن دغه كلمه داسي راوړي ده :

په کاليوسره مخ بنايسته کسپري
ستا په مخ بنايسته ستا د مخ کالي دي
(مخ)

په پارسي کې هم ” کالا “ کلمه د جامې ، متاع او اسباب معناوي لري .

کاهله = کماله $kālah = khālā$ کاله

د ” کمول “ اضافي حالت دی ، ” کمول “ د کورنۍ ، کورنۍ او خاندان معنى لري .

د حيرالبيان په (۱۰۸ - الف) مخ کې راغلي دي :

” سچ گزاردن واجب دی پړاناد ، پړعاقل بالغ چي خوري ،

تېرونى ، دکاهله خرڅ لري . ”

نصردوي ويلي دي :

دلودي زوى سنتي يه

دحميد له لور کاهاله يه

(پته خزانه ۱۶ مخ)

دهند و انوپه مذهبي کتاب بھگوت گيتا کې kula کلمه د کول

ڪورني اوقيل به معنيٰ راغلي ده (۱)
 kul به هندي کي اوس ڪورني ته وايي. (۲)

ڪٽ Kab (اس - مذ)

۱- ماهي ، مائي

۲- دحوت برج - اور سوسي ڪال وروسني مياشت

دخبر البيان به (۱۶۸ - الف) مح کي راغلي دي :

” يا هغه به اوبه کنيي و مري جي ژوند و بي به اوبه دي
 لکه ڪب يا خنگس يا ڪورني ڪبر يا نور هسي زندگان ...

حميد ماشو خيل و لي دي

هسي بي پاڪ ” حميد ” دي

آڪه پروت بي او بو ڪب

(دريوان ۱۶ مخ)

احمد شاد بابا و لي دي :

نرد غرايق و خيلو او نيو په درياب ٻم

بيا په دارياب کي تيري لکه ڪب

(دريوان ۲۲ مخ)

په خير البيان کي د ” ڪب ” جمعه ” ڪيونه ” راغلي دي :
 ” لکه ڪيونه په او بو ژوندي دي ، هسي په ما ژوندي دي اديا . ”
 (۱۵۲ - الف)

(۱) دجلوت گيت ۱۱۶ مخ - دماسکو چاپ

(۲) لغات النساء ۲۲۶ مخ

د کب مصغر کبوری Kab+úrāy دی .

حمید ماشوخیل ویلی دی :

هغه شپه سایه دولی په شمال کی

خوځېد لکه کبوری په نرال کی

(نیزگ عشق ۳۲ مخ)

عجائب بدن ماهیچو ته هم کبوری وایي ، په دغه معنی په کندهار

کی کبوری کلمه کپری kap'ray وایي ؛ مثلاً :

« دسورت کپری دی په خوله سه »

داذغانستان په صغی ژبه ماهی ، کاب káp بولي . (۱)

په سغدي ژبه یې ماهی کپ kap باله . (۲)

ابو یحیان البیرونی په آثار الباقیه کی کنبلی دی :

بلله .

په سغدي ژبه یې دلمیز کال دوولسمه میاشت هم کب Kab

د ایران کوده ۱۳۴/۹ مخ کی راغلي دي :

په طبری ژبه یو دانه ماهی کپور kapūr بولي .

د رمنگ جزاوش های پهلوي په ۱۳۰ مخ کی هم ددغي لیکنی ملاترسوی دی .

او طبری ژبه یې دمازندرانی او کبلیکی ژبو په نامه یاده کړی ده .

د ایرانسکی یزیدک په ۱۲۴ مخ کی دسکیپی ژبی Pantī kapa

اصطلاح دماهی په لار ترجمه سوېده ، او دوسم جزو یې کپ دماهی معنی لري .

کَرَلَه karála (حصص - مو)

کَرَنَه ، کَرَهَنَه ، کِنِست وکَر

دخیرالبیان په (۱۱۹-الف) مخ کي راغلي دي:

« او بايزيد: ما زړه دسري کړي دى حاي دد او د کړي

دايان - نه بويه وسري چي دد او په حاي وکړي زهر دگان» (۱)

کَرِيْ kardá

۱- عمل ، فعل ، چار ، کړه

۲- دود و بايده ، کرده ، احسان ، نيکي ، مرسته .

دخیرالبیان په (۱۳۳-الف) مخ کي راغلي دي:

« د منافقانو د تپې [له] خوي هوي دى ، چي نه مال او زما

پيغا مېرانو دکتاب حکم به يې (په) وينا قبل او او په کرده به منکرو.....»

دمرو تود کس و نو په ۵۶ مخ کي راغلي دي:

زور وړه خلايه ! خومره دي پردي دي

زما په زړه راغلي منومېر و کړي دي

په پښتو کي د احسان هر ونگي په باب ويل کېږي :

« په کرده په خورده منکري ..»

(۱) د چاپي نسخې په ۲۰۸ مخ کي دگان پر حاي « ايمان » کښي دى او په منشي کي ورته

کښي دى ، « کن ا - امداد » دايان « لفظ هيخ مناسبت لري . »

سنا يې چي د منشي ليکونکي مراد به « مناسبت لري » وي .

کړندس

شمار ، شمېر حساب (عربي)

دخبرالبیان په (۴۳- الف) مخ کې راغلي دي :

« ما په هېښت کښې باغونه کوي دي . په کړندس د پېری د
آدمیان . »

په (۱۰- الف) مخ کې یې کښلې دي :

« که دریا بونه شي خو په کړندس د مخلوقانو - تر واره دریا بونه
توري شي یا که له دغو په کړندس زيات شي - او یا زړه کاتبان
یا که له دغو په کړندس زيات شي - دهر کاتب او یا زړه قلمونه
شي یې گمان . »

دخبرالبیان د چاپي نسخې د ۱۱ مخ په حاشیه او د عقدې په ۶۳ مخ
کې د «کړندس» کلمه معنی « شمېر » کښلې ده .

کړه

kró

فعل او عمل

دخبرالبیان په (۱۳۱ ب) مخ کې راغلي دي :

« زما په نعمت به شکر دار - په ورکړه قضاعتي - په بلا
د سبور - په قضا په کړه راضي وو . »

د سرو توکو د کړنو په (۲۵) مخ کې راغلي دي :

« چرنگه حیران يم د چښتن الله په کړه او یلوته مې پام سه .
اوس مې نه درېژي زړه . »

خوشال خان ویلی دی :

کره بی نه دی بے حکمته

نه خوشحال دده په کره سیم

(د دیوان ۲۱۳ مخ)

کُنَبَائِلَ kuṣāyāl (مص)

- ۱- خلاصول ، پرانیتل (د پامی کشورن وگت دن په معنی)
 - ۲- هجانا ادر وژې ماتول . روژه مات کول . دشوې خلاصیدل (۱۴)
- چی په غنې بی افطار بولی .

د خیرالبیان په (۹۸- الف) مخ کی دروژه مات (روژه ماتی) په باب راغلی دی :

” یا خدایه ! روژه می در له تالسه ، توکل ، باور می په تادی اوستا په سناق روژه کُنَبَائِلَ ، توردی شه شخسبی یادی و خوری له اتام . “

په بهار عجم کی ” روژه کشادن “ د افطار په معنی راغلی دی .

کَسَلَوَل kṣalawāl (مص . مت)

چټول ، چټ کول ، چټول ، کُنَبَلَوَل

په خیرالبیان کی راغلی دی :

” دناروا کُنَبَلَوَل ، دلوبی کی له هغه مکروه دی په آدمیان . . . “

(۹۸ ب)

”يا ڪيٽل ڪهه، يا ورسو لوني ڪهه له هغوجي تيار، وادي په آدميان..“
(۱۰۱- الف)

سعيد ولي دي :

پنهنجي وٽا درس دسپيو ”سعيد“ بنگل ڪري
وسلطان ته پي ڪا ته دستر گوتنگ دي
(دديوان ۱۶۶ مخ)

خوشال خان ولي دي :

ڪه هزار ڪلهه شينجي ڪوي خوشاله -
پي مينه ڪنيلي درنڌر ڪي شين نوڙي ڪي ڪلهه
(دديوان ۲۳۴ مخ)

ڪم ڙامن

ڪوچيني ڙامن، وروڪي ڙامن
دخيرا البيان په (۱۰۷ ب) مخ ڪي ماڻهي دي :
ڪوره ! سر سايه در وڙي واجب ده پرتوانگران، چي پي وباسي
دخان، ڪم نرهن دبرده وودياره، په تا دي وي اعلام،
”ڪم“ kam ڪلمه خوشال خان ڪوچيني په معني داسي راور ڪي ده :
لوي نبت، لوي خپريه
په مپوي، نابوده بن
ديوزن پوڪمي خوئي
سپي، سنڙي پگني سجن
(دديوان ۱۰۱۳ مخ)

کَم عِيدَ

اڳوڻي اختر، وروڻي اختر، گمکي اختر
 عيد - عربي ڪلمه ده جي دختر معنيٰ آري، ڪوچني اختر
 به عربي عيد الفطر بولي.

دخیر البیان به (۱۰۱ ب) مخ کي راغلي دي:

«ڪه ڏکڻ عيد مياشت يوڪس وڙني، وڙهه دي نه ڪنبايي.»
 ڊيڪٽيا، منگل، خاصي، خدران اوخوستي اوسم ڪوچني
 اختر "ڪم عيد" بولي.

ڪَم ڪَانِي

kamkānāy

دغه ڪلمه په اصل په (۲۲ ب) اد (۱۹۹ - الف) کي په "n"
 راغلي ده، ڊچاڻي نسخي په ۱۹۶ مخ کي له اصله سره سمه ڪنبايي ده.
 مگر په (۱۰ مخ کي - ڻي) n په ٻا اوسنتي دي او "ڪم ڪاڻي"
 ڪنبايي دي، داسي:

«په متيازو، په هوس اوڻي، په سپيره اوڻي، په معني،

ڪم ڪاڻي به استواضه به دامت شي په وڙاندي اندام.»

فاضل حاشيه ليکونگي د "ڪم ڪاڻي" معنيٰ په "حيض" ڪري ده.

خودشک مخنه (؟) - ڻي هم وڙهه ڪنبايي ده.

نزه دخير البیان دغه پورته جمله کي "ڪم ڪاڻي" ڪلمه دمتاڻي په

ڊبره (سنگريزه) معنيٰ کوم جي پڻستانه ڻي لکري *kakrāy*

بولي. ڪم ڪاڻي جي د (ڪم + ڪاڻي) ڪلمه لومري جزء به د

(لڻ، ڪوچني، ريزه) اودوم جزء به ڻي د (ڊبري اوتهرري) معنيٰ

ولري اودخيرالبيان په (۱۹۹۱ ب) مخ کي ددغي توجيه علامتريسته
په دې ډول:

”که در وژنه دار کم کافي يا د اوسپني خزري يا هې وگي يا نور

داهسي ونغز شي ، ورژه يې ماته شي ، يودي قضا ولري
کفارت پرې واجب نشي .“

دغه مطلب دکنزالدقايق په ۱۴۹ مخ کي داسي راغلي دي:

”أَوْبَتَعَ حِصَاةَ أَوْ حُرَيْدٍ قَضَى فَقَطٌ“

”حصاة“ په پښتو کي حکمتي بولي چي په پارسي ورته ”سنگريزه“
وايي اودکند هار پښتانه يې شگي بولي .

کنگال kangāl (ص، مذ)

۱- هغه لوسنې چي اوبه يې پرته پرې کوي ، اوکښه کړي لوسې

۲- مسکين ، نېستمن .

دخيرالبيان په (۱۰۷- الف) مخ کي راغلي دي:

”مکروه دی چي نزکات استوي له ښه سره و بل ښه سره و ته په

آدميان - بيرون چي پکښې قرابتي وي کم توان اوکښه کالان“

کنگال د نېستمن په معنی خوشال خان داسي راوړي دی:

چي ته راڅخه نه وي يوکنگال د زمانې دم -

پادشاه ددرست جهان يم چي له ماسره لت پت يې

(د ديوان ۴۳۸ مخ)

په هندي ژبه کي هم کنگال ، کنگلا د نېستمن او کنگلي

دہستہ معنی لری (۱)

باتوں سے اُس کے لاکھ کا گھر خاک ہو گیا
کنکلا بنا دیا ہے مجھے مار مار کے
(بافضاب)

(مص) { kuḷawāl کُوَبَوَل
kuḷedāl کُوَبَدَل

خوٹول - خودول - شورول - شندول - شندل

خوٹپدل - خوڑپدل - بنورپدل -

یہ خیرالبیان کی راغلی دی :

” محکمہ بہ دودہ وارہ وکونوم ، وہہ وژنم ، پہ ورمی کوبول

وارہ ژوی اوژوندی بہ کسوم پہ دووم کوبول چی

شستہ وارہ مخلوقان دورمی کوبول نوم بی راجفہ دی

اود دووم کوبول نوم بی رادفہ کزی دی ، پہ تادی وی اعلام

گور ! یومر تر جف الریفة تنبعها الل ریفة (روزی کہ دراز می آید زمین ...)

(۳۴ ب ۳۵ الف)

” گور ! دخلوقا تو فراری له تلہ ، له الوانہ ، له کوبدل ، له ہیرہ سرہ ... ”

(۱۲۲ ب)

” گور ! نما پہ ہستی کینی کوبی ، لھی ، الوزی ہر شین ... ”

(۱۲۳ الف)

(۱) گورنی ، پاک مصطلحات ۴۶۴ مخ - لغت النساء ۱۲۴ مخ

دخیر البیان دمقدحی لیکونکی اوسمرونکی هرهای دخرشولواونجویدلو
معنی حسنی اخیستی ده .

اخوند، وپزه هم د آمنت بالله په مظلومه ترجمه کی کوبی“

کلمه ددوڅوڅېد لو اوورتللو په معنی داسی راوړی ده :

پدیری خود قرآن کافی ای خلقه !

ولی پند له دې سنی امامه نغورئ

که تابت په دغه پندشئ (ای عالمه !)

په آخربه وپه ننت وته وکوبی (۱۸)

د مرو قو د کسرونو ۸۵ - ۹۴ - ۲۶ مخو کی هم "کوزی" کلمه په دغه

معنی راغلې ده ، هلته کسلی دی ،

” بناغلی سپینو تور، وشنه نه کوبی بانه ،“

(۲۶ مخ)

” قتل خان می چي له ورا په په نظرکه

هراتی کورنگ یې پسه په خبرکه

د کورنگ باگی یې نه وکوب وپه ،“

(۸۵ مخ)

” (هلی) هلی ! زنیو سنی توری وپه

چی خلاصون موری د لاس په کوبول“

(۹۴ مخ)

(۱) مخزن الاسلام ۸۸ مخ ، د ۱۳۹۳ ق. چاپ - مخزن الاسلام ۷۷ مخ ،
د پېښور چاپ قلمی نسخ ۱۴۵ مخ -

حاشیہ لیکونکی ورته کنبلی دی :

” کور بدل = خوز بدل ، رپ بدل ، سن بدل (شند بدل) .

کور ول = خوزول . “

دمروتو د کسرونو پہ ۸۶ مخ ” کور “ کلہ ہم د حرکت پہ معنی دای
مراغلی دہ :

” مروتو پہ مخ ور کون کدہ

نیاز و نیسہ خان ور بوبز کہ .“

دمیرزا خان اور سر پہ دیوان کی ہم ددخی کلپے امر حاضر داسی
کنبلی دی :

دنبخواہ پندونه نغورہ

پہ مقصود پسے و کور (۱)

کندھاری ملا عبد الغفار هوتک د ” و کورہ “ کلپے تہ ” کوشش کن
معنی کنبلی دہ .

کونی کبر kuni kābar (من)

چوتکا بنس : چچی پہ پارسی بی خریگ اوپہ عمر بی بی

سرطان بولی - دلریز کال خلمر برج تہ ہم ویل کیری (۱۰)

دخیر البیان پہ (۶۴ - الف) مخ کی مراغلی دی :

” یاغده پہ اوپہ کنبی و مری چچی ژوندون بی پہ اوپہ وی ، کد کب

یاختنگس یا کونی کبر یا نورہسی زندگان ،“

(۱) وگوری : دمیرزا خان دیوان دینور چاپ ۶۴ مخ - دلاهور چاپ ۸۱ مخ

(۲) پہ صندی ژبہ دغہ میاشتہ kark بولی .

خوشال خان خٽڪ ويٺي دي :

جوڙاو سِرطان . خُرداد وٿير دي په حساب کي
پښتو ٻيڻ خښورا و کوفي کبر حساب دي
(دديوان ۱۰۹ مخ)

ڪوهي kuháy (اسم - مذ) :

شاھ چي په پارسي ٻي ” چاه “ اويہ عربي ٻي ” باير “ بولي .
دخير البيان په (۶۴ ب) مخ کي راغلي دي :
” ڪد کوهي چينه دار دي ، وارہ اوبہ ٽي و کسبي نہ شي . “
رحمان بابا ويٺي دي :

ڪوهي مه کينه دبل سري په لاکڻي
چيري ستابه دڪوهي په غاره لاشي
(دديوان ۲۱۷ مخ)

ڪوهي په پنجابي ٿبه ” کهو “ اويہ هندي (اُردو) ٿبه ٻي ڪنواں ” بولي
غالب ويٺي دي :

” چاه “ ڪو هندي هيں ڪهتي هيں ” ڪنواں ”
” دور “ ڪو هندي هيں ڪهتي هيں ” ديوال ”

په سنسڪريت کي ددغي ڪلمه تلفظ Khā و - داڻشاد په
۵۵۲ مخ کي kha ڪلمه دشاھ په معنيٰ راڻي ده .

ڪبينه Gabīnā (اسم جمع) :

ڪبين ، عسل (عربي) ، شات ، شهد (پارسي) .

دخیرالبیان په (۱۰۳ ب) مخ کي راغلي دي :
 « دگبینه دي لسمه وباسي که په عشری محکمه وي . »
 شیدا ویلي دي :

که تل په طور دگبینه یې
 خالی له وضعي دکمر نه یې

(د دیوان ۱۶۷ مخ)

دغزني په قه باغ کي **Gabináy** شاتوته والي اودشاتو
 کند وهم په دغه نامه بولي .

دپیچ په دره (کونړ) کي **Baganáy** دشاتو کندوته
 والي چي دتیرا پر دړي یې **Gandáy** اوداریوب خاخي یې
 نومبکه یا تمبکه بولي .

گنل Ganál (مص)

- ۱- شمپړل ، شمارول ، حسابل ، حسابول
- ۲- قیاسول ، اتکل کول

دخیرالبیان په (۱۰۶ ب) مخ کي کبلي دي :
 « که زیات شي ، له کاله وړاندي مال دتوانگران — په هغه
 جنس دي له مال سره وگهي ، زکات دي وباسي . »
 دمر وټو دکسرونو په . د مخ کي گنل دشمپړلو په معنی داسي
 راغلي دي :

یارانو ! دنیازي لستکری زوروری
 دلالات یې کبهنولي وگنل ته

د سپېڅلي پښتو په ۱۸۳ مخ کي هم گڼل د شمارلو په معنی
کښلی دی . د شمارلو په معنی سره د گڼل کلپه رواج په ځينو

پښتني قبيلو کي پاته دی ؛ مثلاً کوچيان وايي :

”گڼ دي پرته پرکه“ يعنی و دي شمارلې

د سنسکريت شبدارته کوسټه په ۲۶ مخ کي هم gan کلمه

د شمېرلو په معنی راغلي ده .

په هندي کي هم ganان کلمه د شمېرلو په معنی رواج

لري (دگورئي هندي شبدارته پارسي جات ۱۹۲ مخ)

گوښي Guṣay

جلا ، جلد ، بېل ، ځانته ، يواځي (يواني)

د خيبرالبيان په (۱۵۹ ب) مخ کي راغلي دي :

”گوره ! د هرڅه هستي تن ، روح لري - شيز پخيز

کښي ننوزي يا وزي - پيوند يا گوښي شي - مال ملک

زيا تېزي ، کمپړي د آدميان .“

شمس الدين کاکړ ويلي دي :

برخي واره له انله

گوښي گوښي دهرچا

(د ديوان ۱۵ مخ)

خوشال خان ويلي دي :

د سترگو ، ورځو ، زلفوله بنو به دي څاڅه ورم ؟

د مخ سپاهيان دي اراته جوړ لښکر زه گوښي

(ديوان ۵۵۷ مخ)

هسي

گھنڊه Ghānda (اس - مد)

گھنڊه gānda، سڀاڃي ٻه پارسي لُڀي "فردا" بولي

مجاننڌا د آينده معنيٰ هم لري .

د خيرالبيان ٻه (۹۸-الف) مخ ڪي لعلعلي دي :

» پس دی نيت که چي گھنڊه به فرض روزہ لرم، که خواست

وي د سبحان . «

فاضل حاشيه لکي ٿو ٽي د چاڀي نسخي ٻه ۱۶۴ مخ ڪي "گھنڊه" سڀي ته

» صبا " معنيٰ ڪنڀي ده .

علي خان ويلي دي :

من پي محل غوندي تانزه گاندي غمانگه

بيايي گانده او پزان لکه توري کا

(دريوان ۲۹ مخ)

ڪو ميدا درو بنائي ويلي دي :

چي د گانده ٻه غم نلسلي

دهنو کسانو زار دي

که ٻه گانده دي شي تمه

هور پي بيله کنت دڪار دي

(دريوان ۵۰ مخ)

لڙگين Larg + in (ص، مذ):

چوڙي ، له لڙگوڻخه جوڙسوي .
 دخير البيان په (۶۷- الف) پاڻه کي راغلي دي :
 " که لڙگين يا خاورين کالي ، پوزي يا پلاس يا نور هسي کالي
 پليت شي . "

لڙا (مص):

- ۱- ويل ، بلل
 - ۲- که د شاهدي يا گواهي له کلمو سره راسي د (اداکولو)
 معنی لري .
 - ۳- که د قسم يا سوگند سره راسي د اخیستلو معنی ورکوي .
 - ۴- که له سلام سره راسي د اچولو او گرزولو معنی لري .
 - ۵- که د بانگ او اذان سره راسي د کولو معنی لري .
 په خير البيان کي راغلي دي :
- " زه گواهي لم پخپل خان چي زه پادشاه د ملک یم ."
 (۲۵- الف)
- " صلوة په التحيات پسې په وروستي ناستي کښي دي
 لولي وړي وښي ، دپسه وکين ترخ وته دي لي سلام ."
 (۱۷۸- الف)

" چي بانگزن د جمعې بانگ لي ."
 (۸۶- الف)

د خوشال د ديوان په ۴۳۱ مخ کي راغلي دي :

(۹۲)

چي اميد په د ايام لي
 د اميد يې ناتمام لي
 په سرب د ترمي خوي دي
 د اډوگواهي مدام لي
 زه له غمخ جا باسم
 دي راوړاډي يي سلام لي
 د "خوشال" بلاغه شوه
 چي سوگند دده په نام لي

لَوْلَه دَالِوَا (حمص)

لوستنه ، وټينه ، لولته ، چي په پارسي يې "خو ايس" بولي .
 دخير البيان په (۱۴ ب) مخ کي راغلي دي :
 " وکښه زما اوزما دانبيا و اوليا ووگفتا ، په د اکتاب که ددي
 وينا يو شکل دي زما له کلام - ترو يې لوله . په جهر کړه ، ترو
 په دا پند وړکړه و ترسند ۱۵ دميان . ،

لَيْرُونِي ليارُونَي (فا-مد)

لاروني ، راروي ، راهو (پاهي)
 پر لار تلونکی .
 دخير البيان په (۱۲۵ ب) مخ کي راغلي دي :
 " او بايزديه ! زه لپروني ، زما دلاري يې کړدي . له معا
 نه رسوم و بل مقام - هسي چي له طايه و بل جای ونه يې تله

نه، سوم سوري نه چار پايان . .
 دچاپي نسخي فاضل حاشيه ليکونکي ددغه مخ په لمن کي کښلي دي:
 " لپروني يعني لارڼ ټلونکي "

دخير البيان په (۱۴۵- الف) مخ کي هم دغه کلمه داسي راغلي ده:
 " گوډ ! ورمندن په طريقت کښي په لپروني هغه دى
 چي مشغولي يې وي په رکوع په سجود په قعود په قيام . . .
 فاضل حاشيه ليکونکي ددغه مخ په لمن کي ورته کښلي دي .
 " سنایي چي دوي کلمه معنی لار و هوښي (سانس) وکي . . .

د $lyar + únay$ کلمه لومړی جز $lyar$ دی چي د " ليار " کلمه لنډه سوي شکل يې بايد وپولو .

صدرخان خټک په آدم دچالي کي ويلي دي :

مير بايي چي جواب ورکړ
 نور استاني مخ په لير کړ
 (آدم دچالي ۱۵۰ مخ)

سعيد ويلي دي :

چي با نه يې په زړه عين کار وچي کړه
 قد نمونه يې په لير کړه ، سیر په لير کړه
 (دديوان ۷ مخ)

د " لير " کلمه دلاوتي په معنی په ځينو پښتنو کي ژوندانه او مروجه کلمه ده . بوداوسني شاعر ويلي دي :

ښوورته راسه ، خوله به در کړه مانا ديگر کي
 مه در پوره لير کي
 (دپکتيا سړو کي)

دلبروني ڪلمه دوهم جز 'únay' دي جي فاعلي شاذ دي 'unkay' لنه سويءَ شكل دي.

”لأروني“ حني پستانه هغه محيطي قاضي ته وايي جي پد شخړوڪي ليار تاڪي. اوپه مرڪوڪي خلمي دروي

لِبْرَدِيْ Léžday (اس - مف)

۱- هغه بوده جي دبار دور لوسوي دي. (۱۱) - باري بوده

۲- هغه بوده جي يوڪوچي بي بل ڪوچي ته امانت ورڪري چي خپله ڪنڊ پر لوسوي. مثلاً بنا دي خان وايي:

”قطب خان دوه لبر دي راڪره جي ڪنڊ پر لوسم.“

دخيرا البيان په (۱۰۲ ب) ع ڪي راغلي دي:

”حسيب دي نه ڪه په مال ڪندي، ڪور، نه جامه داغوستن
اونه دتنگي خريان، نه ڪسور دي، نه لبر دي، نه دڙواڪ بندگا.“

دخيرا البيان دچاپي نسخي مقدمه ليکونڪي اوسم وٺڪي لبر دي ڪلمه ته

(۹) ايني دي.

(دغايب صيغم دحال له پاڻ)

لِبْرِي

ڪماري

(دلبر له مصدره شخړه د leži ڪلمه مشهوره معنيٰ ”آستوي“ ده)

په خیرالبیان کې راغلي دي

« د منافقانو تخنښه هغه ده چې لیرې دگناه وچارو وته خان،
ورنور کسان، له پښه چاري مښی کوي آدمیان. «
(۶۴ ب)

«کوره! تکبیر تحریر حلومي په شمع کړوني، ښې دکبریا
له یادو - اولاروي لیرې دښې چارو ته په هرځای چې وي او
منعه کوي ښې له گناهونو - اولوستن لیرې و تسبیحات دژبي
وښې وینا و ته او منعه کوي ښې له بد کلام - اور کوع لیرې
و خدمت و نفو ته د پیر تمام او منعه کوي له نفو تي د پیر تمام،
په تادي وي اعلام.

اوسجده لیرې واکترې و ته دنرمل، هتیا تي له گناهانو -
او قعود لیرې چې کښېني، قرار دي شي له هغه سفر جي وي
دحرام. «
(۷۲ ب خ)

فاضل حاشیه لیکونکي د چاپي نسخه د ۱۱۷ مخ په حاشیه کې ورته
کښلي دي:

« لیرې = آماده کوي، ولاروي، ترغیب ورکوي. «
« لیرې » کلمه د غمراه او چمتو کولو په معنی د لارې لږ لږ له
کلمه څخه لیرې نه برېښي، لږ لږ پښتانه تاوکړه
سوي پوري، غضبتل سوي و اښ ته والي. (۱)

(۱) وگورئ: پښتو تالموس ۱۱۱/۲ مخ - نظر اللغات ۸۵۱ مخ

مَائِيَّ Māyá (اس - مو)

- ۱- نُومَنَه ، تيمَنَه ، مَورَه
- ۲- پانگه - سرمايه - رأس المال (عربي)
- ۳- که داوین صفتا راسي ، مایه کلمه د پیراوغنت معنی لري
- ۴- هغه هگم چي چرگي قد يې بډي او چرگي نور ي هگم پراچوی
- ۵- د مَر د کو په لو بوکي هغه غاښ گله ی چي مر د که باید ور واچوله سي .

په خیرالبیان کي " مایه " کلمه د پانگي اوسرمایي په معنی داسي انگرېزي: " آورته ، یا کور یا برده ، آس وي یا حناوران یا نور شیرودنيا له مایي ور یادوی و آدمیان . " (۱۱۰ - الف)

د چاپي نسخې په ۱۲۱ مخ کي فاضل هاشمیه لیکونکي هم د مایي کلمې معنی سرمایه او پانگه کښلې ده .

مَتَّ Mat (اس - مد)

- ۱- لیسته او چولې غونډي خاوره چي زیا تره د مندو (خوړونو) په تل کي وي (۱)
- ۲- مَتَّ - په دغه معنی یې مصغر متکی mat káú او ماتلی matáy دي چي لومړي یې مذکر او دوهم یې مؤنث دی .

(۱) په درالباس کي دغه کلمه د صفت په ډول راغلي ده :

وچه لار شوه هسي مته
گويا ندوه هرگز خته

مت (خم) ڄڻي پڻتانه چاڻي هم بولي .
 حسين ويلي دي :

آخريڻ دي دهغو په لوي همت وي —
 چي جي خاوري ايرې فرڻ ڪري منهن بالين
 (دريوان ۲۶۱ مخ)

په خير البيان کي مت ڪلمه داسي راڻي ده :

” ڊڪبڻه دي لسهه وباسي ، ڪه په ڄڻي هڪه وي .

وڙي دمت په حسيب ، مت شپڙ دپوش [په] سيردي
 (۱۰۳ ب مخ)

دلته له مت ڪلمي ڄڻه ڊپيرو ميان مراد يواڻي هغه خم دي چي
 شپڙ دپوش رڄله نڀات ونيسي هڪه چي دي ” سپر ” د رڄل
 په معنيٰ راورري (۱) ، پخوانو دغه پيمان ” خبره ” بلله (۲) ،
 ” خبري ” ڄڻه وڻيشت قسطه نڀات نيول او هر قسط يونيم رڄل (۳)
 په هندي ژبه کي مڙيٽيه *mitiya* هر خاورين لوبني ته ويل
 کيڙي (۴) ، اود اصطلاحات پڻ دران په ۲/۳ ڪي ماڻه *māth*
 ڪلمه دهغه لوي خاورين لوبني په معنيٰ راڻي ده چي رنگر پزانوبه
 توکرونه اهار پکڻي ورکاوه .

ماڻه ڪلمه هم ڊڪوچي خم يا منگي په معنيٰ په هندي ڪي استعمال لري

(۱) وگوري : اورري

(۲) خبره - دغره ڪلمي مبدل دي چي ڊڪوچي خم معنيٰ لري .

(۳) دقسطه باب ڪڻي دي : دشاو قسط يونيم رڄله دي جي هر رڄل ۱۳ اوقبي (۹۰ قنار) راڻي ده .
 قسطه ۱۸ اوقبو (۱۳۵ قنار) توڙو دي . ڄڻي ڪان دشاو قسطه يورڻ بولي ده په
 ڪنڀر ڪي دشاو قسطه ۲ رڄله جنودل سوي دي .

(۴) وگوري : دهندي شهبه اوه پاراي جات ۶۲۹ مخ .

کتھیر داس ویلی دی :

مائی کیے کھار سے ، تو کیا روندے موبے
اک دن ایسا ہوے گا ، کہ میں روند گئی تو ہے^(۱)
(ھزرت شاعری - ۹۰ مخ)

مہربان خان "رند" فرخ آبادی ویلی دی :

خلقت تمام گروش انلاک سے ہی
مائی صزار رنگ کی اس فاکت سے ہی

مَرَوَندَ Marwānd (اسہ - منڈ)

دلاس بند - دلپنچی اوخپری ترمنج بند .

چی پد عربی بی "رند" بولی .

دخیرالبیان پہ (۱۵۸ ب) مخ کی لٹلی دی :

"گوہ ! لاس لہ مر وند ہ پوری ولہ اون مانوم یاد دل ھسی

ویلی بومیہ"

کاظم خان شیدک ویلی دی :

نہ ما زرد بی کلدہ مار نیو ستالہ نرلفو

کہ شانی بی ھر خوتا و کرل مر وند نہ

(دیوان مخ)

(۱) دغد بیت پتو ترجمہ دادہ :

ماقی رکلال تہ وویل : "تہ وی ما مور بی ؟"

یو وریج بہ داسی لاسی ، چی بہ زہ تا و مورم

(اسم - مند) { **Muzdák** مُزْدَكْ
Nmuzdák نَمُزْدَكْ

مسجد (عربی) ، ماجت ، جومات

دخیوالالبیان په (۸۷- الف) مخ کي بلغلي دي:

” دشماغنه په وخت دي د مزدک ورنه تری آدمیان“

مزدک د مسجد په معنی په کوچیو ناصرو او مرو تو لپښتونکي -

ژوندکی کلمه ده ، د مرو تو په کسرونو کي بلغلي دي:

یوه وړخ یې سمپله وکه یې شیخانوپه مزدک (۱)

دومه وړخ یې لښکر پینه که ، په نیان یو وختل

(د مرو تو کسرونه ۴۶ مخ)

پښتانه شاعر ښکارندوی دغه کلمه د ” مزدک “ په ډول

راوړې ده . دغانزي شهاب الدين محمد سام غوري (۲۰۲ هـ. ق. ص ۳۰)

په ستاینه کي یې ويلي دي :

په روزنا اوسې ته تل د دین شهابه !

نوم دي تل وه پر وړخ په نمزدکونه

(پښتانه ۵۷ مخ)

په پارسي متنونو کي دغه کلمه د مزدک Mazkit په بڼه

بلغلي ده. (۲)

د حدود العالم مؤلف جوزجاني په ۳۷۲ هـ. ق. سال دهرات په باب

(۱) سمپله = پینه

یې شیخانوپه = شیخانوپه

(۲) برهان قاطع ۲ قوک ۲۴۷ مخ

کينلي دي :
 " و مزکت جامع این شهر آبادان تر مزکتها ست ."
 دتايخ ظهري په پارسسي ترجمه کي چي ابو علي محمد بلخي (۳۹۳ ق م)
 کړېده ، هم د مزکت کلمه شوخا يه د مسجد په معنی ليد که لېږي !!
 د مزگوت Mazgut کلمه د مسجد په معنی اوس هم په
 کردي ژبه کي باب ده .

من (Mán) (م - مد)

مُنِّي . یعنی هغه غلبي چي پستي وړی لري لکه : مږ .
 مېږ . لېږي (وړی) - مُمَي (۲) ، منيا .
 دخير البيان په (۱۰۴ - الف) مخ کي اغلي دي :
 " دمن دوزي نرکات هان دی په آدميان .."
 خوشال خان دغه مطلب داسي ويلي دي :
 که مُنِي که بز که پسونه
 منجي ، نرکه بزه که مږونه
 په نصاب کيني برابر دي
 که دکال شي صحراچر دي
 (فضل نامه ۱۰۰ مخ)

اوس يې په بروشينو او وکي منيا بولي .
 حُني پښتانه هغه سړي چي لږ پوهېږي ، مُرِي سړي بولي او دږ بولي
 خلک د " مُرِي " کلمه له غواسق دصفت په توگه استعمالوي ، وايي :
 " دا مُرِي خواده " ؛ يعني ډېرې شيدې کوي .

(۱) دزيات تفصيل لپاره وگورئ : دپهتي خزاني تعليقات ۲۴۳ مخ .

(۲) پښتو قاموس ۹۱۳/۲ مخ - تلفظ اللغات ۹۰۲ مخ

مہرشی Mercí (اس۔ مو)

دبشمی، دبشمی، غلیمی، مہرشمی
 دخیرالبيان په (۱۱۳ ب) مخ کي کبلي دي:
 " هرکله پې ووژني، ترو مہرشي شي، دغه پس وړالي
 په وړاني زيا تېري په میان د آدميان ."
 په تاريخ مرصع کي دغه کلمه داسي راغلي ده:
 " نقل کاچي په يوه سبب، ياد هزاره ووله مہرشي تنگ شول.

يو مدت چي تېر شو، بيا د يوسف زود دلازا کر سره مہرشي شوه.
 (د محسن روه ۱۰ مخ)

ميرزا خان اردسر ويلي دي:

ملا د نفس په مہرشي وتره استوار
 په نر جي به سوز يونه سپي له خنا
 (د ديوان ۸۴ مخ)

خوشال خان ويلي دي:

چي دسترگوپي تقوي سق مہرشي ده
 په ناحقه يي نيولې پا، سايي ده
 (د ديوان ۲۲۴ مخ)

مہرشي Mercáy (مذ)

دبشم، دبشم، غليم، مہرشم
 دخیرالبيان په (۱۵۸- الف) مخ کي کبلي دي:
 " د آدم مہرشي شيطان و. دبني آدم مہرشي هغه دي چې له حق-

۱ - لار پي جهان باسي .

سعید ویلی دی :

مهرشي دنام اوتنگ خبري سما
دگون بندي شول دنگ مبرو
(دديوان ۲۹۲ مخ)

دباباهونك په حماسه كي دغه كلمه په در وهجا و meracay

لاغلي ده :

مهرشي نغلي او تره پري مي -

پرکلي ، گور باندي منغلغي

(دپتي خزاني مخ)

ناپزندوی Nāpežandōy

نه پزندونکی

دخیرالبیان په (۹۵- الف) مخ كي راغلي دي :

” دبانگ ويل مکره دي په رانده ، په کوچني ، په ناپوهه

په بنده ، په هموني ، دوقت په ناپزندوی ، په جذبان .“

نالٹ Nālat

(اس - مند) :

۱- سرکوزی ، بدخناور ، هتته ، خوک ، خننیر (۶۱)

دخیرالبیان په (۶۴- الف) مخ كي کتلي دي :

” که په کوهي کسبي سنبي یا نالٹ یا نور داهسي لپوه پريوزي .“

دخیرالبیان په (۶۵- الف) مخ كي راغلي دي :

” پريسون دسري دحلال غيز پکډ دی - او پريسون د

نالټ د سپی د نور لېوډ پلټ دى . .
 د نالټ کلمه په دغه معنی سره په بل پښتو کتاب کې زموږ
 سترگوسوي نه ده .

۲- د عربي کلمې لعنت مفرغ (پښتوسوي) شکل دى، حيني
 پښتانه يې پېټ Pet بولي .
 په دغه معنی سره " نالټ " کلمه دخيرالبيان په (۸۱-الف) مخ کې
 داسې راغلې ده :

" او پستنه دي اوسې له ثناغده د مناخانو ، زه په هغه نالټ
 کورم چې تن يې زما په بندگي ولاړوي او په زړه کې يې ترما
 طلب ، تسبيح حضرتي ، پېژندگلي او يادنه وي . .
 مگر په (۲۴-الف) او (۴۰-الف) مخو کې " لعنت کښلي دى :
 " لعنت ، غم ، پېښاني او عذاب مرام . .
 " لعنت د خداى په تا . "

نان کوري Nān+kor+i (اس- مؤ)

کنجوسى ، اسى توب ، بخيلى ، کنسكى توب ، کنسكى .
 کنجوس ، اسى ، بخيل او کنسكى ته نان کورۍ -
 nānkōra وايي .

دخيرالبيان په (۲۴ ب) مخ کې کښلي دي :
 " گورن ! بناخونده مى يې حرص ، کبر ، طمعده کړې ده او بدگان ،
 نه له حرصه او بډه اميد واري ، نان کوري ، تاريخي د زره پيلا کورم ، "

د چاڼي نسخې په حاشيه کې کښلي دي :
 ” غالباً اچي دنان کورې مطلب دکېډي په غم کې روند
 کون مگر زېدل دی... ” - مگر دا توجیه سمه نه ده .
 د ” نان کور ” کلمه د پارسي ژبې په دغه بيت کې راغلي ده .

زبس نان کور دکم سفره ست دنيای دني گويي
 بجای حمد بکیر فنا خوانند بر نانش

نَرَسِيّی Narsyáy (اسم)

انار پوست ، دانار پوستکی ، دنرگوس پوستکی ، دنرگوس پوستکی ، دنرگوس
 پتوگي - نسپال (۱)
 دخیرالبیان په (۶۳ - الف) مخ کې راغلي دي :
 ” اودس روادی ، په هغه اوبه که پاک خایز ورسخ وزی چي یو
 صفت داو بو جار باسي ؛ لکه :
 نیزني ، نرسیي ، یا نر می یا صابون ... ”
 په طب صدیقی کې نرسوی Narsway راغلی دی :
 ته خشخاش ، نرسوي وگوسه
 بل نري شکره و ر و ر ه !
 (۱۶ مخ)

(۱) نسپال کلمه خوشال په دغه بيت کې راغلي ده :
 شهد و شکر یو ، زهر و زقوم یو
 مړ و ژیني یو ، نیل یو ، نسپال یو ، سوږ
 (د دیوان ۸۷ مخ)

په کوچیو ناصرو کې د دغې کلیمې اوسنې (مقلوب) شکل -
 Nasarway رواج لري، دافغان قاموس په ۱۴۴ مخ کې هم
 دغه مقلوب شکل کښلی دی.

نَغْرَلْ Nğarál (مص)

نغرل، ترستونې تېرول، نغرول، نغر تل
 دخیرالبیان په (۶۹-الف) مخ کې راغلي دي؛
 "که در وژد دارکم کافی، یا داوسپني خزري، یا هدوکی
 یا نور داهسي و نغرشې ..."
 حمید ما شوخبل ويلي دي؛

هسي راته ترخه کر شیرین عمر جالی
 هر نفس چي نغره گویا خور و زهر و گند و پهر
 (د دیوان ۴۵ مخ)

په هندي کې Nigal+nā د نغرلو معنی لري "nā" یې مصدری
 شاوندی دی - "Nigal" یې د پښتو Nğar یا Nğar
 معنی لري

نَغْوَتَه Nğatə (ا. - مو)

- ۱- اشار، ایما،
- ۲- پند، نصیحت، ورور، بنوونه، تلقین (مجاناً)

د خیر البیان په (۴ - الف) مخ کی راغلي دي ،
 « چار دي کمر په نفوته د شیطان اونه دی کړ چار په آیت د قرآن ،
 حمید ماشو خپل ويلي دي ،

نوس په بد و درته پند کړي زه په نېکو
 دقارون په نفوته بې که د کلیم
 په خیر البیان کی نه نفوته (منغته) کلمه د نافرمانی اونه پیروی په
 منی راغلي ده

« او بايزيد! دسوي بويه چي وپېژني شيطان، مگراو
 ميرغي بي، مشغولي دکا که دده په نفوته تل دتله مدام.»
 (۱۱۲ - الف)

« او بايزيد! دستور او ادب دکتا بود کتلا هغه دي چي بي
 وکبه زما په توفيق ، ... ، په وړ کولو داندي بنسني اود
 زړه په حضور کی اوبه نه نفوته دنس دهرس اود شيطان .»
 (۱۳ ب)

د نفوته Nyvata کلمه د غرشال خان د دیوان په ۵۸۰ ع
 کی نفوته Nyota راغلي ده ،

هر چي نه دي وو په نفوته

تالبيک دوي هغونه

نغورل } Nyvazal (مص)
 نغوتل } Nyvatal

- ۱- ارویدل ، اوریدل
- ۲- خبره منل ، پند منل ، پند اوریدل

دخیر البیان په (۱۳۴- الف) مخ کی ماغلی دی ،
 " بیا به یې په دواغ ورتنه ویل : هرچی زما په لاس توبه که ،
 زما نغوپړی - دوی به نهه یا نه ما پلار نیکه وړاندی بی ، له غنا به
 وراحت وته وباسی ."
 عبد الکریم ویلی دی :

تا غوپړونه وموړ واکسره
 شریعت لغوتواله پار
 موړ سرورد ، سرنا پړی لغوپړه
 فضل وکسره مهربانه
 حنان بارگزی ویلی دی :

نن دی بیا دی درقیب خبرتو
 چي له دده دی لبان وانه منستی
 (د دیوان ۱۵۶ع)

په شغنی ژبه " لغوبستاو " اورېدلو ، لغوبلوته وایي چي په منجي
 ژبه یې نغش لکا بولي ، په منجي اورولو ، لغوبلو (مشنوا نیدن)
 ته لغوباژ وایي - په بلوخي ژبه " لغوشي " دامر حاضر صیدغه ده .
 د " ولفوبه " یعنی (واوره) په معنی .

په روستانی اوخونی ژبو کی $Nixit + \bar{aw}$ د لغوبلو
 (اورېدلو) معنی لري ، مثلاً $\bar{ciz} \text{ at } nu\bar{w}ux\bar{c}$ = تاخه -
 واروېدل ؟

د لغوبل مصدر په پهلوی کی نیرخشیدن و چي په سنسکريت
 کی یې " نیگوش " باله .

په پارسي کي "نوشيدن" د نفور لومعنی لري، فروسي ويلي دي:

فرستاده راگفت، "يکونوش!"
گو آنچه بشنيدی ای تيز بوش."

نُفُورِي Nūfūrī (مد)

خبري اروپد ونگي، خبري منونگي، نصيحت او پند اروپد ونگي

نفور ونگي، نفوتاند، نفوتان (۱)

هجازاً پيرو، مريد، په چاپسي تلونگي، فرمان بر

دخبر البيان په (۱۱ب) مخ کي راغلي دي:

" او بايزيديه! که ته غواړي يا غواړي ستا ياران - چي دي نفوري

او محبتي کسان زما (مرد) گاري - تر بويه چي و جا روزي

ته او ستا ياران چي دي نفوري او محبتي دي، له وارو گناهانو.."

فاضل استاد پوهاند عبدالحی حبیبی د طبقات الصوفیه په تعلقاتو

کي کسلي دي:

" دمانی په پيروانوي يوه وله نفوشاگان بلل کېدای چي په

عربي چي معنی په سماعون (نفور يو) سوېد. "

(۱) د خورشال په ديوان کي نائفوتان Nā + nūfūrī + ān او نائفوتانده کله د نائفوتان

په معنی راغلي دي:

د نیکخواه خبري نفور په پرې حال کړه

نائفوتانو ته تيار دی سندامت

(د ديوان ۵۷۷ مخ)

نرمانده او ورده اي نائفوتانده!

ته وچ لرگي يې نه لېسته تانده!

۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰

دلغت فرس په () مخ کي اسدي طوسي کښلي دي:
 ” نفوشتا دگبرانو مذهب ته وايي ، دقيقي ويلي دي:

تامل کړد بابا از مذعب نفوشت
 آن زرد هشت کو بود استا دپيش وارا

نُونَدَوَلْ Nundawál

لندول ، لمدول ، لوندول ، لومدل
 دخيرالبيان په (۶۷ ب) مخ کي راغلي دي:
 ” مني پليته ده ، دا واجب دي چي يې نونده پرېونځي .“

نيزبي Nezbí

نازبو ، بهري ، کښمالي ، کښمالو (؟)
 دخيرالبيان په (۶۳ - الف) مخ کي کښلي دي:
 ” اورس روادى په هغه اوبه که ياک څيز ورسره وزي
 چي يوصفت داوږو جا را باسي لکه نيزبي ، نرسبي
 يا نر ميا يا صابون“

نيوونى مرغه Niwúnay-murghé (ص+ا-)

هغه مرغه چي نور مرغان نيسي او خوري يې - بکاري مرغه ،
 چي په عربي يې ” سباع الطير ” بولي .

(۹) د ” نيزبي ” دگهي دغه منى استعمال ده ، که دى يې چي بله منى ولري .

دخیرالبیان په (۶۵- الف) مخ کي راغلي دي :
 " اوپر پښتون د پيښي ، د چرگي ، د نیوونې مرغه او چي
 په کور کي وي لکه مرک یا مار یا دانور حسي شکل مکروه دي . "

ورچاني Warčani

د باندي ، هسر ، د " دننه " ضد .
 دخیرالبیان په (۵۹- الف) پا نه کي راغلي دي :
 " خلال د بزيري ، دننه دورچاني دغونډ مسخه اوخلال
 دگوتو تمام ، دا په اودس کي سنت دي . . . "
 خوشال خان ويلي دي :

زاهد ورچاني انکار کاندې له ميني
 نل ، دمن ، ليلي مجنون بولي په کور
 (۱۱۳ مخ)

دغه کلمه د " ورچني warčani " په بنده هم ليدل
 سوېده ، صد رخان خټک ويلي دي :
 نه دوی ورچني يولېښوله
 نه درخو تروره وتله
 (آدم د رځاني ۱۱۶ مخ)

د " حسين " په ديوان کي هم دغه کلمه ورچني راغلي ده :
 چي مي شخ شوه په خاطر د هجر خنده
 نه مي ورچني آرام شي نه دننه
 (۳۵۱ مخ)

دخوشال خان په بازنامه کې هم وړچيني کلمه په دغه معنی خوځایه
پراغله ده.

دغه کلمه د پلټيا په سینه کې اوس هم په دغه معنی استعمالیږي.
دمیرزکې منگل يې *wraśni* تلفظ کوي او د اراگون په سینه کې
وړچاني *wračani* وايي.

وړغل ؟

دخیرالبیان په (۱۸ ب) مخ کې راغلي دي:
” زه ژغورم د سینې ، دشا ، وړغل — په شا په سینه
د مور په نس کېنې آدمیان . “

وړکاوی *wrak + áway* (مذ)

وړکوالی

دخیرالبیان په (۲۴ ب) مخ کې کښلي دي:
” له طمعي شک ، وړکاوی د توکل او بد خوښي پيدا کوم . “

وړمې *wrumáy > wrumbáy* (ص - ط)

وړومبې ، وړومبې ، لومړې ، نومړې - انډېرې ، وړوډېرې ،
لوندېرې ، اول (عربي) ، نخستين (پارسي)

وړمې د وړومبې کلمې غنډ شکل دی - ترميم وړوسته چې په
کومد کلمه (ب) لاسي ددغي (ب) د خوځېدلو نور مثالونه هم

سته لکه:

د سنسکريت **kambar** د پښتو کمر (برگ - ابلق) په معنی .

د سنسکريت **Adambar** د پښتو ادمار (نخ، کبر، خرميني) معنی .

د خير البيان په (۶۱ ب) مخ کي کښلي دي:

« دوه واري لاس ډول په مټکه يا دمزي په جنس په تبهم کي فرض دي، وري د مخ، دووم د لاس د پار په آديان . »

د خير البيان په (۷۵ ب) مخ کي وري تکبير، د تکبير تخميه په معنی راغلي دي، هلمته کښلي دي:

« برمنه، هسکول د دوو لاسوله وري تکبير سره د غوږ وپوري په اړتۍ گوځي . »

په (ورور + کال) (وړمه + شپه) او (ورمه + وړخ) کي د کلمو لومړۍ برخي له " وري " سره نې اړيکي نه دي؛ ځکه چي د پښتو ژبي په ويښي لهجه کي **urum** کليمه معنی ده: « تر ورستي دمخه » چي په عربي کي « ما قبل الآخر » بولي (۱) دهندي ژبي **Arambh** کلمه چي د شروع (آغاز) په معنی استعمالېږي، د پښتو ژبي له ورومې کليمه سره د بلفظي او معنوي نزديکت لري.

وُزَي **Wuzay** (اس - من)

وُزَي - هغه ځايي چي غوښي لري لکه وړ - وزگري، وزه (بزه) مرهونې، سپرلۍ .

دخیرالبیان په (۱۰۴- الف) مخ کي لرغلي دي :
 « دمن دوزي زکات همان دي په آدميان . »

وَزْگَارُ wuzgār (ص-مذ)

فاسخ ، بېکار ، اوزگار ، اوزگار
 دخیرالبیان په (۱۱ ب) مخ کي لرغلي دي .
 « راوځنېد ومانه ، اوزما ويارانو او فرمانبردارانو او محبتي
 وټه گناهان - بل می زره قران شي اوستا وکلام وټه
 اوزگار شي . »

سعید ویلی دي :

زره د هواله ، خدايو اوزگار گره
 پس مان د حق له ، عباد و شمار گره
 (د دیوان ۲۴۹ مخ)

وُسْتَرَةٌ wustra (ص) :
 وُسْتَرٌ wustar(?)

د " وروسته ، کلیمه ادبنتی (مقلوب) شکل دی .
 د وروسته ، روسته ، روستو ، شا ، ترشا ، دشما معنی لري .
 دخیرالبیان په (۱۶۱ ب) مخ کي لرغلي دي :
 « گور ! دهرخیز وړاندي ، وستر ، سنی ، کین ، لاندي ، پاشته
 نشته زما وړاندي ، وستر ، سنی ، کین ، لاندي ، پاس - نه ده نه ماهستی په

جای به مکان . .

بیرالبیان دچاپی نسخی مقدمه لیکونکی اوسمرونکی ددغه مخ په لمن
بی " وستر" کلمه په " وروستو" معنی کړېده .

هغه شی یا خولک چې " وروسته" یا " وستره" ته یې نسبت وي
له مذکورې وروستۍ یا وُستری wustray - اوله مونت وي

روستۍ یا وسترۍ wustray بلل کړې

په خیرالبیان کې وسترۍ کلمه شوخا په راغلي ده ؛ په (۴۱- الف)
کې کښلي دي .

" با درمی دی په خدای په خړیتو په کتاب او په پیغامبرانو
په وسترۍ روح ، سببیا نېکی بدی له خدایه ده اوله مرگه پس
وندون سببیا دی . "

دلته له وسترۍ روحيي شخه مراد د قیامت ورځ ده .

دندهارکې وُستری کلمه " اُستریک ustray او " اُسری

ustray " ویله کړې ؛ مثلاً ،

اُسری خور = اُستریک خور ، وروستۍ خور (جمادی الآخر) .

اُسری ورځ نامرده ده . (مثل)

روبنان د " وروستني" پرخای وُسترین wustrin کلمه لاروي

(۱۶۱- الف) مخ کې یې وړلي دي :

" حیني له وړاندینوسره وو ، نه له وُسترینوسره . "

کښای سی چې د جمع له بیا او وسترینو wustrinu کلمه

نُسترینو wustrinó ولوستله سي اور وسترینو

wustran: لندسوی شکل یې وبلله . لکه :

پخوانيو = پخوانو
اولنيو = اولنو
اوسنيو = اوسنو

ورمندڻ { Warmandán (حصہ) ورمندنه Warmandána

- ۱- فرمان، حکم، امر، واجب، لازم
 - ۲- لام، سڙونه، پند، نصيحت، رهنمائي (پاري)، نغوته
 - ۳- اطاعت (عربي)، ايلبدال، ورمنڻ، په نغوته تلل.
- په خيرالبيان کي راهلي دي:
- ” گور په قربت کسبي په عارف مقرب دا ورمندڻ دي چي
هر آوانن مال آوان گنهي “
(۱۵۲-الف)
- ” ترؤ بويه چي د قربت په ورمندڻ چار که، او پستنه اوسي
له گناهان. “
(۱۵۳-الف)
- ” دتوس گارانو نخبينه هغه ده، چي هر چار به که، زما د محبت
په بهنه، زما په ورمندنه، زما د طلب او پيژندگي د پار “
(۲۷ ب)
- په دغو واقعا سوو تو تو کي د ” ورمندڻ “ کلمه معني بنايي حکم او
فرمان وي او خيال جي کيڙي چي د چا پي نسيجه فاضل مقدمه لکيو کي

لو سمو وکلي چي دمقدي په ۶۳ مخ کي د "ورمند" کلمه په
 "حاکم" ترجمه کړې ده. دغه اقتباسات به يې په پام کي وړو.
 خودخير البيان په (۳۰- الف) مخ کي راغلي دي.
 « ولي دي وه هر که امر، طلب، ورمند ورحمان؟ »
 او فاضل مقدمه لیکونکي د دغه مخ په لمن کي ورته کښلي دي.
 « امر، طلب، ورمند درې واړه لفظه يو مفهوم (داکوي...) »
 زما خيال دادي چي به دغه ځای کي که له "ورمند" کلمه څخه
 دلان بنوونې او هدايت معنی واخيستل سې، يې ځايه نه ده.
 د "ورمند" کلمه بله معنی په خير البيان کي "اطاعت،
 فرمان بري، فرمان برداري"، ده چي دگناه، عصيان او نافرمانی
 ضد دی په (۱۶۶- الف) مخ کي کښلي دي.
 « ترو به يې ويا سم له منکري و با وروته، له گناه ورمند
 و ته - له غفلته و ياد (وته) »

وله wla (حوص)

ولل، پرې ولل، مينخل، پرې مينخل، وينخل
 دخير البيان په (۵۲ ب) مخ کي راغلي دي:
 « دشريعت وله دي په لاس په اوبه، چي دي وله دي
 له پليسي له جنابته عيان. »
 پر محمد کاکړ ويلي دي:

زبیا نکا چي له ما څخه تللی دی
 مخي په اوبکو د حسرت ولي دی
 (د ديوان ۱۳۱ مخ)

خداى جدايى گره ، تو مرگ بتره
 لاس له ژوند ونه پير محمد وني دي
 (د ديوان ۱۰ مخ)

وو Wu (اس - مذ)

باد ، هوا .

د خير البيان په (۶۲ ب) مخ كې كښلي دي :

” په وو ، په غلو ، په چمچي په دامت شي ... “ (۱)

د خير البيان په (۶۷ ب) مخ كې كښلي دي :

” كه مزكه پليته شي ، په نور (لم) يا په وو وجه شي
 او اثر د پليتي پرې ليدى نه شي ، لمونځ پرې روا شي
 د آدميان . “

د معرفت الافغاني په دېرشم مخ كې ” وو “ كلمه په باد ترجمه
 سوېده ، مگر د پښتو قاموس په ۹۷۱/۲ مخ كې اسم صوت بللې
 سوېده او زياته كړې-ې-ې ده : ” د تند باد ښاخ ته ويل كېږي . “
 اخوند دروېزه د قصيده بردي په ترجمه كې راوړي دي :

د كاظم له څخه وو دى در بلودى
 يا په توره تاريخه كې

داظم د څخه برېښنا راته خلپري (۲)

(۱) د خير البيان د چاپي نسخې په ۱۰ مخ كې د ” وو “ كلمه ” وه “ كښلې ده او په ماشيه
 كې يې په ” هرا “ ترجمه كړې ده .

(۲) وگورئ : مخزن الاسلام ۵۹ مخ د دې چاپ ۱۳۹۳ م . ق .

د مخزن الاسلام د پېښور چاپ په نسخه کې د "وو" پرځای
د باد کلمه راغلي ده او داي هم په حاشیه کې زیاته کړې ده:
" ووهندي لفظ دی په معنی د باد، (۴۶)

بروو Bar+wu، برهو: په پښتو کې د برني (پاسني)
باد معنی لري، د پښتني افکار په ۴۲ مخ کې راغلي دي:

سره شینکی برهو یم
سا داسی وریخی د بری خغلو یی

وهر (Wher) (منه)

وهر، وېر (چې په پارسي کې "فرار" بولي.)

د خیرالبیان په (۴۵- الف) مخ کې راغلي دي:

" هر چې د ايم زکر وهرکه، زه به یې وهرکه مر."

داد " نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ " پښتو ترجمه ده (۲۱)

د دولت لوانخي په ديوان کې راغلي دي:

هرسړی چې نن په قصد که خدای بجا وهر

خدای به دکی که په عذاب کې د نيران وهر

اخوند کړم یاد د مخزن اسلام په ملحقانو کې ويلي دي:

" هغه ساعت دی یاد دکی که دی وهر دی "

(۱۹۴ مخ)

(۱) دگورنې، مخزن الاسلام ۱۰ مخ د پېښور چاپ ۱۹۶۹ ع.

(۲) دگورنې: بشپړ آیت په سورت التوبه ۶ پاره کې.

خوشال خان د طب نامې په ۲۶ مخ کي ويلي دي :

داکه وهېر نه کاله فکراه

خان به جور کالکه بکراه

بناغلي پوهاند صديق الله "سبئين" د طب نامې دمقدمې
په (ع) مخ کي کښلي دي :

"په طب نامه کي داسي لغات شته چي بل ځاي تراوسه

زموږ له سترگونه دي تېر شوي لکه: وهېر = هېر ، وش = زه

اونو ..."

W. B. دخپلي وکشنري په ۱۷۵ مخ کي د طب نامې تر چاپ

۱۰۰ کاله پخواد Forgotten د "هېرا وهېر شوي" په معنی

(وهېر Waher) کلمه راوړې ده چي د پښتو قاموس

په ۲/۲۱۳ مخ کي په (نوحه) ترجمه سوېد ۱۰۵ (۱)

دمروتو دکسوفون په ۲۲-۲۳ مخ کي وېر wer کلمه دهېر په

معنی راغلې ده . جرس مروت ويلي دي :

ددنيا دور تېرېږي

ښه ځوانان مي نه وېرېږي

په لغتان کي اوس هم دهېر کلمه "وېر" ويلي کيږي .

(۱۲۰) **هتيا تي** Hatyāti (اس۔ مؤ)
هتيا ت Hatyat (اس۔ مد)

۱۔ احتياط (عربی) اتيات، اتيات

۲۔ پرھيز

ددغي ڪلمه ليڪ دود په (۱۳۰۔ الف) مخ ڪي ”هتيا تي“ به
 (۱۳۳۔ الف) مخ ڪي ”حتيا طي“ - به (۱۴۲۔ الف) مخ ڪي
 ”هتيا ت“ اويه نور، وزياترو خاير ڪي ”هتيا تي“ ڏي
 معنيٰ پي ڪله احتياط ڏي ڪله پرھيز، مثلاً:

”گوزه! ماپه بهشت ڪنبي ڊڀري مپوي ڪري ڏي.....“

هيغه سري لغ، جي ماپه ڀٽي ڊڀريادوي او هتيا تي

که له واره حرام.

(۱۴۰۔ ب)

”چار داندام هغه ده، جي نما بندگي پري ڪا اوچا، دڻهگري

پري ڪا، له حرامه هتيا ت لري واره اندام.

(۱۴۱۔ الف)

دميرزا خان اور سرد درويان په ۱۲۹ مخ ڪي راغلي ڏي

دنيا تگه ده طابع، محبت به پي حرام ڪم -

ما نره ده خيال پي مگره، هتيا تي بي پي لڊام ڪم

په مخزن الاسلام ڪي ”احتيا طي“ ڪلمه دا احتياط په معنيٰ لڳله ده:

په دابده زمانه ڪنبي، له ڪل به احتيا طي ڪوه -

وافضيانو ڊڀرخلل ڏي، په اسلام واکنبي استلبي

(۱۴۶ مخ)

(۱۲۱)

هرهونى Haramunay (اس - مذ)

ماهينگى ، متهينگى
حرامى ، ولد الزنا

دخیرالبيان په (۲۵- الف) مخ کي کنبلي دي :

” دبانگ ويل مکروه دي په رانده ، په کوچني ، په ناپوهه ، په بند ، په هرهوني ، دوقت په ناپاښدي.....“

هلکى Halakay > Halkay (اس - مذ)

د ” هلک ” مصغري ، هلکوتى ، زنيکوتى

دخیرالبيان په (۱۹ ب) مخ کي راغلي دي :

” روونى ، خورونى ، هلکى ، پېغلکې ، تور بېرى
چي زوروي ياخوان .“

د آدم درخاني په ۹۰ مخ کي راغلي دي :

تر د اوراندي چي سيلونه

مور کول هلکي وونه

خوشال خان خټک دغه کلمه دصفت په ډول داسي راوړې ده :

دوصال ورځي هلکيه ترگرې دي

په ليدلو مياشتي کال سوې گري پرې

هوس اوبى Hawasubay (اس - مذ)

مذى ، پېنوڼي (مدران) (۱)

(۱) افغان قاموس - ۳ ټوک ۳۲۵ مخ .

دخیرالبیان په (۶۲ - الف) مخ کي داوداسه د ماتوونکو په باب
 کښلي دي ؛
 ” په متيازو ، په هوس اوي ، په سپرې اوي ، په کم کافي
 په استخاضه په دامت شې په وړاندي اندام . “
 فاضل مقدمه لیکونکي اوسموونکي د چاپي نسخې د ۱۰ مخ په حاشیه
 کي ورته کښلي دي ؛
 ” هوس اوي = مزي “

هُوَي (Hōyā) (اشه)

هغه ، هایه ، hāyā ، ها ، آ

دخیرالبیان په (۱۳۳ ب) مخ کي راغلي دي ؛

” کور ! د شیطانونو د تپې [له] خوی هوی دی
 چي حرصي ، طمعدار ، دروغزن ، غافل ، ناپوه ،
 مشرک ، کله کاروي . “

پای

ACKU

B

3.512

ROS

2441

ON THE OCCASION OF INTERNATIONAL SEMINAR OF
BAYAZID ROASHAN

KHAIR-UL BAYAN

BY

BAYAZID ROSHAN

PUBLISHED

BY

FACULTY OF LETTERS

AND

HUMANITIES

KABUL UNIVERSITY.

1975

دولتی مطبعہ

Download from: aghalibrary